

Statsforvalteren i Rogaland

Årsrapport 2025

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Statsforvalterens beretning	4
2 Introduksjon til statsforvalteren og hovedtall	5
2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget	5
2.2 Organisasjon og ledelse	5
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
2.4 Andre forhold	8
3 Årets aktiviteter og resultater	9
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	9
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk er kjent og iverksatt	9
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå	10
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet er ivaretatt på en enhetlig måte	11
3.1.1 Nasjonal politikk er kjent og iverksatt	12
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	12
3.1.1.2 Helhetlig og samordnet oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene	20
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	21
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	23
3.1.1.5 Tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	24
3.1.1.6 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	27
3.1.1.7 Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	30
3.1.1.8 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	32
3.1.1.9 God økonomiforvaltning i kommunene	33
3.1.1.10 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	34
3.1.1.11 Bærekraftig landbruk	40
3.1.1.12 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	44
3.1.1.13 Andre oppdrag	47
3.1.2 Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå	48
3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge	48
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	50
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	51
3.1.2.4 Beredskap i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon	52
3.1.2.5 Andre oppdrag	53
3.1.3 Rettssikkerhet er ivaretatt på en enhetlig måte	53
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	53
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	55
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	60
3.1.3.4 Andre oppdrag	64
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning	64
3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje	65
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	66
3.1.3.8 Økt kunnskap om integreringsloven	83
3.1.3.9 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes	84

arbeid med bosetting og integrering	
3.1.4 Gjennomførte evalueringer	84
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i hovedinstruks	84
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	84
3.2.2 Arbeids- og inkluderingsdepartementet	85
3.2.3 Barne- og familiedepartementet	85
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	85
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	85
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	85
3.2.7 Kommunal- og distriktsdepartementet	85
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	85
3.2.9 Landbruksdepartementet	85
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	85
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	122
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	123
3.6 Andre forhold	123
4 Styring og kontroll hos statsforvalteren	124
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging	124
4.1.1 Statsforvalterens risikostyring	124
4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak	124
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren	124
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	125
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	125
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	126
4.3 Fellesføringer 2025	126
4.4 Andre forhold	127
5 Vurdering av framtidsutsikter	128
5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	128
5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	128
5.3 Andre forhold	128
6 Årsregnskap	129
7 Vedlegg	130

1 Statsforvalterens beretning

Årsrapport 2025

Statsforvalteren i Rogaland hadde i 2025 beredskap som vårt strategiske satsingsområde. I tillegg deltok vi i samarbeidet med Rogaland Fylkeskommune og kommunene i Bærekraftsfylke Rogaland. Intern hadde vi arbeidet med DIKT strategien og vurdering av vår digitale modenhet som satsingsområde.

I oktober 2025 gjennomførte embetet en bærekraftsuke der en internt og eksternt fikk stor oppmerksomhet og økt kunnskap om arbeidet.

Vi har oppnådd gode resultater med beredskap som strategisk satsingsområde. Internt er medarbeiderne fått mer kunnskap om embetets og sin rolle i beredskapssituasjoner, og det har vært omfattende utadrettet aktivitet, spesielt mot kommunene. Vi gjennomførte høsten 2025 ett totalberedskapskurs for toppledere i samarbeid med Sør-vest politidistrikt og HV08. Dette fikk svært gode tilbakemeldinger fra de 30 lederne fra offentlig og privat sektor som deltok og har fått mye positive omtale.

Rogaland var i 2025 også preget av lav ledighet og sterk økonomisk vekst. Sysselsetningen i Rogaland skiller seg ut fra resten av landet ved at en større andel er ansatt i olje- og gassindustrien, bergverk, industriproduksjon og energi. Omstillingen i sysselsetningen som er beskrevet i Regjeringens perspektivmelding vil derfor få veldig stor betydning for Rogaland.

Statsforvalteren i Rogaland er imidlertid fortsatt bekymret for at veksten fortsatt skal kreve nytt areal. Vi har fått godt effektivt jordvern, men dette øker trykket på fortsatt nedbygging av natur i fylke. Vi etterlyser tilsvarende statlige styringsverktøy for natur, som det vi har for matjord. Dette er en modell som etter vårt syn balanserer hensynet til nasjonale og internasjonale interesser mot lokaldemokratiet på en god måte. Dette ville økt utnyttelsen av allerede båndlagt areal som det nå sløses med.

På bakgrunn av den økonomiske situasjonen for embetene, veksten oppgaver og statens nye lederplakat satte vi i 2024 i gang med ett internt arbeid under overskriften «Ny normal 2025». Det hadde som hensikt å prioritere mellom oppdragene i hver sektor, slik at oppgavene til medarbeiderne er håndterbare å løse. Samtidig som vi styrker medarbeidernes kompetanse, og jobber kontinuerlig med å videreutvikle gode arbeidsmetoder for å effektivisere arbeidet. Samlet sett har resultatet av arbeidet vært positivt. Sykefraværet har gått markant ned, vi har rom for å gi medarbeiderne mulighet for å utvikle sin kompetanse, og vi har gjort forbedringer i arbeidsmetoder og arbeidsdeling mellom avdelingene. Nå er dette innarbeidet som arbeidsmetode, i samsvar med god ledelse i staten.

Jeg er stolt over den jobben som gjøres av våre kompetente og dedikerte medarbeidere. Vi opplever at vi har godt samarbeid med kommunene og fylkeskommunen. Samtidig ser vi at våre oppgaver blir både viktigere og mer krevende i årene som kommer.

Stavanger, 20. februar 2026

Bent Høie

2 Introduksjon til statsforvalteren og hovedtall

2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget

Statsforvalteren er et statlig forvaltningsorgan, og vårt formål, rolle, tilknytning til Digitalisering og forvaltingsdepartementet (DFD), og fagdepartementene samt forutsetninger og krav til statsforvalterens ledelse, krav til organisering og krav til samordning og samhandling er regulert i Statsforvalterinstruksen.

Statsforvalteren er tillagt en rekke oppgaver fra departement, direktorat og tilsyn. Noen oppgaver er faste, enten ved at forvaltningsansvaret er hjemlet i lowerket eller det er oppgaver av varig karakter. I hovedinstruksen kapittel 5 gis det en oversikt over Statsforvalteren sine faste oppgaver.

Statsforvalteren har fire nasjonalt bestemte hovedmål for vårt arbeid: Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket, vi skal samordne statlige virksomheter på regionalt nivå og legge til rette for gode helhetsløsninger, vi skal ivareta rettsikkerheten til innbyggerne, og vi skal ta de initiativ som er nødvendig og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk. I tildelingsbrevet vi får fra DFD er de overordnede prioriteringen knytte til disse hovedmålene bestemt.

Statsforvalteren i Rogaland sin visjon er «Vi tar vare på Rogaland». Verdiene våre er: Åpen, tydelig og troverdig. Sammen med fylkeskommunen, kommunene og den regionale staten skal vi bidra til at fylket fortsatt skal utvikle seg og ta vare på menneskene som bor her, naturen, velferden og arbeidsplassene.

Vi har også i 2024 hatt omfattende og godt samarbeid med Rogaland fylkeskommune, Universitetet i Stavanger, med de regionale statsetatene, med næringslivsaktører som NHO Rogaland og landbrukets organisasjoner, med KS og kommunene – og med redningsetatene og Forsvaret.

Samarbeidet med de andre statsforvalterembetene ble forsterket og forbedret gjennom samarbeid og aktiv deltakelse i lederutviklingsprogrammet Vidsyn. DFD har i etterkant av dette videreført Samarbeidsforum, i tillegg til at vi har fått til en ny og bedret samarbeidsarena med STAF i Beslutningsforberedende forum (BFF) og BFF-ON.

I 2025 har vi bidratt med flere ressurspersoner inn i det som nå omtales som balanseprosjektet til DFD.

Statsforvalterenes arbeidsutvalg er også viktig for samarbeidet mellom embetene. Statsforvalter Bent Høie var i starten på året utpekt av kollegiet og arbeidsutvalget til å være kontaktstatsforvalter mot HOD, og gikk ved skifte av roller over til å være medlem av arbeidsutvalget og ass. statsforvalter Lone Solheim leder Fagutvalget for informasjonssikkerhet.

Vi har også hatt faglig samarbeid med de øvrige embetene og gitt flere viktige høringsuttaler i samarbeid.

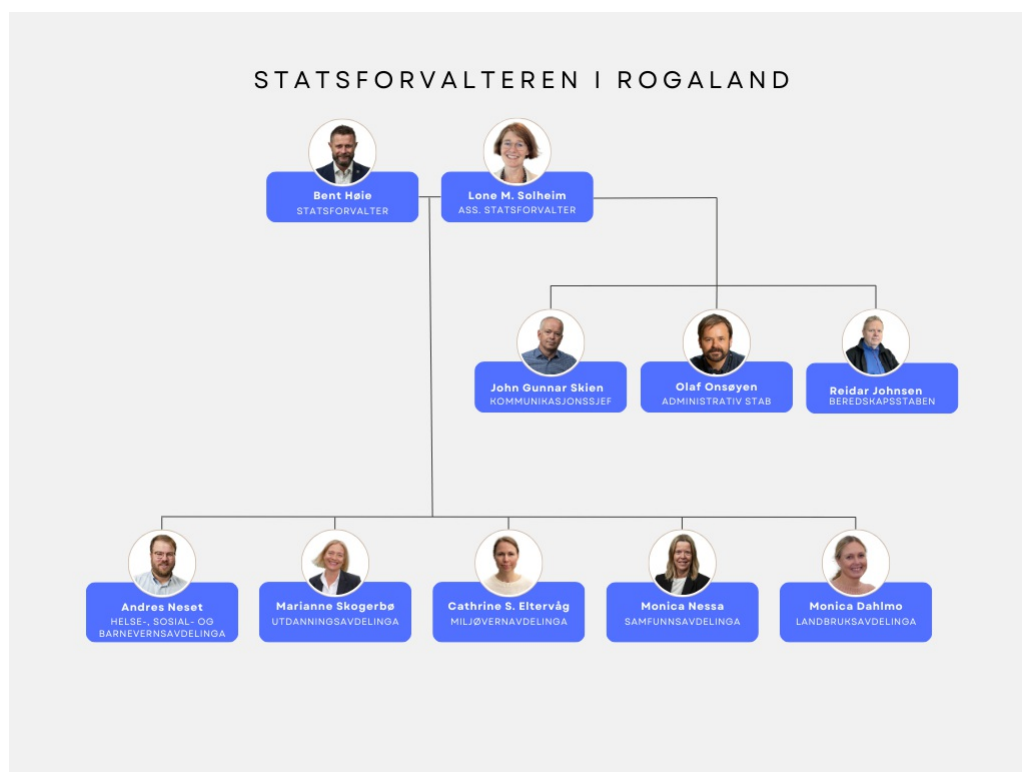
Statsforvalteren i Rogaland har kontorene sine i Statens hus på Lagårdsveien 44, sentralt i Stavanger.

Embetsledelsen:

Bent Høie er statsforvalter og Lone Merethe Solheim er assisterende statsforvalter i Rogaland.

Ledergruppen vår består av statsforvalter og ass. statsforvalter (toppledelsen), samtlige avdelingsdirektører, kommunikasjonssjef og administrasjonsleder og sammen utgjør vi embetsledelsen.

2.2 Organisasjon og ledelse

Administrativ stab

Administrativ stab bidrar til å administrere den daglige driften av embete, og jobber for at driften flyter mest mulig effektivt. Arbeidsoppgaver som ligger innenfor staben er budsjett og regnskapsansvar, HR, HMS, informasjonssikkerhet og personvern, GIS og oppgaver for slottet. Administrativ enhet ledes av administrasjonsleder Olaf Onsøyen

Beredskapsstaben

Har ansvaret for embetets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap jf, særskilt instruks, TB og HI. Vi samordner ekstraordinære hendelser og kriser, vi gjennomfører tilsyn og øvelser med kommunene, vi uttaler til alle kommunale og fylkeskommunale planer etter pbl og er opptatt av klimatilpasning, Vi skal ha oversikt over risikobilde i fylket og bidrar til sivil-miltært samarbeid, herunder har vi særskilte oppdrag som gjelder sikkerhetspolitisk krise og krig. Beredskapsstaben ledes av fylkesberedskapssjef Reidar Johnsen.

Utdanningsavdelingen

Avdelingen har i hovedsak oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og arbeider for at barn og unge skal få en god og likeverdig utdanning. I 2025 har spesielt bærekraftsmålene 1 - Utrydde fattigdom, 4 - God utdanning og 10 - Redusere forskjeller vært retningsgivende for arbeidet vårt.

I tillegg har avdelingen ansvaret for oppdragene fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet innenfor integreringsfeltet.

Vi har prioritert trygge og gode barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging i barnehage og skole innenfor rettsikkerhet. Innføring av opplæringsloven i 2024 har også preget deler av arbeidet i 2025. Avdelingen har veiledet om loven og fått nye oppgaver innenfor klagebehandling.

Innenfor desentralisert kompetanseutvikling (SKK) har vi bygget videre på etablerte strukturer og partnerskap. Samtidig har det i samarbeid med partene i samarbeidsforum vært nødvendig å utfordre strukturene, og lage ny langsiktige plan, i forbindelse med fastsettelse av ny forskrift fra januar 2026.

Rettsikkerheten til flyktninger ivaretas av utdanningsavdelingen gjennom informasjon og veiledning, samarbeid med fylkeskommunen, klagebehandling og tilsyn etter reglene i integreringsloven.

Avdelingen ledes av utdanningsdirektør Marianne Skogerbø.

Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen

Avdelingen behandler saker etter helse-, sosial-, og barnevernslovgivningen. Det omfatter blant annet å ivareta innbyggernes rettsikkerhet på helseområdet, sosialområdet og barnevernsområdet og å gi veiledning til pasienter/brukere, pårørende og personell og ledere i tjenesten. Vi gjennomfører tilsyn med helsepersonell, helse-, sosial- og barnevernstjenester og behandler klager etter lov om pasient- og brukerrettigheter, lov om sosiale tjenester i NAV, barnevernslovgivningen samt enkeltklager på helsepersonell eller helsetjenester. Avdelingen har oppgaver med lokal iverksetting av statlig politikk som gjelder blant annet folkehelse, rus, psykisk helse, omsorgstjenester, sosiale tjenester i NAV og barneverntjenestene. Videre avgjør vi saker om helsekrav etter førerkortforskriften og fører tilsyn med krisesentra – og en rekke andre mindre saksområder.

Avdelingen har store samfunnsoppdrag og veiledning knyttet til statlige satsinger og tilskudsforvaltning til disse.

I tillegg har avdelingen det landsomfattende ansvaret for å gi samtykkeuttalelser og føre tilsyn med helsetjenester, hygieniske forhold, drikkevann og næringsmidler i petroleumssektoren. Herunder bidrag inn i regelverksutvikling, behandling av søknader om dispensasjoner etter forskrift om helsekrav for personer i arbeid på innretninger i petroleumsvirksomheten, og være sekretariat for klagenemda for saker etter dette regelverket, samt godkjenning av petroleums- og dykkerleger.

Avdelingen ble ledet av avdelingsdirektør/fylkeslege Andres Neset i 2025.

Samfunnsavdelingen

Avdelingen arbeider i hovedsak med rettssikkerhet og juridiske spørsmål. Avdelingen behandler klager på kommunenes vedtak innen fagområder som plan og bygningsrett, forvaltningsrett, alkoholoven, offentlighetsloven og kommuneloven.

Vi har også dialog, veiledning og kontroll innen kommuneøkonomi og behandler søknader om skjønnsmidler. Oppgavene vi har på vergemålsområdet består av både veiledning, vedtak og klagebehandling. Avdelingen har videre ansvar for å behandle søknader og klager på fri rettshjelp, separasjon og skilsmisse, fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt, askespredning og vi har oppnevning av forliksråd og honorære konsuler. Videre behandler vi klager etter navneloven.

Avdelingen har også tilsyn med familievernkontorene og behandler innsynskrav biologisk opphav. Vi arrangerer årlig statsborgerseremoni for nye statsborgere. I tillegg veileder avdelingen personer og kommuner i offentligrettslige spørsmål.

Avdelingen ledes av avdelingsdirektør Monica Nessa.

Landbruksavdelingen

Landbruksavdelingen bidrar til å gjennomføre den nasjonale landbrukspolitikken i fylket. Oppgavene omfatter både saksbehandling og utviklingsarbeid innen jordbruk og skogbruk. Avdelingen er kompetansesenter for kommunal landbruksforvaltning og bidrar til god forvaltningspraksis. Vi deltar aktivt i det regionale landbrukspartnerskapet med vår spisskompetanse, og bidrar til å initiere satsinger som kan utvikle landbruket i fylket. Vi har et ansvar for å ivareta hensynet til jordvern og kulturlandskap i arealforvaltningen. Vi fører kontroll med tilskuddsforvaltningen i landbruket og er klageorgan innen lov- og tilskuddsforvaltning.

Avdelingen ledes av Monica Dahlmo.

Miljøvernavdelingen

Avdelingen skal arbeide for å ivareta det biologiske mangfoldet, sikre bærekraftig arealbruk, håndtere forurensningssaker, bidra til en god vannforvaltning og være en pådriver i klimaarbeidet.

Arbeidet med forvaltning av eksisterende verneområder i Rogaland er en stor og viktig oppgave. Arbeid med nye verneområder, inkludert frivillig skogvern, krever også mange ressurser. Videre forvalter avdelingen ulike tilskuddsordninger, arbeider med ivaretagelse av trua og sårbar natur, som utvalgte naturtyper og prioriterte arter, og iverksetter tiltak mot fremmede arter. Forvaltning av villrein, rovdyr og anadrom fisk ligger også til avdelingens ansvarsområde. I 2025 har vi hatt stort fokus på å kvalitetssikre data for vannkvaliteten i Rogaland og gi en oppdatert miljøstatus for de ulike vannområdene.

Miljøvernavdelingen samordner planarbeidet i embetet, avgir uttalelser i saker etter plan- og bygningsloven, og er involvert i store samferdsels- og infrastrukturprosjekter som bymiljøpakkene.

Avdelingen behandler søknader som førsteinstans fra bedrifter og kommuner om tillatelser etter forurensningsloven og tilhørende forskrifter, samt fører tilsyn etter samme regelverk.

Avdelingen ledes av fylkesmiljøvernssjef Cathrine Stabel Eltervåg.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Det jobbes godt i embetet med styring av budsjettet, som blir vedtatt av embetsledelsen.

Alle avdelinger og staber får tildelte budsjetttrammer, og status på økonomiarbeidet blir gjennomgått på egne budsjettmøter, i tillegg til tertialsamtaler med hver enkelt avdeling/stab. Målsetting er å gå i balanse, og hvor alle midler går til å løse oppdrag gitt. For 2025 avsluttet vi året med et underforbruk.

Vi har hatt et større fokus i 2025 på sykefravær, og har fulgt opp arbeidet vi startet i 2024, med blant annet felles kompetanseheving av ledere og tillitsvalgte i samarbeid, noe som også resulterte i nye retningslinjer for oppfølging. Sykefraværet har gått ned nesten 2% siden 2024, og vi mener at dette har sammenheng med blant annet jobben vi har lagt ned.

Turnover har de siste 3 årene vært lik, ligger på 4,9 prosent.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2025	2024
Antall ansatte	225.0	183.0
Utførte årsverk	165.9	160.8
Turnover (%)	4.9	4.9
Sykefravær (%)	4.3	6.1
Samlet tildeling alle poster	442 056.0	427 588.0
Driftsutgifter	180 985.0	166 201.0
Budsjettavvik driftsutgifter (%)	4.6	4.3
Lønnsandel av driftsutgifter (%)	78.3	82.3
Lønnsutgifter per årsverk	1 015.0	1 002.0
Husleie	22 472.0	21 307.0
Journalposter (totalt)	116 031.0	110 194.0

2.4 Andre forhold**Petroleumsfeltet**

Statsforvalteren i Rogaland har en landsdekkende funksjon for tilsyn med helsetjenester, helsemessig beredskap, hygiene, drikkevann og næringsmiddeltrygghet på norsk kontinentalsokkel.

Dette innebærer tilsynsansvar for alle faste og flyttbare installasjoner i petroleumsvirksomheten, der nær 10000 mennesker bor og arbeider. Petroleumsindustrien er bærebjelken i norsk økonomi, og er en industri med iboende risiko, langt til havs, med begrensede medisinske ressurser om bord og lang transporttid til land om sykdom eller ulykke skulle inntreffe. Operatørene er høyt kompetente og profesjonelle, og leverer i all hovedsak gode tjenester, men både Riksrevisjonen og andre har pekt på viktigheten av et sterkt og kompetent tilsyn med tilstrekkelige virkemidler.

I 2025 utførte vi totalt 20 systemrevisjoner på dette området.

Vi har også viktige forvaltningsoppgaver og behandler dispensasjonssøknader for offshore helsekrav, godkjenner petroleumsleger og dykkerleger, er sekretariat for klagenemnda, deltar i regelverksforum, og deltar i utstrakt samarbeid med de ulike aktørene i industrien og Havindustritilsynet om fag- og regelverksutvikling. Vi gir innspill til Havindustritilsynet, på våre felt, i saksbehandling av søknad om samtykke til aktiviteter jf. styrings-forskriften § 25 og samsvarsuttalelser jf. rammeforskriften § 25.

Vi har ikke rapporteringskrav for disse oppdragene, og vurderer at dette er uheldig.

Saksmengden knyttet til helsekravforskriften har økt markant. I 2025 behandlet vi 411 dispensasjonssaker, vi har aldri før behandlet så mange saker. I 2023 behandlet vi 302 dispensasjonssaker og i 2024 382. I de ti foregående årene har vi hatt mellom 134 og 214 saker per år.

Vi har konstruktiv dialog med Helsedirektoratet om revisjon av helsekravforskriften, herunder utredning av helsekrav for arbeidere innenfor havvind.

Styrkingen av vårt arbeid på petroleumsfeltet, herunder revidert oppdrag fra HOD til Helsedirektoratet har vært positivt for arbeidet. Vi opplever en god og konstruktiv dialog med Helsedirektoratet på dette området, i tråd med forventninger fra HOD.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk er kjent og iverksatt

Landbruk

Landbrukspolitikken og kommunens rolle har vært tema på de mange treffpunktene vi har med kommunene, både fysiske og digitale. Vårt hovedinntrykk er at kommunene har god kjennskap til nasjonal landbrukspolitikk, men jordvern er fortsatt en hovedutfordring i Rogaland. Medarbeidere på landbruksavdelingen har også holdt innlegg på ulike fagmøter med bred deltakelse fra landbruksnæringen. Matsikkerhet og beredskap har vært et gjennomgangstema i 2025, og det er økende bevissthet omkring betydningen av matproduksjonen i Rogaland.

Utdanning

Vi sikrer god og systematisk informasjon om nasjonal politikk gjennom aktiv bruk av eget nettsted, raske og grundige svar på spørsmål fra kommunene og regelverksamlinger. Vi har god kontakt med eiere og myndighet innenfor barnehage- og skolesektoren. Vi treffer dem i faste lederforum, gjennom tilsyn og i regelverksamlinger. Vår vurdering er at vi sikrer god informasjon om innhold, prinsipper og mål i den nasjonale politikken på barnehage- og grunnopplæringsområdet. Vi vurderer også at kommunene og private eiere er godt kjent med overordnede prioriteringer og nasjonal politikk.

Beredskapsstaben

Kommunene er godt kjent med nasjonal politikk og forventningene til kommunene innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Dette skjer på flere arenaer og møteplasser; som møter i fylkesberedskapsråd, årlig samling med alle som jobber med dette fagfeltet i kommunene, vi har hatt regionvise samlinger med alle som jobber med planer i kommunene etter plan- og bygningsloven, det er tema på tilsyn og når vi er ute og har innlegg i møter i kommunale beredskapsråd mm.

Samfunn

Vi har hatt seks kommunebesøk i 2025. Kommunebesøkene er en god arena for å gjøre nasjonal politikk og Statsforvalterens oppdrag og satsingsområder kjent for kommunens administrative og politiske ledelse. Det er også gjennomført møte der tre nye kommunedirektører var invitert.

I 2025 ble det som i tidligere år, gjennomført digitale møter om kommuneøkonomi med alle kommunene i de fem regionene. Det har vært en økning i kommuner som er vurdert av KS som røde kommuner, fra en til fire kommuner. Disse har fått særskilt oppmerksomhet.

Statsforvalteren deltok også i planleggingen og gjennomføring av årets plan- og bygningskonferanse, der temaet var behandling av saker etter plan- og bygningsloven – oppdrag, ansvar og myndighet, i samarbeid med Rogaland fylkeskommune.

Helse, sosial og barnevern

I oppdraget for 2025 er det en forventning til at vi prioriterer implementering av lovverk, retningslinjer og veiledere. Vi ser fortsatt utfordringer i kommunene både med tverrsektoriell kompetanse samt samarbeid og samhandling, og vi har valgt å sette fokus på kompetansehevingstiltak knyttet til samarbeidsbestemmelsene i velferdsløvgivningen i alle relevante fora. Implementeringen av lovendringene er fortsatt ikke fullført. Vår veiledning på dette blir tatt godt imot.

I tilsyn og ulike møtefora med ledelse i spesialisthelsetjeneste og kommunale helse- og omsorgstjenester formidler vi aktivt forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring med veileder. Vi bruker forskriften og metodikken aktivt også i oppfølging av enkeltsaker. Vi vurderer at dette er nyttig og virksomt, men det er fortsatt stor spredning i virksomhetenes kunnskap om dette, også internt i større virksomheter varierer kompetansen på dette. Dette er særlig verdt å merke seg med tanke på at ny meldeordning trer i kraft medio 2026.

Arbeidet knyttet til strategisk kompetansesatsing har vært høyt prioritert i 2025. Den demografiske utviklingen skaper som kjent store utfordringer knyttet til utdanning og rekruttering av tilstrekkelig kvalifisert personell i alle deler av tjenestene i kommunen og særlig helse. Statsforvalteren sin innsats ut mot kommunene når det gjelder kompetanse og rekruttering har bidratt til at kommunene har fått en økt bevissthet omkring behov for utvikling av tjenestene og nødvendig kompetanse.

I 2025 har antall ACT-, FACT- og FACT- ungtteam økt med tre forprosjekt. Samarbeidet med kompetansesentrene RKBU, RVTS, KORUS Stavanger og NAPHA på dette området har stor nytteverdi.

Avdelingen har i 2025 løftet fram tema innenfor nasjonale satsinger i planarbeidet i embetet, med særlig oppmerksomhet på strategisk kompetansesatsing, boligsosiale hensyn i plan og boligsosial lov, folkehelse og plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Vi ser at råd/veiledning, dialog og kompetanseheving som SFRO har gjennomført rundt temaene over gjenfinnes i planstrategien til mange kommuner. Det forteller oss at langsiktig prioritering har effekt.

Vi har i 2025 fulgt opp tiltakene i kompetansestrategi for kommunalt barnevern, og fortsatt hatt fokus på å heve lederkompetansen og kompetanse på internkontroll i barnevernet. Vi ser positiv effekt av arbeidet.

Vi har for andre gang arrangert Helsekonferansen i Rogaland, der helseledere, helsepersonell og kommuneoverleger fra hele fylket deltok. Konferansen fikk gode tilbakemeldinger og er en nyttig plattform for å formidle og forankre nasjonal politikk.

Miljøvern

I 2025 har vi hatt fortsatt fokus på god dialog med kommunene i planarbeidet, og har særlig formidlet om statlige planretningslinjer og planvask til administrasjon og politikere. Embetet arrangerte også en egen veiledningsdag for politikere i 2025 der tema var behandling av saker etter plan- og bygningsloven – oppdrag, ansvar og myndighet.

Presset på arealene er stadig økende, og for å hindre nedbygging av nasjonalt viktig natur bruker vi virkemidlene i plan- og bygningsloven aktivt. Vi har fokus på å ta i bruk "grått areal" fremfor videre nedbygging, samt høy utnyttelse og fortetting langs kollektivaksene. Det er fremdeles en utfordring å klare og ta vare på naturarealer som ikke har et nasjonalt eller regionalt vern.

Vi informerer også om nasjonal politikk på miljøområdet via våre nettsider, samt gjennom deltagelse og presentasjoner i ulike fora. Vi har arrangert flere samlinger og webinarer i 2025, f.eks. om fysiske tiltak i og langs vassdrag, ville pollinerende insekter og klima. Innen forurensning har vi særlig veiledet kommunene om krav til utsortering av avfall. Vi opplever at kommunene ønsker mer veiledning innen naturforvaltning og klima, og planlegger for økt innsats på dette i 2026.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå

Tilsynslaget

Statsforvalteren i Rogaland har gjennom året hatt kontakt med de statlige regionale tilsynsmyndighetene og kontrollutvalgssekretariatene i fylket, og vi gjennomfører både intern og ekstern samordning. Den nasjonale tilsynskalenderen er i bruk og blir samordnet fra årsskiftet.

Vår årlige tilsynskonferanse for kommunene, hadde beredskap som tema, som var vårt interne satsingsområde i 2025. I tillegg presenterte Statsforvalterens fagavdelinger funn i sine tilsyn, og vi fikk presentert en kommunes erfaring med våre tilsyn.

Vi har god dialog med kommunene i forbindelse med planlegging og gjennomføring av tilsyn, og vi opplever at kommunene finner tilsynene våre nyttige og viktige i sitt kvalitetsarbeid.

Statsforvalteren i Rogaland har også et godt samarbeid med Rogaland Revisjon, som utfører forvaltningsevisjon i alle kommunene i fylket. Vi gjennomfører årlige møter hvor vi utveksler kommunekunnskap basert på erfaringer fra tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Landbruk

Samarbeidet i det regionale landbrukspartnerskapet, inkludert Innovasjon Norge, fungerer godt, og vi har i 2025 brukt partnerskapet til å forankre en regional spørreundersøkelse om egenberedskap på gårdsnivå. Vi har jevnlig møter med Mattilsynet, både i forhold til oversendelse av dyrevelferdssaker, men også i forhold til oppfølging av dyrehelse og beredskap opp mot smittsomme dyresykdommer.

Utdanning

Vi opplever det som utfordrende å få til en god nok samordning av velferdstjenestene for sårbare barn og deres familier. Vi får felles oppdrag fra flere departement, men prioritering av lovpålagte oppgaver som tilsyn og klagebehandling, gjør at samarbeid på tvers av fagområdene er vanskelig å prioritere.

Vi har i 2025 løst dette gjennom samarbeid med Helse-, sosial-, og barnevernavdelingen om enkeltsaker og i veiledning til kommunene. I tillegg hadde vi også dette året god oppslutning om oppvekstkonsferansen, der temaet var felles utfordringer og løsninger i oppvekstsektoren. Temaet for konferansen i 2025 var samarbeid, psykisk helse og skolefravær.

Helse, sosial og barnevern

Den demografisk utviklingen krever betydelig innsats når det gjelder omstilling for kommunene, herunder bolig og tjenester til den eldre befolkningen. Samtidig er vi er svært bekymret for den sterke økningen i ventelister på kommunal bolig og kraftig økning i bruk av midlertidig bolig, særlig til barnefamilier og ROP gruppen og etterlyser virksomme tiltak.

SFRO sin samarbeidsarena på velferdsområdet er en viktig arena for å ivareta samordning regionalt. Der møtes toppledere fra alle de viktige aktørene på velferdsområde og samordner sin innsats. I 2025 har arenaen jobbet særlig med ungdomskriminalitet/vold, og ut fra arbeidet har de kommunene med størst utfordringer (Nord-Jæren) intensivert sitt arbeide med denne problematikken, blant annet gjennom opprettelse av ett oppsøkende team. Statsforvalteren har bidratt med tilskuddsmidler til arbeidet.

Avdelingen arbeider med stortingsmeldinger som Folkehelsemeldingen, Opptreppingsplan psykisk helse, Bo trygt hjemme og Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Disse stiller krav til at statlig virksomhet i fylket samordnes. Det samme gjør nye veiledere og retningslinjer, samt Barnevernslovens krav om at kommunene skal utarbeide planer for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Arbeidet innebærer flere komplekse problemstillinger som krever samordning både mellom fagområder og på tvers av forvaltningsnivåer. Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen jobber kontinuerlig med dette. Vi samarbeider blant annet med Rogaland fylkeskommune, KS og en rekke nasjonale og regionale kompetansesentre. Vi har også nytte av embetets tverrsektorielle plangruppe. Selv om det kontinuerlig arbeides med problemstillingen oppleves det til tider krevende å få til god nok samordning, her finnes det et forbedringspotensiale.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Statlig virksomhet er godt samordnet i Rogaland. Vi har jevnlig hendelser (spesielt hendelser knyttet til ekstreme værforhold) der dette blir testet ut i praksis. Vi har også etablert god praksis om samordning av øvelser der Statsforvalterens er med i regionalt øvingsutvalg som ledes av politet. Vi har et fylkesberedskapsråd og et fylkesberedskapsutvalg som har jevnlig møter for å bli kjent med hverandre og hverandres ansvarsvarsområder.

Miljøvern

Vi har fortsatt god dialog med Tilsynsetatene hvor Mattilsynet og Arbeidstilsynet er nærmeste kontakter for å få til en tilsynssamordning. Vi har faste møter 2 ganger i året, både sør og nord i fylket. Hovedmålet er å planlegge tilsyn ut fra et samlet utgangspunkt og tilpasse våre tilsynsaktiviteter. Vi er også opptatt av å dele erfaringer og lære av hverandre, slik at møtene våre og handler om utviklingsarbeid på tvers av statsetatene.

Tilsyn med akvakulturvirkksomhetene ble samordnet med Mattilsynet og Fiskeridirektoratet i forkant.

Vi oppnår god statlig samordning ved behandling av tillatelser etter forurensningsloven, da disse sendes til flere statlig etater (f.eks. Mattilsynet, Fiskeridirektoratet, fylkeskommunen, NVE).

Vi samordner statlige etater som har innsigelsesmyndighet gjennom årlig møte med etatene. For 2025 ble dette møtet gjennomført i januar 2026. Vi har et særskilt blikk for å samordne statlige innsigelser (utfyllende om dette i rapportering på resultatmål 3.1.1.1.2.2).

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet er ivarettatt på en enhetlig måte

Helse-, sosial- og barnevern

Statsforvalteren har betydelige rettsikkerhets oppgaver på helse-, sosial- og barnevernsområdet. Vi behandler tilsyns- og klagesaker på alle områdene og vi overprøver og kontrollerer tvangsvedtak. Videre fører vi tilsyn for å undersøke om tjenestene overholder lov- og forskriftskrav.

Flere saksbehandlere har arbeidet og har kompetanse på tvers av helse-, sosial- og barnevernsfeltet. Vi erfarer at dette er nyttig for å bidra til enhetlig saksbehandling av rettsikkerhetsoppgaver.

På mange sakstyper innenfor rettsikkerhet, opplever vi fortsatt stor økning i saksmengden. Dette utfordrer oss i betydelig grad. Vi prioriterer enkeltsaker om rettsikkerhet høyt, og prioriterer heller ned ikke-lovpålagte oppgaver. Gjennom dette vurderer vi at vi samlet sett har greidd ivareta rettsikkerheten i våre saker. Vi viser forøvrig til vårt brev om prioriteringer datert 13.03.25, der våre prioriteringer er beskrevet i detalj, samt dialog om disse i styringsdialoger.

Vi har god dialog og samarbeid med andre statsforvalterembeter gjennom flere etablerte samarbeidsarenaer, og vurderer at dette bidrar positivt til enhetlig saksbehandling av rettsikkerhetssaker.

Vi har ikke full måloppnåelse på saker etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven. Vi har økt ressursene på dette området i 2025 og med det fått opp antall tilsyn. I 2026 planlegger vi for ytterligere styrking av dette området.

Vi har i 2025 nedprioritert planlagte tilsyn med helse- og omsorgstjenestene, og har derfor avvik på poengkravene. Vi viser til rapporteringen på dette.

På sosialfeltet har vi like under full måloppnåelse når det gjelder saksbehandling av rettighetsklagene. Det har vært jevn økning i klagesaker sammenlignet med tidligere år. To av tre planlagte landsomfattende tilsyn ble gjennomført mens det tredje ble utsatt på grunn av kapasitetsutfordringer i den kommunen vi skulle føre tilsyn med. Dette tilsynet er planlagt gjennomført i mars 2026.

På barnevernsfeltet ble det i 2025 nedprioritert noen få lovpålagte tilsyn med barnevernsinstitusjoner.

Landbruk

Kommunene i Rogaland har i all hovedsak god forvaltning av de økonomiske virkemidlene i landbruket, og vi legger vekt på å ha relativt omfattende forvaltningskontroller av kommunene. Vi erfarer at det er kapasitetsutfordringer i kommunene med hensyn til tilsyn, blant annet etter gjødselbruksforskriften.

Utdanning

Også i 2025 har trygt og godt barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging i barnehage og skole vært prioritert.

Saksmengden innenfor klagebehandling har økt noe i og med at vi i ny opplæringslov overtok en del klagebehandling fra fylkeskommunen.

Vi har fortsatt med mye veiledning i forbindelse med innføring av ny opplæringslov.

Vi forsøker hele tiden å bedre risikoovervåkingen vår slik at vi kan bli treffsikre og differensierte i valg av virkemiddel. Dette samarbeider vi med Statsforvalterne i Vestland og Agder om.

Etter vår vurdering er forståelsen av regelverket relativt god i kommunene i Rogaland.

Samfunn

Avgjørelser i klagesaker vi forbereder for både KDD, SRF, BUFDIR/BD viser at vår vurdering av gjeldende rett i all hovedsak er samsvar med overordnede myndigheter.

Vi har i 2025 hatt god måloppnåelse på vergemålsfeltet. Som varslet i prioriteringsbrev til DFD, datert 13.03.2025 og i styringsdialog med SRF, ble ikke vergeregnskapskontrollen for regnskapsåret 2024 gjennomført fullt ut. Eget risikouttrekk, 34%, ble imidlertid gjennomgått.

Vi var vertskap for vergemålsavdelingen hos Statsforvalteren i Agder i vår og Statsforvalteren i Trøndelag i høst. Mål for samlingene var å utveksle erfaringer og sikre at vi har lik praksis.

Saksbehandlingstiden for fri rettshjelp har økt som følge av en betydelig økning i antall saker, totalt 300 saker.

I klagesaker etter plan- og bygningsloven, behandles fortsatt en svært høy andel saker innenfor fristen på 12 uker.

På klagesaker etter plan- og bygningsloven har vi etablert en praksis der vi går gjennom avgjørelser fattet av settstatsforvalter i våre saker for å bidra til lik praksis på tvers av embeter. På fagmøtene gjennomgår vi tolkningsuttalelser fra KDD og Sivilombudet.

Klager etter offentlighetsloven behandles hovedsaklig innen frist, men det er utfordrende og vi ser en dobling i antall saker fra 2022 til 2025.

Miljøvern

Klagesaker etter forurensingsloven og naturforvaltningsloverket er høyt prioritert. Vi har få saker årlig. Vår vurdering er at kommunene gjør en god jobb, noe som resulterer i få klagesaker.

Vi fører tilsyn for å se at våre tillatelser er utført på en slik måte at kravene i tillatelsene blir overholdt.

3.1.1 Nasjonal politikk er kjent og iverksatt

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

I et langsiktig perspektiv er vi nærmere målsetningen om en bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk. Det er økt bevissthet i kommunene om viktigheten av å ivareta både landbruksjord, naturverdier, samfunnssikkerhet, folkehelse og boligsosiale hensyn m.m. Bevisstheten og lojaliteten er størst i fagmiljøene, men også tydeligere politisk. Fortsatt ligger store arealreserver i mange gjeldende kommuneplaner og eldre reguleringsplaner som ikke bygger opp under delmålet. Det at flere kommuner nå gjennomfører planvask som del av kommuneplanarbeidet vil kunne bidra positivt til måloppnåelse.

Når det gjelder by- og tettstedsutvikling ser vi en klar trend bort fra store feltutbygginger utenfor eller i randsonen av tettstedene, men flere slike områder er påbegynt og de ikke-utbygde områdene ligger som reserver i kommuneplanen, og vil med stor sannsynlighet bygges ut over tid. Vi ser likevel også en større grad av fortetting og transformasjon til bolig- og arbeidsplassintensive virksomheter i byområdene.

Størst press på nedbygging av landbruks- og naturverdier opplever vi fra store næringsutbygginger og samferdselsprosjekt, og fra vindkraftutbygginger, datalagring og stein- og masseuttak. Argumenter om det grønne skiftet brukes som begrunnelse for stort arealbehov.

Vi bidrar til å styre samfunnet i retning av en mer bærekraftig utvikling gjennom å være tydelige i dialogen vår med kommunene i alt planarbeid. Vi fokuserer både på en bærekraftig arealbruk, men også på en bærekraftig planlegging som skal støtte opp om de store demografiske endringene som venter framover. En konsentrert og effektiv arealbruk er et viktig bidrag i begge disse temaene. Andre aktører har også vesentlig innflytelse på utviklingen, både fylkeskommunen, media, ulike interesseorganisasjoner, forskning m.m. Rogaland fylkeskommune har satt i gang et arbeid med en helhetlig regional areal- og transportplan for hele fylket (FRAM-planen). Om arbeidet med planen lykkes i tråd med målsetningen vil det bli et viktig bidrag til en bærekraftig utvikling.

Vi vil igjen påpeke at det er en vei å gå for å få tilstrekkelig forståelse for klimatilpasning, spesielt i forhold havnivåstiging og ombygging/bruksendring av bygg nær sjø. Dette selv om vi bruker mye tid på veiledning om dette.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, fastsatt ved kgl.res. av 20.06.2023, Statlige planretningslinjer for klima og energi, fastsatt ved kgl.res. av 20.12.2024 og Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, fastsatt ved kgl.res. av 24.01.2025.

Vi har formidlet nasjonale og viktige regionale interesser til kommunene gjennom våre høringsuttalelser til kommunene. I 2025 har særlig uttalelser til kommuneplanens samfunnsdel og planprogram for arbeidet med kommuneplan vært en viktig arena for å veilede samlet på alle våre sektorområder. Vi har utarbeidet en rekke standardtekster som skal lette vår saksbehandling og sikre at vi gir samstemte og tydelige signaler til kommunene på våre ansvarsområder.

I tillegg har vi arrangert to webinarer våren 2025 om de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet og klima og energi. Vi har også hatt dialog og veiledning overfor vegmyndighetene (fylkeskommunene og Statens vegvesen) om de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet.

Vi har også deltatt i møter med aktuelle politiske utvalg på kommunenivå, og tatt initiativ til politikeropplæring på fagområdet. Nettsaker er også en arena for formidling, og vi har hatt dialog med kommunene i enkeltsaker, og der de selv har tatt kontakt for veiledning på konkrete tema.

Tema som har hatt særlig fokus i 2025 har vært planvask, jordvern, bevaring av natur, karbonrike areal, parkering/utnyttelse/tetthet, beredskap, barn og unge, mineralvirksomhet, massehåndtering og boligsosiale hensyn. Vi har fremmet innsigelse til kommuneplaner grunnet manglende planvask. Rogaland fylkeskommune sitt arealregnskap for alle kommuner her er et viktig verktøy. Vi har gjennom året brukt store ressurser på enkelte kommuneplanprosesser som går over lang tid, med flere høringsrunder, med stort omfang av innsigelser. Også enkelte reguleringsplanprosesser er tidkrevende, og vi har særlig brukt mye tid på problemstillinger knyttet til temaene effektiv arealutnyttning og parkeringsbestemmelser.

Alle kommunene har i betydelig grad kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser. Kommunale saksbehandlere viser i sine innstillinger at de er kjent med hva som skal tillegges vekt, og konfliktene vi observerer er ofte av politisk art, se derfor også rapportering på punkt 3.1.1.1.2.1. Kommunene har kunnskap om nye statlige retningslinjer om klima og energi og om arealbruk og mobilitet, samtidig som vi opplever målutfordringer knyttet til de ulike nasjonale forventningene. Eksempelvis at det bygges vindmøller for å dekke behovet for grønn energi i områder med klare naturinteresser, eller at jordvernet blir utfordret som følge av tettstedsutvikling med mål om redusert transport.

Vårt arbeid har betydelig effekt når det gjelder kunnskap om nasjonale og regionale føringer. Her vil vi også trekke fram andre statlige parter og fylkeskommunene som tydelige formidlere av nasjonal og regional politikk. Rogaland fylkeskommune som regional planmyndighet har stor innflytelse når det gjelder å gjøre nasjonale og viktige regionale føringer kjent gjennom utarbeidelse av regionale planer. Fylkeskommunen startet i 2025 opp arbeidet med FRAM – fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet. Vi prioriterer ressurser til å delta i denne planprosessen. Målet er en enda bedre samordnet regional utvikling, på tvers av regioner og kommunegrenser i fylket vårt.

Vi har potensiale for å øke fokuset, og å jobbe mot kommunene på andre måter, eksempelvis gjennom økt dialog og andre arrangementstyper. Aktiv bruk av nettsidene er viktig for å formidle viktig hensyn i planlegginga.

Statsforvalteren skal bidra til gode og effektive planprosesser (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene utnytter ressurser i planlegging på en effektiv måte.

Vi har et mål om å være tidlige og tydelige i alle saker, og formidle tydelige signaler allerede ved oppstartsvarsel dersom vi ser at saker kan medføre konflikt med nasjonale og vesentlige regionale interesser som vi skal ivareta. I de tilfeller der kommunene ønsker dialog og veiledning underveis i planarbeidet er vi også på tilbudssiden, og vi har lav terskel for å møte kommunene. Vi har god erfaring med drøftingsmøter i saker med innsigelse, og lykkes oftest å løse saker før mekling.

Vi opplever svært god dialog med administrasjonene i kommunene, og det er stort sett god kjennskap til og forståelse for viktigheten av å ivareta de hensynene som skal sikres i planleggingen. For vår egen del er det særlig to kilder til konflikt som gir omfattende tids- og ressursbruk i plansaker. Vi antar dette er overførbart til kommunenes ressursbruk.

Den ene er manglende politisk vilje i kommunene til å prioritere nasjonale og regionale hensyn over de lokale grunneier- og utbyggerinteressene. I mange slike saker må vi fremme innsigelser for å få gjennomslag for våre sektorinteresser. Det medfører mye arbeid med drøfting og ev. mekling i etterkant. Vi har fra 2023 forsøkt å tilby kommunene dialog om mulige innsigelser i høringsperioden, med mål om å løse konfliktene før innsigelse fremmes. Det fører til en viss grad til færre innsigelser, men krever også en del ressurser fra oss og kommunene, men da først og fremst på saksbehandlernivå. Vi ser fremdeles tilfeller der politisk nivå i kommunene i kommuneplanprosesser ønsker å se høringsuttalelser fra berørte myndigheter og innbyggere før de tar stilling til hvilke arealendringer som skal vedtas. Det legges i slike tilfeller ut et langt større antall forslag på høring enn det man reelt sett ser behov for. Dette er også ressurskrevende for både oss og kommunens administrasjon.

Den andre årsaken til konflikt og stor tidsbruk er manglende detaljkunnskap i kommunene om viktige tema som natur, massehåndtering, forurensning, samfunnssikkerhet osv. Kommunene blir prisgitt konsulenter som bistår private forslagsstillere i utarbeidelse av planforslag eller spisskompetanse hos våre egne ansatte, og har utfordringer med selv å vurdere og avveie verdier mot konsekvenser. Vi opplever i slike saker at dialog og veiledning er vanskelig, og at vi får en utrederfunksjon sent i planprosesser.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivaretatt i kommunale og regionale planer.

Som nevnt under rapportering på punkt 3.1.1.1.1.1. viser kommunale saksbehandlere i sine innstillinger at de er kjent med hva som skal tillegges vekt, og konfliktene vi observerer er ofte av politisk art. Kommunene ønsker å legge til rette for utvikling, og tjener økonomisk på å bygge ut store hyttefelt, etablere industriområder eller tilrettelegge for økt befolkning. Disse hensynene veies ofte tyngre enn hensynet til nasjonale og vesentlige regionale interesser, det er derfor stor variasjon i hvor godt hensynene blir ivaretatt i kommunale planer.

I 2025 vedtok Rogaland fylkeskommune Regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet. Vi varslet i vår uttalelse til planforslaget at vi ville be om at et tema i planen ble tatt opp til vurdering av kommunal- og distriktsdepartementet. Konfliktpunktet dreide seg om ivaretagelse av hensynet til landskap. Gjennom justeringer i retningslinjer ved sluttbehandling av planen, besluttet vi likevel å ikke sende saken over til KDD.

Jordvern har fått mer oppmerksomhet i kommunene, og er blitt tydeligere knyttet til beredskap og selvforsyning. I noen tilfeller kan dette gi utfordringer knyttet til andre interesser, som hensyn til klima og naturverdier. I sum vurderer vi at nasjonale og viktige regionale interesser i middels grad er ivaretatt i vedtatte planer, til tross for at disse også må sies å i betydelig grad være synliggjort i planprogram og plandokumenter ellers.

Vi har etter ønske fra en del kommuner videreført modellen etablert i 2023 for dialog med kommunene i mulige innsigelsessaker, med dialog før høringsfrist. Det har i varierende grad vært mulig å gjennomføre, bl.a. grunnet mange saker og stramme høringsfrister. Erfaringen er fortsatt at dette fungerer best der kommunen selv er forslagsstiller, eller der innsigelsene er av mer "teknisk" karakter, som manglende eller uklare bestemmelser eller

mangelfulle utredninger eller vurderinger.

Våre uttalelser bidrar i stor grad til bedre ivaretagelse av nasjonale og regionale verdier og hensyn. Vi bidrar både med informasjon og veiledning tidlig i planprosessen, og til å synliggjøre viktige verdier og hensyn i den offentlige debatten rundt enkeltsaker og tema som går igjen i saker over tid. Ofte er innsigelse dessverre nødvendig for at uttalelsene i den enkelte sak skal føre fram.

Vi har et forbedringspotensiale når det gjelder mer proaktiv veiledning gjennom webinarer og nettsaker. Mye tid går med til saksbehandling, bl.a. av enkeltsaker som gjelder dispensasjon fra plan, og noe av denne tidsbruken kunne kanskje vært spart med tidligere dialog.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Statlige innsigelser er samordnet.

Vi opplever liten grad av motstrid mellom statlige innsigelser. Dette er gjennomgående fra år til år. Rogaland har lang tradisjon for regionalt planarbeid og høy planmodenhet i kommunene. Gjennom regional planlegging ivaretas nasjonale og vesentlige regionale føringer i regionale planer, som så legges til grunn for kommunenes egen planlegging. I dette ligger det sannsynligvis en stor gevinst når det kommer til en balansert samordning av ulike statlige, regionale og lokale interesser.

Når vi mottar innsigelser fra andre statlige etater sender vi et samordnet brev til planmyndigheten hvor vi presiserer hvilke innsigelser som kommer fra statlige myndigheter og hva disse gjelder. Vi ser sjeldent behov for å gripe inn der andre statlige etater har fremmet innsigelse. I 2025 hadde vi dialog med Statens vegvesen i en planprosess, hvor foreslått innsigelse fra dem ble endret til faglig råd. Årsaken til dette var tidligere vedtak av områderegulering for samme område innenfor de ti siste årene, som hjemlet kommunen ønsket utvikling i området. Vi vurderte selv innsigelse til samme forhold, men konkluderte gjennom vår interne saksbehandling at vi var avskåret fra å fremme en slik innsigelse.

Tett og godt samarbeid mellom de regionale statlige etatene i Rogaland bidrar til få motstridende innsigelser og gode avklaringer og god dialog med kommunene tidlig i planprosessene. I de tilfeller der kommunene og statlige etater ikke løser innsigelsene gjennom egen dialog, bidrar vi aktivt gjennom organisering og ledelse av administrative drøftingsmøter for å finne løsninger som balanserer lokale ønsker opp imot nasjonale og regionale føringer. Vi opplever at slike møter ofte fører til konstruktive prosesser, hvor kommunene og aktuell statlig etat oppnår en økt forståelse for hverandres utfordringer, og finner gode kompromissløsninger, uten at det har blitt nødvendig med meklings. Der det er innsigelser fra flere statlige etater til en plan, bidrar vi gjerne til at slik dialog kan foregå i felles møter. Også fylkeskommunen inviteres med der det er relevant.

I 2025 har vi gjennomført meklings om en områdereguleringsplan og tre detaljreguleringsplaner. I en av detaljreguleringsplanene var det også innsigelse fra annen statlig part (Bane NOR).

Ingen saker er sendt til KDD for endelig avgjørelse i 2025, men innsigelse til områdereguleringsplanen nevnt over er ikke løst, og vi venter på anmodning fra kommunen om oversendelse av denne saken.

For å bidra til enda bedre statlig samordning har vi de siste årene hatt årlige teammøter med partene i samordningsprosjektet. Målet er at samordningsinstituttet skal bli bedre kjent blant de statlige partene, og at saksbehandlerne hos de ulike statlige etatene får mulighet til å bli kjent med hverandre. Vi hadde ikke et slikt møte i 2025, men har hatt ett i januar 2026, hvor tema var regionalt planforum og samordning i kommuneplanprosessene. Rogaland fylkeskommune deltok med en gjennomgang av regionalt planforum i Rogaland, og fikk tilbakemeldinger og innspill på hva som fungerer godt, og mulig forbedringspunkt.

Vi har også et mål om å styrke statlig deltakelse i planforum gjennom dette nettverket. At regionalt planforum har mulighet for digital deltakelse bidrar i stor grad til at statlige parter prioriterer planforum når det er relevant for dem å delta. Dette har etter vårt syn styrket planforum som verktøy for kommunene, og gitt bedre statlig samordning.

Vi ser fram til å bidra inn i KDD sitt innsigelsesprosjekt, jf. tildelingsbrev for 2026. Vi vil allerede nå spille inn at en gjennomgang av statlige etaters innsigelseskompetanse, og dels også en rolleavklaring mellom statlige etater med overlappende ansvarsområder kunne bidratt til en ytterligere styrking av den statlige samordningen.

Oppfølging av samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Samfunnssikkerhet er ivarettatt i alle planer etter plan- og bygningsloven.

Beredskapsstaben

Vi prioriterer å gi uttale til alle planer etter plan- og bygningsloven. Herunder også dispensasjonssaker. Vi jobber for å få en god sammenheng mellom de ulike plannivåene, og fra Helhetlig ROS.

Vi gir en del faglige råd og innsigelser knyttet til mangler ved ROS-analysene etter § 4-3 i pbl. Vi gjennomførte derfor regionvis veiledningskurs med alle kommunene i 2025, og håper at dette bidrar til at kvaliteten på ROS-analysene og den evt. videre oppfølging av funn inn bestemmelser blir bedre. Vi ser at det er godt fokus på samfunnssikkerhet i kommunene, og ROS-analysene og plansakene blir stadig bedre på samfunnssikkerhet. Kommunene har

som regel god oversikt over naturfare, men det er mer usikkerhet om hvordan virksomhetsrisiko, farlige stoff, overvann og totalforsvarshensyn skal ivaretas i plan og ROS. Her har vi endel innspill og dialog med kommunene.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter er ivaretatt i kommunale planer ved etablering av nye virksomheter og når planer revideres/rulleres.

Alle storulykkevirksomheter har hensynssoner med tilhørende bestemmelser. Vi passer på at hensynssonene til anlegg for oppbevaring og produksjon av eksplosiver ikke er offentlig tilgjengelig jf. DSB sin veiledning.

Boligsosiale hensyn i plan (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Boligsosiale hensyn er ivaretatt i kommunale planer.

Statsforvalteren har i løpet av året gitt innspill til flere kommuneplaner som har vært på høring. Vi ser at den enkelte kommunens fokus og ivaretagelse av boligsosiale hensyn i plan varierer. Vår samlede vurdering er derfor at Rogalands kommuner i middels grad ivaretar boligsosial hensyn i kommunale planer.

Gjennom ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, som trådte i kraft 1. juli 2023, er det stilt krav om at kommunene i forbindelse med planstrategien skal ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommuneplanens samfunnsdel skal følge opp kunnskapen fra planstrategien med relevante mål og strategier. Vi ser at kommunene setter mål og delvis strategier for det boligsosiale feltet. Arbeidet med å utvikle og ta i bruk oversikter over behovet for ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte er påbegynt i flere kommuner, men er ennå ikke fullt ut etablert og strukturert.

Statsforvalteren har i 2025 hatt økt søkelys på at kommunene legger til rette for at eldre som ønsker det kan bli boende lengre i egen bolig samt på at kommunene ser utviklingen i helse- og omsorgstjenester i sammenheng med langsiktig boligplanlegging og kommunens langsiktige økonomi. Dette har vi fulgt opp både i kommunedialogen, i uttalelser til planer som har vært på høring og gjennom ulike kompetansehevende tiltak. Vi samarbeider med Husbanken på overordnet nivå gjennom Samarbeidsarena på velferdsområdet og i vårt arbeid med Bo trygt hjemme reformen.

Det er komplekst å vurdere årsakssammenheng mellom iverksatte tiltak hos Statsforvalter og observerte resultat. I forbindelse med våre uttalelser til planstrategi fulgte vi i enkelte kommuner med på hvordan uttalelsene ble behandlet i kommunestyrene. Vi så der at flere kommuner merket seg våre innspill om demografiutfordringer og Bo trygt hjemme reformen.

Etter at forsøket « Sammen for bolig » ble avsluttet i 2024, har embetet hatt et tett samarbeid med Husbanken i arbeidet med Bo trygt hjemme reformen i 2025. Etter at forsøket ble avsluttet i embetet endret samarbeidsstrukturen seg rundt det boligsosiale arbeidet. Vi må fremover sikre en mer helhetlig tilnærming i arbeidet på det boligsosiale feltet.

Bolig og tjenester må sees i sammenheng for å møte demografiutfordringene på best mulig måte. Dette ivaretas godt gjennom samarbeidet mellom Husbanken og Statsforvalteren. Husbanken bidrar godt som en sentral aktør i det regionale arbeidet med Bo trygt hjemme reformen. I tillegg bidrar de aktivt gjennom innsats i etablerte kommunale nettverk og gjennom samarbeid omkring ulike konferanser. Vi har fått positive tilbakemeldinger fra kommunene i etterkant av de gjennomførte aktivitetene i 2025.

Rapportering under punkt 3.1.3.1.1. må sees i sammenheng med dette rapporteringspunktet.

Rekruttering og kompetanseplanlegging innen helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Rekrutterings- og kompetanseplanlegging ivaretas godt i samfunnsplanarbeidet i kommunene.

Kommunene i Rogaland er bevisste på utfordringene knyttet til rekruttering-, og kompetanseplanleggingen i helse og omsorgssektoren. Tema er satt på dagsorden i kommuneplanleggingen. Kommunene møter utfordringene på ulikt vis, men en gjennomgående utfordring for de fleste er en krevende rekrutterings situasjon. Vi ser at halvparten av Rogalands kommuner har fått kompetanseplanen politisk behandla. Vi følger videre med på om flere kommuner kan forplikte seg mer gjennom politisk behandling av planene.

Kompetanse er avgjørende for å nå mål, sikre kvalitet og en bærekraftig omstilling. Koordinator for strategisk kompetansesatsing har i samarbeid med KS opprettet et læringsnettverk for Strategisk kompetanseplanlegging. Nettverket startet opp i september 2025 og alle kommunene i Rogaland var inviterte. Elleve kommuner i Rogaland deltok videre i læringsnettverket som gjennomført totalt 5 samlinger. Nettverket skal styrke kompetansen i kommunene på strategisk kompetanseplanlegging ved gjennomgang og opplæring i bruk av KS sitt verktøy. Gjennom deltagelse i læringsnettverk

Strategisk kompetanseplanlegging blir kommunene gjort mer bevisste på organisering og forankring av arbeidet med strategisk og langsiktig kompetanseplanlegging. Det fokuseres på hvordan en kan sikre god planlegging på overordnet nivå og ned til hver enkelt virksomhet for å sikre kompetanse og kapasitet i tjenestene nå og i tiden fremover. Det er fremdeles et flertall av kommunene i Rogaland som ikke deltar i nettverket og nettverket har hatt frafall av deltagende kommuner. Utfordringen med å rekruttere og beholde ansatte er generelt stor i alle kommuner i Rogaland. Gjennom samlingene i 2025 meddelte de kommunene som deltok at det er stort behov for støtte og veiledning på dette området og de er engasjerte og opptatt av erfaringsdeling og i å støtte hverandre.

Gjennom kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet skal vi bidra til å styrke tiltak på kompetanse og rekruttering. Tjueen av 23 kommuner benyttet seg av kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet i 2025. De fleste kommunene i Rogaland har en kompetanseplan, hvorav 10 kommuner har fått vedtatt kompetanseplan politisk.

Mange kommuner prioriterer fortsatt å utvikle kompetansen hos sine ansatte for å beholde dem og for å utvikle tjenestene i henhold til behov. Det er vanskelig å rekruttere nye ansatte.

Gjennom kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet gis det tilskudd som bidrar til å styrke lederkompetansen ute i kommunene. God styring og ledelse er viktig for å sikre at tjenestene utvikler seg i riktig retning med tanke på kvalitet.

Gode rekrutteringstiltak som "Menn i helse" og desentralisert og fleksibel sykepleierutdanning bidrar til rekruttering.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer geografisk differensiert og i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

På generelt grunnlag vurderer vi at kommunen i Rogaland i betydelig grad ivaretar hensynet til en geografisk differensiert planlegging i sine overordnede planer, mens dette ikke i like stor grad er ivaretatt i detaljregulering.

Vi opplever at de statlige retningslinjene blir vektlagt, samtidig som det i noen saker også er krevende å ivareta hensyn til jordvern og viktige naturverdier, samtidig som vi skal legge til rette for utbygging ved kollektivknutepunkt og senterstruktur.

Rogaland har fire regionale areal- og transportplaner som dekker hver sin delregion i fylket. Regional senterstruktur, med føringer om differensiert utnyttelse og differensierte mobilitetsløsninger (eksempelvis parkeringsnorm) legges i stor grad til grunn i kommuneplanene.

Vi har likevel fremmet innsigelser til flere detaljreguleringsplaner for nærings- og boligformål begrunnet ut fra manglende arealutnyttelse. I dette ligger også omfang og utforming av parkeringsareal. Vår opplevelse er at både kommuner og utbyggere i mange saker argumenterer for en utnyttelse i nedre sjikt av spennet for utnyttelse som er gitt i regional- og kommuneplan. Differensiering innenfor spennet tar etter vår vurdering i for liten grad hensyn til lokalisering. Når spennet for utnyttelse i overordnede planer er stort, må det også føre til en differensiering der sentrale områder i reguleringsplan får en høyere utnyttelse enn mer perifere områder. Vi opplever til en viss grad mangel på medvirkning fra andre regionale aktører i dette spørsmålet (SVV, FK).

Lokaliseringsstyring og arealutnyttelse er også et krevende tema i enkelte dispensasjonssaker. Handelsetableringer utenfor sentrum er et gjentakende tema i enkeltsaker, både på Jæren (særlig på Håland sør for Bryne), Nord-Jæren (særlig på Forus, eksempelvis parkeringsdekning for nytt IKEA-varehus) og på Haugalandet. Kommunene følger ikke opp egen kommuneplan når det gjelder handelslokalisering og parkeringsregime, og vi har på dette grunnlag påklaget flere kommunale vedtak.

Føringer om høy arealutnyttelse følges bedre opp i de største byene enn i kommuner med mindre byer og tettsteder. Det er en utfordring at arealreserven i en del kommuner er stor. Stor arealreserve bidrar til at arealutviklingen i begrenset grad skjer gjennom fortetting og transformasjon. Å få til endring i boligstrukturen i Rogaland kan bidra til en mer effektiv arealutnyttelse. I dag er en overveiende andel av boligene i fylket eneboliger og annen småhusbebyggelse. Både nasjonale mål om en mer effektiv arealutnyttelse og demografiendringer med flere eldre og flere enpersonshusholdninger taler for at vi har et større behov for flere små boliger i fremtiden. Vi opplever fremdeles manglende vilje og evne blant kommunene og utbyggerne til å endre fra bosettingsstruktur med lav utnyttelse til tettere bebyggelse.

På eget forbedringspotensiale kan vi jobbe med å bli enda tydeligere tidlig i planprosessen på hva vi vurderer som akseptabel utnyttelse i den enkelte plan.

Andre aktører som bidrar til effektiv arealutnyttelse og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er fylkeskommunen og Statens vegvesen. De regionale areal- og transportplanene bidrar som nevnt over til en regional differensiering av senterstruktur, lokaliseringsspørsmål og mobilitetsløsninger. Fylkeskommunen og Statens vegvesen bidrar til å følge opp disse føringene på kommuneplannivå, men i noe mindre grad i reguleringsplan og dispensasjonssaker.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.6.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer.

Vi har hatt et stort tilfang av saker relatert til massehåndtering i flere år. Rogaland fylkeskommune har utarbeidet en Regionalplan for massehåndtering på

Jæren (2018) som har gode retningslinjer for massehåndtering på ulike plannivå, krav om massehåndteringsplan i reguleringsplaner, fokus på gjenbruk og at det settes av tilstrekkelig med areal til gjenbruk og massesortering. Regionalplanen gjelder for en avgrenset del av fylket. Til tross for regionalplanen opplever vi stort tilfang av saker som gjelder håndtering av masser gjennom forslag til reguleringsplaner, og ikke minst dispensasjonssaker, for massehåndtering eller masseutfylling som er i strid med kommuneplan.

Det er høy utbyggingsaktivitet i mange av kommunene i Rogaland, der konsekvensen er mye masser som må håndteres. Per i dag løses for mange av disse sakene utenom reguleringsplan, men vi opplever et økt fokus på dette i kommunene våre.

Vi opplever og økt fokus på denne tematikken fra overordnede myndigheter, blant annet gjennom endring av innsigelsesrundskriv T-2/16 i mai 2025, jf. punkt 3.5. Det har gjort at vi også har tydelige føringer for å følge opp kommunenes håndtering av denne tematikken i plansaker i resten av fylket.

Vi har fremmet innsigelse til fem reguleringsforslag med grunnlag i manglende ivaretagelse av massehåndtering i 2025. I tillegg har vi flere krevende reguleringsforslag fra 2023 og 2024 om denne tematikken som ikke er løst, etter innsigelse fra Statsforvalteren og Rogaland fylkeskommune.

Rogaland fylkeskommune har satt i gang arbeid med å revidere sine regionalplaner, der flere av de regionale areal- og transportplanene samt andre planer der arealbruk er tema, som eksempelvis massehåndtering, skal samles i én plan, FRAM-planen. Statsforvalteren deltar i ulike arbeids- og styringsgrupper i dette planarbeidet og har fokus på at føringer for massehåndtering blir et tema for hele fylket.

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med plan- og bygningsloven § 1-8, statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag og regionale planer.

Planlegging i kystnære sjøområder skjer i tråd med nasjonale og regionale føringer.

Utbygging i strandsonen er et tema vi vektlegger sterkt når vi er ute og veileder politisk nivå i kommunene.

Vi opplever at kommunene ivaretar strandsonehensyn i sine overordnede planer i middels grad. Hensynet til det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen respekteres til en viss grad, men både store næringsområder, nye fritidsboligområder nært sjø utenfor hundremetersbeltet, som likevel fører med seg tiltak innenfor 100-metersbeltet, og små «bit-for-bit»-omdisponeringer fører samlet til et relativt stort press på utbygging i strandsonen.

Gjennom detaljreguleringer utfordres strandsonehensynene i noen tilfeller. Vi har fremmet innsigelser til 7 reguleringsplaner i 2025 begrunnet i strandsonehensyn. Tiltakene i disse planene fordeler seg på både næringsutvikling, boligutbygging, fritidsboliger og småbåtanlegg. I tillegg fremmet vi 20 innsigelser til forslag om arealendringer i strandsonen i kommuneplan.

Gjennom dispensasjonssaker foregår det også en utstrakt utbygging i strandsonen. Mange av dispensasjonssakene blir gjenstand for politiske vurderinger og avgjørelser, som i realiteten er i strid med dispensasjonsbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Når vi klager på kommunale dispensasjonsvedtak, er det imidlertid først og fremst de nasjonale og regionale hensynene vi vurderer. Dermed vedtar kommunene sannsynligvis en stor mengde dispensasjoner i strid med loven.

Vi opplever at søknader om dispensasjon i strandsonen som vi får på høring i hovedsak gjelder tiltak knyttet til allerede etablert bebyggelse eller tiltak, og i mindre grad helt nye tiltak. Hvorvidt erstatningshensynet kan gjøres gjeldende er tidvis et stridsspørsmål. Vi legger til grunn at erstatning av tiltak som i dag ikke kan nyttes til sin bruk, i utgangspunktet ikke skal være kurant. Totalt klaget vi på 15 vedtak om dispensasjon hvor hensynet til strandsonen er vektlagt som klageårsak. I dispensasjonssaker fører klage som regel til at kommunen endrer sine vedtak, eller at klagen får medhold hos settestatsforvalter. Selv om slike enkeltsaker kan oppfattes som små i seg selv, vil de negative konsekvensene over tid bli betydelige hvis kommunene praktiserer en liberal dispensasjonspraksis i strandsonen. Effekten av vår innsats knyttet til uttalelser og klager på dispensasjonsvedtak er dermed stor.

Når det gjelder innsigelser i kommuneplaner og detaljreguleringer er det i mange tilfeller en grunnleggende uenighet mellom Statsforvalter og kommunene om i hvilken grad det er nasjonale og regionale verdier knyttet til den konkrete delen av strandsonen. Slike saker får i mange tilfeller sin løsning gjennom kompromisser. Dermed blir strandsonehensynene i noe større grad ivare tatt fordi vi har fremmet innsigelse, samtidig fører slike saker til en gradvis og bit for bit nedbygging av strandsonen. Vi har derfor potensiale for å i enda større grad verne om strandsonen i mindre saker som går «plansporet».

Vi gir ellers tilbakemelding til kommunene i deres arbeid med rullering av kommuneplaner, om at vi forventer at vedtatt arealbruk vurderes på ny, også i strandsonen, og forventer at dette vil ha effekt på sikt. Foreløpig er det ikke så mange kommuner som har rullert sine kommuneplaner etter at planvask kom på dagsorden. Flere av kommunene våre har gjennom tidligere rulleringer av kommuneplanen fastsatt byggegrense mot sjø i kommuneplanen for eldre byggeområder hvor dette ikke er gjort i reguleringsplan. Flere kommuner har også signalisert at de ønsker å gjøre dette i kommende kommuneplanrulleringer. Vår rådgivning og veiledning overfor kommunene er en sterkt medvirkende årsak til at kommunene tar tak i dette arbeidet, og vi deltar aktivt i dialog med de kommunene som ønsker det. Dette er et arbeid som vil redusere antall dispensasjonssaker i kommunene.

En utfordring med områder som er satt av i overordnet plan til reiselivsnæring og landbruksknyttet reiseliv, er at disse senere blir gjort om til private hytter gjennom både lovlige prosesser og mer "gråsoneutvikling". Det er utfordrende å følge opp retningslinjene sin prioritering av næringstiltak, inkludert

reiseliv, når det ikke er tydelig skille mellom formålene og heller ikke en stram og konsekvent rettspraksis.

Omfanget av utbygging langs verna vassdrag er mindre enn i strandsonen. Over flere år har vi, gjennom opplæring, dialog og også pålegg og anmeldelser, arbeidet fram en ny holdning i kommunene til å følge regelverket om at fysiske tiltak i vassdrag og inngrep i kantsonen er søknadspliktige til fylkeskommunen/Statsforvalteren. Det gode samarbeidet med fylkeskommunen og de regionale vannområdeforvalterne har bidratt stort til samlet bedret situasjon. Vi har likevel et stykke å gå sammen med kommunene våre for å få gode føringer og hensyn inn i kommuneplanene når det gjelder vassdrag.

Arealbruk i sjø har vært et krevende tema i oppfølgingen av kommuneplaner som var på høring i 2024 og 2025, og også i flere reguleringsplanprosesser. En forventning om å legge til rette for havvindindustrien har ført til press på utvidelse og omdisponering av eksisterende næringsområder til sjø, med tilhørende riggområder i sjø. Flere av initiativene ligger i sårbare fjordsystemer som er viktige vandringsruter for anadrom fisk, har forekomster av kaldt vannskoraller og andre viktige naturtyper i sjø og/eller er viktige for fiskeriinteressene. Akvakultur har også vært et tema på kommuneplannivå. Behovet for en regional eller interkommunal samordning av planlegging for akvakultur har med dette blitt aktualisert, fordi påvirkning fra slike anlegg i stor grad skjer på tvers av kommuner. I Rogaland har vi ingen regionale eller interkommunale planer for sjøområdene eller strandsonen, men dette vil bli et tema i ny Fylkesplan for regional utvikling, arealbruk og mobilitet på sikt.

Hovedvekten av nye tiltak som blir foreslått i sjø er nok likevel fortsatt småbåtanlegg og småbåthavner, samt enkelte utfyllinger i tilknytning til etablerte nærings-/havneområder.

Grunneierinteresser, næringsliv og politisk styre i kommunene har stor innflytelse på utbygging i strandsonen. Som nevnt over er utbygging til nærings- og turismeformål og gårdstilknyttet næring en utfordring i strandsonen, og både slik utbygging og ordinær fritidsbebyggelse med tilhørende anlegg i strandsonen rettferdiggjøres gjerne av hensynet til næringsutvikling og bosetting i distriktene.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, vedtatt ved kgl.res. 20. juni 2023, og regionale planer. Det vises her til Rettleiar om planlegging av fritidsbustader og veilederen Planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land.

Kart- og planforskriften og plan- og bygningsloven inneholder ikke eget verktøy for å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser i det tidsperspektivet det er behov for i høg fjellet, der vi har ansvar for villreinen sine leveområder. Hensynssone for bevaring av naturmiljø kan i noen grad fungere. Grenser for utbygging settes i hovedsak gjennom bruken av arealformål i kommuneplanene. Kommuneplanen blir evaluert og eventuelt revidert hvert fjerde år. Rogaland fylkeskommune har satt i gang arbeid med ny fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet (FRAM-planen), og et av temaene som skal utredes i dette arbeidet er muligheten for innføring av "grønn grense". Fra før har vi i deler av fylket en regionalt fastsatt langsiktig grense for landbruk. Denne har fungert strukturerende for kommunenes arealbruk i mange år.

For fjellområdene sørøst i Rogaland gjelder regionalplan for Setesdal Vesthei (Heiplanen). Vi har bidratt inn i arbeidsgrupper for denne planen. Bl.a. har vi representert landbrukssektoren av hensyn til beiteinteressene. Rogaland har lang tradisjon med næringsmessig bruk av fjellområdene til sommerbeite for sau, og dette er et viktig hensyn som må vektlegges ved forvaltning av fjellområdene. I 2025 ble det iverksatt en revisjon av Heiplanen fra fylkeskommunen, hvor Statsforvalteren i Rogaland deltar inn med flere personer.

Rogaland har flere mellomstore hyttekommuner, men få store hyttegrender som vi ser enkelte andre steder i landet. Presset på utbygging i de største og mest perifere fjellområdene er relativt beskjedent. Det største presset kommer fra kraftutbygging og utbygging av kraftnett. Det er likevel mange forslag om omdisponering av arealer til fritidsbebyggelse i utmark mer sentralt og i lavlandet. Mange kommuner har også avsatte områder i kommuneplan til fritidsbebyggelse som ikke er, eller i liten grad er utbygd i dag. I kommuneplanprosessene oppfordrer vi til planvask, og vi vil vurdere å fremme innsigelse til allerede vedtatt arealbruk når vi får kommuneplaner på høring.

Vi har i 2025 meklet om områdeplan for Svandalen i Sauda, som er en viktig skidestinasjon i fylket. Her fremmet vi innsigelse, hvor hovedkonflikten er hensynet til villreins leveområde. Saken er ikke ferdig behandlet hos kommunen etter mekling, men vi antar at kommunen vil anmode om oversending av denne til KDD for endelig avgjørelse.

Rogaland fylkeskommune sendte regionalplan for Preikestolen og Lysefjordområdet på høring i desember 2024, og vi gav uttalelse til denne i 2025. Denne regionalplanen berører store fjell- og utmarksområder. Det er en målsetning i planen at natur-, kulturmiljø og landskap skal ivaretas. Samtidig er det en tydelig målsetning at reiseliv og turisme i området skal utvikles. Dette gir et høyt konfliktpotensiale, og en tett oppfølging av planens retningslinjer i videre utvikling av området må sikres.

Vi har potensiale for å drive mer generell veiledning overfor kommunene på temaet. Mer konkret kan vi i kommende rullinger av kommuneplaner være enda tydeligere på at kommunene skal tilbakeføre arealer som ikke er i tråd med nasjonale forventninger og regionale føringer for fjell- og utmarksområdene. Dersom føringer om planvask ikke følges opp, vil vi kunne følge opp med innsigelser.

Andre aktører som påvirker kommunenes planlegging er fylkeskommunen gjennom regionale planer, som den gjeldende hei-planen, og den nye regionalplanen for Preikestolen og Lysefjordområdet.

Ivaretagelse av landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av jordbrukets arealressurser og styrke jordvernet i tråd med nasjonalt jordvernmål, og øvrig nasjonal politikk for forvaltning av jordbrukets arealressurser.

Vår erfaring er at jordvern også gjennom 2025 har hatt god oppmerksomhet i kommunene, både administrativt og politisk. Jordvern er bl.a. blitt bedre koblet mot hensynet til beredskap. Vi opplever likevel et stort press på arealene i Rogaland, og dette er størst i områder med de beste jordbruksarealene. Vi har prioritert mye ressurser på å gi uttalelse til planprogram for kommuneplaner, samt noen kommunale planstrategier, i 2025, der vi særlig har sørget for å få arealregnskap og planvask på dagsorden. Arealregnskap fra Rogaland fylkeskommune fra 2023 viser at det samlet i Rogaland er 113 000 dekar godkjent areal til utbyggingsformål som ikke er utbygd, av dette er over 22 000 dekar dyrket jord. Vi utfordrer kommunene til å foreta planvask i arbeidet med ny arealdel i kommuneplanen. Vi har også fremmet innsigelse til 2 kommuneplaner med bakgrunn i manglende arealregnskap og planvask i 2025.

Vår vurdering er at det i middels grad er ivaretagelse av jordvern i kommunene. Nå er tema i økende grad hvordan utbygging skal skje, og ikke i hvilke nye områder. På detaljplannivå utfordrer vi kommunene med faglige råd, spesielt på tetthet/grad av utnyttning, når jordbruksarealer blir regulert i tråd med kommuneplan. Det er viktig med god utnyttelse når disse arealene først blir omdisponert. Vi har i flere saker fremmet innsigelse til reguleringsplaner begrunnet med dårlig utnyttelse, og drøftet og meklet om dette som tema. Eksempelvis dert å planlegge for parkering på bakkeplan.

Nasjonal og Regional jordvernstrategi er nyttige virkemiddel, sammen med de nasjonale føringene for kommunal og regional planlegging. Nytt av 2025 innsigelses-rundskriv M-1/2025 tydeliggjør hvilke vurderinger vi skal legge til grunn med hensyn på når vi skal fremme innsigelse til planforslag av hensyn til jordvern, og gir også rammer for hvilke vurderinger forslagsstillere og kommunene må gjøre før et planinitiativ går i gang.

Regional jordvernstrategi for Rogaland ble justert i 2023 med nytt mål om maksimalt årlig omdisponert jordbruksareal til 200 dekar, tilsvarende 10 % av det nasjonale målet. Rapportert omdisponert dyrka og dyrkbar jord etter KOSTRA for 2024 var på 391 dekar mot 493 dekar i 2023. Foreløpige tall for 2025 kommer først senere i vår. Vi ser at omdisponert jordbruksareal fremdeles ligger klart høyere i Rogaland enn det regionale målet. Vi har fremmet 6 innsigelser helt eller delvis ut fra jordvern hensyn i planer. Vi har da ikke regnet med at det oftest er flere innsigelser til arealdisponeringer i én kommuneplan, noen går også på bestemmelser til planen. De fleste innsigelser er løst gjennom drøfting og meklung. Kommuneplan for Hå har vært til behandling i KDD.

Det går fremdeles mye ressurser på å behandle avvik fra plan (primært kommuneplanen) gjennom dispensasjonssaker. Disse sakene innebærer som oftest ikke de store omdisponeringstallene, men et stort tall med enkeltsaker i strid med plan fører til fragmentering av jordbruksområdene og svekkelse av landbruksinteressene over tid. Et stort antall av disse sakene dreier seg om fradeling av gårdshus og tomter til boligformål, bruksendringer av landbruksbygg og massehåndtering. Det går vesentlige ressurser med til å behandle alle disse sakene. Vi ga ca 750 uttalelser til dispensasjoner i 2025 (strandsone, plankrav, natur/friluftsliv, landbruk mv). Vi klaget på 35 kommunale dispensasjonsvedtak totalt sett, og 11 av disse var begrunnet med vesentlig konflikt med regionale og nasjonale landbruksinteresser.

Jordvern har vært tema på plankonferanser, webinarer og gjennom aktivt bruk av vår nettside. Vår vurdering er at globale utfordringer, krig og klima har bidratt til at jordvern, beredskap og matforsyning er blitt et mer sentralt tema. Vi har også utfordret landbruksnæringen til å redusere bruk av dyrket jord til tiltak i landbruket. Vi opplever effekt av våre tiltak på området, og i økende grad respekt for vårt arbeid.

Vi ser fremdeles store utfordringer med måloppnåelse på jordvern, da særlig med tanke på større infrastrukturprosjekter som skal gjennomføres i vår region samt flere store utbyggingsplaner, herunder planer om såkalt kraftkrevende næringsområder.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 353	562	261	496	622	470	608	721	500	391

Det er tidligere blitt rapportert feil tall for året 2021. Oppslag i SSB viser at det i 2021 ble omdisponert 608 dekar dyrka jord mot 408 som ble rapportert.

Tilbakeføring av areal (fra kapittel 3.1.1.8.2 i TB)**Rapportere på**

Areal tilbakeføres i større grad fra utbyggingsformål til LNF-R (Landbruks-, natur- og friluftslivsmål samt reindrift).

Ja, kommunene tilbakefører arealer til LNF-formål i større grad. Flere kommuner er nå ferdig eller i avslutningen med revisjon av sine kommuneplaner. Vår erfaring fra siste års revisjoner er at så og si alle kommuner har utarbeidet arealregnskap og gjort en vurdering av arealbehov og tilbakeført areal til LNF-formål slik at arealreserve til utbyggingsformål i kommuneplanene er redusert.

Vi opplever at kommunene har et økt fokus på tilbakeføring/planvask. Tilbakeføring av areal til LNF-formål har vært et tema i Rogaland over flere år. Rogaland fylkeskommune var tidlig ute med en veileder for arealstrategi «Arealplanlegging på Jærsk» hvor også planvask var tema (før det ble et nasjonalt begrep). Statsforvalteren har hatt tilbakeføring til LNF/planvask som fast punkt i uttalelser til kommunal planstrategi og oppstartsvarsel til kommuneplan (og reguleringsplan når relevant) de siste to runder. Forventninger om planvask er også blitt signalisert til kommunene i flere samlinger fysisk og digitalt.

Gjennom uttalelser oppfordrer vi kommunen til å sette av arealer som de realistisk sett vil få bruk for (gjør basert på trend/SSB fremskriving), og ta bort arealer som er overflødige i en slik kontekst. Fylkeskommunen har også utarbeidet arealregnskap med klimagasskalkulator for alle kommuner som er et svært viktig kunnskapsgrunnlag for kommunene i planarbeidet.

Redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer, i tråd med rundskriv T-2/16 (fra kapittel 3.1.1.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer, i tråd med rundskriv T-2/16

Når kommunene foreslår nye byggeområder i sine overordnede planer ser vi stor variasjon i hvor godt hensynene til klima og miljø er ivarettatt. Det er derfor vanskelig å gi et entydig svar på om kommuner i betydelig, middels eller liten grad ivarettar disse hensynene for fylket sett under ett. Det største hinderet for ivarettelse av nasjonale og regionale føringer, er manglende politisk vilje til å prioritere miljøinteressene foran utbygging.

Vi formidler nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser gjennom dialog med kommunen, gjennom vår årlige plan- og byggesakskonferanse rettet inn mot saksbehandlerne i kommunen, og i uttalelser til planer. Vi bruker T-2/16 aktivt som føring og begrunnelse for å fremme innsigelser etter plan- og bygningsloven, og faglige råd til kommuneplaner og reguleringsplaner. Ut over dette har vi ikke tatt grep overfor kommunene for å gjøre T-2/16 kjent i kommunene. Generelt opplever vi likevel at rundskrivet er godt kjent i kommunene. Et forbedringspotensiale fra vår side ligger det kanskje i å bli flinkere til å minne om føringene i T-2/16 allerede når vi uttaler oss til oppstartsvarsel.

Stadig bedre kunnskap og nye føringer gjør at en del gjeldende kommuneplaner og reguleringsplaner legger opp til tiltak i strid med T-2/16, dette gjelder også kommuneplaner og reguleringsplaner som er relativt nye.

Kommunene må i større grad vurdere eksisterende ikke utbygde byggeområder i kommuneplan og reguleringsplaner som videreføres, opp mot ny kunnskap og nye føringer på klima- og miljøområdet ved rullering av kommuneplan. Vi har i noen tilfeller fremmet innsigelse til gjeldende arealbruk når vi har uttalt oss til kommuneplaner under rullering i 2025, men det er krevende å gå gjennom vedtatt arealbruk i hele kommuner for å vurdere om denne er i tråd med nye nasjonale og regionale føringer og oppdatert kunnskap. Vi har derfor også fremmet generelle innsigelser til manglende planvask fordi kommunen i for liten grad har gjort slike vurderinger selv.

Kommunene i Rogaland bruker Statsforvalteren i Rogaland og Rogaland fylkeskommune sin egen kartportal Temakart Rogaland aktivt. Kartportalen gir enkel tilgang til de fleste kartlag som er relevante for å vurdere planforslag opp mot viktige miljøverdier.

3.1.1.2 Helhetlig og samordnet oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene

Landbruk

Det er i desember 2025 gjennomført en spørreundersøkelse om egenberedskapen til bønder med melkeproduksjon, svineproduksjon eller fjørfe i Rogaland. Spørsmålene handlet om konsekvenser ved bortfall av vann og strøm, og vi mottok i underkant av 700 svar. Kommunene med tilstrekkelig antall svarprosent vil få tilgang til resultatene i egen kommune.

Vi er i dialog med Hå kommune om oppfølging av næringsområdet Kviamarka i beredskapssammenheng. Kviamarka er et av Norges største næringsområder for næringsmiddelindustri med samlokalisering av Tine Jæren (Norges største meieri), Nærbø kyllingslakt, Hå kylling, den stolte Hane og Miljøgartneriet. Ambisjonen er å medvirke til at aktørene går sammen for å lage en felles ROS-analyse.

Vi er også i dialog med Eigersund kommune med tanke på å få vurdert om avfallsanlegget på Svaaheia kan utvikles til å fungere som et mottaksområde for kadavre ved større sykdomsutbrudd.

Beredskap

Samarbeidet går generelt i rett retning. Det har blitt mer samarbeid på tvers av fagområder på embetet som har beredskapsoppgaver mot kommunene. Både på landbruk (som har beskrevet dette selv), miljøvern (IUA), Utdanning (beredskapsplaner skoler og barnehager). Helse har imidlertid ikke hatt nok ressurser til å prioritere å delta på felles tilsyn med beredskap i 2025. Det betyr at helseberedskapsplanene i kommunene ikke har fått noen oppmerksomhet.

Vi vil trekke fram godt samarbeid med Rogaland revisjon som utfører internrevisjon av kommunene. Det er flere kommuner som har hatt slik internkontroll i 2025, der vi blir intervjuet som informant med kunnskap fra våre egne tilsyn og vår generelle viten om de aktuelle kommunene.

Virkemiddelbruk (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Være pådriver og veileder om kommunenes samlede ansvar og rolle innen sivil beredskap, og gi råd om hvor dette ansvaret kan øves og følges opp i kommunenes beredskapsplanlegging.

Vi er anmodnende myndighet og autoriserer øverste administrative leder i kommunene. Autorisasjonssamtalene blir brukt til å informere om relevante

delar av sikkerhetsloven og forventningene til kommunene. Vi gir utstrakt veidning til kommunene når de selv skal være anmodene myndighet for flere enn kommunedirektør.

Det er viktig å være oppmerksom på at det er stor forskjell på kommunene i forhold til størrelse og om de har militær- eller kritisk infrastruktur. Den grunnleggende delen av hva kommunene trenger å ha på plass blir gitt i autorisasjonssamtalene med kommunedirektør. Kommer som trenger mer utfyllende kunnskaper blir fulgt opp individuelt.

Oppfølging av skogskadeberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Kontrollere at kommunene har planer for beredskap hjemlet i §§ 9 og 10 i skogbrukslova og § 16 i brann- og redningsvesenforskriften

Skogbrann

Det har ikke vært skogskadehendelser av betydning i Rogaland i 2025.

For mange kommuner er risikoen for skogbrann relativt liten og derfor ikke analysert nærmere i kommunenes helhetlige ROS-analyse. I kommuner med skog, kontrollerer Statsforvalteren i forbindelse med tilsyn rundt kommunal beredskapsplikt om den helhetlige ROS-analysen også omfatter alle forhold herunder skogbrann og følger av ekstremvær.

Barkebiller

Statsforvalteren deltar i overvåkingsprogrammet til NIBIO for å følge med utviklingen av om granbarkebillen ekspanderer til Vestlandet og Rogaland. Statsforvalteren bidrar med koordinering, faglig støtte til utplassering og tømning av fellene i samarbeid med aktuelle kommuner.

Det ble ikke registrert fangst av granbarkebillen i fellene for Rogaland i 2025. Risikoen for oppblomstring og større barkebilleangrep i Rogaland vurderes så langt til å være liten. Kystklima med rikelig nedbør og relativt kalde sommere med stor andel relativt ung og vital granskog, gjør våre områder generelt mindre attraktive for granbarkebillen.

Risikoen for større barkebilleangrep er som regel etter større vindfall og tørkesommere som gir gode svermingsforhold. I 2025 var det ingen vesentlige stormskader eller tørkeproblemer.

ROS-analyser

Vi påser at relevante kommuner har vurdert skogbrannfare som en del av helhetlige ROS-analysen. Alle har ekstremvær som en hendelse i analysen.

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene

Planfylket Rogaland

Gjennom langvarig godt og tett samarbeid mellom Rogaland fylkeskommune, Statsforvalteren i Rogaland og kommunene er det over mange år bygd opp regionalplaner og samhandlingsvaner som har gitt oss planmodne og gode kommuner. Fylkeskommunen har under oppstart FRAM – fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet, der vi i første omgang har prioritert ressurser til arbeid med planprogram.

Flaskehalsen i planarbeid er gjerne tilgang på planleggingskompetanse og kapasitet. De fleste kommunene er godt rigget når det gjelder planleggingskompetanse, men noen mindre kommuner har utfordringer knyttet til kapasitet, og et par av dem har satt bort planleggingsarbeidet sitt til nabokommuner. Dette er et godt eksempel på interkommunalt samarbeid. God plankompetanse i kommunene viser igjen når vi ser at de aller fleste kommunene har oppdaterte overordnede planer som grunnlag for sin videre planlegging.

Som nevnt under eget punkt er det en utfordring at kommunene i en del tilfeller mangler tilstrekkelig fagkunnskap for å kvalitetssikre konsekvensutredninger som utarbeides i plansammenheng.

Vi legger stor vekt på direkte oppfølging og kontakt med planadministrasjonene i kommunene og fylkeskommunen gjennom dedikerte plansaksbehandlere på landbruk, miljø og beredskap for hver kommune. På denne måten kan vi spille hverandre gode. Vi har en ambisjon om å besvare samtlige arealplansaker og dispensasjoner som vi får tilsendt på høring, og det er kun noen ytterst få saker som ikke blir besvart. Dette arbeidet gir en gevinst i form av at nasjonale og regionale interesser blir godt kjent i kommunene våre, og økt mulighet for at dette blir vektlagt.

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har oppdaterte overordnede planer.

De fleste kommunene i Rogaland har relativt oppdaterte overordna planer. Vurdering av skala: middels grad, med begrunnelse under.

Åtte av fylkets 23 kommuner har samfunnsdel som ikke er vedtatt i inneværende eller forrige kommunestyreperiode. Av disse er fem vedtatt i 2019, altså

like før forrige valg. Fem kommuner har vedtatt ny samfunnsdel etter valget i 2023.

Tilsvarende har tolv kommuner arealdel som ikke er vedtatt i inneværende eller forrige kommunestyreperioden, av disse er seks under arbeid, og flere kommuner har signalisert gjennom sine planstrategier at de skal i gang med rullering. Etter vedtak av kommuneplaner som er under arbeid vil det ikke lengre være noen kommuner i Rogaland som har kommuneplaner utarbeidet etter plan- og bygningsloven 1985. Det er kun en mindre del av gamle Forsand, som nå inngår i Strand kommune, som har kommuneplan etter pbl. 1985. Strand kommune er i slutfasen av arbeid med rullering av arealdelen.

Rogaland er generelt et plansterkt fylke, og kommunene er også selv bevisste på viktigheten av oppdaterte planer. Gjennom uttalelser til planstrategiene har vi mulighet for å være en pådriver overfor de kommunene som har planer av eldre dato, samtidig som vi er tydelige overfor kommuner med relativt nye overordnede planer om at også de må vurdere planene opp mot nasjonale og regionale føringer. Det er fortsatt en kommune i Rogaland som ikke har utarbeidet ny planstrategi etter forrige valg. Vi har gjennom brev sendt januar 2025 informert kommunen om lovkravet i plan- og bygningsloven § 10-1 om å vedta ny kommunal planstrategi senest ett år etter konstituering. Vi ba kommunene ta kontakt om de hadde behov for veiledning på dette.

Utover vår og kommunenes egen innsats, er Rogaland fylkeskommune som regional planmyndighet en viktig pådriver for å sørge for at kommunene har oppdaterte planer og at de også deltar aktivt i regionalt plansamarbeid.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

God og rask klagesaksbehandling.

I 2025 ferdigbehandlet Statsforvalteren i Rogaland 59 plansaker, Av disse ble 17 saker ikke behandlet innen fristen, mot 14 saker i 2024. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden var 78 dager.

Vi vil fortsatt ha fokus på å sikre godt begrunnede vedtak og god forberedende klagebehandling fremover. Mangler ved begrunnelsen kan få betydning dersom det senere skal eksproprieres etter planen.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunale planer har juridisk holdbare bestemmelser og plankart.

Statsforvalteren har vurdert bestemmelsene til reguleringsplaner og kommuneplaner når plansaker kommer på høring, og ved klagesaksbehandling av reguleringsplaner. Vi vurderer at kommunene samlet sett i middels grad har god juridisk kvalitet på sine bestemmelser.

Vi har særlig fokus på kommuneplanbestemmelser, hvor vi har et tverrfaglig internt samarbeid for å sikre at bestemmelsene er gyldige og holder tilstrekkelig god juridisk kvalitet, samtidig som de ivaretar de hensynene som inngår i våre sektoransvarsområder. Videre veileder vi kommunene ved konkrete spørsmål om bruk av arealformål og bestemmelser i plansaker, både på kommuneplan- og reguleringsplannivå.

Vi har tro på at vårt arbeid med gjennomgang av kommuneplanbestemmelser bidrar til økt kvalitet på bestemmelser, fordi kommunen da får gode og konkrete bestemmelser i overordnet plan, som deretter kan implementeres og videreføres i områdeplaner og detaljreguleringer. Enkelte kommuner har tatt opp problemstillinger knyttet til bestemmelser i kommuneplan i regionalt planforum. Dette viser at kommunene er bevisste på behovet for tydelige og juridisk gyldige bestemmelser.

Når det gjelder eget forbedringspotensiale kunne vi gått enda grundigere inn i juridiske vurderinger på område- og detaljreguleringsnivå, men det ville vært altfor ressurskrevende å gjøre en slik detaljert og juridisk gjennomgang av alle planer. Vi tror derfor at vi har funnet et passelig nivå på innsatsen her.

Vi arrangerer årlig en plan- og byggesakskonferanse, hvor plan- og byggesaksjuss er et viktig tema. Basert på tilbakemeldinger fra kommunene etter disse konferansene er dette et tema de ønsker enda mer veiledning på. Vi håper at KDD arbeider videre med dette temaet, blant annet med nasjonal katalog for planbestemmelser, og at det gjennomføres en juridisk kvalitetssikring av de bestemmelsene som foreslås her.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Konsekvensutredningsforskriften er fulgt opp.

Vi opplever fremdeles at KU-forskriftens utredningskrav følges opp i middels til betydelig grad. Vi opplever at kommunene tar kontakt for veiledning i en del tilfeller der de selv er i tvil om vurdering av krav om konsekvensutredning. Vi opplever også i noen tilfeller at kommuner ikke selv har fanget opp krav om konsekvensutredning. I de tilfeller der dette blir påpekt fra oss, ser vi at kommunene følger opp og utarbeider konsekvensutredning for planen.

God veiledning på metode for konsekvensutredning, som Miljødirektoratets håndbok M-1941 (og Statens vegvesens håndbok V712) bidrar til mer enhetlige vurderinger på tvers av planer og kommuner. Det er likevel en stor utfordring at vi i enkelte saker opplever at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, at verdi og/eller påvirkning "skrives ned", og at kommunene i en del tilfeller mangler faglig kunnskap for å selv kunne kvalitetssikre innholdet i konsekvensutredninger som utarbeides for private planforslag. Vi skulle gjerne sett at det ble forsket mer på dette, og gjerne med vekt på både geografiske skiller og sektorvise skiller.

Det er en del usikkerhet rundt kravet til kunnskapsnivå, og vi kunne gjerne sett bedre veiledning på:

- konsekvensutredning på overordnet nivå, som kommuneplan og kommunedelplan. Det er mye usikkerhet rundt kravet til kunnskapsnivå. Vi erkjent med at Miljødirektoratet jobber med veiledning på dette, og imøteser dette

- i hvilken grad det skal/må kreves planendring med ny konsekvensutredning der tiltak er i tråd med formål, men typen tiltak/aktivitet ikke er vurdert i tidligere utredninger. Eksempler her er datasenter og biogassanlegg i regulerte industriområder, men der vedtatt plan ikke har tatt høyde for konsekvensene av slike etableringer.

Vi følger aktivt opp planforslag, også med bruk av innsigelser, hvis vi ser at mangler ved saksutredningen og kunnskapsgrunnlaget, kan komme i konflikt med våre nasjonale ansvarsområder. Vi mangler fortsatt en oppdatert og systematisk sjekkliste for våre egne planuttalelser, og har derfor ikke en innarbeidet rutine for å sjekke alle planer opp mot KU-forskriften. Dette er et forbedringspotensial internt. Vi mener likevel at vi fanger opp de fleste tilfeller av planer med behov for KU.

Vi har gjennomført regionale samlinger med kommunene om arbeid med ROS-analyser.

Vi har heller ikke i 2025 hatt særskilt fokus på veiledning om KU-forskriftens §§ 8, 10 og 27 i 2025, men gjennom uttalelser til planprogram og oppstartvarsler følger vi opp at nødvendige utredninger blir gjennomført i planarbeidet. Kommunene er stort sett gode på å fange opp vedlegg II-saker, og vurdere disse opp mot §§ 8 og 10 i forskriften.

Nydyrking av areal over 50 dekar, og areal under 50 dekar der nydyrking kan være negativt for miljøverdier, skal konsekvensutredes før kommunalt vedtak fattes. Vi anbefaler ofte KU ved høring der areal har spesielt viktige miljøverdier. Det er en klar utfordring at kommunene i for liten grad krever KU, og det skal spesielt mye til for at Statsforvalteren ugyliggjør og overprøver et kommunalt nydyrkingsvedtak.

Oppdaterte digitale planregistre (fra kapittel 3.1.1.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner holder digitalt planregister løpende oppdatert.

Vi gjennomførte våren 2022 en spørreundersøkelse til alle kommunene i Rogaland med utgangspunkt i tildelingsbrevet til Statsforvalteren. Vårt hovedinntrykk fra svarene og vår egen kjennskap til kommunene er at de fleste kommuner har et bevisst forhold til planregisteret, og at de i betydelig grad holder dette oppdatert. Vi har derfor ikke sett behov for å følge opp dette på nytt etter 2022.

Rogaland er et variert fylke med store plansterke kommuner og kommuner med små og mer sårbare administrasjoner. Kvaliteten på planregistrene varierer derfor også. Men en del av de mindre kommunene har også kartsamarbeid med andre kommuner eller programleverandører som gjør at planregister blir holdt oppdatert.

Fra 2023 har alle kommuner i Rogaland synkronisert plandata via GeoNorge, slik at vi får tilgang til disse dataene i vår egen kartportal Temakart-Rogaland. For nær sagt alle kommuner gjelder dette også planer som er på høring, noe som letter saksbehandlingen vår betydelig, da vi kan gjøre egne GIS-analyse med bakgrunn i planforslaget og alle andre data som er samlet i kartportalen Temakart Rogaland.

Hovedinntrykket er at verdien av et oppdatert planregister er mindre forankret i toppladelen i kommunene, men godt forankret på avdelingsnivå. Med bakgrunn i at planregisterstatusen i Rogaland er såpass god, har vi ikke satt i gang egne tiltak i 2025.

Kommunene rapporterte gjennom spørreundersøkelsen vår at de bruker i langt større grad andre kommuner, Kartverket og programleverandør som ressurser i sitt GIS-arbeid, fremfor samarbeid med Statsforvalteren. Statsforvalteren blir likevel oppfattet som en ressurs i lys av vår rolle i Temakart Rogaland-samarbeidet. Temakart Rogaland gir kommunene mulighet til å formidle plandata samlet på et sted, og data kan ses på tvers av kommunene.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Opplæringsaktivitetene ut mot Nav-kontorene har blitt gjennomført som planlagt, og vi vurderer måloppnåelsen som god. De fleste opplæringsaktivitetene består av fagsamlinger på prioriterte områder: opplæring for nyansatte i Nav, kvalifiseringsprogrammet, økonomisk rådgivning og barneperspektivet i Nav. Endring av praksis tar tid og vi erfarer at det å rette oppmerksomheten mot sentrale områdene over flere år, bidrar til økt kunnskap i Nav-kontorene.

Vi vurderer at det er en økende bevissthet i Nav-kontorene om kartlegging og vurdering av barns behov, og ser betydningen av at overordnede myndigheter prioriterer utvikling av kompetansemateriell som gjelder hele Nav-kontoret. Barnet beste - en veileder for deg som arbeider i Nav har vært et viktig bidrag i denne sammenheng. Statsforvalteren spilte inn og tekstet et webinar om veilederen i 2025, for å enkelt spre informasjon til alle Nav-kontor i landet. Tilbakemeldinger fra Nav-kontorene i Rogaland er at slike bidrag er viktige i Nav-kontorene sin fagutvikling, og i opplæringen av nyansatte. Det er ønskelig at en i fortsettelsen tar inn vurdering av barnets beste i videreutviklingen av kompetansemateriell som for eksempel læreløp i forvaltningsrett og juridisk metode. Videre at en inkluderer identifikasjon av barns behov i arbeidet med kvalitetsgjennomgang, slik at Nav-kontoret opplever

kompetanseutviklingen og oppfølgingen av vurdering av barns behov som helhetlig.

Statsforvalteren i Rogaland mener at oppmerksomhet mot formålet med sosialtjenesteloven er relevant for alle Nav-ansatte. Av den grunn har vi også i 2025 brukt filmen om formålsparagrafen i oppæring av alle nyansatte i Nav, som vi gjennomfører to ganger årlig i samarbeid med Nav fylke.

Alle Nav-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle Nav-kontor har god kunnskap om sosialtjenesteloven med tilhørende forskrifter.

Statsforvalteren har tilbudt opplæring om de sosiale tjenestene til alle Nav-kontor i Rogaland . Vi har lagt særlig vekt på kartlegging og konkrete individuelle vurderinger i de sosiale tjenestene, og ivaretagelse av barneperspektivet i Nav.

Vi benytter ulike arenaer for opplæring, som kurs, konferanser, fagsamlinger og webinarer, og erfarer at det må være et bredt og variert tilbud for å nå ut til alle Nav-kontorene.

Vi vurderer at systematikk over tid fører til bedre kvalitet og til en forutsigbarhet for Nav-kontorene, slik at en kan planlegge for kompetansebehovet i eget kontor. Dette får vi bekreftet i dialog med Nav-kontorene, og ved gjennomgang av kompetanseplaner i forbindelse med tilsynsarbeid. Forutsigbarhet er viktig i opplæring og utviklingsarbeid.

Vi gjennomførte fire ulike opplæringer for nyansatte i Nav-kontorene i 2025 med totalt 6 kursdager, og har fått tilbakemelding at kursene oppleves som svært nyttige. Et sentralt moment i opplæringen er diskusjon av case opp mot de ulike bestemmelsene.

I samarbeid med Nav Rogaland har vi også i 2025 gjennomført enhetsledersamlinger. Dette er en viktig arena for blant annet å løfte overordnede føringer og prioriteringer. I 2025 hadde vi en særlig oppmerksomhet på utenforskap og kvalifiseringsprogrammet.

Basert på oppfølgingsmøtene og fagsamlinger vi har hatt med de fagansvarlige og avdelingsledere for de sosiale tjenestene i Nav-kontorene, vurderer Statsforvalteren at det er generelt god kunnskap om sosialtjenesteloven og forskrifter i Nav-kontorene.

I dialog med Nav-kontorene og fra kunnskap i klagesakene mener vi at de største utfordringene for Nav-kontorene når det gjelder å forstå og forvalte regelverket i de sosiale tjenestene er refusjon, vilkår etter stl §§ 20 og 20a og EØS regelverket. Når det gjelder EØS regelverket er det særlig vurdering av lovlig opphold for tjenestemottakere som er arbeidsledige som er krevende å vurdere.

I arbeidet med å øke kompetansen på barne- og familieperspektivet i Nav samarbeider vi med Nav Rogaland og representanter fra ulike Nav-kontor, for å få et innhold som i størst mulig grad er tilpasset behovene i Nav-kontorene. For å lykkes med innsatsen på dette området mener vi at kompetansehevingen må ta sikte på å øke kompetansen i hele Nav-kontoret. Vi fokuserte blant annet på hvordan en skal ta inn barneperspektivet i den arbeidsrettede oppfølgingen på fagsamlingen i 2025. I tillegg til kunnskap fra kartleggingen som Redd Barna gjorde om de fire hovedbarrierene i dette arbeidet har vi har skaffet oss en mer konkret oversikt over hva de Nav-ansatte opplever som hindringer i å snakke med tjenestemottakere om barn, og hva som skal til for at dette tas opp som tema i møte med tjenestemottaker. Dette vil vi arbeide videre med i 2026. Flere Nav-kontor tar nå til orde for at det bør komme en familieggaranti i møte med Nav, etter modell fra ungdomsgarantien.

Nav-kontorene rapporterer om at det fremdeles er usikkerhet når det gjelder journalføring av kartlegging av barns behov og oppfølging av dette, og at dette oppleves som et hinder i arbeidet med barneperspektivet i Nav.

Det er viktig at overordnede myndigheter i fortsettelsen av utvikling av støttemateriell på barneperspektivet i Nav i størst mulig grad retter seg mot hele Nav-kontoret. Dette for at Nav skal oppleve opplæringen som mest mulig helhetlig.

God kartlegging og samhandling med andre tjenesteytere er nødvendig for å kunne gi helhetlige og tilpassede tjenester til brukere. Statsforvalteren vurderer at det fremdeles er en utfordring at endringene i velferdslovgivningen ikke er implementert i tilstrekkelig grad.

Det er et stort press på de sosiale tjenestene i Nav og det rapporteres om svært høye tall på enkeltvedtak som blir fattet. Dette gjenspeiles i en betydelig økning i antall klagesaker til Statsforvalteren (58% økning fra 2024 til 2025). Økonomisk stønad må prioriteres. Vi er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan få for forsvarligheten av de andre individuelle tjenestene.

Flere av de største Nav-kontorene har egne ansatte som arbeider som boveiledere. Dette for å gi bedre bistand til bostedsløse og i arbeidet med overgang til varig bolig. Det er likevel bekymringsfullt at vi har et høyt antall bostedsløse i Rogaland, og vi er særlig bekymret for at barnefamilier/personer med forsørgeransvar bor midlertidig over lengre tid.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall Nav-kontor som har deltatt på tilbudt opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	20	20

3.1.1.5 Tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

SSB tall viser at antall årsverk i helse- og omsorgssektorene per 10 000 innbygger i Rogaland er på 290. Dette er lavere enn de fleste fylker i Norge, og under landssnittet på 321 (2024-tall).

Vi ser en sammenheng mellom kapasitet og tilgjengelighet. Årsverk per bruker av omsorgstjenestene har økt moderat i 2024 til 0,59, men er på det samme nivå som i 2020. Tallet er litt over landssnittet. Samtidig ser vi at andel eldre som mottar hjemmetjenester har gått jevnt nedover. Det samme gjelder andel eldre over 80 år med institusjonsplass.

Kommunene rapportere om økt antall tjenestemottakere med omfattende hjelpebehov.

SSB tall viser at andel brukere av hjemmetjenester i alderen 0-66 år har gått opp de siste årene. Flere yngre brukere samtidig som antall eldre i befolkningen øker, gir økt press på kapasiteten og tjenestetilbud. Kommunene er bevisste på utfordringer med kapasitet og har etterspurt kompetanse på området, se rapport punkt 3.1.1.1.6.1.

Befolkningens tilgang til fastlegjetjenster har bedret seg tydelig de siste årene. Statsforvalteren har hatt en aktiv rolle i å veilede kommunene om dette. Vi vurderer at dette har blitt tatt godt imot og har hatt effekt. Samtidig er regjeringens oppfølging og tiltak rettet mot økt kapasitet i fastlegeordningen det som har hatt mest betydning for at kommunene nå lykkes bedre i dette arbeidet.

Vi jobber videre med bærekraftige tjenestetilbud, og det er fortsatt målsetting å utvikle aldersvennlige lokalsamfunn, hvor det skal tilrettelegges for å bo hjemme lengst mulig. Kommunene viser også til at omstilling er nødvendig for å møte fremtidige behov på grunn av ressursmangel og krevende økonomi.

Vi har hatt tett dialog kommunene i fylket om omstillingsbehovet, i en rekke fora og ulike nivåer. Vi vurderer at kommunenes fokus på og strukturerte arbeid med dette har utviklet seg betydelig i positiv retning på få år. Basert blant annet på tilbakemeldinger fra kommunen mener vi at vår rolle har vært betydningsfull i denne forbedringen. Statsforvalteren jobber aktivt for å bidra til kommunenes omstilling.

I 2025 har vi gjennom den regionale samarbeidsgruppen for Bo trygt hjemme-reformen lagt planer for dialogmøter med kommunene i fylket, for ytterligere kartlegging av kommunenes behov for oppfølging knyttet til arbeidet med reformen. Disse møtene starter opp tidlig i 2026.

Helseteknologiske løsninger vil kunne øke både kapasitet og tilgjengelighet. Vi ser at kommunene i fylket i økende grad bruker slike løsninger, og kompetansen øker som resultat av flere ulike prosjekter og kompetansehevingstiltak. Samtidig viser det landsomfattende tilsynet med velferdsteknologi, i Rogaland i 2024, at egnethet hos brukere ikke alltid vurderes godt nok, og at evaluering av tiltak kan svikte.

Kommunene har noe ulik forståelse for når alvorlige hendelser skal meldes til tilsynsmyndigheten, og vi har begrunnet mistanke om underrapportering. I tillegg er kunnskap og kompetanse om regelverk, kvalitetsarbeid og pasientsikkerhetsarbeid svært ulikt i kommunene, noe vi blant annet ser i vår behandling av rettighetsklager og tilsynssaker.

Vi gir veiledning og vurderer faglig forsvarlighet i forbindelse med tilsyn, overprøving av vedtak og klagebehandling. Vi prioriterer lederutdanning i tilskuddsordninger. Konferanser, fagdager og nettverkssamlinger har hatt tema som er relevante for kapasitet, tilgjengelighet, kvalitet og pasient- og brukersikkerhet. Vi har kjennskap til flere virksomheter der utviklingen har vært positiv, men det er svært stor variasjon mellom, og til dels innad, i ulike virksomheter.

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Dette må ses i sammenheng med helsefelleskapenes arbeid med bedre felles planlegging og utvikling av tjenestene for de prioriterte pasientgruppene.

Behov for personell med ulik språk- og kulturkompetanse (samisk, minoritetsspråklig mv) skal søkes ivarettatt i planleggingen.

Demografiendringer og utvikling av tjenestetilbud innenfor helse- og omsorgssektoren er tema i svært mange av våre kontaktpunkter med kommunene. Med utgangspunkt i økte tjenestebehov helse- og omsorgstjenestene, og endrede økonomiske rammevilkår, har kommunenes fokus på behovet for omstilling blitt stort. Vi opplever at det helt gjennomgående er god kjennskap til utfordringsbildet og arbeid med omstilling i kommunene i Rogaland. Det er også i sterkt økende grad systematisk arbeid knyttet til dette.

Det er 21 av 23 kommuner i Rogaland som har kompetanseplaner. Men kun halvparten av kommunene har vedtatt sine kompetanseplaner politisk. Vi veileder kommunene for å øke antallet politisk vedtatte planer, med mål om å sikre forankring og forpliktelse til planene.

Vi støtter omstilling og utvikling i helse- og omsorgstjenestene gjennom våre tilskuddsordninger, inkludert skjønnsmidlene. Vi har i 2025 støttet prosjekter som bidrar til bærekraftig tjenesteutvikling gjennom å se på nye måter å organisere oppgavene på og gjennom økt bruk av teknologiske løsninger. Gjennom styrking av veiledningskompetanse legger vi til rette for å styrke kommunene i arbeidet med å rekruttere og beholde ansatte. Gjennom økt fokus og iverksetting av tiltak med tidlig innsats og forebygging skal kommunene kunne spare ressurser ved å utsette behovet for tjenester på sikt.

Kompetanse og kvalitet var i fokus under årets utviklingskonferanse. Vi har arrangert helsekonferansen i Rogaland, der temaer knyttet til kompetanse og kvalitet var sentrale.

Arbeidet med BTH satsingen inngår også i dette oppdraget. Satsingen skal gjennom sine innsatsområder bidra til å avlaste tjenestene, samt styrke

kvalitet og kapasitet i tjenestene slik at alle som trenger det skal være trygge på at de får nødvendig hjelp.

Helsefelleskapene blir stadig viktigere samarbeids- og samhandlingsarenaer, men vi vurderer at det ennå er behov for å jobbe med å sikre at arbeidet der blir godt forankret og helsefelleskapene får sin tiltenkte rolle i samarbeidet mellom tjenestenivåene. Vi vurderer at de to helsefelleskapene i Rogaland har en innretning som er i tråd med statlige forventninger om arbeid med planlegging og utvikling av tjenestene for de prioriterte pasientgruppene.

Viser forøvrig til rapport under punkt 3.1.1.1.5.1. som omtaler kompetanse og rekruttering som tema i samfunnsplaner.

Helsefelleskapene bidrar til likeverdig partnerskap og til mer sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjeneste (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterens bidrag fører til at helsefelleskapene utvikler seg som mer likeverdige partnerskap, og dermed til mer sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjenester.

Det er to helsefelleskap i Rogaland, der sør-fylket er med i Helsefelleskap Sør-Rogaland, mens nord-fylket (sammen med kommuner i Vestland) er med i Helsefelleskapet i Helse Fonna. Disse er litt ulikt organisert.

Det foregår diskusjoner om hvor mye Helsefelleskapene kan bestemme, da førstlinjetjenesten er satt sammen av flere juridiske organisasjoner (kommuner), mens spesialisthelsetjenesten er én juridisk organisasjon.

Statsforvalteren deltar i partnerskapsmøtene. Vi har sett behov for å komme tettere på de det strategiske arbeidet i helsefelleskapene enn det vi oppnår gjennom deltagelse i partnerskapsmøtet. Vi har derfor bedt om å få delta i SSU. Fylkeslegen i Rogaland deltar som observatør i SSU møter i Helse Fonna sammen med Fylkeslegen i Vestland, og kan derfor bidra mer i de strategiske prosessene som helsefelleskapet driver. Vi vurderer det som positivt å ha blitt med i SSU. Det er også positivt at administrerende direktør i Helse Fonna møter i SSU.

Statsforvalteren har utfordret partnerskapsmøtet på å i større grad ta beslutninger om den strategiske retningen i helsefelleskapet, og ser at denne oppfordringen blir tatt til følge.

I Helsefelleskap Sør-Rogaland har det vært utfordringer med samarbeidet, og arbeidet i SSU ble stoppet opp i påvente av et prosjekt for å organisere arbeidet mer hensiktsmessig. Dette arbeidet er fullført og SSU er nå i funksjon igjen fra høsten 2025. Det er for tidlig å vurdere effektene av dette arbeidet, som skal evalueres etter ett år. Statsforvalterens forespørsel om observatørstatus i SSU ble lagt på vent mens dette arbeidet pågikk. SSU besluttet høsten 2025 å gi observatørstatus for Statsforvalteren i FSU, ikke i SSU. I sør-Rogaland er det ett FSU, med flere underliggende tjenstemodellgrupper organisert etter de prioriterte pasientgruppene.

Vi erfarer at dialogen og arbeidet med Helsefelleskapene er konstruktive. Parallelt deltar vi også i ledernettverk på kommunalsjefnivå, dette er et viktig fora for koblingen mellom helsefelleskapene og kommunene.

Vi vurderer at helsefelleskapene er på god vei inn i gjennomføringsfase, men at det gjenstår arbeid og fokus over tid for å ta ut potensiale i ordningen. Videre er det vår vurdering at overordnede myndigheter bør ha stort fokus og tydelig uttrykte forventninger til at viktige temaer om samhandling mellom tjenestenivåene tas opp og håndteres i helsefelleskapene. Ett eksempel på dette er beredskap, der vi vurderer at helsefelleskapene kunne hatt en viktig rolle.

Kommunene gjennomfører et langsiktig arbeid med å sikre kvalitet i tjenestene. (fra kapittel 3.1.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører et langsiktig arbeid med å sikre kvalitet i tjenestene.

Viser til rapport under punkt 3.1.1.5 om tilgjengelighet, kapasitet og pasientsikkerhet. Kvalitet og pasientsikkerhet henger sammen, og forankres i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene. Kommunene er opptatt av å levere faglig forsvarlige tjenester. I hendelsesbaserte tilsynssaker bruker kommunene forskriften i sitt arbeid med å svare ut sakene. Vi har likevel et tydelig inntrykk av at forskriften er kjent og implementert i variert grad, og det er betydelig variasjon i modenheten av kvalitetsarbeidet i kommunene.

Kommunene har stort fokus på utfordringene som kommer som konsekvens av demografiske endringer og mer presset kommuneøkonomi. Kommunene omtaler utfordringene i sine strategidokument, se rapport punkt 3.1.1.1.6.1 om rekruttering- og kompetanseplanlegging. Det er stort fokus på nødvendig omstilling for å oppnå bærekraftige tjenester. Dette kan bidra til press på kvaliteten i tjenesten, og vi opplever å bli utfordret av kommunene på rettigheter til innbyggerne og forsvarlighetsgrensen. Dette er en risiko som vi vurderer at vil øke framover, og som vi må ha fokus på. Samtidig opplever vi at de fleste kommuner har stort fokus på å ivareta god kvalitet og likeverdige tjenester gjennom omstillingene. Vi ser også gode eksempler på at effektivisering og omstilling av tjenestene kan innebære mer fokus på kvalitet og ikke minst likeverdige tjenester, og større oppmerksomhet på bruk av data om kvalitet og tjenesteyting i planleggingen.

Gjennom søkelys på strategisk kompetanseplanlegging i kommunene kan en styrke det langsiktige arbeidet med å sikre den kompetansen som kommunen har behov for i arbeidet med å sikre kvalitet i tjenestene. Gjennom tilskuddsforvaltningen har det blitt fokusert på lederkompetanse i

kommunene som søker. Lederkompetanse er et viktig ledd i å sikre kvalitet i tjenestene.

3.1.1.6 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Generelt om økosystemtjenester

I vekst- og flerbruksfylket Rogaland var det i 2025 et vedvarende stort press på areal både gjennom konkrete arealbeslag og ved indirekte påvirkning på areal. Dette påtrykket kommer fra samfunnsutvikling, infrastrukturutvikling, industriutvikling, naturressursutnyttelse og en økende aktiv befolkning og turisme.

I Rogaland arbeides det for å bedre tilstanden i natur for det representative utvalget natur, inklusiv både arter, naturtyper og deres økosystem. Effekter av verneplanprosesser og restaurering går videre med økt fokus på treffsikkert å sikre representativt naturmangfold gjennom mål om å komplimentere eksisterende verneportefølje nasjonalt og regionalt. Det arbeides også videre for å øke dekningsgraden av naturtypekartlegging i fylket etter Miljødirektoratet sin instruks, som vi opplever som viktig i kommunale arealplansaker.

Som det går frem nedenfor gjør Statsforvalteren en rekke tiltak for å bedre økosystemtjenestene, men det er et langsiktig arbeid og det er vanskelig å konkludere på om det går i riktig retning. Vi vil spesielt trekke frem arbeidet med verneområdene (nye verneområder og Jærstrendene spesielt), vannforekomstene (kalking, oppfølging av enkeltsaker), restaurering og vår rolle som innsigelsesmyndighet. Sistnevnte har nok størst betydning, men hvor økosystemtjenestene ofte møter hardt press fra andre interesser.

I lavlandet med intensivt jordbrukslandskap blir restareal av natur og areal med viktige økosystemfunksjoner utsatt for et økt press gjennom arealendringer som utbygging, nydyrking og oppgjødsling. Dette er med på å redusere kvaliteten på og fragmentere og forringe naturverdier i landskapet, og dermed påvirkes økosystemenes evne til å levere økosystemtjenester.

En betydelig del av vassdragene i fylket har mindre enn god tilstand, jf. Vann-nett. Det ble i 2025 tatt initiativ til å oppdatere tilstanden særlig til vannforekomster i verneområdene i fylket, som vil fortsette i 2026.

Myr og våtmark er svært utsatte areal ved planlegging av tiltak både i samfunnsutvikling (industri og infrastruktur) og landbruk. Selv med bevisstgjøring av de økosystemtjenestene for samfunnet som ligger i å bevare myr, og et forbud mot å dyrke myr, så er det fremdeles myrer som forsvinner eller blir sterkt endret. Dette medfører tap av naturbaserte klima- og miljøløsninger, og det vil øke fragmenteringen av naturtyper som er viktige for å opprettholde et økosystemlandskap. Statsforvalteren har også i 2025 hatt en samarbeidsgruppe mellom landbruks- og miljøvernavdelingen for å følge opp kommunenes vedtak etter nydyrkingsforskriften. I 2025 har Statsforvalteren skrevet uttalelse til det foreslåtte forbudet mot nedbygging av myr til utbyggingsformål.

Mindre forstyrrede områder i lavlandet og til fjells blir i større grad påvirket av tilrettelegging. Det være seg ved hytteutbygging, stinettutbygging eller tilrettelegging for turisme. Vi har i 2025 deltatt i et prosjekt med DNT om å få mer informasjon om verneområder på Ut.no.

Samfunnsendringer som økte energikostnader medfører blant annet en ny interesse for vindkraft, både større prosjekt og enklere mindre gårdsvindmøller. Dette får følger for utvalgte fugl- og dyreliv og våtmarksområder. Vi ser at vindmølleparker gjør nye areal lettere tilgjengelig for intensivt landbruk med påfølgende redusert naturareal, og det påvirker opplevelsesverdien av landskapet (økosystemtjeneste). Det har i 2025 vært et spesielt fokus på konsesjoner om å ruste opp gamle vannkraftanlegg (innsigelse i Røldal-Suldal saken) med pumpekraftverk, og utfordringene dette gir for villrein i fjellet.

I Rogaland blir store areal av kystlynghei restaurert og holdt vedlike gjennom brenning og beite, og tendensen i Rogaland er en økt brenneaktivitet. Likevel har vi en negativ utvikling av kystlynghei med intensivt drift, opphør av drift og gjengroing. I elvene er det et økende søkelys på habitattiltak som sikrer gode gyte- og oppvekstsvilkår for fisk, og særlig for sjørøtbestandene i fylket.

Restaureringstiltak av våtmark/myr og skog i verneområder gir en positiv gevinst for naturmangfoldet, blant annet fugler som tar i bruk nye areal for næringssøk og hvile. Dette er viktige økosystemtjenester, og økte areal til våtmarksområder gir nye lommer med nye habitat i økosystem-nettverket.

I arbeid med bekjempelse av fremmede arter ser vi en økende bevissthet hos enkelte entreprenører og kommuner.

Vi opplever fremdeles fremdeles at kommunene i for liten grad vektlegger verdien av økosystemtjenester i sine plansaker etter plan- og bygningsloven.

At økosystemene har en god tilstand i fylket er viktig for å bidra til å få ned klimagassutslippene og å øke opptaket. Tilstanden har også en stor påvirkning på klimatilpasningsarbeidet. Vi jobber aktivt for å belyse synergieffektene som klima og natur ofte har, og bruker summen av disse i våre uttalelser der det er relevant. Vi har også en regionalplan for klima og natur som er utarbeidet av Rogaland fylkeskommune, som i særlig grad ser økosystemer og klimagassutslipp i sammenheng. Vi mener at dette vil bidra til redusert nedbygging av økosystemer, og at det kan bidra til økt opptak av CO₂ i naturen.

Skog

Arealpress fører til avskoging på Nord-Jæren, særlig av de mindre skogområdene. Disse skogarealene utgjør viktige biotoper for dyre- og fuglelivet, samtidig som de er viktig for friluftsinteressene i et åpent og værutsatt landskap.

I Rogaland har de kystnære skogene status som vernskog. Det betyr at omdisponering og endring av vernskoggrensen krever dispensasjon. Gjennom forvaltning av vernskogreglene har Statsforvalteren klart å bremse utviklingen noe ved at vi i flere saker har avslått omdisponering og avskoging av arealet til jordbruksformål ut fra hensyn til klimatisk vern for bebyggelse, jordbruksareal og friluftsinteresser.

Det har vært en del usikkerhet rundt hjemmel til å si nei til avskoging og omdisponering etter skoglovregleverket. Vi tok opp spørsmålet med Landbruks-

og matdepartementet, og fikk i brev datert 02.07.2025 nødvendige avklaringer. Men vi venter fortsatt på vedtak fra Landbruksdirektoratet i en klagesak fra 2024 som vil ha stor betydning. Siden denne saken har skapt usikkerhet omkring forvaltning av vernskogreglene, er arbeidet med revisjon av vernskogreglene satt på pause inntil svar i klagesaken foreligger.

Bedre tilstand i naturen gjennom vern, restaurering og andre relevante tiltak (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Bedre tilstand i naturen gjennom vern, restaurering og andre relevante tiltak

Status for måloppnåelse, effekt og forbedringspotensial

Totalt sett har arbeidet vårt i 2025 medført bedre tilstand i naturen i fylket. Det jobbes kontinuerlig med å få opprettet nye verneområder i Rogaland, og i 2025 har vi hatt en dedikert ressurs med et særlig fokus på dette som også vil fortsette i 2026. På skogvern er det også lagt inn en solid innsats. Det har vært jobbet med flere restaureringsprosjekter i 2025, særlig i verneområder. Vi opplever imidlertid at restaureringsarbeid tar tid og krever god planlegging, og vil derfor ha et spesielt fokus på forprosjektering av slike prosjekter i 2026.

Både vern og restaurering er effektive tiltak for å bedre naturtilstanden. I tillegg kommer arbeidet vårt med trua arter og naturtyper, vannforvaltning og bekjemping av fremmede organismer (se under). Vårt arbeid for å tale naturens sak i kommunale plansaker er også svært viktig for å forhindre nedbygging av mer natur. Forbedringspotensialet ligger primært i å bedre saksbehandlingstid bl.a. på dispensasjonssaker i verneområder, følge opp ulovligheter i verneområder mer effektivt, og tidligere planlegging i skjøtsels- eller restaureringsprosjekter o.l. som nevnt over. For 2026 vil arbeidet med den nylig delegerte oppfølgingen av ulovlig uttak av kantvegetasjon ha et stort potensial.

Nytt vern og forvaltning av eksisterende verneområder

I Rogaland ble fire skogområder vedtatt vernet gjennom ordningen frivillig skogvern, dette utgjør 7279 daa med verdifull og verneverdig skog. De tre nye verneområdene Honganvik, Ulvaskog og Griggelia naturreservater, tilfører verneareal med blant annet rik edellauvskog, boreonemoral regnskog, gammel eikeskog, gammel furuskog og gammel sumpskog og mange hule eiketrær. Utvidelsen av Ragstjerna naturreservat tilførte både en rik flommarkskog som er truet og den resterende delen av intakt myr og myrskog som gjør at verneområdet fremstår mer helhetlig i forhold til naturen og gjør det mer robust.

I 2025 har vi likevel fått inn mange nye tilbud om frivillig skogvern, og vi har sendt oppstartsmelding for 5 nye verneområder og utviding av ett. Disse prosessene har i stor grad blitt rettet mot å ta vare på og komplimentere et representativt utvalg natur nasjonalt, mens regionalt fyller dette i stor grad også spesielle naturverdier.

I tillegg har vi i Rogaland 5 områder som er tilknyttet ordningen bevaring av verdifull natur (supplerende vern). Av disse ble Mosvatnet naturreservat vernet i august 2025. Dette bynære naturmiljøet er et vesentlig bidrag for å ta vare på svært utsatte naturverdier, med sump- og strandskog vesentlige for insekter, fugleliv og flaggermus. Dette har medført et bredt og positivt engasjement lokalt for bevaring av naturverdier i regionen både gjennom vern og på annen måte ta vare på naturverdier. Besøksenter våtmark Jæren og naturvernforbundet holder til i Mostun natursenter som en naturlig inngangsport for besøkende til Mosvatnet naturreservat. Stavanger kommune har med vedtaket overtatt ett av de mest besøkte naturreservatene i regionen.

Statsforvalteren i Rogaland har videreført en høy prioritering av personalressurser til verneplanprosessene for bevaring av verdifull natur. Som følge av dette har kunnskapsgrunnlaget for de ulike områdene fått et reelt løft, med naturtypekartlegging og artsundersøkelser, både marint og terrestrisk. I tillegg til naturlig samarbeid med kommuner og referansegrupper, har vi et samarbeid med fylkeskommunen om å gi et faggrunnlag for kulturminner for alle områdene. Særlig viktig er dette for planlagt vestkyst Karmøy landskapsvernområde, der kulturminner inngår som en del av verneformålet. For å kunne ivareta verneverdiene langs vestkysten av Karmøy har Statsforvalteren, i samråd med Miljødirektoratet, utvidet arbeidet til også å inkludere to naturreservat i prosessen, Taravika naturreservat og Stavasanden naturreservat.

Verneplanprosessene har som hensikt å ta vare på kystnære områder, med bl.a. ulike strandtyper, sanddynemark, rullesteinstrender, strandberg i mosaikk med kritisk trua naturtyper som kystlynghei og naturbeitemark. Dette vil være et vesentlig bidrag til å ivareta svært viktige naturareal med essensielle økosystemfunksjoner for organismer bofaste og på trekk, både livskraftige og trua arter. Jamfør forslag til plan for supplerende vern (Miljødirektoratet 2017) bidrar Vestkyst Karmøy landskapsvern med naturvariasjon for hele 50 % av de naturtypene vurdert som udekket i Rogaland. Arbeidet med vern av representativ natur er svært ressurskrevende, og omfatter alt fra prosesser med nytt vern, forvaltning av eksisterende vern, og tiltak for å styrke vanlig natur utenfor verneområder. Statsforvalteren ser en positiv tendens for vern, men at prosessene med vern av natur i et vekstfylke er tidkrevende og presset av ulike samfunnsinteresser.

Med hensyn til forvaltning av eksisterende vern opprettet vi i 2023 et verneområdeforvalterforum der alle verneområdeforvalterne i Rogaland deltar. Dette inkluderer kommuner med delegert forvaltning, Stavanger, Karmøy, Haugesund og Suldal, samt forvalterne hos Statsforvalteren inklusiv SVR. Vi ser vesentlig effekt av samarbeid mellom forvalterne både i det administrative, men også i det daglige arbeidet med å verne om verneområdene og gjennomføre nødvendige tiltak for å forbedre tilstand der. Blant annet er det lettere å formidle ny kunnskap og føringer fra Miljødirektoratet til forvalterne også ute i de enkelte kommunene, og vi får til et aktivt bruk av Naturoppdrag i alle faser av forvaltningen. Vi ser en positiv utvikling i flere av de eksisterende verneområdene. Vi bruker vesentlige ressurser på å følge opp eksisterende verneområder, særlig med tanke på ulovlighetsoppfølging, men også på skjøtseloppgaver. Her må det prioriteres strengt hva vi har ressurser til å følge opp.

Jærstrendene har også i 2025 hatt et særlig fokus med sine sanddyneområder og er et av de mest besøkte verneområdene i landet.

Tilpassede restaureringstiltak og skjøtsel på sterkt besøkte områder har frigjort areal for sanddynerestaurering og slåttemark i sanddynene. Vi har i 2025 fått god kontroll på restansene i verneområdet, men vi opplever dessverre til stadighet at det blir utført grove overtredelser i verneområdet som krever mye ressurser å følge opp. Årvis bekjempelse av fremmede arter har medført at artsrik sørlig etablert sanddynemark har stabile forekomster.

Trua arter og naturtyper

Naturtyper

I Rogaland er det flere naturtyper som er i særlig press, gjennom direkte og indirekte påvirkninger. Dette gjelder skogsareal, sanddynemark og våtmarksareal (myr, strandskoger, flom- og sumpskogsmark) i de intensive landbruks- og utviklingsområdene på Jæren. Her blir natur direkte nedbygd/oppdyrket eller næringsstoffpåvirket slik at premissene for naturtypene endres drastisk. Restaureringsprosjekt og vern er med på å dempe den negative utviklingen. Næringsstoffoverskudd påvirker også større deler av fylket. Skogsmiljø er utsatt for utbygging og avskoging, og dette gjelder også gammelt skogsareal. Regelverket er slik konstruert at utmarksareal tatt i bruk i skognæring, ikke vil kunne gå tilbake til natur i fri utvikling. Skogsareal må enten aktivt replantes, med bartreslag av minst tilsvarende tømmerproduksjonskvalitet, eller omgjøres til minimum innmarksbeite. I teorien vil dermed påvirkningsgraden kun øke. Den eneste sektorovergripende måten å beskytte skog på er gjennom frivillig skogvern. Vi ser effekter av skogvern og skjøtelsesarbeid med restaurering av skogsareal i vernede edelløvskoger.

Elvemusling

Vi har stort fokus på elvemusling i Rogaland, og kunnskapen om utbredelse av denne arten har økt betraktelig etter at vi tok i bruk miljø-DNA i arbeidet med å finne nye bestander. Siden oppstart i 2019 har vi gjennomført et systematisk arbeid med kartlegging av elvemusling ved bruk av miljø-DNA, og dette ble også gjennomført i 2025. I 2025 har vi sammen med Ryfylke og Dalane vannområde sendt inn 48 filter (24 stasjoner) til analyse. Resultatene fra analysene vil bli brukt til videre kartlegging av bestander dersom vi får positive resultat. Dette opplever vi som en svært kostnadseffektiv kartleggingsmetode. Flere bestander sliter imidlertid som følge av manglende rekruttering. Det er her et stort behov for midler til tiltaksrettet kartlegging, slik at man kan iverksette målrettede tiltak for å øke rekrutteringen i de enkelte bestandene. Denne form for kartlegging med påfølgende tiltak er blant annet gjennomført i Lerangsbekken i Strand kommune, og det vil være viktig å følge opp denne bestanden med ytterligere tiltak de neste årene. De siste årene har elvemusling blitt funnet i vassdrag som er påvirket av vannkraftutbygging. Dette dreier seg om eldre kraftverk uten konsesjon, og det vil være viktig å følge opp disse vassdragene fremover for å sikre gode livsvilkår for elvemuslingen.

Strandmurerbie

Kartleggingen av strandmurerbien på Jæren i 2025 viser ulike tilstander mellom bestandene langs kysten. Solastranden, Bore, Hellestø og Ølberg har robuste og stabile bestander, mens Brusand og Kvalbein i sør, har kritisk små og isolerte bestander. For å styrke de sårbare bestandene, ble det gjennomført prøveprosjekt med merking og flytting av hunnbier fra Sola og Bore til Brusand. Dette har hatt svært positiv effekt og de omplasserte hunnene etablerte seg i området og produserte avkom sammen med lokale hannbier.

Gjengroing av sanddyner er den største trusselen mot strandmurerbiene. Arten er avhengig av solrike, åpne sandflater som habitat. For å motvirke gjengroing er det igangsatt arbeid med både åpning av overstabiliserte dyner, med spade eller gravemaskin. Målet har vært å gjenopprette dynamiske sandflater som gir strandmurerbien og andre sandlevende arter bedre levevilkår. Å blottlegge sand har hatt god effekt på lokale og utsatte individ som trakk mot de nylig blottlagte sandflatene for å etblere reir kun få dager etter tiltak.

Hubro

I 2025 fikk Rogaland tildelt 120 000 kroner fra Statsforvalteren i Nordland/Miljødirektoratet for kartlegging av hubro. Gjennom intervju og feltundersøkelser er det påvist aktivitet i 6 av de 12 antatte territoriene i Lund kommune i perioden 2015-2025. Statsforvalteren i Rogaland har et stort fokus på hensynta hubroen i Rogaland, i alt fra plansaker, energisaker og tilskudd.

Vannforvaltningsarbeidet

Økologisk tilstand for vannforekomstene i Rogaland ligger stort sett på samme nivå som tidligere år, men med en positiv trend for flere av vassdragene, spesielt på Jæren.

Tiltaksovervåking foregår i hele fylket, og det er gode spleiselag i tre av fire vannområder. Dalane vannområdet er her unntaket. Dette vannområdet fikk sist på plass vannområdekoordinator, og økonomien i aktuelle kommuner er generelt dårlig.

Med unntak av helt sør i fylket, ser vi også en forbedring i forsuringstilstanden. En undersøkelse av gjellealuminium på laksefisk i tre kalka vassdrag i Ryfylke i 2023, med oppfølgende undersøkelser i nytt vassdrag i 2024, samt sammenstilling av forsøringsundersøkelser i ukalka referansevassdrag i 2025 (Dirdal), gjør at vi vurderer forsøksvis kalkstopp i to vassdrag (Espeland og Frafjord) i Rogaland. Dessverre var dataene for 2024 så å si ubrukelige, så nye undersøkelser må gjennomføres i årene som kommer. I 2025 ble 10 laksevassdrag kalket med 19 doserere, og 39 innsjøer kalket med helikopter og båt. Innsjøkalkingen foregår i hovedsak sør i fylket.

Elvemusling er en indikatorart, og vi har med hjelp av miljø-DNA økt kunnskapen om arten betraktelig. Mer om dette lengre opp.

For kysten er situasjonen ikke like positiv som for vassdragene, og vi ser at flere vannforekomster som før var klassifisert til god og svært god økologisk tilstand, de siste årene har beveget seg mot moderat. Det er også sett en økende mengde med sink i flere vannforekomster, som det knytter bekymring til.

Målet er at all kjent overvåking legges inn i vannmiljø, som så importeres til Vann-Nett både med nasjonal batch import av data, og av Statsforvalteren ved

behov. Vi har godt samarbeid med andre sektorer i fylket, vannområdene og fylkeskommunen som vannregionmyndighet.

Fremmede organismer

Det er god effekt på fremmede organismer med de midlene vi har tilgjengelige. Bekjempelse av kjempespringfrø er fremdeles prioritert fordi den er en av de fremmede karplantene som har vist seg mest lønnsomt å bekjempe. Tiltakene har god effekt, og det er merkbar forskjell i flere vassdrag. Andre karplanter vi har fokus på er arter med tidlig utbredelse, slik som prydbungebær, kjempebjørnekjeks, legepestrot, boersvineblom og kanadagullris, tiltak viser at vi kan få kontroll i de områdene vi har startet på og kjenner til. Flere og flere kommuner engasjerer seg i fremmedartsproblematikken, noe som resulterer i et bredere kunnskapsgrunnlag om hvor artene befinner seg. For artene som har bedre fotfeste i fylket, slik som sitka, rynkerose, lupin og gyvel, gjør vi gode prioriteringer, hvor vi bekjemper i nærheten til truede arter og natur, og i verneområder, men her strekker ikke midlene til, og kommunene er bekymret, spesielt for parklirekne. Vi får bedre oversikt over havnespy i regionen, vi har hatt nye funn, og ser at det er områder med stor spredning. Det blir gjort et godt arbeid for å holde viktige fugleområder minkfrie før hekkesesongen. Vi klarer å holde flere og flere områder under kontroll.

Fremmede fiskearter – pukkellaks, gjedde og abbor

Statsforvalteren er bekymret for stadig ny spredning av arter som gjedde, abbor og sørv i innsjøer og vassdrag i Rogaland. Vi er spesielt bekymret for videre spredning av gjedde fra Storånavassdraget til nabovassdragene Figgjo og Ims-Lutsi. Utviklingen går i feil retning og vi har ikke klart å redusere negativ effekt av fremmede ferskvannsfiskearter. Det er behov for midler til både overvåking og tiltak for å stanse denne utviklingen. I 2025 ble det tatt Miljø-DNA prøver fra Ims-Lutsivassdraget for å overvåke eventuell spredning av gjedde til fra Storånavassdraget.

Pukkellaks: Som beredskap til pukkellaksåret 2025 ble det gitt om lag 15 tillatelse til elveeigarlag og forpaktende foreninger til uttak av pukkellaks med harpun før sommeren. Videre var det gitt midler til et frivillig uttaksteam i regi av NJFF Rogaland. Det ble gjort enkle drivtelling i flere vassdrag uten at det ble registrert pukkellaks. Beredskapstillatelsene ble kun benyttet i Bjerkreimsvassdraget og Ogna hvor det ble tatt ut henholdsvis en og to pukkellaks. Under sportsfiske ble det kun fanget 28 pukkellaks i 2028.

Abbor: I 2025 ble det påvist abbor i Store Stokkavatnet i Stavanger kommune. I 2023 og 2024 ble det påvist abbor i henholdsvis Suldalsvatnet og Gjåvatnet i Suldalsvassdraget (nasjonalt laksevassdrag).

Gjedde: Tiltaket med uttak av gjedde og sørv fra Storånavssdraget i Sandes ble videreført i 2025 med hovedfokus på Bråsteinsvatnet og Stokkalandsvatnet (verneområde). Prosjektet med uttak av gjedde fra Tjøsvollvatnet (verneområde) på Karmøy ble også videreført i 2025.

3.1.1.7 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Overordnet vurdering - Det er et stort fokus på oppfølging av trua arter og naturtyper i Rogaland. Oversikten under gir status for de enkelte artene/typene.

Sanddynemark

Restaureringen av parkeringsplassen og fotballbanen tilbake til sanddynemark på Elvens og Refnes har vært vellykket, men vil monitoreres fremover. Restaureringen av den tidligere produksjonsskogen på Sande, som ble gjennomført i 2023, utvikler seg positivt. Området gror fint igjen med naturlig vegetasjon, og fikk gjennomført sin første slått i år.

Det er registrert en økning i ulovlig jordbruksaktivitet på sanddyner i 2025. Dette kan indikere en situasjon med betydelig arealpress i fylket. Slike saker er svært skadelige og krevende å følge opp. For å styrke samarbeidet og øke kompetansen rundt skjøtsel og forvaltning av sanddynemark har Statsforvalteren i Rogaland etablert et eget sanddynenettverk med oppstart i 2026. Nettverket består av seks andre statsforvalterembeter samt to direktorater som alle arbeider med sanddynemark i ulike deler av landet. Deltakerne treffes digitalt for å dele erfaringer, utvikle faggrunnlag og samordne innsats på tvers av fylkesgrenser.

Slåttemark og slåttemyrer

Tilskudd til tiltak for å ivareta natur er viktig for å opprettholde interessen for slått blant privatpersoner. Vi ser at ny naturtypekartlegging sammen med informasjon om tilskuddsordninger fører til at mer areal blir skjøttet. Utviklingen er sterkt negativ for slåttemark, på grunn av opphørt drift. Våre virkemidler bidrar til at den negative utviklingen bremses noe.

Kystlynghei

Flere års oppbygging av kompetanse innen brenning av kystlynghei og økonomiske støtteordninger som har gitt ny interesse for skjøtsel i fylket bidrar til en positiv utvikling for naturtypen.

Det drives aktiv skjøtsel på registrert kystlynghei i fylket. Skjøtselen består av beiting og brenning. Vi har oversikt over skjøtselen som foregår igjennom tilskuddsordningene på landbruk (SMIL, RMP, og KMP), i tillegg har blant annet Norsk landbruksrådgeving (NLR) oversikt over brenning i noen av regionen av fylket.

Det ble i 2025 holdt to møter i skjøtselgruppa for kystlynghei. Denne gruppa består av flere aktører som har interesse i skjøtsel av kystlynghei, og gruppa brukes til å drøfte tema knyttet til skjøtsel av kystlynghei. I tillegg har vi holdt i nettverksgruppa for kystlynghei mellom Statsforvalteren. De på landbruk og miljøavdelingene hos de Statsforvalteren som har kystlynghei møtes digitalt noen ganger i året for drøfting og diskusjon av tema knyttet til kystlynghei.

Det er fremdeles utfordringer knyttet til finansiering av kartlegging av denne naturtypen, noe som vanskeliggjør tildeling av RMP-midler til skjøtsel.

Pollinatorer/insekter

Søknader for pollinerende insekt er fremdeles i mindretall, men vi opplever søknadene som gode i kvalitet, og særlig god effekt har pollinatorvennlige tiltak i offentlige uteareal. I 2025 ble det gjennomført tre regionale konferanser for ville pollinerende insekter. Felles for alle samlingene var deltakelse fra forskningsmiljøer, forvaltning, næringsaktører, frivilligheten og driftsansvarlige. Interessen var stor, og rom for samspill mellom gruppene bidro til økt forståelse på tvers. Fagsamling på våren i Stavanger hadde et tett program med et bredt spekter av innlegg gjennom dagen. Det ble videre arrangert to høstsamlinger ute i felt på kulturhistoriske gårder i Gjesdal og Tysvær kommune. Målet med samlingene i felt var å vise frem suksesshistorier fra tiltaksordning for natur. Forskerne demonstrerte økologisk kunnskap direkte i felt, mens utførende aktører viste og forklarte bruken av utstyr. Dette gav deltakerne konkrete eksempler og bedre innsikt i hvordan tiltakene gjennomføres i praksis.

Laks

Etter stenging av alt sjølaksefiske i 2024 ble det i 2025 igjen åpnet for kilenotfiske i Ryfylke i Rogaland. Kilenotfisket i 2025 gav en fangst på 1556 kg laks, som er det laveste som noensinne er registrert i Rogaland.

Elvefiske etter laks i 2025 gikk noe opp fra 2024, men vi må tilbake til 1995 for å finne tilsvarende lave fangster i elvene. Det ble avlivet 20 589 kg laks (7 094 stk). Totalfangsten, inkludert gjenutsatt laks, ble på 26 101 kg (8 813 stk). Sammenlignet med gjennomsnittet for de 10 foregående årene (2015-2024) utgjør dette en reduksjon på 37 %. Foreløpige tall fra drivtellingene indikerer likevel at de fleste elvene har sikret at gytebestandsmålet ble nådd for 2025.

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) sine årlige vurderinger viste at det i 2022 var én laksebestand i Rogaland som ikke fikk tilstandsklassen god, eller bedre, for parameteren «Gytebestandsmål og høstbart overskudd siste fem år». Vurderingen etter 2023-sesongen viste at dette antallet var økt til to bestander. Vurderingen etter 2024-sesongen viser nå fire bestander. Dette er en negativ utvikling i fylket som helhet. Vi har ikke grunnlag for å vurdere tilstanden, eller utviklingen for små og sårbare laksebestander i vassdrag hvor det ikke er åpnet for fiske.

Vi anser de siste års utvikling med hensyn til lakselus og økt dødelighet av både laks og sjøaure i Ryfylke som svært alvorlig. I Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2025 vurderes risikoen for «Høy lakselusindusert dødelighet på utvandrende postsmolt laks» totalt sett som moderat i PO2 (Ryfylke). Risikoen vurderes som høy for «Negative effekter av lakselusmitte på sjørøret» i det samme område. Senere overvåking i 2025 bekrefter at dette også ble situasjonsbildet for både laks og sjørøret denne sesongen.

I de regulerte vassdragene Suldalslågen, Storåna i Sauda og Årdalsvassdraget er regulantenens pågående prosjekter med habitattiltak for å styrke naturlig rekruttering av laks videreført i 2025. Som i 2024 har Sokndalselva forvaltningslag også i 2025 fått bergverksbedriften Titania AS med på frivillige habitattiltak i Ålgårdelva i Sokndalsvassdraget som over lang tid er påvirket av Titanias deponiområder.

Statsforvalteren har fortsatt fokus på å få på plass habitatkartlegging i alle laksevassdrag og sjørøretvassdrag i fylket. I 2025 ble det gjennomført habitatkartlegging av Lyseelva (nasjonalt kalkingsvassdrag) i Sandnes og Østbøelva i Vindafjord, samt 13 sjørøretbekker i Ryfylke vannområde og 11 i Haugaland vannområde. Dette arbeidet gir et viktig kunnskapsgrunnlag for å sikre viktige økologiske funksjonsområder i vassdragene mot unødig ødeleggelse og inngrep, samt at de peker på mulige habitatforbedrende tiltak for å styrke naturlig produksjon av laksefisk. De fire vannområdene i Rogaland har fortsatt stor aktivitet tilknyttet habitatforbedrende tiltak i sjørøretbekker. Samtidig får vi dessverre stadig meldinger om ulovlig fjerning av kantvegetasjon langs anadrome laksevassdrag i Rogaland.

NVE har innkalt regulant i Tauvassdraget til konsesjonsbehandling. Saken ligger til sluttbehandling i NVE. Søknaden omfatter planer for reetablering av laks i Tauvassdraget i Strand kommune, hvor anadrom oppvandring har vært forhindret av anlegg for vannkraftproduksjon siden 1800-tallet. Det kan derfor bli aktuelt med reetablering av utdødd laksebestand i vassdraget i nær fremtid. Videre har Dalane Energi AS på frivillig basis startet et miljødesignprosjekt i Hellelandsvassdraget som også omfatter planer for å gjenåpne de øvre delene av vassdraget for laks. Dette kan medføre behov for nytt kalkingsprosjekt i vassdraget. Disse prosjektene kan bidra til å gjenåpne store produksjonsområder for laks i Rogaland i fremtiden.

Åkerrikse

Åkerrikse overvåkes årlig av Birdlife Norge, hvilket gir god kunnskap om bestandsutviklingen. Årlig settes det også av enkelte områder for å bevare åkerrikse. Birdlife Norge rapporterer imidlertid om få indikasjoner på at de tiltakene som er iverksatt har vært gode nok til å gi en nevneverdig positiv effekt på bestandsutviklingen. På bakgrunn av lav effekt av tiltak mener Birdlife at det er nødvendig å se nærmere på de forvaltningsmessige prioriteringene for arten i Norge. Den norske handlingsplanen fra 2008 foreslår flere tiltak, men til nå er det i realiteten kun utsatt og åkerriksevennlig slått som har blitt gjennomført i særlig omfang. Birdlife fremmer flere ulike tiltak for å bedre bestandssituasjonen.

Svarthalespove

På Jæren i Rogaland blir det stadig færre par av svarthalespove, underarten *limosa*. Et par år var bestanden relativt stabil på 11-12 par, men med et markant fall i 2022 med 7-8 par. I 2023 var det seks hekkende par på Jæren og i 2024 og 2025 var det kun fem. Statsforvalteren i Rogaland la ned en ekstra innsats i 2025 med tett dialog med grunneier og tilskudd for å ivareta unger av svarthalespove. Dessverre forsvant kullene på denne eiendommen selv om grunneier tok alle hensyn. Det er ikke kjent at svartalespovene på Jæren fikk frem unger i 2025.

For den nordlige underarten, *islandica*, er bestanden noe mer stabil. 4-5 par hekker i Nordland og 5 par hekket i Troms. Unger ble påvist hos 4 par, mislykket hekking hos 2 par og for de siste 3-4 hekkende parene er hekkesuksessen ukjent. Individmerking av unger gav gjenfunn på raste- eller overvintringsplass i Nederland, og understreker at et relativt lite areal i Vadehavet er et viktig raste- og myteområde for nord-norske svarthalespover. Bestanden har en tydelig stedtrohet til få lokaliteter, er kritisk liten med dårlig rekruttering og har behov for videre overvåking og vern.

Forvaltning av villrein (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

De nasjonale villreinområdene er på vei til å nå målene satt i St. Meld. 18. Ein forbetra tilstand for villrein

Villrein har vært tema i både enkeltsaker og større prosesser i 2025. I tillegg har innsigelsen i vannkraftssak for utvidelse/oppgradering av Røldal-Suldal utbyggingen hatt mye fokus, bl.a. med en omfattende befarings høsten 2025. Her har fire Statsforvaltere fremmet innsigelse av hensyn til konsekvensene oppgraderingene av anlegget vil ha for villrein. Vedtak i saken er ikke truffet av NVE, og saken vil være aktuell i 2026 også. Vi har også enkeltsaker etter plan- og bygningsloven hvor villrein har vært tema. Vi gjennomført meklings med en kommune om innsigelse til reguleringsplan, hvor villrein var hovedårsak til innsigelsen. Denne plansaken blir sannsynligvis sendt til KDD for endelig avgjørelse, men er ennå ikke ferdigbehandlet av kommunen.

Av større prosesser vil vi trekke frem vår uttalelse til tiltaksplan for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder, hvor de fire berørte Statsforvalterne sendte inn samordna uttalelser. Det er også iverksatt en revisjon av Heiplanen fra fylkeskommunen (regional plan for samme område), hvor Statsforvalteren deltar inn. Villrein blir et sentralt tema i denne revisjonen.

Vi bidrar også inn i andre forum som har behov for villreinkunnskap, som ved foredrag, intervjuer o.l.

3.1.1.8 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Miljø

Tilsyn i 2025 har hatt en større fokus på høy risiko virksomheter, slik at det er gjennomført færre med mer omfattende tilsyn. Gjennomføring av tilsyn med lignende virksomheter (regionale aksjoner) samtidig gir økt kvalitet i utførelse, og bedre muligheter til å sammenligne og likebehandle. Mot slutten av 2025 ble det tatt i bruk tøffere virkemidler, som vi vil se effekten av i 2026. Tilsynene har bidratt til å øke kompetansen og fokus på miljøutfordringer/forurensning hos virksomhetene.

Det er utfordrende å prioritere oppdatering av eldre tillatelser på eget initiativ, men vi merker at flere blir oppdatert som følge av søknader om endring. Manglende oppdatering fører til eldre krav, mens vi mener at de med høyeste risiko blir fulgt opp tilstrekkelig.

Innenfor akvakultur er det flere virksomheter som får lettet vilkår på miljøovervåking som følge av forskriftsregulering og føringer for Miljødirektoratet om at hovedregelen er forskriftsregulering. Dette gjelder i hovedsak flere lokaliteter som har hatt vilkår om overvåking av makroalger/ålegras for naturverdiens egenverdi. Vilklarene i forskriften ivareta ikke denne overvåkingen, med mindre det kan betyr noe for hele vannforekomsten. Vi mener dette gir en svakere regulering av industrien i sin helhet.

Arbeidet med skipsverft har vært utfordrende også i 2025. Det følges opp klageavgjørelsene i Ølen og ved Risøy. Arbeidet har vært prioritert i Galeivågen mht. opprydding i regi av Stavanger kommune. Vi ser at flere områder er vanskelig å følge opp direkte, og målene kan nås indirekte ved å følge godt med i plansaker. Blant annet har områder i Stavanger kommune blitt renere sjøbunn som følge av tildekking ved utfylling i sjø, og rekkefølgekrav i planer.

Oppdatering av Vannmiljø og Vann-nett har vært prioritert, og vi ser at det har vært positiv effekt av vår veiledning av kommuner mtp. vannforskriften. Det er fortsatt utfordringer med kommuner som tillater oppstart av byggearbeid på nye virksomheter før de er avklart etter forurensningsloven.

Generelt har vi tatt i bruk tøffere virkemidler når det gjelder retting av avvik, og dette gjør at virksomheter opplever større press til å etterleve regelverket. Vi har en tettere oppfølging av virksomheter i Rogaland med høy risiko. Dette gjør at forurensning er til mindre skade for miljøet.

Landbruk

Statsforvalteren har over mange år arbeidet med å stanse avrenning fra driftsbygninger i landbruket, særlig overskuddsvann fra veksthus og vaskevann fra vask av fjøfæhus. Det er vårt inntrykk at det er en bevissthet omkring problemstillingene, og hoveddelen av veksthusproduksjonen nå skjer på areal med løsninger for håndtering av overskuddsvann. Det er imidlertid behov for tilsyn på området.

Forurensningskilder fra overgjødning (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Forurensningskilder som skaper eutrofiering er godt regulert.

Akvakultur

Det er gjennomført tilsyn for å følge opp om miljøundersøkelser er fulgt opp i tilstrekkelig grad. Avdekket mangelfull tiltak, rapportering og registrering av informasjon i Vannmiljø. Tilsynene har stor effekt for kunnskapsgrunnlag når det kommer til vurdering av miljøtilstand.

Avløp

Vi har hatt tett oppfølging av et anlegg som var i brudd med rensekravene, slik at dette anlegget nå skal overholde kravene. Arbeidet med regulering av

avløpsnett har tatt lengre tid enn forventet, men er i arbeid.

Landbasert industri

Virksomheter omfattet av IED har i større grad fått oppdatert tillatelser, men i stor grad har fått unntak fra gjeldende BAT-AEL krav. De fleste av disse bedriftene har utslipp via avløpsrenseanlegg, og endelig utslipp til gode resipienter, der det ikke stor risiko for eutrofiering.

Landbruk

Rogaland er et fylke med omfattende husdyrproduksjon. Store mengder husdyrgjødsel skal hvert år håndteres, og god forvaltning av gjødselressursene er avgjørende for å nå satte miljømål. Ny gjødselbrukforskrift er derfor det mest sentrale virkemiddelet for regulering av eutrofipåvirkning fra jordbruket i Rogaland. Kommunene har historisk sett hatt rutinemessige tilsyn med krav til spredeareal for husdyrgjødsel i forbindelse med kontroll av produksjonstilskudd i jordbruket. Rutinene for tilsyn etter bestemmelsene om lagring av gjødsel og surfôr har imidlertid vært mangelfulle i flere kommuner, og det settes ikke av nok ressurser til dette arbeidet.

Lokal forskrift etter gjødselbrukforskriften

Statsforvalteren har innført lokal forskrift som innskrenker spredetidspunktet for organisk gjødsel til 1. september i alle kommunene med unntak av øykommunene Kvitsøy og Utsira. Den viderefører etablert gjødslingspraksis i Rogaland. Bakgrunnen er at Rogaland har mange vassdrag som ikke oppfyller mål om godt vannmiljø. Rogaland har også vassdrag som i dag har god tilstand, men som er sårbare for økt påvirkning. Disse vil med økt næringsbelastning stå i fare for å ikke oppfylle målene i vannforskriften.

19 høringsvar ble mottatt i høringsprosessen. Hoveddelen av høringsinstansene var ikke uenige i de agronomiske vurderingene i høringsutkastet. Det ble i enkelte høringsvar reagert på at Statsforvalteren tok i bruk den delegerte myndigheten så kort tid etter ny nasjonal forskrift.

Lokal forskrift etter jordloven

På 95% av jordbruksarealet i Rogaland er det grasproduksjon, og dagens praksis er jordarbeiding på våren. Vi ser derfor ikke behov for lokal forskrift som regulerer jordarbeiding og krav om grasdekke på jordbruksareal på Jæren og på Haugalandet der det allerede er overvekt av grasproduksjon. I nedslagsfeltet til Hålandsvatnet er det erosjonsutfordringer, og vi har gjort forberedende arbeid for lokal forskrift. Det tas sikte på å høre utkast til lokal forskrift høsten 2026.

Vi viser til at fellesprosjektet Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet skaper aktivitet og utløser tiltak. Tilstanden i Hålandsvatnet har gått opp fra «Svært dårlig» til «dårlig», og vannet har siden 2022 holdt badevannskvalitet.

Prosjekt Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet

Prosjektet startet i mars i 2023, og avsluttes våren 2026. Prosjektleder har vært finansiert av Statsforvalteren, landbruksavdelingen. Målet med prosjektet er å samle og drive innsatsen for å bedre vannkvaliteten og legge fundamentet for langsiktig arbeid med tiltak i nedbørsfeltet. Prosjektet er delt i fire delprosjekt; landbruk, avløp, natur og friluftsliv, og innsjøinterne tiltak, med hver sin prosjektgruppe og delprosjektleder.

Prosjektet har vært en god arena for samhandling mellom Statsforvalter, fylkeskommune, kommunene, grunneiere og landbruksnæring. Sluttrapport for prosjektet blir tilgjengelig våren 2026, og kan ettersendes dersom dette er ønskelig. I 2025 er arbeidet med kartlegging av overvannssystem, inkludert landbruksdrenering, slutført, og vi har lagt ned betydelig arbeid med å legge inn kartdata inn i vår temakartportal www.temakart-rogaland.no/haalandsvatnet. Vi har prioritert å tilby bøndene i nedslagsfeltet en varig lagringsplass for digitaliserte dreneringsdata.

Vannforvaltningsplaner

Tema	Hvor mange vannforekomster vil nå miljømålene, innen gitte frister	Hvor mange vannforekomster vil ikke nå miljømålene, innen gitte frister	I hvor mange vannforekomster er det fastsatt regionale forskrifter for å nå målene	I hvor mange vannforekomster har SF vurdert å innføre regionale forskrifter
Antall	1 118	851	0	3

3.1.1.9 God økonomiforvaltning i kommunene

Kommunene i Rogaland har en god økonomiforvaltning. Det er likevel store forskjeller mellom kommunene.

KS har i sin kategorisering av kommunene utfra økonomisk handlingsrom (regnskapstall for 2024, konserntall), vurdert fem kommuner i Rogaland som gule kommuner med et moderat økonomisk handlingsrom og fire kommuner som røde kommuner med et begrenset økonomisk handlingsrom. Det er en økning på en gul kommune og tre røde kommuner fra året før. De øvrige kommunene i Rogaland er vurdert som grønne, med større grad av økonomisk handlingsrom.

Samlet sett hadde 18 av 23 kommuner en lavere handlingsromsindeks sammenlignet med analysen til KS året før (regnskap 2023). At de aller fleste kommunene i Rogaland har fått redusert sitt økonomisk handlingsrom skyldes i hovedsak at de har svekket netto driftsresultat og lavere disposisjonsfond sammenlignet med året før. 12 kommuner har nedgang i gjeldsnivået, mens 11 kommuner har en økning i gjeldsnivået.

Alle kommunene i Rogaland har midler i disposisjonsfond.

God oppfølging av kommuner som er i, eller står i en situasjon der de kan komme i, ROBEK. (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

God oppfølging av kommuner som er i, eller står i en situasjon der de kan komme i, ROBEK.

I Rogaland har vi ingen kommuner i ROBEK.

I mai arrangerte Statsforvalteren i Rogaland Kommuneøkonomidagen 2025 i samarbeid med KS Rogaland, der hovedfokuset var kommuneøkonomi og hvor revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen er fast tema. Vi løftet også fram noen av de beste innovasjonsprosjektene som hadde fått prosjektskjønnsmidler fra Statsforvalteren. På kommuneøkonomidagen deltok ordførere, kommunedirektører og økonomiansvarlige. Fra KDD deltok statssekretær Martin Østtveit-Moe med sine rådgivere.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 gjennomført digitale statusmøter for økonomiansvarlige i kommunene, vår og høst. Dette er møter som vi får gode tilbakemeldinger på. Vi deler opp kommunene i tre grupper etter KOSTRA-grupper, og holder møter med disse tre gruppene separat. Det blir derfor et passe stort forum for dialog og erfaringsdeling, samtidig som sammensetningen gjør at kommunene har mye til felles.

I høringsuttalelser til kommuneplanene vektlegger Statsforvalteren i Rogaland hvor viktig det er med direkte kopling mellom kommuneplanen og økonomiplanen. Det vil sikre god oppfølging av målene som kommunen setter seg gjennom konkrete tiltak og tilhørende økonomiske prioriteringer. Økonomiplanen kan inngå eller utgjøre handlingsdelen i kommuneplanen etter plan- og bygningsloven § 11-1, fjerde avsnitt. Vi peker også på at flere eller utvidede interkommunale samarbeid vil bidra til at kommunene kan levere god kvalitet på lovpålagte tjenester, oppnå effektiviseringsgevinster og sikre et bærekraftig velferdssamfunn inn i fremtiden. Med utgangspunkt KS sin analyse av økonomisk handlingsrom i kommunene, lager Statsforvalteren i Rogaland en egen nyhetssak for kommunene i vårt fylke. Nyhetssaken får hvert år god oppmerksomhet i media, og den blir brukt av kommunedirektører og økonomisjefer i dialog med politikere om status for kommuneøkonomien.

Kommunebildet er et viktig verktøy i arbeidet med oppfølging av kommunene. Her legger vi inn viktig informasjon om samtlige kommuner i forbindelse med gjennomgang av årsbudsjett og økonomiplaner, samt årsregnskap og årsberetning. Sammen med indikatorene i Kommunebildet får vi god oversikt over hvilke kommuner som skiller seg ut og som vi bør følge mer med på. Dette er litt flere kommuner enn de som peker seg ut i KS sin analyse. En av kommunene har vi vært spesielt bekymret for i 2025. Der har derfor saksbehandlere på kommuneøkonomi hatt et fysisk møte med økonomiansvarlig i kommunen, hos kommunen. Statsforvalteren i Rogaland kommer til å fortsette å bruke Kommunebildet aktivt på fagområdet Kommunal økonomi.

Omstillingsutfordringer

Noen kommuner i Rogaland har betydelige omstillingsutfordringer. Vi vet, gjennom en forstudie som vi har gjort i 2025, at kommunene mener Statsforvalteren kan understøtte dem mer i deres omstillingsarbeid. Vi skal derfor i gang med et forprosjekt i 2026 med mål om å komme fram til områder der vi kan gjøre endringer i hvordan vi løser våre oppdrag, for bedre å kunne understøtte kommunene i deres omstilling.

Redusert merforbruk i kommunene som har størst merforbruk. (fra kapittel 3.1.5.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Redusert merforbruk i kommunene som har størst merforbruk.

Vi har ingen kommuner i Rogaland med merforbruk.

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

Statsforvalteren i Rogaland har kontrollert hvorvidt og i hvilken grad kommunene i Rogaland har tatt i bruk KOSTRA-data i sin styring. Vi har sett på kommunenes budsjetter/handlings- og økonomiplaner, samt årsrapporter/årsregnskap.

Ved gjennomgang av årsbudsjett 2025/økonomiplan 2025 - 2028 ser Statsforvalteren at 14 av 23 kommuner bruker KOSTRA-tall aktivt for å sammenligne seg med andre kommuner. Ved årsrapport/årsregnskap 2024 er tallet 16 av 23 kommuner.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennom året avholdt digitale status-møter med økonomiansvarlige i kommunene i Rogaland, og i høst stod blant annet KOSTRA-rapportering til SSB på agendaen. Seniorrådgiver Kari Solaas Paulsen fra SSB holdt innlegg om utfordringer og endringer som kommunene burde være spesielt oppmerksomme på. Blant annet splittes art 270 inn i art 271 *innleid personell fra private (vikartjenester)* og art 272 *andre tjenester*.

Vi vil fortsette med statusmøtene med økonomiansvarlige også i 2026, og planlegger å ha KOSTRA rapportering som tema på høstmøtene.

3.1.1.10 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

HUSDYRPRODUKSJON

Melkesektoren har levert mer råvare enn tidligere år da forholdstallet ble satt til 1,2. Fylket merker økt optimisme og bedre rekruttering til melkeproduksjonen, og flere nye har startet opp i distriktene. Det er ca. 50 millioner liter melk som blir hentet fra bås fjøs, og de aller fleste av disse besetningene er under 30 melkekyr og lokalisert i distriktene.

Innen ammeku og sau er anstrengt driftsøkonomi en av de viktigste faktorene som hindrer fornyelse av driftsapparatet. Innen 2034 vil det være fare for at flere gir seg med ammeku hvis tildelte IBU-midler følger dagens nivå. I et beredskapsperspektiv er det spesielt viktig å opprettholde storfe- og sauenæringen.

Svinenæringen står overfor et tydelig behov for fornying og investeringer. Næringen peker selv på et betydelig etterslep i investeringer, både i eksisterende driftsbygninger og i nybygg. Dette kommer særlig til syne gjennom mangelen på slaktegrisprodusenter. For få produsenter som kan ta imot smågris skaper utfordringer på flere områder – etisk, dyrevelferdsmessig og markedsmessig. I 2025 ble smågris avlivet fordi det ikke fantes slaktegrisprodusenter med kapasitet til å ta imot dyrene – til tross for underdekning av svin i markedet.

Også i saueholdet er bygningstilstand en avgjørende faktor for god dyrevelferd. Selv om sau i stor grad holdes ute, er fjøset helt sentralt i dyrenes mest sårbare periode – lemmingen. Et funksjonelt og moderne sauefjøs gir bedre arbeidsforhold, mulighet for tettere oppfølging av dyr i risikogrupper og en tryggere start for både søyer og lam. Mange besetninger har behov for oppgradering eller ombygging for å møte dagens krav til dyrevelferd og smitteforebygging.

Sett i et flerårsperspektiv går fornyings- og investeringstakten i rett retning for melkesektoren, men ikke for sau, ammeku og svin.

Dyrehelse og dyrevelferd.

Vi har videreført det tette samarbeidet med landbruksnæringen for å styrke arbeidet med dyrehelse, dyrevelferd og bondevelferd. God dialog og felles forståelse av utfordringer og løsninger er avgjørende for en trygg og bærekraftig matproduksjon i fylket.

Vi har arbeidet mye med å informere om krav til vanlig jordbruksproduksjon på sau, og forvaltning av produksjonstilskudd. I samarbeid med Mattilsynet og faglagene er det etablert nettverk med mål om å løfte dyrevelferden i saueholdet. Nettverksgruppa på svin er videreført, og i "svinegruppa" arbeides det med å få etablert et prosjekt omkring smågrishelse.

Vi mener at det langsiktige bransjearbeidet innen dyrehelse og dyrevelferd gir resultater. Fjorfenæringen har over tid jobbet godt med dyrevelferd, mens det har vært store behov for tiltak i svin- og sauenæringen. Vi har inntrykk av at det er en bedring i svinenæringa, men at det må tas sterkere grep i sauenæringen.

Sykdomsutbrudd og overvåkning

I 2025 mottok Statsforvalteren i Rogaland to søknader om erstatning etter offentlige pålegg om nedslakt. Høsten 2025 utvidet Mattilsynet sitt kontroll- og overvåkingsprogram for storfetuberkulose, som følge av påviste tilfeller i 2022 og 2023. Under rutinemessig testing ble det avdekket ett tilfelle av mistanke, og Mattilsynet ga pålegg om avlaving av totalt tre dyr. Overvåkingsprogrammet for salmonella påviste smitte hos en rugeeggprodusent i Innlandet i desember 2024. En av mottakerne av kyllinger fra disse eggene var i Rogaland, og flokken der ble pålagt avlivet som følge av salmonellasmitten i 2025.

Rogaland er sårbar for større utbrudd av dyresykdommer. Ved sykdomsutbrudd får vi god og rask informasjon fra Mattilsynet, og Mattilsynet og næringen reagerer raskt for å slå ned smitte og hindre videre spredning.

Storfetuberkulose

Det er utfordringer knyttet til gjennomføring av testprogrammet for storfetuberkulose. Testprogram er omfattende og vil involvere mange bønder over en 5-årsperiode. Bondelaget har et prosjekt: "Personell til bistand ved tuberkulose testing i Rogaland og Vestland". Vi har deltatt i arbeidet med finne løsninger som kan ta ned risikoen for bønder både økonomisk og HMS, og dyrevelferdsmessig for dyr som blir plukket ut til testing gjennom det utvidede overvåkingsprogrammet. I første omgang er det løst ved hjelp av midler fra Bærekraftsfondet.

Kadaverhåndtering i krise - alvorlige dyresykdommer

Prosjektet Kadaverhåndtering ved krise ble avsluttet desember 2024. Flere sårbarheter er identifisert, spesielt knyttet til transportkapasitet, logistikk og biosikkerhet ved håndtering av kadaver under utbrudd av alvorlige smittsomme dyresykdommer. Løsningene som kommer frem er for eksempel bedre beredskapsplaner og koordinering mellom aktørene, noe som er av stor verdi for hele landet, særlig i områder med høy dyretetthet. Vi har mobilisert for å videreføre arbeidet, og det er nå opprettet et nytt delprosjekt som skal kartlegge mulighetene for å benytte Svaahaia Avfall AS som mottaksanlegg for kadaver ved krise. Delprosjektet er finansiert med skjønnsmidler fra Statsforvalteren.

Beitelag og utmarksbruk

Statsforvalteren arrangerte også beitelagssamling i 2025. Flere beitelag har uttrykt uro knyttet til rovdyrsituasjonen, og det skapte derfor lettelse da SNO under samlingen kunne informere om uttak av jerv i vinter. Vi har hatt tett dialog med beitelag i områder for villrein. Beitelagene har uttrykt behov for avklaringer om hvordan tiltaksplanen for villrein kan påvirke framtidig bruk av utmark, og vi har prioritert informasjon til beitelagene og tilrettelegging for å sikre god medvirkning beitelagsnæringen i prosessen.

Vi tror bl.a. hyttebygging, oppkjøp av store areal for jaktrettigheter og friluftsliv i en befolkning med svakere tilknytning til landbruket, fremover vil føre til flere konflikter rundt bruk av utmarksbeiter.

Bondevelferd

Sammen med næringen lanserte vi veilederen Trygg rådgiver i landbruket – et verktøy som skal støtte rådgivere i møte med bønder som står i krevende situasjoner. Veilederen er et forebyggende tiltak som skal bidra til å fange opp utfordringer tidligere, slik at både menneskelige og dyrevelferdsmessige tragedier kan unngås.

PLANTEPRODUKSJON

Grøntnæringen

Grøntnæringen består av store produsenter som gjerne har spesialiserte produksjoner (få produksjoner). Dette gjør de sårbare ved klimatiske utfordringer, og de bærer en stor økonomisk risiko ved hendelser. Verdiskapningen er god og relativt stabil. Produksjonen er på sett og vis forutsigbar, tross 1-årskontrakter. Varekøpere har (for) stor påvirkning på hva som skal produseres og mengde. Utfordringer er blant annet økonomisk risiko, rekruttering av nye produsenter og markedsadgang. Produsenter i Rogaland kan produsere mer grønt i tråd med nasjonale målsettinger, men dette må avstemmes med økt forbruk. Innsatsen må rettes mot kunnskap mot forbrukere, og spesielt barn og unge. Vi etterlyser mer kraftfulle og koordinerte tiltak rettet mot barn og unge i skole- og undervisningssammenheng.

Plantevern i frilandskulturer

Produsenter av frilandsgrovnnsaker har utfordringer med at det ikke finnes alternativer til de plantevernmidlene som ikke lenger er godkjent. Dette gjelder spesielt produsenter av kulturer som krever små arealer, eksempelvis rosenkål og purre. Produsentene er få og har stor omsetning, og de bærer en høy økonomisk risiko om det skulle bli utbrudd av planteskadegjørere.

Veksthusnæringen

Vi ser en tydelig reduksjon i antall foretak. Mange små gartnerier har lagt ned de siste årene. Dette har nok flere årsaker, men økte strømpriser og vanskeligheter med å få leveringsavtaler for de mindre er nok en del av forklaringen.

Statsforvalteren deltar i styringsgruppa for innovasjonsnettverket for veksthusproduksjon i Rogaland. Initiativet til nettverket kom opprinnelig fra næringen selv, og nettverket skal i første omgang konsentrere seg om utfordringene rundt energi og CO₂-utslipp. Det har vært noe mindre aktivitet i nettverket i 2025 på grunn av finansieringsproblemer. Statsforvalteren deltar også på treff og gartnerivandringer i regi av Gartnerforbundet, NLR og Grøntprodusentenes samarbeidsråd.

Vårt inntrykk er at framtidsutsiktene for grønntnæringen er gode, men vi må erkjenne at den økonomiske risikoen øker. Det er blant annet knyttet opp mot stadig større enheter med større produksjon, skadedyrsituasjon der mer ansvar flyttes over til produsentleddet, færre plantevernmidler tilgjengelig, økte avgifter (eks. CO₂), jordleie og markedsadgang.

SKOGBRUK

Utfordringene knyttet til forynging etter hogst vedvarer. Tall fra resultatkartleggingen viser at over 70 % av skogen hogges før hogstmoden alder. Høye tømmerpriser har nok også bidratt til å forsterke for tidlig hogst. I tillegg har konkurransen om tømmerstokken økt som følge av at Fjordtømmer AS etablerte seg som den tredje tømmerkjøperen i fylket. I sum er dette klart negativt for grønn verdiskaping og framtidig råstofftilgang.

Det nye er at det har blitt plantet like mye klimaskog som det er plantet etter hogst av barskog. Det er Trefadder AS som kjøper karbonkreditter fra skogeiere og planter klimaskog etter samme modell som pilotprosjektet "Planting av skog på nye areal som klimatiltak 2016-2018". Karbonkredittene selges til selskap for å kompensere sine CO₂ utslipp.

Rogaland går fortsatt glipp av den store videreforedlingsgevinsten av lokalt råstoff, da 60 -70 % går til eksport. Det er på den dårligste delen av tømmerstokken vi har desidert størst verdiskaping basert på lokalt og kortreist virke. Flisbasert biovarme og gardsvarmeanlegg har vært en målrettet satsing over lang tid, og der vi har lyktes godt. Vi har nå over 70 gardsvarmeanlegg og opp mot 25 større flisbaserte bioenergianlegg. Det siste er et større anlegg i Vindafjord eid av bønder lokalt, som leverer flisbasert varme til idrettshall og svømmebasseng. Levert energi i Rogaland utgjør nå rundt 120 Gwh. Dette utgjør nærmere 200 mill. kr i verdiskaping med dagens strømpriser. Vi har i dag et velfungerende marked i hele verdikjeden på flisbasert bioenergi.

For trebearbeidende bedrifter er det fortsatt høy og stabil verdiskaping, men det fleste baserer sin produksjon fra importert råstoff. Vi mangler helhetlige verdikjeder på den beste delen av tømmerstokken. Vi har noen få større lokale sagbruk som bruker lokalt og kortreist skog.

Det er bedrifter/sagbruk i Rogaland som kan levere funksjonelle og klimavennlige bygg til konkurransedyktige priser. Men stål- og betongindustrien står sterkt i fylket. Bortfallet av ekstra investeringsstøtte til de som velger trekonstruksjoner i landbruksbygg har effekt. I tillegg har betongindustrien med sitt søksmål mot tredriverordningen som ligger i ESA, gjort at vårt arbeid med å få på plass ny tredriver har blitt satt på pause.

Interesse etter fornybart skogsråstoff er øker. Vi har flere større industrisatsinger på skogsiden i Rogaland som har stoppet litt opp på grunn av tilgang til kapital når produktene skal for fullt kommersialiseres og ut i markedet. Usikre rammevilkår og krig gjør tilgang på risikokapital mindre og svekker økonomien i gode prosjekt. Produksjon av tregranulat som skal erstatte gummigranulat er et eksempel på dette. De møter nå store utfordringer med tilgang på kapital når dette nå skal skaleres opp etter å ha gått alle trinnene fra idé til et fullverdig og godkjent produkt.

Arbeidet vårt på infrastruktur mot tømmerkaier, flaskehalsen offentlig vei og skogsveitbygging vil være positivt for realisering av initiativene for å etablere nye og grønne arbeidsplasser. Vi har vært aktiv med i prosessen rundt arbeidet i alle disse tre leddene. Det siste tømmerkaianlegget på Utbjøa ble ferdigstilt rett før jul.

ANNEN VERDISKAPING

Rekruttering

Rekruttering til de tradisjonelle agronomifagene er utfordrende, og vårt inntrykk er at flere aktører, både innen forvaltning og næring, opplever at det er krevende å få tak i personer med rett kompetanse. I noen regioner i fylket er det veterinærmangel, og det er en trussel for god dyrehelse og – velferd,

som også har en indirekte, negativ påvirkning på bøndene.

Nå vil vi bygge og beholde matkompetanse i fylket. 13 organisasjoner fra offentlig sektor, industri, rådgiving, utdanning, forskning og faglag gikk høsten 2025 sammen om å delta på Utdanningsmessa i Stavanger i januar 2026. Under «Velg mat»-standen løftet vi fram yrkesmuligheter, utdanningsveier og samfunnsrollen til landbruket og matnæringen, på en engasjerende og ungdomsrettet måte. Kontakt med det nasjonale prosjektet Velg Mat (oppstart okt. 2025) er opprettet for videre samarbeid og felles måloppnåelse.

Biogass

Det er i Rogaland pr årsskiftet 13 initiativ som fremdeles jobber mot å etablere biogassanlegg. Det er stor variasjon i hvor langt de ulike initiativene og selskapene har kommet i prosessen, men det er p.t. ingen som har tatt investeringsbeslutning. En felles hovedutfordring som gjenstår å løse er hvordan biogassanleggene skal håndtere bioresten. Fosforproblematikken som er spesielt utfordrende i Rogaland. Vi har deltatt aktivt inn i biogassnettverket i Rogaland, et prosjekt støttet av Rogaland Fylkeskommune og fra våre skjønnsmidler. Prosjektet tar spesifikt for seg utfordringer knyttet til biorest og fosfor, og har som formål finne en løsning i samspill med landbruksnæringa og biogassinitiativene. Det har vært arrangert flere fysiske og digitale møteplasser i dette arbeidet gjennom 2025. Regulatoriske hindringer og markedsadgang har blitt nevnt som fokusområder i det videre arbeidet. Dette arbeidet vil fortsette inn i 2026 og det er satt opp flere tema som skal diskuteres på tvers av næringa og forvaltning med mål om å bygge mer kunnskap og finne en endelig løsning i fellesskap. Vi viser også til at vi har sendt brev til LMD og KLD om behov for regelverksavklaring vedrørende spørsmål om brenning av organisk gjødsel.

Lokalmat

Region Fjord-Norge deltok i 2025 på IGW i Berlin. SF Vestland og Matarena AS ledet prosjektet. SF Rogaland og Rogaland Fylkeskommune var representert fra Rogaland i arbeidet og gjennomføring av deltakelsen. Det var gode tilbakemeldinger fra deltakerne fra Rogaland som inkluderte 6 ulike bedrifter. Etter en nøye vurdering valgte Region Fjord-Norge å ikke stille som deltager på IGW 2026.

Vi følger opp lokale prosjekt som og samarbeider med Rogaland Fylkeskommune, Innovasjon Norge, Gladmat og Kompetansenettverket for lokalmat.

Landbrukskonferansen

I samarbeid med med Rogaland Fylkeskommune, Rogaland Bondelag, NHO, LO, KS, Agrovisjon og Rogaland landbrukssekskap arrangerte vi den årlige landbrukskonferansen. Det ble deltager-rekord med 244 tilstedeværende der bønder utgjorde ca. 30% av salen. Vi opplever god mediedekning og godt oppmøte av fylkets ordførere og mener landbrukskonferansen står støtt som en viktig, årlig møteplass for næringa, næringsliv, politikere, kommunene og andre med interesse for landbruket.

Inn på Tunet

Det er per i dag 20 godkjente Inn på tunet-tilbydere i Rogaland. To nye gårder ble godkjent i 2025. Tilbyderne fordeler seg på 11 av Rogalands 23 kommuner, så potensialet for økt bruk er stort.

Nasjonal Inn på tunet-konferanse ble avholdt i Stavanger i 11. og 12. februar med hele 170 deltakere. Konferansen ble fulgt opp med innspilling av podcast under Areandalsuka i august.

Vi har etablert samarbeid med landbruksforvaltningen i Stavanger og Sandnes kommune om tettere oppfølging og mobilisering av tilbydere og økt bruk av ordningen fra kommunens side.

Inn på tunet Norges prosjekt for etablering av tjenestekonsept for økt verdiskaping i IPT er i slutfasen, og vi har gjennom året deltatt i styringsgruppen. Fylkeskommunene i Rogaland og Agder finansierer prosjektet, som skal avsluttes våren 2026.

De største utfordringene knyttet til Inn på tunet er stram kommuneøkonomi og årlige budsjetter. Inn på tunet oppfattes som dyrere enn andre tilbud når man ikke kan ta samfunnsøkonomiske besparelser på lengre sikt med i regnestykket. Ettårige avtaler gir uforutsigbarhet både for tilbydere, brukere og kunder.

Økologisk produksjon

Det økologiske arealet ligger fremdeles på under 1 % av landbruksarealet i Rogaland. Det er svært vanskelig å få leveringsavtaler for grønnsaker, og det blir ikke inngått leveringsavtaler med merpris for melk. Økning av økologisk produksjon er utfordrende, særlig på grunn av flaskehals i verdikjeden. Eksisterende produsenter opplever liten grad av forutsigbarhet knyttet til levering, omsetning og merpris for produktene. Det finnes eksempler på produsenter som må selge sin økologiske avling til "konvensjonell" pris fordi dagligvareleddet ikke klarer å skape tilfredsstillende gjennomslag på produktene. Dette skaper uforutsigbarhet og en klart økt økonomisk risiko for produsent.

Sentralisering/flytting av eksempelvis mottak for økologisk melk og dertil frafall av økologisk merpris for produsent, skaper begrensninger og uforutsigbarhet. Dette kan ha en dempende effekt på motivasjon også for å opprettholde eksisterende produksjon av økologisk melk i fylket.

I nedslagsfeltet til Felleskjøpet Rogaland Agder er økologisk krafftør dyrere enn andre plasser i Norge. Det er en utfordring, spesielt tatt i betraktning at kostnadene for tilnærmet alle innsatsfaktorer har økt betraktelig. Samtidig er volumet av lokalt produsert førkom lite, og det er et potensial til å øke arealet dersom det er lønnsomt. En utfordring er at mottaksleddet ikke betaler merpris for innlevering av økologisk korn.

Urbant landbruk

Grunnet mangel på ressurser har arbeid med urbant landbruk vært nedprioritert i 2025. En observasjon som kan tillegges på nåværende tidspunkt er at arbeidet med urbant landbruk vil kreve en systematisk tilnærming for å oppnå varige resultat. Det finnes flere initiativer på område, men det oppleves at initiativene er drevet frem av ildsjeler og ren idealisme i tilfeldige geografiske områder. Betydningen av slike initiativ skal ikke undervurderes, men det er en viktig faktor at lokal og regional forvaltning understøtter arbeidet som gjøres i felt og er både villig og i stand til å bruke virkemidler på dette spesifikke området. En strategisk og systematisk tilnærming i samspill mellom forvaltning (stat, fylke, kommunenivå), fagpersoner og etablerte initiativ vil kunne være

en suksessfaktor.

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av nasjonale mål og regionale strategiske føringer

Vi har et sterkt og aktivt regionalt landbrukspartnerskap i Rogaland bestående av Rogaland fylkeskommune, Innovasjon Norge (IN), Rogaland bondelag, Rogaland bonde- og småbrukarlag og Skognæringsforumet som har gjennomført 3 strategiske møter i 2025. De viktigste oppgavene i 2025 har vært prioritering av satsingsområder og føringer for bruk av IBU-midlene, gjennomføring av Landbrukskonferansen, webinar om IBU-midlene, spørreundersøkelse om beredskap på gårdsnivå, kommunebesøk tema næringsutvikling, og deltakelse på utdanningsmessa.

Størst engasjement har det vært om prioritering av IBU-midlene og mangel på investeringsmidler i forhold til etterspørselen. Statsforvalteren har tatt initiativ og vært arrangør av to webinarer knyttet til prioritering av midlene, i en tid med ekstraordinær konkurranse om begrensede midler sett i forhold til dyretall. De regionale målsettingene har fulgt de nasjonale med vektlegging på oppfyllelse av løsdriftskravet for melkefjøsprosjekt og dyrevelferd. 156 mill. kroner har gått til melkefjøs og 4 mill. kroner (500 000 pr. tildeling) har gått til SPF – gris i 2025, i tråd med prioriteringene. Det var hele 36 melkesaker på vent hos IN ved utgangen av 2025.

Utfordringene til partnerskapet og husdymærningen er at vi ikke klarer å dekke behovet for investeringstiltak for ammeku som også har krav om løsdrift innen 2034, samt store etterslep innen sau og svin. Størst utfordring er det innen sauenæringen og det arbeides nå strategisk med ulike tiltak. For både sau og ammeku er det anstrengt driftsøkonomi og rådgivere opplyser om at det er vanskelig å få investeringstiltakene lønnsomme. Fylkeskommunen har gitt midler til videreføring i 3 nye år for SPF-prosjektet, et viktig tiltak for å opprettholde svinemærningen og bidra til å fornye driftsapparatet.

Kystskogbruket

Vi deltar aktivt i kystskogbruket og trepartssamarbeidet. Kystskogmeldinga fra 2022 vedtatt i alle 7 kystfylkene setter rammene for samarbeidet og legger føringer for prioritering av innsats og virkemidler.

Vi har vært involvert i arbeidet med "Prosjektplan Framtidsskogen" i samarbeid med Rogaland skognæringsforum om hvordan vi vil innrette arbeidet i Rogaland. Fylkeskommunen er inne med støtte i alle 7 fylkene med ei total ramme på 2,1 mill. kr årlig over 4 år. En del av denne støtten går til å koordinere og ta tak i overordnede utfordringer gjennom Skognærings Kyst SA. Vi er aktivt involvert i arbeidet med prioritering av felles prosjektsatsinger på tvers av fylkesgrensene knyttet til bruken av kystskogmidlene gjennom Statsforvaltergruppa.

Utfordringene for både bærekraft og verdiskaping i skogbruket er manglende forynging, for tidlig hogst, for liten lokal verdiskaping og mangel på nøytral veiledning og informasjon. Se mer om dette i andre rapporteringspunkter. Vi har god dialog med både tømmerkjøpere og skogforvaltningen og utveksler lister og aktivitetsoversikter. Vår ekstraordinære jobb med "vaskelister" og oversikter på hogster fra 2013-2021 med avvik, deles med både tømmerkjøpere og kommunene. Så langt kan vi ikke se av statistikken at vi har fått særlig uttelling mot å sikre bedre balanse mellom hogstareal og replantet areal.

Gjødsellager, en utfordring

Det er fortsatt behov for bygging av nye gjødsellager i fylket. Vi ser behov for samordning av tilskuddene mellom Bionova, IBU-midlene og SMIL-midlene. Vi erfarer at bøndene synes det er forvirrende å forholde seg til tre ulike virkemidler. Slik det er i dag kan ordinære gjødsellager støttes av IBU-midlene. De som har leveringsavtaler med biogassanlegg kan søke Bionova og tak over etablerte eldre gjødsellager kan søke SMIL. Støtte til gjødseltiltak kunne med fordel være samlet i en felles tilskudsordning.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp

Planting etter hogst:

Årlige foryngelseskontroller viser at planting ikke gjennomføres i tilfredsstillende grad i etterkant av hogst. I 2025 ble det plantet 1641 dekar til nyplanting. Dette er en nedgang fra 2024, med 411 dekar. I gjennomsnitt er det nyplantet cirka 1700 dekar i løpet av de siste 10 årene etter barskoghogst.

Hogstarealet estimert årlig for barskog er cirka. 3300 dekar i gjennomsnitt for samme periode. Dette gir en foryngelsesgrad på cirka 50%, om trenden fortsetter vil skogaktivitet (hogst) tvinges til redusert årlig kvantum på sikt.

Resultatkartlegging:

Sammenstilling av resultatene fra resultatkartlegging i perioden 2011-2025 viser samme trend, der cirka 50 prosent av hogstfeltene ikke er forsøkt foryngnet, har dårlig foryngelse grunnet dårlig plantearbeid, eller skal omdisponeres til andre formål. Resultatene viser at andelen som ikke er godkjent omdisponert, spesielt til innmarksbeite er økende. Det er grunn til å reise spørsmål om hvorvidt omdisponeringen til innmarksbeite er reell på mange

hogstfelt.

Grunnet kombinasjon av lav andel tilfredsstillende foryngelse på kontrollene, og resultatkontroll over flere år viser en trend fremfor enkelttilfelle, prioriterer vi høyt å følge opp både kommunal skogforvaltning og sentrale private aktører i Rogaland. I 2025 hadde 12 kommuner i Rogaland kontroll, Statsforvalteren var med på kontroll i 5 av kommunene. Valg av hvilke kommuner vi prioriterer baseres på mistanke om vanskelige skogeiere og nye/uerfarte skogbrukssjefer. Hensikten er å vise kontrollgjennomgangen for uerfarte skogbrukssjefer, og å bistå kommunene i vanskelige situasjoner med skogbrukssjefer. Tidligere år er det gjennomført kvalitetssikring av metode for resultatkartleggingen, da selve kontrollen har vært dårlig gjennomført. Vi har derfor et årlig "kalibreringsmøte" i september/oktober for å presisere hva som forventes av skogbrukssjefene under kontrollutførelsen.

Oppfølging av kommunenes foryngelseskontroller:

Statsforvalteren i Rogaland hadde i 2024 et prosjekt for å kvalitetssjekke foryngelseskontroller av kommunene, og fant betydelige mangler i kontrollene som var utført med utfallet "ok, må følges opp". Vår erfaring er at felter med nevnte status ikke følges opp. I perioden 2016-2025 er det gjennomført cirka 450 kontroller, drøyt 200 hadde registrerte mangler som kommunene ikke følger opp.

Vi følger derfor kommunene tett opp, og gjennomfører nå årlige møter med kommunene hvor vi går gjennom hver enkelt uoppgjort sak helt tilbake til kontrollåret 2016 (hogstår 2013).

Resultatet et år inn i prosjektet viser store forskjeller mellom kommunene i antall mangelsaker som er rettet i. Det avhenger av kapasitet (tid), men også om kompetanse til å bruke de juridiske virkemidlene i regelverket.

FRAMTRE (tidligere AT-SKOG) er også engasjert i gamle saker i forbindelse med foryngelseskontroller, da de står for en betydelig del av hogstoppdrag i fylket. De er tjent med å luke feil av hensyn til PEFC og foryngelsesplikt. Hensikten er at de skal komme med tilbud om planting og slik bidra som pressmiddel for å få skogeier til å forynge skogen. Andre aktører i samme situasjon vil også engasjeres på sikt.

Oppfølging av kommunene - kompetanse og erfaringsutveksling:

Vi har årlig en fysisk fagsamling med tema skogkultur for kommunene og næringsaktørene. Tidspunkt er tidlig på våren før oppstart av plantesesongen og kommuner i fylket med skogbruk bytter på å arrangere.

Vi har utarbeidet en rutinebeskrivelse for kommunene for god oppfølging av foryngelsesplikten så tidlig som mulig etter hogst. Kommunene har ofte for sein oppfølging av skogeier. Det er derfor utviklet standardiserte brev som kan sendes ut til skogeier året etter hogst for å forsikre foryngelse innen 3 år. Dessverre ser det ut som kommunene ikke sender slike brev. .

Meldeplikt:

Vi har ikke gått videre med vårt arbeid med meldeplikt på hogst. Imidlertid har Dalane kommunene Eigersund, Sokndal og Lund vedtatt meldeplikt på hogst, og har innført lokal forskrift som omfatter all produktiv barskog ved hogst på over 4 dekar. Framlegg om lokal forskrift ble ikke vedtatt av Bjerkreim kommune.

Initiativet kom som følge av gjentagende forsøk på å forhindre private aktører hogst av tidlig hogstklasse 4, uten hell. Forskriften tok til å gjelde 01.01.2026.

Foryngelse etter hogst (gjennomføring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Uttrekt antall felt/kontrollfelt	Antall sluttført pr. 30.11	Antall med tilfredsstillende foryngelse pr. 30.11
Resultatkartlegging	20	20	6
Foryngelseskontroll	37	12	4

Foryngelse etter hogst (opplæring/oppfølging)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner
Gjennomførte tiltak og aktiviteter foryngelse, 2025	5	25
Effekt av gjennomførte tiltak (høy/middels/lav)	Lav, hadde forventet mer effekt etter tett oppfølging	Lav, hadde forventet mer effekt etter tett oppfølging. Noe bedre aktivitet i kommuner med dedikerte skogbruksansvarlige.
Planlagte tiltak og aktiviteter foryngelse, 2026	4	20

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene forvalter de økonomiske virkemidlene i skogbruket effektivt

Vi har vært sekretær for revidering av felles retningslinjer for tilskudd gjeldende fra 01.01.2026. Dette bidrar til å sikre mest mulig lik praktisering og støttenivå uavhengig av kommunegrenser.

Hovedplan for skogsveier er styrende for tilskudd, mobiliseringsarbeidet og bruken av felles veiplanlegger. Den felles veiplanleggeren har en nøkkelrolle, da mange kommuner står uten skog- og veikompetanse. Eiendomsstrukturen med mange små eiendommer gjør arbeidet med gjennomslag for de beste fellesveiløsningene ressurskrevende. Beskjedne rammer til skogsveier og stor kostnadsauke på vegbygging er største flaskehals for god måloppnåelse. Mange gode prosjekter settes på vent i påvente av friske tilskuddsmidler.

Samarbeidet og prosjektorganiseringen av veiplanleggeren i kombinasjon med 50 prosent skogforvaltning i Hjelmeland kommune er videreført i tre nye år t.o.m. ut i 2028.

Behovet for nøytral veiledning og informasjon ut til skogeierne er stort for å sikre gode og framtidsrettede veiløsninger. Utover generelt informasjonsarbeid rundt tema, har vi deltatt aktivt på veimøter og andre større prosjekt ved behov, sammen med kommunen og veiplanleggeren. Samarbeidet med skogbrukslederne fungerer bra, der veiplanleggeren blir kontaktet i forkant av hogst for å avklare veibehov.

Skogkultur

Vi har i samarbeid med kommunen fått på plass felles tilskuddssatser etter samme mal som skogsveier og taubane i de aller fleste av våre kommuner, gjeldene for 01.01.2026. Det gjenstår 2 kommuner som vi er litt usikre går for vårt forslag.

Satsene er også redusert ut fra signaler fra Ldir om reduserte rammer til fylkene. Men også for å møte forventet økning i skogkulturaktivitet etter flere år med rekordstor hogst. I tillegg unytte skogfond m/skattefordel bedre på hogster som generer tilstrekkelig med skogfond. De nye satsene på de viktigste tiltakene er 30 % til planting etter gran, 50 % til planting etter furu og 60 % planting etter lauv. 60 % til ungsogpleie.

I tildeling av midler vil vi styre tilskuddsmidlene der vi får mest aktivitet igjen for hver krone.

Den faste skogkultursamlingen er nyttig for samarbeid og oppfølging av skogkulturen. Veiledende kostnadsgrenser for skogkulturtiltak revideres hvert år. Dette bidrar til å sikre en bedre forvaltning av tilskudd og skogfond.

Vi håper at vår ekstra innsats mot kommunene og tømmerkjøpere rundt oppfølging av foryngingsplikten skal gi større aktivitet. Våre 2 dyktige skogpådrivere og prosjekt Aktive skogeiere gjennom Skogselskapet vil også bidra positivt. I tillegg bidrar gode tømmerpriser til gode driftsresultat og fornøyde skogeiere som vil satse videre.

For effektivt og god tilskuddsforvaltning har vi avtale med revisor som har spesialisert seg på skogfondsregnskapet. Det blir kontrollert 3-4 kommuner hvert år - bilagskontroll rutinebeskrivelser og risikovurderinger. Ut fra rapporter og tilbakemeldinger fungerer dette bra. I tillegg har vi årlig forvaltningskontroll av 2-3 kommuner på skogområdet, der vi også tar opp manglende oppfølging på foryngingsplikten. Vi sjekker også at overordnet NMSK-strategi er på plass.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (forvaltning, resultatoppnåelse)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	23	6	17
Skogkultur	23	17	6
Miljøtiltak	23	0	23

Økonomiske virkemidler i skogbruket (opplæring/oppfølging)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Tiltak økonomiske virkemidler skogkultur	Fagsamling skogkultur, pådriver- og infoprojekt, veiledende kostnadsgrenser, mal NMSK strategi, relevant info samlet hjemmeside, aktiv deltakelse resultatkartlegging og foryngingskontroll, tildelingsbrev, løpende dialog gjennom året, teamsmøter, oppfølging/opplæring nye i ØKS. Rutinebeskrivelser/årshjul/maler, foryngelsesplikt. Effekt, kompetanse og nettverksbygging, bedre tilskuddsforvaltning. Samordning av tilskuddssatsene for skogkultur.
Tiltak økonomiske virkemidler infrastruktur	Revidering av felles retningslinjer tilskudd skogsveg og taubane o.a., uttale til skogsbilveianlegg, Oppfølging flaskehalsundersøkelse TØI - møte med kommune/veiere, prosjekt flaskehals kommun- og fylkesveier, ansvar og prosjektleder for felles veiplanlegger, veimøter, synfaringer, løpende dialog og oppfølging ØKS. Effekt, kompetansebygging og bedre forvaltning av tilskuddsmidlene.
Tiltak økonomiske virkemidler miljøtiltak	Ingen tiltak

3.1.1.11 Bærekraftig landbruk

Begrepet bærekraftig landbruk inneholder både økonomiske, sosiale og miljømessige aspekt. Vi går her hovedsakelig inn på de miljømessige aspektene.

Skogbruk

Nedbyggingen av skogressursen de siste 15-20 åra fortsetter med uforminsket fart, der minst 50 % av hogstarealet etter barskoghogst avskoges til andre formål, eller står uten aktive foryngingstiltak. Hogst lenge før skogen er hogstmoden og manglende ungsogpleie forsterker trenden. Det er den rettvokste kvalitetsskogen på de beste arealene som går ut.

Stor hogstaktivitet over lang tid og manglende foryngelse etter hogst gir grunn til bekymring. Statsforvalteren har ikke over tid lyktes med å snu utviklinga på tross av prioritert innsats mot kontroll og oppfølging av foryngingsplikten kommunene og næringsaktørene og i tillegg til en rekke andre tiltak.

Utfordringsbildet er sammensatt. Kapasitet og kompetanse i kommunene er en stor flaskehals. Behov for nøytral veiledning er stort, spesielt i et fylke med lite tradisjoner for skogbruk og lav kompetanse hos mange skogeiere. Dette forsterkes av at det er svært vanskelig å rekruttere personer med skogkompetanse. Organiseringen av tømmerkjøp bidrar i for liten grad til langsiktig og bærekraftig høsting. Tømmerkjøperne har for stor egeninteresse av i å ta på seg hogstopdrag for naturlig nok sikre egen inntjening. Denne rolleblanding får en del uheldige utslag i våre litt umodne områder for skogbruk.

Vi registrerer litt for ofte at det ikke alltid blir gitt nøytrale og gode råd om hogst. Presset på tømmerkjøperne for å levere volum – fylle båtlaster og sikre entreprenørene drifter, fører dessverre til for mange kortsiktige løsninger som ikke bidrar til å utvikle skogbruket til det beste for verdiskaping og klima.

Vi har lenge etterlyst gode verktøy for effektiv oppfølging av foryngingsplikten, blant annet krav om kartfesting av hogst, større obligatorisk trekk av skogfond, revisjon av regelverket og sanksjonsmuligheter mot kommunene som har hovedansvaret for oppfølging lovpålagte oppgaver – blant annet foryngingsplikten. Det er positivt at både kommunes og skogeiers plikter tydeliggjøres i forskrift om å sikre ny skog etter hogst med god kvalitet og klimanytte. Det har i tillegg blitt sendt ut et eget brev til alle kommunene rundt ansvaret og viktigheten av å følge opp foryngingsplikten.

Jordbruk

Jordbruksarealene i Rogaland er i all hovedsak i drift. Leiejordprosenten er høy nær tettstedene, og vi ser interessen for å investere i dreneringstiltak er høyere på eid jord fremfor leid jord.

Oppslutningen omkring de frivillige miljøvirkemidlene er økende i tråd med økte økonomiske rammer. Interessen for å investere i melkesektoren er fortsatt god. Vi må samtidig peke på klare behov for å investere i andre produksjoner som det ikke er økonomisk handlingsrom til å prioritere i regionale investeringsmidler. Det er også stort behov for midler til elektroniske hjelpemidler for overvåking av beitedyr, som Nofence og radiobjeller.

Interessen for å nydyrke utmark og innmarksbeite har vært til stede i Rogaland i mange år. Gjødelsbrukforskriften med forsterkede fosforkrav har ført til økende behov for mer spredeareal. Følgelig er interessen for å nydyrke, øke areal med innmarksbeite og få godkjent mer av eksisterende innmarksbeite som spredeareal for husdyrgjødsel stor. Presset på restareal er spesielt stort og vil øke frem mot 2033 i kommuner med intensivt husdyrhold.

Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Virkemidler på miljøområdet bidrar til å opprettholde kulturlandskapet og redusere miljøbelastningen fra jordbruksdriften

De største utfordringene på miljøområdet i Rogaland anser vi for å være:

- Forurensning av vassdrag ved nærings- og partikkelavrenning fra landbruksjord. Utfordringene er størst i områder med intensiv husdyrproduksjon og i åpen åkerproduksjon potet, grønnsaker og korn.
- Tap av areal med verdifullt biologisk mangfold
- Økt årlig nedbør og tunge maskiner gir jordpakking og forverret jordhelse.

Bøndene i Rogaland er generelt oppmerksom på bruk av husdyrgjødsel, og antall søknader om dispensasjon fra spredefrist har over tid gått ned. Nedgangen må også sees i sammenheng med utbedret lagerkapasitet.

Etter mange tiår med arbeid for å bedre vannkvaliteten på Jæren, ser det ut som flere av vassdragene er i en sakte forbedring. Kunnskapsgrunnlaget for å ivareta kystlynghei blir stadig forbedret slik at tiltakene blir mere målretta. Satsene for dreneringstilskudd er tilstrekkelige til aktiv søking slik at disponible dreneringstilskudd ikke dekker behovene.

Regionalt miljøprogram (RMP)

Avrenning til vann

Vi har styrket tiltakene som er egnet til å redusere belastningen fra jordbruket på vannmiljø. I bruk av statistikk er det viktig å være oppmerksom på at disse sorterer under miljøtemaene «Tap til luft» og «Jord og jordhelse» i tillegg til «Utslipp til vann». Det er i 2025 gitt mer og tydeligere informasjon om tiltakene. Vi poengterer at bruk av husdyrgjødsel står for hoveddelen av fosfortilførselene i Rogaland, og at tiltak som bidrar til bedre bruk av husdyrgjødsel også må ses på som vannmiljøtiltak. Vi har åpnet opp for at det i alle kommuner kan søkes alle vannmiljøtiltak, men for å målrette tiltaket har vi differensiert tilskuddssatsene mellom vannområdene. Jæren vannområde og Haugaland vannområde der påvirkningen fra jordbruk er størst har de høyeste tilskuddssatsene. Det er økt oppslutning for vannmiljøtiltak sammenlignet med tidligere. Søknadsomfanget på tilskudd til miljøvennlig gjødselspredning er jevnt økende.

Tiltakene som går på fangvekster i temaet jord og jordhelse bidrar også til å redusere avrenning av næringsstoffer og jordpartikler, her ser vi også en økning i gjennomføring av tiltaket etter økt informasjon.

I høst har vi, i dialog med Norsk landbruksrådgiving, utarbeidet en ny miljøavtale som skal inn i RMP i søknadsomgangen 2026. Ny miljøavtale er rettet mot åpen åkerproduksjoner for å redusere belastning på vannmiljø, og gjelder for hele fylket. Den erstatter tidligere miljøavtale som regulerte fosforgjødsling mv. i nedslagsfeltet til utvalgte vassdrag.

Øvrige miljøtema

Nytt vipetiltak ble innført i 2025, og har hatt god respons. Det ble gitt tilskudd til 36 søknader med til sammen ca. 300 reir. Skjøtsel av kystlynghei er stabilt økende i tråd med at stadig større areal kartlegges.

For ordningene friluftsliv, kulturminner og klimarådgiving er det stabilt søknadsomfang.

Det er økende søknad om tilskudd til fangvekst som underkultur, og vi antar dette skyldes økt mobilisering og informasjon ut til søkerne.

Tilskudd til drenering

Rogaland fikk 12,5 mill. i dreneringstilskudd og det er gitt tilskudd til 344 søknader. Søknadene omfatter til sammen drenering på ca. 5 300 dekar. Etterspørselen etter tilskudd er størst på eid jord. Gjennomsnittlig leiejordsprosent i Rogaland er 38,5%, mens bare 25 % av det drenerte arealet var leiejord.

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

SMIL fordeles til kommunene i tre omganger, og vi følger opp at kommunene til enhver tid har oppdaterte lokale SMIL-strategier som grunnlag for å fatte SMIL-vedtak.

Hovedtildelingen ble utført i januar og etter søknad. I juni fikk kommunene en ekstra tildeling etter aktivitet, og på høsten fordeles ubrukte midler til kommuner med behov. Kommuner som var aktive på tiltak for biologisk mangfold og tiltak mot forurensing samt UKL-områdene i fylket ble prioritert ved alle tildelingene. Rogaland sin tildeling i 2025 var 15,5 mill. og 2,012 mill. ble inndratt fra saker som ikke ble gjennomført i tide. Av totalt 17,512 mill. til disposisjon var 54 010,- utdisponert i 2025. Fordelingen på innvilga søknader i 2025 på 17, 458 mill. var:

- 10,9 %: kulturlandskapstiltak, i hovedsak til fjerning av piggråd.
- 21,4 %: biologisk mangfold er prioritert. 14,6 % var på kystlynghei mens resterende midler gikk til tiltak på trua naturtyper, fjerning av fremmede arter og andre tiltak innen biologisk mangfold.
- 27,6 %: kulturminner har lav prioritet med lav tilskuddssats i kommunale SMIL-strategier i Rogaland. Det er mye kulturminner spredd over hele fylket og restaurering av gamle bygninger er kostnadskrevende. Følgelig ble mest SMIL-tilskudd brukt på kulturminner i 2025.
- 4,9 %: friluftsliv med etablering av nye turstier og utsiktsrydding som tiltak er viktige tiltak for å åpne landbrukets kulturlandskap for allmenheten.
- 17,5 %: forurensingstiltak er prioritert og mest midler gikk til etablering og vedlikehold av renseparker. Forurensingstiltak rund Hålsansvannet ble spesielt prioritert i 2025.
- 17,7 %: dekke over utvendig gjødsellager var en spesiell satsing i 2025. Dette resulterte i 22 innvilga søknader i 2025 mot kun 4 søknader i 2024.

Statsforvalteren arrangerer hvert år regionale SMIL/RMP-samlinger der kommunene ruller på å være vertskap for sine nabokommuner. Vi prioriterer også tett dialog og informasjon til kommunene gjennom teams- og dialogmøter, e-post og telefon.

Tilskudd til drift av beitelag – organisert beitebruk

Rogaland har en økning i antall beitelag fra 2024 til 2025. Utviklingen kan i stor grad forklares med at beitelag ble overført til Rogaland fra Vestland fylke. Nivået på antall beitelag og aktive medlemmer ligger fortsatt under nivået i 2019. Vi ser at tapstallene også steg i 2025. Dette skyldes nok rovilltsituasjonene. Vi ser at antall geiter på utmarksbeite gjennom organisert beitebruks fortsatt stiger og er nå 440 individer.

Tilskudd til tiltak i beiteområde

For søknadsomgangen 2025 kom det inn 44 søknader fra 14 kommuner. Planlagte investeringer vier en økning på nær 1,94 millioner kroner fra året før. Økningen viser et tydelig behov for investeringer som styrker effektiv drift, særlig oppgradering av sanke- og skilleanlegg og elektronisk overvåkingsutstyr.

Klima- og miljøprogrammet (KMP)

Med økt økonomisk ramme var det rom for å støtte en rekke prosjekter. Prosjekter som arbeidet med problematikk knyttet til vannmiljø ble prioritert. I utlysningen av midlene ble en rekke tema trukket fram som tema av interesse, dette var knyttet til fellestiltak som mobiliserer jordbruket til øke miljøinnsats for redusert tap av næringsstoff til sårbare vassdrag, stryke klimavennlig drift i jordbruket, håndtering av husdyrgjødsel, håndtering av vaskevann fra landbruksbygg, håndtering av landbruksplast, og tema som berørte arter og naturtyper i landbruket som vipe, pollinatorer og kystlynghei.

Søknadene vi mottok og de søknadene som ble innvilget midler var spredt innen for de teamene som ble tatt opp i utlysningene.

Status for arbeid med regional forskrift etter jordloven, se avsnitt om "forurensingskilder fra overgjødsling".

Virkemidler på miljøområdet (andel)

Miljøtema	Andel av de regionale miljøtilskuddene
Friluftsliv	7 %
Kulturlandskap	34 %
Biologisk mangfold	22 %
Kulturminner og kulturmiljøer	3 %
Avrenning til vann	7 %
Utslipp til luft	23 %
Jord og jordhelse	3 %
Plantevern	0 %
Miljøavtale og klimarådgiving	1 %
Sum	100 %

Når det gjelder andel av RMP som brukes for å bedre vannmiljø, må miljøtemaene utslipp til luft, avrenning til vann og jord og jordhelse sees i sammenheng.

Miljøvirkemidlene (fra kapittel 3.1.6.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Innholdet i miljøvirkemidlene er godt kjent for aktuelle søkere, landbrukets organisasjoner og kommuner.

Innholdet i miljøvirkemidlene er godt kjent for aktuelle søkere, landbrukets organisasjoner og kommuner. Det er informert via hjemmeside, kommunenes nyhetsbrev, på nettmøter og ved å sende e-post til søkere om produksjonstilskudd i jordbruket om søknadsfrist for regionalt miljøtilskudd.

Styringsgruppen for regionalt miljøprogram fungerer godt for å strategisk forankring av prioriteringene i RMP og SMIL. Her sitter begge faglagene i tillegg til Rogaland fylkeskommune og Norsk landbruksrådgiving. Samarbeid og god forankring viktig for å øke miljøinnsatsen, og vi opplever godt samarbeid med øvrige landbruksorganisasjoner i Rogaland. Vi kommer også i 2026 til å ha miljøtema i møtepunkt med kommunene, ha webinarer, og delta i prosjektsatsinger. Dessverre har vannområde Haugalandet avsluttet sitt fellesprosjekt på "Frivillige tiltak i landbruket" som vi årlig har prioritert for KMP-midler. Fellessatsingen "Frivillige tiltak i landbruket - Jæren" er videreført, men her har aktiviteten vært sterkt redusert pga vakanser. I sum har dette ført til mindre aktiviteter på miljøområdet sammenlignet med tidligere år.

Innholdet i miljøvirkemidlene (andel)

Betegnelse på rapporteringskrav	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hvor stor en andel (%) av PT søkere søkte RMP	50	49	50	48	51	52	53

Innholdet i miljøvirkemidlene (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom RMP har vært stabilt, stigende eller synkende de siste fem år.	Stabilt stigende. RMP-potten har økt over de siste fem årene, men vi ser at fordelingen mellom de ulike temaene i RMP har vært jevnt de siste fem årene
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom SMIL har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	Selv om SMIL-potten har steget de fem siste årene har inntrukne midler holdt seg stabilt. Følgelig har utførte miljøtiltak vært svakt stigende.
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom KMP har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	KMP-potten har økt siste årene, og med dette har det vært rom til å tildele midler til flere prosjekter – både mindre og større. Med at flere prosjekter mottar midler fører det til flere miljøtiltak gjennomført og det kan bli en spredning mellom miljøtemaene.
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak gjennom øvrige miljøvirkemidler har vært stabilt, stigende eller synkende de fem siste år.	Utførte miljøtiltak har vært stabilt stigende i takt med økningene i disponible midler.
Gi en kort omtale av hvordan og i hvilken grad Statsforvalteren har bidratt til å gjøre ordningene kjent.	Ordningene er gjort kjent i hovedsak gjennom aktiv informasjon på hjemmesider og Facebook, informasjon til kommunene og i artikler i landbruksrelaterte fagblad.

Veiledning av ny gjødselsbrukforskrift (fra kapittel 3.1.6.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal tilby kommunene veiledning om ny gjødselbrukforskrift og bistå Landbruksdirektoratet i å videreutvikle veiledningsmateriell og støttesystemer for gjødselbrukere og kommuner.

Informasjon og tilrettelegging for en felles forståelse mellom kommuner, Norsk landbruksrådgiving og bønder om kravene i gjødselbrukforskriften har vært prioritert i 2025. Informasjonen har gått ut via webinar, dialogmøter, e-post, telefon, Bondevennen og kommunebesøk. Blant annet har vi invitert kommunene til månedlige digitale møtepunkter der gjødselbrukforskriften er tema. Samarbeid med Statsforvalteren i Vestland har vært viktig for lik tolkning av gjødselbrukforskriften på tvers av fylkene.

Støttesystemer for gjødselbrukere, fagrådgivere og kommuner

Rogaland er fylket i landet som har jobbet mest med digitale systemer for å ivareta bruken av husdyrgjødsel etter gjeldende regelverk. Vår kalkulator for beregning av spredeareal på gårdsnivå har vært i bruk av bønder, fagrådgivere og forvaltningen i mange år. Kalkulatoren har i dialog med Landbruksdirektoratet blitt videreutviklet til fosforkalkulatoren som i dag brukes nasjonalt. Temakart Rogaland på internett har vært og er kartverktøyet kommunene bruker for å registrere spredeareal på innmarksbeite. Temakart Rogaland ble i 2025 utviklet og tilpasset kravene til organiske og mineralske gjødselvarer, og vi har holdt webinar for kommunene i hvordan bruke temakartportalen.

Vi er en del av gruppen som bistår Landbruksdirektoratet i utvikling av støttesystemer for gjødselbrukere, fagrådgivere og kommune.

Faggrunnlag for balansejødsling

I regi av Rogaland Landbrukspark har Statsforvalteren deltatt i en gruppe som jobber med faggrunnlaget for balansejødsling. Vi har hatt jevnlig kontakt og møter med Norsk landbruksrådgiving der spredeareal, kart og jødslingsplan har vært sentrale tema.

Oppheving av spredeareal på innmarksbeite etter §36 punkt 2

Rogaland har mange eldre godkjenninger av spredeareal på innmarksbeite, og vi har satt i gang arbeidet med å vurdere om enkelte godkjenninger bør oppheves etter §36 punkt 2. De første varslene ble sendt ut i slutten av 2025. I disse varslene var det med hensyn med at jødslingen har uheldige virkninger for natur- og kulturlandskapsverdier som var grunnlaget for oppheving. Vi ser at det er flere godkjent spredeareal på innmarksbeiter som helt

eller delvis over overlapper med kartlagte naturverdier.

3.1.1.12 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Status i Rogaland

Statistikken viser at 95 prosent av undervisningsårsverkene i kommunale grunnskoler utføres av lærere med godkjent utdanning. Dette er en økning fra året før, men fortsatt lavere enn landsgjennomsnittet. Det er variasjon mellom kommunene, med andeler fra 83,6 til 100 prosent. Lærermangel er størst på 1.–4. trinn.

Rogaland har en høyere andel barnehagelærere med dispensasjon fra utdanningskravet enn landet for øvrig. I 2025 var 304,6 årsverk på dispensasjon, tilsvarende 11 prosent av pedagogiske ledere, med store forskjeller mellom kommunene. 38 barnehager bryter pedagognormen pr.15.12.2025.

Tross nasjonal stagnasjon har antall søkere til grunnskolelærer-utdanningene ved UiS økt med 17 prosent. Motsatt ser vi en markant nedgang i antall søkere til UiS barnehagelærerutdanningene.

Kommunene melder om rekrutteringsutfordringer og høyt sykefravær i barnehagesektoren, i tillegg til utfordringer med å få tak i vikarer med barnehagefaglig kompetanse. Rekrutteringsutfordringene for skolene i Rogaland følger i hovedsak de nasjonale trendene, men å rekruttere lærere til grunnskolen 1. – 4. trinn er mer utfordrende i Rogaland.

Tiltak for å øke kompetanse

For å møte rekrutteringsutfordringene har Statsforvalteren i 2025 bidratt i en partssammensatt gruppe i Rogaland i tråd med Nasjonal strategi for rekruttering. KD har i tillegg deltatt i møte i kommunalt barnehageeierforum for å innhente erfaringer og få innspill til rekrutteringstiltak.

Samarbeidsforum tildelte i 2025 kr 8 021 700 til tilretteleggingsmidler for 134 studenter på ABLU og deltid barnehagelærerutdanning. Kommuner og eiere med særskilte rekrutteringsutfordringer ble prioritert.

Alle kommunale barnehageeiere og skoleeiere og de fleste private eiere i Rogaland, jobber med kompetanse- og kvalitetsutvikling gjennom tilskuddsordningen. Uttrekk til Oppfølgingsordningen 2025 identifiserte ingen kommuner i Rogaland. I dialog med Statsforvalteren valgte likevel to kommuner å takke ja til oppfølging. En kommune deltar i pulje 7 i Læringsmiljøprosjektet. Fem kommuner og fylkeskommunene har i tillegg fått midler til arbeid med innføring av ny opplæringslov. Tiltakene innenfor alle disse ordningene er i stor grad rettet inn mot de nasjonale målene for utdanningssektoren.

Videre har 685 lærere og 128 barnehagelærere deltatt i videreutdanning gjennom Udirs videreutdanningsordning. Kommunene har nyttet ordningen for å møte det generelle behovet for kompetanse innen spesialpedagogikk, norsk, matte, engelsk, barns språkutvikling og språklæring og pedagogisk ledelse og læringsmiljø. Den største økningen har vært innen området spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Vi mener at kommunene i Rogaland generelt har et høyt fokus på kvalitetsutvikling, og samtlige kommuner vektlegger å delta i kollektiv kompetanseutvikling i partnerskap med UH. I tillegg til nasjonale kompetansetiltak, gjennomfører flere kommuner og eiere egeninitierte kompetanseutviklingstiltak.

Resultatindikatorer

Når vi vurderer ansattes kompetanse opp mot elevenes læringsresultat og trivsel viser resultatene følgende:

På 5. trinn har Rogaland flere elever på det laveste mestringsnivået i lesing sammenlignet med landsgjennomsnittet. I regning har Rogaland litt færre elever på laveste nivå sammenlignet med landet som helhet.

På 8.trinn er det færre elever på det laveste mestringsnivåene enn landssnittet. Resultatene i regning er noe bedre enn landsgjennomsnittet, også her med færre elever på de laveste mestringsnivå.

Rogaland har en lavere andel elever som oppgir å bli mobbet på skolen sammenlignet med landsgjennomsnittet. Dette gjelder på alle trinn i grunnskolen. Elevene i Rogaland skiller seg ikke vesentlig fra landssnittet på de andre indikatorene i Elevundersøkelsen.

Resultater fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen viser samtidig store variasjoner mellom kommuner og skoler.

Fullføring av videregående opplæring i Rogaland viser gode resultater, med en høy gjennomføringsgrad på over 84%, godt over landsgjennomsnittet.

Statsforvalterens vurdering

Vi vurderer at barnehage- og skoleeiere i Rogaland jobber systematisk og godt med kompetanse og kvalitetsutvikling, og i hovedsak har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel. Vårt bidrag gjennom tilskuddsordningen, oppfølgingsordningen og læringsmiljøprosjektet, bidrar til å styrke dette.

Rekrutteringsutfordringene og lærermangelen i barnehager og skoler i Rogaland påvirker likevel i økende grad eiernes mulighet til å arbeide systematisk med barn og unges utvikling, læring og trivsel. Svakere leseresultater på 5. trinn kombinert med lærermangel på 1.–4. trinn gir også grunn til bekymring.

Selv om kompetansetiltakene i Rogaland samsvarer godt med de nasjonale sektormålene, vurderer vi likevel at kommuner og eiere ikke i tilstrekkelig grad nytter tilskuddsordningen i tråd med lokalt utfordringsbilde.

For å møte disse utfordringene i 2026 vil vi prioritere å videreutvikle systemet vårt for risikovurdering, slik at vi i større grad kan målrette og behovstilpasse veiledning av kommuner og private eiere. Forståelsen og bruken av det helhetlige systemet for kompetanse og karriereutvikling vil være en viktig inngang her. Vi må i tillegg følge opp og vurdere bemanningssituasjonen i sektor, da dette vurderes som en kritisk faktor for å sikre likeverdig kvalitet i barnehager og skoler i Rogaland

Kompetansetiltak i partnerskap med UH (fra kapittel 3.1.7.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner og fylkeskommuner utvikler og gjennomfører kompetansetiltak i partnerskap med UH.

Status

Totalt har 19 kommuner og Rogaland fylkeskommune deltatt i kompetanseløftet. Tiltakene er i hovedsak utviklet og gjennomført i partnerskap med UIS og HVL. Flest tiltak er rettet inn mot inkluderende praksis, systemrettet samarbeid med PPT, tverrfaglig samarbeid, samt ledelse og organisering.

Kommunene og fylkeskommunen rapporterer at kompetansetiltakene i stor grad bygger på lokale behovsvurderinger. Likevel går det frem at bare litt over halvparten har involvert PPT i vurderingen av kompetansebehov, og drøftet kompetansebehov med tillitsvalgte.

Stort sett alle oppgir at de har gjort en systematisk kartlegging blant målgruppene. Kommunene har brukt ulike metoder for å få tak i reelle utfordringer i barnehager, skoler, PPT og støttejenester.

Tiltakene som er prioritert ut fra lokale analyser er for eksempel:

- Styrket kompetanse om nevroutviklingsforstyrrelser der kommunene rapporterer mange barn/elever med behov.
- Tverrfaglig arbeid om skolefravær/nærvær der lokale kartlegginger viser bekymringsfullt fravær som økende utfordring.
- Inkluderende barnehage- og skolemiljø der behovsanalyser peker på ulik praksis mellom enheter.
- Systemrettet arbeid i PPT der tjenesten selv har meldt behov for mer kompetanse og nye arbeidsmåter
- Psykisk helse og traumebevisst praksis der barn og unges psykososiale behov fremstår som sentrale i lokale behovsvurderinger.

Rapporteringen viser til at tiltak har ført til konkrete modell- og strukturendringer, for eksempel modeller for arbeid med nærvær/fravær, lokale utviklingsplaner for alle barnehager og skoler, tverrfaglige innsatsteam, reviderte og bedre koordinerte overgangsplaner fra barnehage til skole, samt forenklede henvisningsrutiner og ny praksis i PPT

De fleste respondentene oppgir relativt høy måloppnåelse og bedre samarbeid, samtidig som mange påpeker at det er tidlig å vurdere varig praksisendring.

Vurdering av rapporteringskvalitet og oppfølging i 2025

Egenrapporteringen har generelt en positiv slagside og mangler kritiske vurderinger av kapasitet, kvalitet og resultater. Dette kan gi et inntrykk av høy måloppnåelse som ikke samsvarer med funn fra evalueringer, følgeforskning og gjennom dialog med sektor. UH-miljøene omtales ofte som «aktive partnere», samtidig som kommuner melder om varierende og til dels begrenset kapasitet. PPT er ifølge rapporteringen deltakende i alle tiltak i kommunene, mens PPT selv melder om varierende involvering. Som vist til tidligere oppgir 50 % at PPT er involvert i de lokale behovsvurderingene.

Tidligere år har vi sett at tiltak i for stor grad har vært på systemnivå med svak lokal forankring. Vi mener også at kartleggings- og analysefasen i noen partnerskap har blitt for omfattende og tidkrevende, og krevd mye ressurser.

Vi har en bekymring for at sterk vekt på inkludering kan ha redusert oppmerksomheten på den enkeltes rett til individuell tilrettelegging. Tiltak gjennom kompetanseløftet har i liten grad truffet behovet for kompetanse på høyfrekvente vansker. Vi har sett gjennom klagesaker og tilsyn at fokus på systemarbeid og kompetansebygging for inkludering, har utfordret de individuelle rettighetene blant annet ved at PPT tilrår tiltak innen det ordinære som tidligere ble gjennomført som spesialpedagogisk hjelp. Dette kan eksempelvis begrunnes med at kommunen har et inkluderingsprosjekt gjennom kompetanseløftet, der alle barn og elever skal inkluderes i det ordinære.

Disse utfordringer problematiseres sjelden i rapporteringen. Mangel på kritisk refleksjon gjør det vanskelig å skille mellom reell måloppnåelse og ønsketeknikk. Vi har derfor hatt fokus på disse utfordringene i samarbeidsforum. Under rapportering på punkt 7.3.8.3 redegjør vi nærmere for hvordan vi sammen med samarbeidsforum har prioritert gjennomgang av tiltak og oppmerksomhetpunkter i kompetanseløftet.

Statsforvalterens vurdering

Vi vurderer at vi, i samarbeid med AU og samarbeidsforum, over tid har lagt godt til rette for gjennomføring av kompetanseløftet. Vi erfarer at flere av tiltakene i kompetanseløftet er tydeligere avgrenset, når lenger ut i skoler og barnehager, og vi ser flere tiltak inn mot høyfrekvente vansker.

Samtidig er det vår mening at Kompetanseløftet har vært en kompleks satsing med flere kjemekomponenter, og har involvert mange aktører i laget rundt barnet og eleven. Dette har gjort at implementeringen har vært utfordrende lokalt, og at involvering av PPT, rektorer, styreere og ansatte fortsatt varierer. Vi er i tillegg usikre på om universitets- og høyskolesektoren har tilstrekkelig kapasitet til å møte kompetansebehovet i sektor på dette området. Varig praksisendring vil kreve videre implementering, oppfølging og kapasitetsbygging i UH og lokale støttesystemer.

Tiltakene i Kompetanseløftet sees i et tverrsektorielt perspektiv (fra kapittel 3.1.7.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Tiltakene i Kompetanseløftet sees i et tverrsektorielt perspektiv hvor PP-tjenesten og andre relevante støttetjenester er inkludert

Partnerskapenes egenrapportering viser at tiltakene i Kompetanseløftet i økende grad gjennomføres i et tverrsektorielt perspektiv, og at samarbeidet mellom barnehage, skole, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten og barne- og familieenheter er styrket. Flere kommuner rapporterer om bedre etablerte strukturer for samarbeid, tydeligere rolleavklaringer og mer samordnet praksis. Dette har gitt mer helhetlig oppfølging av barn og unge, og styrket tidlig innsats gjennom felles arenaer som ressursgrupper, utviklingsfora og tverrfaglige innsatsteam.

PP-tjenesten tettere på praksisfeltet

Rapporteringen viser til at PPT arbeider mer systemrettet som en tydelig aktør i barnehagers og skolars utviklingsarbeid. Tjenestens deltakelse i kartlegging, kompetanseutvikling og lederstøtte har bidratt til å styrke profesjonsfellesskapet og gjort spesialpedagogisk kompetanse mer tilgjengelig i det daglige arbeidet i barnehager og skoler.

PPT deltar aktivt i styringsgrupper, arbeidsgrupper og ressursteam, og bidrar i behovskartlegging, prioritering og gjennomføring av tiltak. Tjenesten har også sentrale roller i spesialiserte tiltak, som autistmeteam, arbeid med skolenærver og samarbeid med nasjonale fagmiljøer. Gjennom tettere samarbeid med skolehelsetjeneste, barnevern og andre støttetjenester bidrar PPT til bedre kvalitet i tverrfaglig arbeid.

SFROs vurdering og oppfølging i 2025

Som vist til under forrige rapporteringspunkt har egenrapporteringene en generelt positiv slagside der utfordringer i liten grad problematiseres. Vi vurderer at arbeidet i flere kommuner viser tydelig fremgang der PPTs involvering er styrket, men utviklingen er ikke gjennomgående for alle tiltak eller alle eiere.

I dialogen med lederne for PP-tjenestene fremkommer et mer nyansert bilde.

- PPTs involvering er fortsatt ujevn
- kompetanseløftet blir fortsatt tolket ulikt, både i innhold, målgruppe og forventninger til rollefordeling
- kapasitetsutfordringer i PPT skaper reell risiko for at tjenesten ikke klarer å fylle sin rolle i arbeidet
- noen steder opplever PPT at tiltakene utfordrer balansen mellom individuell rettighetsforståelse og inkluderingsperspektivet.

Med dette som bakteppe ba AU for samarbeidsforum partnerskapene om å redegjøre eksplisitt for involvering av PPT i innstillingsmøte i 2025. Dette har også vært et gjennomgående oppmerksomhetspunkt i møter med samarbeidsforum og aktørene i ordningen de siste årene.

Statsforvalteren har i tillegg utfordret PP-lederne til å være mer aktive og ta initiativ til samarbeid der de opplever manglende involvering.

Vi erfarer at PP-lederne i økende grad har fått bedre forståelse for rollen sin i tilskuddsordningen, og i det helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling. Det har vært viktig å ha leder for PPT-nettverket med i samarbeidsforum for å sikre PPT sine perspektiver i strategiske vurderinger, og skape bedre informasjonsflyt fra samarbeidsforum tilbake til lederne for PPT.

Oppsummert mener vi at vår innsats over tid har hatt effekt og bidratt til økt samarbeid lokalt om utvikling, organisering og gjennomføring av tiltak i kompetanseløftet. Flere tiltak har et tydeligere tverrsektorielt perspektiv, og PPT og andre støttetjenester er i økende grad inkludert i tiltakene.

Statsforvalter skal støtte og veilede kommunene i oppfølgingsordningen (fra kapittel 3.1.7.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner i oppfølgingsordningen jobber med målrettede tiltak basert på analyser av utfordringer og behov for å bedre læringsmiljøet og læringsutbyttet for barn og unge.

Utdanningsdirektoratets datagrunnlag identifiserte ikke kommuner i Rogaland i uttrekket gjort våren 2025. Etter oppfordring fra Udir, og en grundig vurdering av vårt kunnskapsgrunnlag gikk vi i dialog med to aktuelle kandidater for mulig deltakelse.

I Lund kommune er arbeidet i 2025 en fortsettelse av utviklingsarbeid gjort i perioden 2022-2025. Analysene viste at kommunen har hatt positiv utvikling innen læringsmiljø målt i elevundersøkelsen. Samtidig viste kartlegging utfordringer i læringsresultatene, og området språk og lesing er identifisert som utviklingsområde.

Kommunen arbeider systematisk med målrettede tiltak i partnerskap med UiS ved Nasjonalt lesesenter. Tiltakene er både på ledernivå og behovstilpasset veiledning og oppfølging i ulike skoler og profesjonsfellesskap. Veiledere og Statsforvalter har bidratt til at tiltakene målrettes utfra en lokal behovsanalyse i den enkelte skole.

Strand kommune takket ja til oppfølgingsordningen fordi de så mulighet for å arbeide målrettet med sitt utfordringsbilde identifisert i arbeidet med en helhetlig analyse av sitt lokale kompetansebehov. Statsforvalteren la særlig vekt på at kommunen skulle oppleve at arbeid i oppfølgingsordningen støttet opp om allerede igangsatt tiltak i kollektiv kompetanseutvikling. Kommunen har vært særlig opptatt av å vurdere virkemidlene i det helhetlige systemet i sammenheng.

Kommunen har valgt kompetansemiljø som har spisskompetanse på utviklingsarbeid i de profesjonelle læringsfellesskapene. Tiltak og veiledning er

behovstilpasset for den enkelte skole og foreløpig er tre skoler i gang med konkrete tiltak. I tillegg arbeides det med kvalitetsstrukturene på overordnet nivå i kommunen, blant annet med kvalitet i planverket og gjennomføring av møter.

Det er vår vurdering at det igangsatte arbeidet i Lund kommune vil kunne bidra til en positiv utvikling innen område språk og lesing, og samtidig støtte opp om og videreutvikle organisasjonen kapasitet for læring og utvikling. Om innsatsen bidrar til forbedring av læringsresultatene må vi vurdere i et lengre perspektiv. For Strand kommune er det for tidlig å peke på om tiltakene vil kunne gi effekt. Noe av vurderingen for å takke ja til oppfølgingsordningen handlet om å få tilskudd til et viktig arbeid i en særlig krevende økonomisk tid for kommunen. Målet er å arbeide systematisk og helhetlig med utviklingsarbeidet i kommunen. Resultatet av det igangsatte arbeidet vil først kunne måles etter noe tid.

Prioritering av skole- og barnehagemiljø og individuell tilrettelegging/spesialpedagogisk hjelp (fra kapittel 3.1.7.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal prioritere barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging (opplæringsloven §11-4 flg.) og spesialpedagogisk hjelp i sitt arbeid. Disse prioriteringene skal være førende for statsforvalters arbeid innenfor kompetanseutvikling. Statsforvalterne skal gjøre risikovurderinger av barnehageeiers og lokal skolemyndighets forutsetninger for å løse sine oppgaver og arbeide målrettet for å styrke barnehageeiers og lokal skolemyndighets kompetanse ved behov.

Vi ser kompetansebehovet i barnehager og skoler i sammenheng. Vi for forsøker å bruke virkemidlene våre innenfor tilskuddsordningen, informasjon og veiledning, klagebehandling og tilsyn, slik at effekten blir størst mulig.

Barnehage og skolemiljø

Under kapittel 3.3.3.1.3.1 beskriver vi vårt arbeid for at skolene skal ha kompetanse om hva som gir et trygt og godt skolemiljø. På samme måte beskriver vi vårt arbeid for at barnehageeier skal ha kompetanse om hva som gir et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø under kapittel 3.2.3.1.3.2.

Individuell tilrettelegging/spesialpedagogisk hjelp

Kompetanseløftet for inkluderende praksis er sentralt for vår prioritering og målrettede arbeid innen spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp. Under kapittel 3.1.7.1.1.1, 3.1.7.1.1.2 og 7.3.8.4, beskriver vi nærmere hvordan vi har prioritert spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp gjennom kompetanseløftet, samt hvilken effekt vi vurderer dette har hatt. Vi informerer også på våre hjemmesider om spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelagt opplæring.

Under kapittel 3.3.3.1.5.1 beskriver vi vårt arbeid for at elever får den spesialpedagogiske tilretteleggingen de har krav på. Vi beskriver vårt arbeid for at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehageloven under kapittel 3.3.3.1.5.2. På samme måte beskriver vi vårt arbeid for at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i tråd med opplæringsloven under kapittel 3.3.3.1.5.3.

Prioritering

Også i 2025 har informasjon om ny opplæringslov vært et satsingsområde. Da har skolemiljø og spesialundervisning vært sentrale tema for å styrke lokale skolemyndigheters kompetanse. Tema er valgt ut fra egen risikovurdering, innmeldte behov og i tråd med prioritering fra Udir i tildelingsbrevet.

I vårt arbeid innenfor kompetanseutvikling prioriterer vi skole og barnehagemiljø og spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Dette viser igjen i tema for veiledning mot sektor og i bruk av ressurser. Risikovurderingene vi gjør av sektor er også førende for om vi følger opp med tilsyn eller veiledning for å heve kompetansen hos den enkelte barnehage og skoleeier jf. rapportering på kapittel 3.3.3.1.1.1.

Forskrift for lokal kompetanseutvikling har gitt den enkelte eier oppdraget med å vurdere eget kompetansebehov og samarbeidsforum myndighet til å fordele midlene. Vår rolle i valg av tiltak er dermed begrenset. Vi har likevel prioritert gjennomgang av behov og rapportering på kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering i samarbeidsforum i 2025. Vi viser her til øvrig rapportering for fylldige beskrivelser av vårt arbeid innenfor kompetanseløftet og tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling.

Etter vår vurdering kan ny forskrift vil gi oss bedre muligheter til å prioritere skole og barnehagemiljø og spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. gjennom tilskuddsordningen. Dette vil vi jobbe videre med i implementering av forskrift, og gjennom involvering av samarbeidsforum og aktørene.

Vi arbeider hele tiden med å avdekke risiko og differensiere virkemidlene våre. I 2025 har vi derfor hatt tilsyn knyttet til skolemiljø, barnehagemiljø, individuelt tilrettelagt opplæring og tilrettelegging i barnehage. Vi har i tillegg fulgt opp henvendelser knyttet til de prioriterte områdene med veiledning, samt at vi er tett på og følger opp saker i som er krevende å løse i håndhevingsordningen.

Samlet vurdering

Vi opplever at det er stor interesse og vilje til å ta vare på barn og elever med utfordringer. Vår vurdering er at måten vi prioriterer barnehage- og skolemiljø, individuell tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp er nyttig for sektor. For nærmere og mer presis vurdering av effekt, viser vi til vurderinger krevet under de ulike rapporteringspunktene for barnehage og skolemiljø og individuelt tilpasset opplæring/spesialpedagogisk hjelp.

3.1.1.13 Andre oppdrag

Alkoholoven

I 2025 har vi behandlet 12 klagesaker på alkohollovsfeltet, mot 10 saker i 2024. I tillegg har vi svart ut tre veiledningshenvendelser, og fastsatt statlig bevillingsgebyr for Norled. I tillegg har vi innhentet omsetningstall for de tre siste årene fra KNM Harald Haarfagre, og bedt om omsetningstall fra MS Sandnes som ledd i gebyrfastsettelse.

Alkoholnettverkssamling ble gjennomført i 2025 for kommunene, bransjen, politi og andre det var relevant for. Det er også gjennomført møte med ressursgruppen (representanter fra et utvalg kommuner, bransje, politi, skjenkekontroll og KORUS). KORUS har hatt ansvar for å hente inn tilbakemelding fra deltakerne etter alkoholnettverkssamlingen og for å kalle inn til ressursgruppemøtet. Statsforvalteren har bidratt inn i arbeidsgruppen og deltatt i flere møter som ledd i nettverksarbeidet. Tilbakemelding fra representantene i ressursgruppen, inkludert KS, er at alkoholnettverkssamlingen oppleves som viktig. Det skaper relasjoner på tvers av offentlig og privat sektor. Samtidig som det er tidkrevende.

Oppsummert har antall klagesaker ligget noe over det som er normalt, og veiledningssaker holdt seg stabilt. I 2025 har vi hatt økt fokus på fastsetting av bevillingsgebyr for statlige skjenkebevillinger, og for identifisering av aktive statlige skjenkebevillinger.

Helse,- sosial,- og barnevernsvetningen behandlet i 2025 399 vedtak om somatisk helsehjelp med tvang etter pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 4A. Diss vedtakene får vi inn fra kommuner, helseforetak og helsepersonell i fylket. 68 % av vedtakene hadde en en varighet på over tre måneder. Syv vedtak ble påklaget til oss. I 2025 ble tre av våre saker som var behandlet etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A brakt inn til tingretten. Alle sakene gjaldt sykehjems vedtak om tilbakeholdelse i helseinstitusjon. En av disse gikk også i Gulating lagmannsrett i 2025. Alle sakene gikk en dag hver i retten.

Vi har i tillegg holdt flere foredrag om samtykkekompetanse og pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A. Det har vi gjort for flere store og små kommuner, sykehjemsleger og for habiliteringstjenesten for barn og unge i Helse Stavanger. Vi har allerede planlagt lignende aktiviteter i 2026, også i forbindelse med endringene i vurdering av samtykkekompetanse, beslutningskompetanse, som trer i kraft i år.

3.1.2 Statlig virksomhet er godt samordnet på regionalt nivå

3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge

Oppvekstkonferansen 2025

Oppvekstkonferansen er en årlig tverrfaglig arena med bred målgruppe, rettet mot alle som arbeider med og for barn og unge. Årets konferanse hadde samarbeid, psykisk helse og skolefravær som hovedtema, med tydelig fokus på tverrsektorielt samarbeid og samordning av tjenester. Konferansen bidro til å gjøre veilederne «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier» og «Psykisk helsearbeid barn og unge» kjent og relevant for praksisfeltet. Innleggene gjennom dagen belyste både muligheter og utfordringer knyttet til samarbeid, psykisk helse og skolefravær. Ungdataresultater ble tolket og formidlet av Statsforvalterens ungdomspanel, noe som styrket koblingen mellom kunnskapsgrunnlag og ungdoms erfaringer.

Konferansen la også til rette for tjenesteutvikling i samspill med aktuelle kunnskapsmiljøer. KORUS, RKB, NTNU, Folkehelseinstituttet og Bufetat bidro med faglige innlegg, og kommuner delte erfaringer fra lokalt utviklingsarbeid. Et uttalt mål for konferansen var å synliggjøre barns rettigheter etter Barnekonvensjonen. Barn og unge deltok aktivt gjennom kunst, sang, appell og faglige innlegg, noe som fremhevet medvirkning som en grunnleggende rettighet. Fritidserklæringen ble synliggjort i konferansens materiell og pauser.

At deltakerne i stor grad etterspurte presentasjoner til videre bruk i eget arbeid, indikerer at kunnskapen tas med tilbake til kommunene og bidrar til videre utvikling av praksis. Evalueringene viser at deltakerne opplevde økt helhetlig tenkning, styrket forståelse av barns rettigheter og tilgang til konkrete verktøy for samarbeid. Deltakelse fra flere ledere på tvers av sektorer bidro til økt lederforankring. Statsforvalteren vurderer at konferansen ga særlig oppmerksomhet til utsatte barn og unge og deres familier som en prioritert målgruppe, og bidro til tverrsektoriell implementering av nasjonale veiledere.

Bærekraftsuka 2025

Gjennom digitale sendinger i Bærekraftsuka formidlet Statsforvalteren hvordan beredskap må ses i sammenheng med psykisk helse, utenforskap og tidlig innsats. Tiltakene bidro til økt forståelse for behovet for felles risiko- og sårbarhetsanalyser og samordnede tiltak rettet mot utsatte barn og unge, også i et beredskapsperspektiv. Statsforvalterens ungdomspanel bidro med et innlegg om hva unge trenger i overgangen fra skole til arbeidsliv, noe som ga et viktig medvirkningsperspektiv også i arbeidet med beredskap og samfunnssikkerhet.

Samarbeidsarena på velferdsområdet

SFRO sin samarbeidsarena på velferdsområdet er en viktig arena for å ivareta samordning regionalt. Der møtes toppledere fra alle de viktige aktørene på velferdsområde og samordner sin innsats. I 2025 har arenaen jobbet særlig med ungdomskriminalitet/vold, og ut fra arbeidet har de kommunene med størst utfordringer (Nord-Jæren) intensivert sitt arbeide med denne problematikken, blant annet gjennom opprettelse av ett oppsøkende team. Statsforvalteren har bidratt med tilskuddsmidler til arbeidet.

Kompetanseheving og samarbeid

Utdanningsavdelingen har i 2025 styrket kompetansen i PP-tjenesten og lagt til rette for samarbeid mellom tjenester gjennom flere målrettede tiltak. Dette omfatter innlegg på fylkeskommunens fagdag for skoleansvarlige i barnevernsinstitusjoner, deltakelse på samarbeidsmøter mellom PP-tjenestene og BUP-ene i Helse Vest, fagdag for nytilsatte i PP-tjenesten og webinar for ansatte i PP-tjenesten. Tiltakene hadde som mål å sikre riktig kompetanse og bedre samarbeid knyttet til de 14 endringene i velferdstjenestelovene. Videre ble det arrangert kommunelederkonferanse i samarbeid med Bufdir om

implementering av CRPD, med mål om å bidra til et mer helhetlig og samordnet tjenestetilbud også for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Samlet har disse tiltakene bidratt til økt forståelse av samarbeidspliktene, styrket samhandling mellom PPT og BUP og bedre lederforankring av rettigheter i kommunene.

Helse-, sosial- og barnevernsvetningen har i 2025 holdt innlegg om samarbeid og samhandling for barne- og ungdomspsykiatrien i Helse Stavanger og for flere kommuner i Rogaland. Vi har i tillegg holdt innlegg på barnekoordinatorsamling og vi har gitt en del veiledning om barnekoordinatorordningen til kommuner i fylket. Dette ledet blant annet til at vi sendte et brev med svar på en del spørsmål om barnekoordinator til alle kommunene i Rogaland, som også vi også har publisert på vår hjemmeside.

Vurdering av effekt ute i kommunene

Statsforvalterens innsats i 2025 har hatt effekt på kommunenes arbeid med utsatte barn og unge. Barns rettigheter er i større grad gjort kjent, og det er økt forståelse for samarbeid som en forutsetning for å ivareta barnets beste. Våre tiltak har bidratt til å holde oppmerksomheten oppe rundt utsatte barn og unge, fremme rettighetsbasert praksis og legge til rette for bedre samordning både internt i SFRO og i samhandlingen med kommunene.

Samlet vurderer Statsforvalteren at utviklingen går i riktig retning. Kommunene er nærmere målet om helhetlig og koordinert hjelp til utsatte barn og unge, men det er fortsatt behov for målrettet og langsiktig innsats for å sikre varig endring. Med dette har Statsforvalteren videreført arbeidet med å styrke tverrsektorielt samarbeid og samordning av tjenester for barn og unge, i tråd med oppdraget.

Godt og samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge og deres familier (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kvalitetssikret, kunnskapsbasert og samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge og deres familier

Den flerårige strategiske satsingen på barn og unge i embetet ble avsluttet i 2024. I evalueringen av satsingen ble det besluttet å videreføre utvalgte elementer for å sikre fortsatt særlig oppmerksomhet på utsatte barn og unge også i 2025. Videreføringen bygger på vurderingen av at satsingen har bidratt til styrket samordning, økt kompetanse og mer helhetlig tilnærming i arbeidet med barn og unge, både internt i embetet og i samarbeid med kommunene.

Vi har videreført Ungdatasamarbeidet med KORUS, Bærekraftsuka og Oppvekstkonferansen. Dette bygger videre på de etablerte tverrfaglige samarbeidsstrukturene i SFRO og bidrar til kontinuitet i arbeidet med å løse komplekse og sektorovergripende utfordringer knyttet til utsatte barn og unge. Satsingen på beredskap i 2025 berører også arbeid med barn og unge, og dette ble særlig tematisert gjennom aktiviteter i Bærekraftsuka 2025. Videre har Barnekonvensjonen vært et gjennomgående referansepunkt i arbeidet, både internt i embetet og i den eksterne dialogen med kommuner og samarbeidspartnere.

Nettverket vold og overgrep ble startet opp i 2022. Alle Rogalands kommuner er med i nettverket, men ikke alle deltar hver gang. Nettverket driftes i samarbeid med kompetansesentrene (RKBU, RVTS, KORUS), og møtes to ganger i året. I 2025 var tema: Lov om kommunale krisesenterstilbud, tilbud til voldsutsatte kvinner i aktiv rus og barn som pårørende.

Kartlegging av kommunens psykiske helsetilbud i Rogaland i 2024 (20 kommuner som svarte på undersøkelsen) viser at det er 14 kommuner som har etablert en psykisk helsetjeneste for barn og unge, tre kommuner hadde startet arbeidet med å etablere tjenesten, en kommune var i gang med planlegging og to kommuner var ikke kommet i gang da vi gjennomførte kartleggingen. Gjennomgående går utfordringene i at organiseringen og forankringen må bli bedre, og at det er mangel på kvalifisert personale, særlig psykologer. Det vises også til stram kommuneøkonomi som en utfordring for handlingsrom og utvikling. Små kommuner melder om særlige utfordringer med både demografi, geografi og mangel på spesialisert kompetanse.

Implementering av nasjonal veileder for psykisk helsearbeid barn og unge gjøres i samarbeid med kompetansesentrene.

Introduksjonssamling ble gjennomført i august 2025. Seksten av 24 rogalandskommuner deltok. Alle kom fra kommunens helsetjeneste. Tema for samlingen var etablering av psykisk helsetjeneste for barn og unge i kommunen, med vekt på rammeverk, organisering og forankring.

Vi har i tillegg vært i Helsefelleskapene og informert om veilederen.

Statsforvalteren i Rogaland har et samarbeid med FSU barn og unge, Helse Fonna. I tillegg til å gi innspill til den årlige Samhandlingsdagen, blir vi invitert til møtene i FSU som observatør. Vi har ikke fått til dette samarbeidet med Helse Stavanger.

Krav til forebygging og tidlig innsats gjør at kommuner endrer tjenester til barn og unge. De fleste kommunene har gjort et stort arbeid med å få på plass plan for forebyggende arbeid. Høsten 2025 arrangerte Statsforvalteren en erfaringsamling om plan for forebygging, den ble tatt godt imot og hadde godt oppmøte fra kommunene.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 deltatt i en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Bufetat og fra tre barneverntjenester. Fokuset har vært på rekruttering av fosterhjem i slekt og nært nettverk. Dette kan være med å sikre varige gode fosterhjem for de barna dette gjelder. Det er videre gjennomført to fagdager på området der det ble lagt til rette for erfaringsdeling mellom kommunene. Vår vurdering er at jo mer samarbeid vi får til, på alle nivå, bidrar til et bedre og tettere samarbeid mellom kommune og Bufetat som er avgjørende for å lykkes.

Det pågår spennende og faglig relevante gode utviklingsprosjekt i fylket. Vi ser at kvaliteten på prosjektene i fylket er høy, noe prosjektstøtte fra RKBU og NUBU har bidratt til samt samarbeid med relevante kompetansesenter i prosjektene.

Et prosjekt er «Sjå de små» som er et samarbeidsprosjekt mellom to kommuner. Formålet med prosjektet er å styrke tidlig innsats ovenfor gravide, sped- og småbarnsfamilier, identifisere og avverge omsorgssvikt og sikre at alle som møter barn i sitt arbeid i kommunene har en felles forståelse av risiko og behov for oppfølging. Helsestasjonene inngår også i dette prosjektet. Det er vår vurdering at dette prosjektet er svært viktig med tanke på at andel små barn som får hjelp av barnevernet går ned. Dette prosjektet kan være med på å sette fokus på denne målgruppen og oppdage omsorgssvikt på et tidlig tidspunkt.

Et annet prosjekt er et utviklingsprosjekt, «samskapende undersøkelse», mellom to kommuner. Et av målene med dette prosjektet er å komme raskere i gang med tiltak samt kunne bruke mer tid på de alvorlige sakene/undersøkelsene.

Vi har også et stort fosterhjemsprosjekt som jobber med god kvalitet på oppfølging av fosterbarn, fosterhjem og foreldrene. I dette prosjektet deltar 16 av 17 tjenester i fylket.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Statsforvalteren i Rogaland har et tilsynslag med representanter fra samtlige fagavdelinger. Laget har månedlige møter hvor vi deler tilsynserfaringer og samordner oss internt. Vi har god kontakt og dialog med andre statlige tilsynsmyndigheter og kontrollutvalgssekretariatene i fylket. Vårt årlige samordningsmøte fører til effektiv bruk av tilsyn som virkemiddel ovenfor kommunene, og sikrer at tilsynsbelastningen tilpasses kommunene.

Tilsyn er regelmessig på dagsorden i embetsledelsens møter. I tillegg er tilsyn fast tema i et utvidet ledermøte i forkant av den interne tilsynssamordningen, og her deltar også representantene i tilsynslaget. Her deles tilsynserfaringer, tilsynsplaner for kommende år, metodeerfaringer og refleksjoner over internkontrollbestemmelsen i kommuneloven. Vi har også hatt internkontrollbestemmelsen som tema i tilsynslaget internt i embetet.

Vi har god dialog med kommunene i gjennomføringen av tilsyn, og opplever at de har tillit og ønsker læringen og forbedringen som tilsynene kan gi. Vi gir også veiledning i etterkant, dersom kommunene ønsker det.

For å oppnå læring og forbedring i tilsyn, har Statsforvalteren i Rogaland stor oppmerksomhet på god, tidlig og tydelig dialog i forkant og etterkant av tilsynsbesøket. Det har vært viktig for oss å legge til rette for dette både i vår interne samordning og i valg av tema for Tilsynskonferansen.

Tilbakemeldingene vi får etter gjennomførte tilsyn, både muntlig i oppsummeringsmøtene og skriftlig på de utsendte evalueringsskjemaene, viser at kommunen opplever tilsynene våre som nyttige, og at de fører til læring.

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

Planlagte tilsyn blir samordnet både internt og eksternt. Vi har over flere år hatt samordningsmøte med regionale statlig tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariatene. Effekten av dette synes å være god. Vi opplever ikke at kommunene gir uttrykk for at tilsynsbelastning er for stor. Utfordringen for kommunen og for vår samordning, er at planleggingssyklusen for noen av de statlige tilsynsaktørene innebærer at det ikke lar seg gjøre å gi kommunen en fullstendig oversikt over kommende års planlagte tilsyn ved årets begynnelse. I et brev som vi sender ut i desember, oppfordres kommunene til å gå inn i tilsynskalenderen, og gi en tilbakemelding på tilsynsbelastningen før tilsynene samordnes. Det er svært sjeldent at kommunene gir tilbakemelding på at tilsynsbelastningen er for stor.

Samordningen med de øvrige regionale statlige tilsynene og mot kontrollutvalgene sine planlagte tilsynsaktiviteter, gjør at det har ikke vært behov for justeringer på grunn av tilsynsbelastningen. Vi tar også hensyn til kommunens størrelse ved vurdering av tilsynsbelastningen. Kommunen tar kontakt dersom det er behov for å flytte tilsyn i tid og vi strekker oss langt for å imøtekomme kommunene sine behov. Enkelte tilsyn kan nok oppleves som tidkrevende fra kommunen sin side, men vi har god dialog med kommunen både i forkant og etter tilsynene. Vår erfaring er at kommunen opplever tilsynene som godt planlagt og gjennomført, nyttige, og at de fører til læring.

Vi har god dialog med kommunen og andre tilsynsmyndigheter, og det er lav terskel for å ta kontakt dersom det skulle oppstå behov for å gjøre endringer.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Helse,- sosial- og barnevernsområdet

Det har vært betydelig utviklingsarbeid knyttet til tilsynsoppdrag fra Statens helsetilsyn. Dette gjelder blant annet policy, ny veiledning for tilsynssaks behandling, økt fokus på oppfølging etter tilsyn, innføring av kvalitetsindikatorer og ny strategi for tilsynet.

Vi har jobbet over tid med endringene og vurderer at de endringene som har kommet er godt implementert. Utviklingsarbeidet må fortsette, blant annet for å oppnå målsetningen i ny strategi.

Disse endringene sammen med vårt fokus på tett dialog med kommuner og andre vi fører tilsyn med, gode risikovurderinger og fokus på å se Statsforvalterens øvrige virkemidler i sammenheng med tilsyn, vurderer vi at har ført til mer målrettede tilsynsaktiviteter med metoder som er bedre egnet til å gi læring og forbedring. Denne vurderingen underbygges av tilbakemeldinger fra tjenestene. Vi opplever høy grad av tillit til Statsforvalterens funn og vurderinger i tilsyn, og at disse blir tatt på alvor og stort sett tas tak i med forbedringsarbeid på en god måte.

I Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen har vi gjort noen endringer av organiseringen, blant annet med mål om å se funn og vurderinger fra tilsyn bedre i sammenheng med direktoratsoppgaver.

Miljøvernnavdelingen

Vi har gjennomført tilsyn med seks kommuner i 2025. Tilsynene gjaldt kommunens plikter til å sørge for utsortering og innsamling av husholdningsavfall. Regelverket er henholdsvis nytt, og tilsynene har derfor bidratt til læring. Endring som følge av tilsynene tar lengre tid, da det krever til dels omfattende endringer i renovasjonssystemer i kommunen, og kan være kostnadskrevenende å oppnå.

Utdanningsavdelingen

Vi vektlegger god kommunikasjon og flere treffpunkter med kommunene i våre tilsyn, og mener at dette bidrar til økt læring. I forkant av tilsynene har vi et formøte med kommunalsjef og kontaktperson, hvor vi redegjør for tilsynet, og blir enige om det praktiske. Formøtene og tilbakemeldingsmøtene er ulikt organisert etter om det er skriftlig eller stedlig tilsyn. I skriftlige tilsyn gjennomføres disse på teams, i de stedlige er de fysiske. Våre fysiske åpningsmøter er alltid lagt opp som lærende møter, hvor deltakerne diskuterer lovkrav og egen praksis. Det er vår oppfatning at tilsyn med denne aktiviteten bidrar til mer læring og bedre spredning av kunnskap. Men den er langt mer ressurskrevende for kommunene, og det kan være utfordrende å finne tidspunkt som passer for hele kollegiet ved skolene.

Med ett unntak, har vi funnet lovbrudd i alle våre tilsyn. Kommunen har rettet disse og endret praksis, og det i seg selv har bidratt til læring. Det er stor variasjon i hvordan kommunene retter lovbrudd, og noen trenger mye veiledning. Vi sikrer dette behovet ved å kontakte kommunen midtveis i retteperioden for å høre om de trenger veiledning.

Samlet sett mener Utdanningsavdelingen at våre tilsyn bidrar til læring. Vi mener at læringseffekten er størst i de tilsynene hvor de ansatte selv vurderer lovkrav opp mot egen praksis, og finner at den har mangler. Denne typen tilsyn er ressurskrevende, og det gjøres en avveining i forhold til tidsbruk.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Vi ser at det fortsatt er betydelig fokus på klima i kommunene i Rogaland, både når det gjelder reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning. Særlig klimatilpasning har hatt stor oppmerksomhet i fylket, blant annet gjennom en regional plan for klimatilpasning som har vært gjeldende i flere år og er godt fulgt opp av fylkeskommunen. Flere kommuner i Rogaland har utarbeidet solide klimaplaner, men det er likevel krevende å redusere klimagassutslippene i det tempoet nasjonale klimamål forutsetter. Det er behov for sterkere virkemidler, både for kommunene selv og i vårt arbeid med oppfølging av klimaloven, nasjonale føringer og statlige retningslinjer.

Vi ser det som en negativ utvikling at flere kommuner har gått bort fra kommunedelplaner på klimaområdet, og i større grad benytter strategiske temaplaner uten de kravene som stilles i plan- og bygningsloven. Dette kan innebære utfordringer knyttet til gjennomføring av klimatiltak og til bruk av klimaplaner i kommuneplan- og reguleringsplansaker.

Vi har et vedvarende fokus på kunnskapsheving og informasjonsdeling overfor kommunene. I samarbeid med fylkeskommunen arrangerer vi blant annet klimawebinarer, og klima har vært et eget tema under den årlige plan- og byggesakskonferansen. Videre uttaler vi oss i planer med relevans for klima, herunder kommuneplaner, temaplaner og planstrategier. Vi legger særlig vekt på klimalovens krav til utslippskutt, nasjonale retningslinjer, og i 2025 har vi hatt et spesielt fokus på nye statlige planretningslinjer for klima og energi.

Kommunale klima- og energiplaner klimatilpasning og klimagassreduksjon (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene er i gang med klimaomstilling, har redusert utslippene, og ivaretar klimatilpasning i planleggingen etter plan- og bygningsloven

De fleste kommunene i Rogaland har vedtatt klima- og miljøplaner. I flere av de mindre kommunene er planene imidlertid gamle og til dels utdatert. Vi ser også en økende tendens til at større kommuner erstatter kommunedelplaner etter plan- og bygningsloven med temaplaner utenfor lovens prosesskrav. Dette skaper utfordringer for statsforvalterens oppfølging, og for hvordan kommunenes planer kan legges til grunn i vårt arbeid etter plan- og bygningsloven.

Rogaland reduserer sine klimagassutslipp i et langsomt tempo. Det er stor variasjon mellom kommunene; noen har oppnådd betydelige utslippskutt, mens andre har hatt økning i utslippene. Samlet sett økte fylkets utslipp i 2024 (0,1 %).

Statsforvalteren i Rogaland gjennomførte våren 2025 et eget webinar om de nye statlige planretningslinjene (SPR) for klima- og energiplanlegging. SPR legges også systematisk til grunn i våre uttalelser til kommunale planstrategier, overordnede planer og reguleringsplaner der klima og arealbruk er relevante tema. Det er planlagt et nytt webinar i 2026 med særlig fokus på arealbruk og klimagassutslipp.

Utover formidlingsarbeid bidrar statsforvalteren gjennom aktiv veiledning og uttalelser i plansaker der klima er relevant. Vi påpeker kommunenes ansvar for utslippskutt, klimatilpasning og oppfølging av nasjonale føringer, herunder SPR. Klimaprofilene brukes som kunnskapsgrunnlag i dialogen med kommunene, særlig i arbeidet med klimatilpasning i arealplanlegging.

Klima er i dag et godt innarbeidet tema i de fleste kommunene i Rogaland, og vi opplever at kunnskapsnivået og oppmerksomheten rundt klima har økt betydelig de siste årene. Samtidig ser vi utfordringer knyttet til å omsette kunnskap, planer og målsettinger til faktiske utslippskutt.

Det har blitt gjort et stort arbeid på klimatilpasning og klimarobusthet i vår region. Kommunene sitt arbeid med risiko og sårbarhet omhandler alltid tema som klimatilpasning og naturfare. Dersom noe mangler vil vi vurdere innsigelse til planen pga. mangelfull ROS-analyse. Overvann er det feltet som vi for tiden har flest utfordringer med å kommunisere og vurdere. Vi opplever at kommunen benytter klimaprofilene i stor grad, særlig i overordnet arealplanlegging. Fylkeskommunen har også bidratt mye til dette med sin regionalplan for klima, der vi har vært involvert i både utarbeidelse og oppfølgingen av planen.

Kommunene viser til klima og klimatilpasning i planstrategier og samfunnsdeler. Flere kommuner henviser også til klimaprofil Rogaland i ROS-analyser ved innledende farekartlegging. Vi informerer aktivt om klimaprofil, kartgrunnlag, nasjonale forventninger og viktigheten av naturbaserte løsninger, og de sammenfallende fordelene dette kan gi. Det gjelder alt fra planstrategier og kommuneplaner til detaljregulering og dispensasjonssøknader.

3.1.2.4 Beredskap i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon

Vi har gjennomført vårt første Totalberedskapskurs med 30 deltagere over en uke i Vatneleiren. I samarbeid med HV-08 og Sørvest politidistrikt. 15 deltagere fra offentlige virksomheter og 15 fra næringslivet. Det ligner på Totalforsvarskurset til Forsvarets Høgskole.

Vi har jobbet med havneberedskap i samarbeid med Kystverket.

Fylkesberedskapsutvalget (som er de meste sentrale medlemmene av fylkesberedskapsrådet) har gjennomført en 2 dagers samling i Vatneleiren med kompetanseheving og øvelse i de det øvre krisespekteret.

Vi har hatt Totalforsvarsåret 2026 og hva som ligger av forventninger til kommuner og regionale myndigheter på agendaen i en rekke møter og seminarer vi har hatt i 2025.

Vi har i over flere år hatt en arbeidsgruppe som heter Totalforsvar Rogaland i samarbeid med Sivilforsvaret, kommuner, fylkeskommune, nødetater, Røde Kors og NHO. I 2025 ble det jobbet med sivile beskyttelsestiltak, plan for internt fordrevne og infomasjonspunkt i kommunene ved ekomutfall.

Revisjon av underliggende planer (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Forberedt på revisjon av underliggende planer til Nasjonalt beredskapssystem (NBS)

Vi har startet arbeidet med revisjon av underliggende planer til SBS i samarbeid med øvrige embeter. Vi har en representant i "underliggende arbeidsgruppe SBS" som styrer dette arbeidet på tvers av alle embetene. Vi har også satt av saksbehandlingsskapasitet utover dette. Mesteparten av arbeidet vil finne sted våren 2026.

For å lykkes med samordning mot eksterne, er vi avhengige av at regionale fagmyndigheter her fått tilsvarende styringssignaler fra sine departement.

Når dette arbeidet er ferdig vil våre graderte scenarier i FylkesROS revideres.

Beredskapsplanlegging (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Beredskapsplaner er øvet og oppdatert

Statsforvalteren har oppdatert vår beredskapsplan i 2025 og gjennomført en øvelse for vår kriseorganisasjon.

Embetet har hatt beredskap som strategisk satsingsområde i 2025. Dette innebærer at alle avdelingene har hatt beredskap som tema på alle sine avdelingsmøter. Det har også vært tema på allmøter og vår årssamling for alle ansatte.

Sivil-militært samarbeid regionalt (fra kapittel 3.2.1.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Styrket sivil-militært samarbeid regionalt

Vi har har et veldig godt samarbeid med HV-08. Vi samarbeidet på mange områder. Ofte sammen med politiet, sivilforsvaret og andre interessenter.

Dette gjelder den årlige samfunnssikkerhetskonferansen på Univeristetet i Stavanger i januar, Årlig Totalberedskapskurs i september, gjennomføring av årlig møte i Fylkesberedskapsutvalget i juni og at vi er med i Totalforsvar Rogaland prosjektet som ledes av Sivildforsvaret.

Oversikt over sårbarheter i tilknytning til ressurs- og forsyningssituasjonenn. (fra kapittel 3.2.1.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Tilrettelegge for regionalt samarbeid for å ha oversikt over sårbarheter i tilknytning til ressurs- og forsyningssituasjonen.

Vi har i samarbeid med KDS, de ulike nettselskapene (KBO'ene) og kommunene startet et omfattende arbeid med å gå gjennom utvalgte næringsloder for å identifisere hvem som skal unntas fra kvoterasjonering.

Det er plukket ut drivstoffstasjoner sammen med NFD som kan brukes av nødetater og andre som har kritiske samfunnsfunksjoner.

Det er plukket ut beredskapshavner (av Kysverket) som Statsforvalteren har fått et oppfølgingsansvar for.

Vi har gjennom Totalberedskapskurset vi har gjennomført fått bedre kontakt med matvarebransjen regional, spesielt Asko. Men Næringsberedskapsloven, og styringen av dette fagområdet med et sentralt råd, setter foreløpig en del begrensninger for hva vi kan gjøre regionalt.

Det ble gjennomført en GAP-analyse for forsvarets behov for helsetjenster i krig og kommunens evne til å understøtte i 2024. GAP-amaysen avdekket mange forhold som ikke var på plass. Dette er imidlertid ikke blitt fulgt opp av HOD i 2025. Hvordan veien skal være videre.

3.1.2.5 Andre oppdrag

Statsforvalteren har vært fast medlem av Helseberedskapsrådet.

Vi var ikke med i Øvelse Digital men stilte med en represent i spillstaben til DSB for å spille de embetene og en rekke andre aktører som ikke deltok i øvelsen.

Vi har deltatt i en arbeidsgruppe under ledelse av Mattilsynet sentral for å kartlegge status for nødvanforsyningen i Norge. Et oppdrag Mattilsynet fikk fra HOD.

3.1.3 Rettssikkerhet er ivarettatt på en enhetlig måte

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Miljøvernavdelingen

Miljøvernavdelingen har fokus på kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling. Våre medarbeidere deltar på et bredt utvalg av kurs og seminar for å holde kunnskapen vedlike og for å oppdatere seg på ny kunnskap. De deltar også i flere Teams-grupper på tvers av embetene for å holde seg oppdatert på relevante tema og for å sikre likebehandling på tvers av fylkene.

I 2025 deltok to medarbeidere på fysisk samling for tilsyn. Vi har utarbeidet egne opplærings dokumenter for tilsyn, i tillegg til den digitale opplæringen som er tilgjengelig. Vi har et stort fokus på å samarbeide på tvers av avdelingen, og utnytter dermed den høye kompetansen som finnes på avdelingen. Vi er også opptatt av å utvikle tverrfagligheten mellom fagområdene i avdelingen.

Innenfor fagområdene har vi rutiner for å følge opp tips og ulovligheter. Her samordner vi eventuelle befaringer der mulig (f.eks. undersøker tips dersom man likevel skal på tilsyn i nærheten).

Godt samarbeid med Statens naturoppsyn og med kommuner med delegert myndighet for mindre verneområder styrker oppfølging og kontroll med verneområdene i Rogaland.

Landbruksavdelingen

Kvaliteten i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling er høyt prioritert, og er noe vi jobber kontinuerlig med å forbedre. Vi har mange erfaringer med medarbeidere med ulike fagkompetanse, og vi er flinke til å benytte kompetansen for å få best mulig kvalitet på arbeidet vi gjør.

Vi bruker mye ressurser på å veilede kommunene for å øke kvaliteten på arbeidet ute i kommunene. Vi legger stor vekt på å være tilgjengelig for kommunen via telefon og e-post, og gi raske og gode svar. Vi har også hatt flere møter med enkeltkommuner som har bedt om veiledning på ulike områder. Vi får gode tilbakemeldinger fra kommunene på at de får hjelp fra oss når de trenger det. Vi har faste møtepunkter med kommunene hvert år, hvor tilskuddsforvaltning er hovedtema eller en del av programmet. Gjennom forvaltningskontrollene, klagesaker og kontakt med kommunene ellers ser vi hva kommunen trenger mer kompetanse på. Vi har også årlig en undersøkelse der vi spør kommunene om hvilke tema de ønsker å ta opp. På bakgrunn av dette, og eventuelle regelverksendringer, vurderer vi behovet for møter eller webinarer i tillegg til de faste møteplassene.

Arbeidet med å bedre kvalitet i veiledning, kontroll tilsyn og saksbehandling i kommunene er et til enhver tid pågående arbeid. Vi ser at kvaliteten i arbeidet med tilskuddsforvaltningen går i rett retning i kommunene. Vi tror at vår ressursbruk på bistand og opplæring er en viktig faktor for utviklingen i kommunene. Men vi ser at kvaliteten på tilskuddsforvaltning er sårbar, særlig i de minste kommunene. Vi har flere kommuner med en person som jobber

med tilskuddsforvaltning, mens andre kommuner har hatt utskifting av medarbeidere eller langvarige sykemeldinger. Vi kjenner kommunene våre godt, og har et bevisst forhold til å bruke mer ressurser på oppfølging av enkelte kommuner.

Helse-, sosial- og barnevernsområdet

Vi vurderer at vi har jobbet godt med implementeringen av ny veiledning tilsyns- og klagesaksbehandling, og vi har høyt fokus på formålet med tilsyns og klagesaksbehandling i vårt arbeid. Dette har etter vår vurdering i betydelig grad bidratt positivt til kvaliteten. Tilbakemeldingene fra kommuner og helseforetak er også svært positive når det gjelder dette.

Vi har gjennomført fagdager i våre team, og dette har bidratt direkte til å utvikle kvaliteten på vårt arbeid med veiledning, tilsyn og klagesaksbehandling.

På helseområdet har vi gjennomført ett prosjekt for endrede rutiner for oppfølging av saksbehandling av hendelsesbaserte tilsynssaker, med mål om raskere avklaringer og saksbehandling, og høyere kvalitet.

Videre har vi satt fokus på tilsynets nye strategi, og fylkeslegen deltar i Helsetilsynets styringsgruppe for strategiarbeidet.

Avdelingen har i 2025 jobbet med ny kompetanseplan, og denne er snart ferdig. I denne er det mye fokus på kompetansebygging med formål om høy kvalitet i vår utførelse av veiledningsoppgaver, tilsyn og klagesaksbehandling.

Samlet vurderer vi at vår innsats på dette området har hatt en betydelig positiv effekt på dette delmålet.

Samfunnsavdelingen

Vi har fokus på å gi god veiledning som kan gi gevinst ved å forenkle saksbehandlingen. Vi har hatt et delmål om å ha en samordnet praksis med andre embeter og har på vergemålsområdet derfor hatt felles fagdag og erfaringsutveksling med statsforvalteren i Agder, og også hatt besøk av statsforvalteren i Trøndelag, som har vært svært nyttig. Vårt mål om å redusere saksbehandlingstiden på saker om fri rettshjelp er vi på vei mot og har som mål å ha tilstrekkelig ressurser med riktig kompetanse for å gjøre oss mindre sårbare og bedre rustet til den kraftige økningen i antall saker.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Antall saker behandlet innen fristen på 12 uker har gått ned til 76 %, sammenlignet med 80 % i 2024.

80 av sakene som vi behandlet i 2025 var settesaker fra Vestland.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-24 %	76 %	292	222

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Statsforvalteren i Rogaland har en positiv utvikling og har økt til 79 %, fra 65 % i 2024. Vi har høyt fokus på disse sakene og tar i 2026 sikte på å redusere antallet saker som ikke blir behandlet innen fristen på 6 uker.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-21 %	79 %	19	15

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Statsforvalteren i Rogaland behandlet alle sakene vi mottok innen fristen på 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	4	4

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)
Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Statsforvalteren i Rogaland ferdigbehandlet én slik sak i 2025, og denne ble ikke behandlet innen fristen. Saken var arbeidskrevende på grunn av at det ble stilt spørsmål om den underliggende reguleringsplanens gyldighet.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	1	0

Virksomhetenes tillatelser i tråd med IED (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)
Rapportere på

Tillatelser til virksomheter omfattet av EUs industriutslippsdirektiv er oppdatert i tråd med skjerpede bransjekrav

Arbeid i 2025 og utfordringer

Vi har hatt et stort fokus på fremdrift på oppdatering av tillatelser omfattet av IED. Vi har hatt et større arbeid med veiledning på Kviamarka, ett industriområde i Hå kommune hvor flere IED-virksomheter er lokalisert og der samarbeid om en felles renseløsning kan være aktuelt. Effekten har vært bedre fremdrift på disse sakene enn på lenge.

Vi gjennomførte 12 tilsyn med IED-anlegg, og har 12 anlegg som er i strid med tilsynsfrekvens på hvert tredje år ved årsskiftet. Det er varierende effekt av tilsyn med IED-anlegg, der risiko for flere av disse er lavere enn tilsyn med andre, ikke-IED anlegg.

Vi har også fulgt opp alle innsendt tilstandsrapporter for forurenset grunn for IED-virksomhetene, der 16 stk ble behandlet i 2025. Dette har også en positiv effekt på omdømme, at krav som er satt er fulgt opp innen rimelig tid.

Midler fra Miljødirektoratet i 2025 er brukt til å ansatte ekstra saksbehandler for IED-virksomheter, samt avlastning av de faste ansatte.

Arbeid med oppdatering av tillatelser

WT: Totalt 34 anlegg, 31 i tråd. De to siste tillatelser (biogass) ble varslet og er under revisjon.

FDM: Totalt 16 anlegg, 9 i tråd. 7 anlegg oppdatert i 2025.

SA: Totalt 9 anlegg. 1 i tråd.

WI/FMP: 3 anlegg, 2 i tråd. Det siste anlegget er ikke omfattet av BAT-AEL, og er nedprioritert.

Videre fremdrift

Samtlige FDM og WT tillatelser som ikke er oppdatert, er prioritert for 2026. Vi forventer å vedta oppdatering av minst 6 stk (WT og FDM) før sommer 2026. Det er lagt et godt grunnlag for å få god fremdrift for bedriftene omfattet av SA-BREF; alle er varslet om revisjon og pålagt å sende opplysninger. Det vil fortsatt være behov for veiledning og tett oppfølging av IED-virksomhetene på Kviamarka.

Vi forventer også en stor økning i søknader fra nye virksomheter omfattet av IED i 2026, særlig biogassanlegg og datasenter. Vi har derfor behov for økte ressurser for å behandle nye saker, samtidig som vi jobber med oppdatering av eksisterende tillatelser.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning
Landbruksavdelingen

Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning er noe vi jobber kontinuerlig med gjennom egen saksbehandling og gjennom å bidra med kompetanseheving i kommunene.

Produksjonstilskudd

I 2025 har vi behandlet 5 klager på kommunenes vedtak om produksjons- og avløsertilskudd. Klager har fått medhold i en av disse sakene, mens én sak fremdeles er til klagebehandling hos oss.

Vi har behandlet 10 søknader om dispensasjon fra produksjonstilskuddsforskriften. Alle søknader gjelder dispensasjon fra etterregistreringsfristen, og alle omhandler søkere som av ulike grunner ikke har fått lagt inn avløserutgifter innen fristen. Det er åpenbart at det er problemer rundt

etterregistreringsfristen, og forvaltningen bør se på muligheter for å redusere antall søkere som av ulike grunner går glipp av tilskudd. Vi innvilget søknad om dispensasjon i to av disse sakene. Tre av avslagene ble påklaget og sendt direktoratet for klagebehandling, men ingen fikk medhold i klagen. Vi tolker dette som at vår strenge praktisering av dispensasjonsmuligheten er rett ut fra dagens regelverk.

Kommunikasjon med andre Statsforvaltere gir inntrykk av at enkelte andre fylker innvilger dispensasjon i langt flere saker, og vi ser behov for at direktoratet tar opp problemstillingen med tanke på likebehandling mellom fylkene.

Vi følger særlig tett opp hva kommunene gjør i saker hvor vi har mottatt kopi av dokumenter fra Mattilsynet i henhold til rutinene for saker som skal sendes over til forvaltningen – les mer om dette under oppfølging av grunnvilkåret om å drive vanlig jordbruksproduksjon.

Vi har hatt to saker hvor Statsforvalteren opphevet kommunens vedtak om tilskudd for 2024, og fattet nytt vedtak med avslag på tilskudd fordi kommunen ikke hadde avslått tilskudd i dyrevelferdssaker. Begge sakene ble påklaget og sendt Landbruksdirektoratet for klagebehandling. I den ene saken fikk ikke klager medhold, den andre ligger fortsatt til behandling i direktoratet. Når det gjelder tilskuddet for 2025 kan det bli aktuelt å overprøve 1-2 saker, men dette er per dags dato ikke avklart.

Vi følger også opp hva kommunene gjør i saker hvor vi er kjent med at det har vært inngrep som forringer kulturlandskapet, eller saker hvor det har vært brudd på annet regelverk for jordbruksdrift. Vi samarbeider med miljøavdelingen og Statens naturoppsyn for å få kjennskap til aktuelle miløsaker. Likevel er det litt tilfeldig hvilke saker vi får informasjon om, og det er vanskelig å følge opp om kommunen avkorter tilskuddet i de rette sakene.

Vi mener det overordnede bildet er at utviklingen når det gjelder effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning i kommunene går i rett retning. Som beskrevet i rapporteringen under punkt 3.1.3.1 bruker vi mye ressurser på å bistå kommunene og drive kompetanseutvikling i kommunene. Vi mener vårt målretta arbeid gir resultater. Likevel ser vi at det er til dels store forskjeller mellom kommunene, og det blir gjort en del feil i tilskuddsforvaltningen i enkelte kommuner – både i håndteringen av regelverket for tilskuddsordningene og brudd på forvaltningsloven. Feil skyldes vanskelig ressursituasjon i kommunen, nye ansatte, og/eller mangelfull kompetanse i forvaltningsloven og regelverket for tilskuddsordningene.

Autorisasjonsordningen for plantevern- og gnagermidler

Mattilsynet har det overordnede ansvaret for autorisasjonsordningen for plantevernmidler og gnagermidler. Enkelte oppgaver er delegert til Statsforvalteren og kommunene. I Rogaland arrangeres kurs av NLR, Vinterlandbruksskolene og landbruksskoler. Kommunene har ansvar for å avholde eksamen, mens Statsforvalteren retter eksamen, registrerer de som har bestått i Mattilsynets autorisasjonsregister og sender ut kursbevis.

Vi mener det er på høy tid å effektivisere ordningen. Behovet er særlig knyttet til den tekniske og administrative gjennomføringen:

Digitalisering av eksamen:

Eksamen for både plantevern- og gnagermidler bør kunne gjennomføres digitalt. Kandidatene kan da avlegge eksamen på PC umiddelbart etter kurset, eller senere – for eksempel på landbrukskontoret – i stedet for på papir. Kursbevis kan genereres automatisk ved bestått prøve. Dette vil fjerne behovet for manuell retting, registrering og utsending av kursbevis hos Statsforvalteren, og redusere dagens betydelige papirflyt mellom kommunene og Statsforvalteren. Feks gjennomføres eksamen til jegerprøven digitalt. I 2025 var det 462 som tok planteverneksamen og 103 som tok gangermiddeleksamen i Rogaland.

Forenkling av autorisasjonsregisteret:

Ved førstegangsregistrering må det i dag legges inn fødselsnummer, navn, adresse, fødselsdato og kommunenummer. Det bør være tilstrekkelig å legge inn kun fødselsnummer, slik det allerede fungerer for registrering etter gnagermiddeleksamen og for de som har gjennomført fornyingskurs.

Husdyrkonsesjon

Vi ser at store husdyrkonsesjoner samles på få familier. I 2025 ble det gjennomført to kjøp av anlegg med innvilget konsesjon, der kjøpere har nære familiære bånd til personer med eksisterende konsesjon. Gjeldende regelverk gir ingen hjemmel til å vurdere familiære relasjoner ved kjøp av anlegg med konsesjon. Myndigheten er begrenset til kontroll etter forskriften § 3 om driftsfellesskap.

Innhenting av dokumentasjon er ofte krevende. Det er behov for sterkere virkemidler i regelverket for å sikre at nødvendig dokumentasjon leveres. Dagens ordning med anmeldelse som eneste reaksjonsform gir lang saksbehandlingstid og risiko for henleggelse. Tilgang til Biosirk sin database over innleverte kadaver ville effektivisert kontrollarbeidet, særlig innen svineproduksjon.

Verpehøner

Tilgjengelige rapporter viser kun eggmengde levert til mottaker eller solgt privat, ikke antall dyr. Vi gjennomfører risikobasert kontroll. Rogaland har et betydelig direktesalg av egg, estimert til rundt 10 %, men reelt volum antas høyere. Det er avdekket foretak som ikke søker tilskudd, rapporterer direktesalg eller betaler omsetningsavgift, og som dermed faller utenfor rapportgrunnlaget.

Lengre produksjonssykluser (85–90 uker) gjør oppfølging etter forskriften § 2 og § 10 krevende. Verpehøneproduksjonen er bestillingsbasert og drives etter «alt inn – alt ut»-prinsippet. Dersom foretak reduserer antall kyllinger for å unngå standardisert erstatning, må overskuddet hos rugeri håndteres av andre produsenter.

Kontrollarbeidet ville vært mer effektivt dersom vurderingene kunne gjøres per innsett, med mulighet til umiddelbar ileggelse av standardisert erstatning ved overproduksjon. Det bør vurderes å gi verpehøneproduksjonen unntak fra § 2.

Svin

I 2025 gjennomførte Statsforvalteren en utvidet dokumentkontroll av alle registrerte avlsbesetninger på svin. Bakgrunnen var avvik og feilregistreringer i leveransedatabasen knyttet til antall solgte livdyr. For å sikre korrekte data og et pålitelig grunnlag for kontroll, ble det derfor utført full dokumentkontroll for samtlige avlsbesetninger.

2024 var siste året med gyldige midlertidige konsesjoner for utrangerte purker. Ordningen, som ble innført som en overgangsløsning i forbindelse med omleggingen av regelverket for svinehold, opphørte ved inngangen til 2025. Rogaland hadde en stor andel av landets produsenter som benyttet denne midlertidige konsesjonen, og fylket har derfor et spesielt behov for oppfølging i etterkant av ordningens utløp.

Selv om konsesjonsgrensen formelt gjelder fra 2025, vil det praktiske kontrollarbeidet – og vurderingen av om besetningene har tilpasset seg gjeldende regler – i hovedsak skje i løpet av 2026. Arbeidet inngår i den ordinære risikobaserte kontrollstrategien, men med særlig fokus på foretak som tidligere har vært innehaver av midlertidig konsesjon av utrangerte purker.

Effektiv internkontroll knyttet til tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Effektiv internkontroll med tilskuddsforvaltningen på landbruks- og reindriftsområdet

Målet med internkontrollen er å overholde lover og regler gjennom en målrettet, effektiv og pålitelig tilskuddsforvaltning. Dette gjøres ved at landbruksdirektøren fordeler ansvarsoppgaver fra hovedinnstruks og tildelingsbrev til respektive ansatte i avdelingen. Dette samles i en virksomhetsplan som gjennomgås med den enkelte to ganger i året. Den enkelte saksbehandler og ansvarspersoner har laget rutiner som beskriver hvordan saker og tilskuddsordninger innenfor sitt ansvarsområde skal håndteres, og lager årshjul. Alle ordningene er risikovurdert. Dette samles i et fells dokument som vi årlig oppdaterer og avstemmer.

Ansvaret for å holde disse prosessene ved like er gitt en person som følger opp de enkelte. I avdelingsmøter presenterer ulike faggrupper sitt arbeid til resten av avdelingen med jevne mellomrom. Det hjelper å bevisstgjøre ansvaret som hviler på hver og en. Tamrein, reindriftsdistrikt eller tamreinlag har vi ikke i vårt fylke. Rapportering til direktoratet gjør vi 1.3 det påfølgende året.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Nei
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	22
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i tidligere år	68
Antall foretak hvor det er gjennomført stedlig kontroll	4
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning på grunn av overproduksjon	26
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall foretak som er kontrollert, og hvor vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	3
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	552762,5

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av mistanke om avvik	5
Saker funnet i orden	5
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Vi har kontrollert 5 saker i 2025, har sendt brev og har fått tilbakemelding. I en sak har vi konkludert at saken er i orden, uten at vi har sendt brev. Alle kontrollerte saker er funnet i orden.

Internkontroll for tilskuddsforvaltningen

Ordning	Etablert internkontroll	Risikobasert kontroll	Resultat av kontroll tiltak
Tilskudd til tidligpensjon	Ja	Ja	Trygghet for at midlene blir brukt etter intensjonen
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	Ja	Nei	Alle saker blir grundig vurdert
Tilskudd til veterinærreiser	Ja	Ja	Søkerne anstrenger seg for å søke riktig
Stimuleringsstilskudd til veterinærdekning	Ja	Nei	Alle søkere skal rapportere og dokumentere bruk av stimuleringsstilskudd. Rogaland innvilget 5 søknader i 2025
Tilskudd til fylkesvise prosjekter innen klima- og miljøprogrammet	Ja	Nei	Kontroll gjennom saksbehandling. Rapport og regnskap gjennomgås før sluttutbetaling
Erstatning etter offentlige pålegg	Ja	Ja	All dokumentasjon må legges frem før beregning av erstatning.
Tilskudd ved produksjonssvikt	Ja	Ja	Likebehandling. Korrekt erstatning. Ekstra nøye med store beløp.
Kompensasjon for riving og opprydding av pelsdyrhus	Ja	Nei	Få søkere. Grundig saksbehandling, likebehandling, rett, og innen tidsfrister
Fylkesvise rentemidler fra skogfond	Ja	Nei	Få søknader. Blir riktig innenfor formålet med ordningen. Revisor tar risikobasert kontroll.
NMSK, kommuneskog	Ja	Ja	Sikre god oppfølging uavhengig av person
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	Ja	Ja	Sikre rett behandling og utbetaling
Tilskudd til siidaandeler og reinlag	Ikke aktuell	Nei	
Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag	Ikke aktuell	Nei	
Andre ordninger	Ikke aktuell	Nei	

Internkontroll som ivaretar kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Effektiv internkontroll som ivaretar kontroll med at kommunenes tilskuddsforvaltning på landbruksområdet utføres på en forsvarlig måte og i henhold til etablert internkontroll. Forvaltningskontroll skal gjennomføres i minst 20 prosent av kommunene.

Forvaltningskontrollene er vårt viktigste tiltak for å ivareta kontroll med kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet. I tillegg har vi utstrakt kontakt gjennom møter, telefoner, webinarer, fagdager mv. Vi følger også opp at kommunene gjennomfører kontroll av minst 10 % av PT søknadene og 5% av RMP hvert år. Vår konklusjon fra forvaltningskontrollene i 2025 er at de aktuelle kommunene i all hovedsak har god forvaltning av de økonomiske virkemidlene i landbruket.

Våre forvaltningskontroller er relativt omfattende. Vi går systematisk gjennom kommunenes internkontrolldokumenter og sjekker enkeltssaker for å se om saksbehandlingen er i tråd med regelverk og internkontrollrutiner. Vi erfarer at kommunene nå i hovedsak har skriftlige rutiner, men at det er variasjoner i hvor omfattende rutinene er, og hvor godt de brukes og oppdateres. Sammenlignet med noen få år tilbake i tid, er det store forbedringer. Vi påpeker mangler i rapporten og gir kommunene veiledning dersom de ønsker det.

Kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning

Kommune	Omfang	Resultat	Oppfølging kontrollene
Karmøy	PT, RMP, NMSK samt forvaltning av AR5	I all hovedsak god forvaltning og rett utbetaling. Bør videreutvikle rutiner for varslinger og krevende vurdering, spesielt vanlig jordbruksproduksjon på sau.	Sluttrapport og tilbakemelding på rapporten fra kommunen
Bokn og Utsira	Bokn og Utsira har felles landbruksforvaltning med Karmøy.	ditto Karmøy	ditto Karmøy
Time	PT, RMP, SMIL, drenering, sykdomsavløsning samt forvaltning av AR5	I all hovedsak god forvaltning og rett utbetaling. Bør videreutvikle rutiner og oppfølging av vanlig jordbruksproduksjon på sau, avkortning for feilopplysninger og størrelsen på avkortning for brudd på annet regelverk.	Sluttrapport og tilbakemelding på rapporten fra kommunen
Bjerkreim	PT, RMP, SMIL, drenering, sykdomsavløsning, samt forvaltning av AR5	I all hovedsak god forvaltning og rett utbetaling. Bør utvikle rutiner og oppfølging av RMP	Sluttrapport og tilbakemelding på rapporten fra kommunen
Suldal	PT, sykdomsavløsning, NMSK, UKL, samt forvaltning av AR5	I all hovedsak god forvaltning og rett utbetaling. Bør videreutvikle rutiner inkl. internkontrolldokumentet. Jobb mere med vurdering og oppfølging av vanlig jordbruksproduksjon på sau og geit.	Sluttrapport og tilbakemelding på rapporten fra kommunen

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse (resultatmål - resultat)	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i embetets ansvarsområde
20 %	6	26 %	6	23

Internkontroll; informasjonssikkerheten i fagsystemene (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Effektiv internkontroll som sikrer at kun brukere med tjenstlige behov hos kommunene og statsforvalteren har nødvendige tilganger til fagsystemene som Landbruksdirektoratet stiller til rådighet.

Det sendes årlig ut en liste til landbrukssjef, avdelingsleder eller tilsvarende som har ansvar for landbruk. Listen viser hvem som har tilgang til fagsystemene og hvilke tilganger de har. Kommunen sjekker opp tilgangene mot de ansvarsoppgavene den enkelte har.

I tillegg sendes det ut en test-mail til alle som har tilgang til systemet en gang i året til de oppgitte e-post adressene. På denne måten sjekker vi at den enkelte ligger inne med en gyldig e-post adresse. De som ligger inne med en e-postadresse som ikke lenger er gyldig har enten sluttet i kommunen, eller

fått endringer på sin epostadresse. Ny korrekt e-post blir funnet og lagt inn. De som eventuelt har sluttet blir slettet og mister dermed sine tilganger.

Utenom dette rapporterer kommunene inn endringer i tilgangene fortløpende gjennom året når saksbehandlere har sluttet, og når nye saksbehandlere som skal inn i systemet. Sistnevnte står for mesteparten av endringene, mens de årlige kontrollene fanger opp eventuelle avvik og mindre justeringer på tilgangene.

Det er størst risiko å glemme å slette tilgangen til de som fases gradvis ut av stillingen ved overlapping. Disse skal gjerne ha tilgang i en periode parallelt med den som kommer inn. Når overlappingsperioden er over skal de miste tilgangen. Det er også risiko knyttet til å glemme å slette tilgangen til de som går av med pensjon. Ved interne omrokkinger av personal og korte vikariat i kommunen hender det at de som som går over til andre arbeidsoppgaver beholder tilgangen inntil den årlige gjennomgangen av tilgangene. Da vil de normalt bli oppdaget.

Tilgangsliste sendes ut november/desember, og kontroll av korrekt e-postadresse blir gjort i april/mai.

Vanlige feil som blir avdekket er personer som har sluttet/personer med endrede arbeidsoppgaver ikke er innmeldt til SF.

Kontroll med tilgangene til Ldirs fagsystemer

Betegnelse på rapporteringskrav	Kortfattet beskrivelse
Hvordan gjennomføres periodisk kontroll/revisjon og hvilke risikovurderinger ligger bak?	Utsending av lister til hver kommune med oversikt over tilgangene som er gjeldende. Svar fra kommunene blir brukt til å korrigere eventuelle avvik.
Hvor ofte gjennomføres kontrollen?	Detaljkontroll årlig. Eventuell gjennomgang av enkeltkommuner ved større omrokkinger i kommunen for å klargjøre hvem som gjør hva. For eksempel ved skifte av leder.
Hvilke avvik er eventuelt avdekket?	Det vanligste avviket er at personer som har sluttet ikke har mistet tilgangen. Mangel på fjerning av tilganger til de som har fått endret sitt ansvarsområde.

Kontroll av "vanlig jordbruksproduksjon" (fra kapittel 3.3.1.2.1.4 i TB)

Rapportere på

Kommunene har rutiner som sørger for at grunnvilkåret om "vanlig jordbruksproduksjon" er oppfylt når vedtak om produksjons- og avløsertilskudd fattes.

Vi ser, og får tilbakemelding om, at kommunene syntes det er utfordrende å følge opp grunnvilkåret om å drive vanlig jordbruksproduksjon, og det gjenspeiles i forvaltningskontrollene. Det har vært relativt få saker der kommunen faktisk avslår tilskudd basert på dårlige produksjonsresultater. Kommunene synes det er vanskelig å behandle slike saker kun ut fra det som står i rundskrivet. De har behov for at temaet tas opp i plenum på våre samlinger slik at de får diskutere med oss og med hverandre.

Vi har i 2025 jobbet mye med å styrke kompetansen i kommunene på hva som kan anses som vanlig jordbruksproduksjon på sau. Vår temabaserte kartlegging handlet om vanlig jordbruksproduksjon på sau, og resultatene herifra har vi brukt aktivt opp mot kommunene.

I kartleggingen tok vi utgangspunkt i:

- Rapport vanlig jordbruksproduksjon sau 2024 (hovedkilde)
- Rapport 2023 og Rapport 2022 (for tidsserie sammenlikning)
- søknad om regionalt miljøtilskudd i 2024

I 2024 søkte 2 296 foretak produksjonstilskudd for sau (kode 145) i Rogaland. Søknadene ble gjennomgått med følgende funn:

- 288 foretak har lag reproduksjon med $\leq 0,58$ lam per søye
- 296 foretak har lave slaktevekter, med $\leq 12,18$ kg i gjennomsnittlig slaktevekt
- 68 foretak har ikke levert lammeslakt (kun 9 av disse fikk avslag i tilskudd til sau)

Vi sammenholdt foretak under terskelverdier med utbetalinger til beiting av kystlynghei (RMP 2024). Noen foretak med lave vekter/begrenset slakt beiter kystlynghei, men nivåene tilsier at kystlynghei alene ikke forklarer lave slaktevekter og lave reproduksjonstall.

I kartleggingen har vi også gjennomgått kommunens generelle kommentarfelt i sakene. Der det ikke var lagt inn kommentarer som gjaldt sau, fant vi likevel en betydelig andel saker som slo ut på varselindikatorene:

- 167 saker med reproduksjonsverdier under terskel ($\leq 0,58$ lam per søye)
- 135 saker med lave slaktevekter ($\leq 12,18$ kg i gjennomsnitt)

Resultatene fra undersøkelsen var tema på vår tilskuddssamling for saksbehandlere av PT i kommunene, i september 2025. I tillegg inviterte vi Animalia og styreleder i Rogaland sau og geit på vårt dialogmøte i november, der vi treffer bredden av den kommunale landbruksforvaltningen. Vi har også fulgt opp med webinar i etterkant, og det har vært artikkel i Bondevennen. Vi ser nå resultater av arbeidet på kommunenes vedtak om produksjonstilskudd for 2025. Kommunene har tatt tak i flere saker i 2025 sammenlignet med 2024.

Vanlig jordbruksproduksjon i dyrevelferdssaker

Vi har i flere år brukt mye ressurser på å følge opp dyrevelferdssakene vi får oversendt fra Mattilsynet – både ved å heve kompetansen i kommunene, aktivt følge opp sakene vi får fra Mattilsynet ovenfor kommunene, og som siste utveg oppheve vedtak i saker vi mener kommunen ikke har fulgt opp riktig.

Les mer om dette i eget punkt.

Vanlig jordbruksproduksjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Hvilke tiltak har Statsforvalteren iverksatt for å sikre at grunnvilkåret kontrolleres og at rapporter for å risikovurdere grunnvilkåret brukes i kommunene?	Har fokusert på sau i 2025: Temabasert kartlegging – omfattende analyse av rapportene flere år tilbake i tid. Mye kontakt med næringen i arbeidet. Formidlet til kommunene gjennom innlegg på dialogmøte i samarbeid med Sau og Geit, egen tilskuddssamling med gruppearbeid om eksempelsaker og eget webinar for å følge opp hvordan kommunen skal vurdere disse sakene. Vanlig jordbruksproduksjon hos sau, ammeku og i melkeproduksjon, evt. andre husdyrproduksjoner, sjekkes i alle forvaltningskontroller. Sett spesielt på bærrfukt i planteproduksjonen. Vi følger opp alle dyrevelferdssaker tett.
Hvilken effekt har tiltakene overfor kommunene hatt?	Kommunene bruker i større grad rapportene og skriver vurdering i eStil PT. Men vi ser at de innvilger tilskudd i en del saker hvor vi mener tilskuddet burde avslås. Vi forventer at arbeidet med sau i 2025 skal føre til at kommunene tar fatt i de mest alvorlige sauesakene. Dette vil vi følge opp svært tett framover.

Oppfølging av saker om dyrevelferd og produksjons- og avløsertilskudd (fra kapittel 3.3.1.2.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bidrar til at kommunen har god kompetanse på, og oppfølging av, dyrevelferdssakene som oversendes fra Mattilsynet i tråd med rutinen for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen.

Vi har regelmessige møter med Mattilsynet for å gjennomgå dyrevelferdssaker som kommer inn under rutinen for utveksling av informasjon. I 2025 har vi hatt ett møte i juni og ett i desember. I etterkant av møtet i desember tok vi kontakt med alle kommunene der det har vært aktuelle saker i 2025 for å sikre at de kjenner til saken og regelverket. Vi holder deretter øye med hvordan kommunen følger opp sakene i eStil PT. Vi har fast rutine med å vurdere overprøving i alle saker kommunen ikke følger opp, og overprøvd og fattet nytt vedtak om avslag på tilskudd i to saker som gjaldt tilskuddet for 2024. Når det gjelder tilskuddet for 2025 kan det bli aktuelt å overprøve kommunen i 1-2 saker, men dette er ikke avklart enda.

Vi erfarer at kommunene i all hovedsak følger opp dyrevelferdssakene i tråd med føringene i rundskrivet, og gjør gode, om enn litt knappe, vurderinger av om det er vanlig jordbruksproduksjon. Kommunene er flinke til å ta kontakt med oss for å få veiledning i regelverket og praksis når de får en dyrevelferdssak fra Mattilsynet.

Vi har hatt flere saker i 2025 og tidligere år som har dreid seg om dårlig dyrevelferd i store storfehold med melkeproduksjon. I disse sakene ser vi at det blir avslått svært mye tilskudd – over millionen i flere av sakene våre. Vi mener det bør vurderes om det er rett at foretaket ikke får utbetalt driftstilskudd og tilskudd til små og mellomstore melkebruk i disse sakene.

I mars 2025 hadde vi et webinar for kommunene om oppfølging av dyrevelferdssakene. Webinaret ble gjennomført i samarbeid med Mattilsynet, som orienterte om hvordan de vurderer hvilke saker som skal sendes forvaltningen.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivarettatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen

Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen får mange henvendelser fra befolkningen. De fleste henvendelsene skal besvares skriftlig. Antall henvendelser øker fra år til år. Den største økningen ser vi på helse- og omsorgsområdet. Det er også stor interesse fra media i saker særlig innenfor helse og barnevern.

Vi mener at utviklingsarbeid når det gjelder tilsyn og klagesaker, inkludert ny policy og veiledning på hendelsesbaserte saker i betydelig grad har bidratt til å gjøre våre aktiviteter mer målrettede, relevante og egnet til å oppnå formålet med arbeidet. Tilbakemeldinger fra tjenestene støtter dette. Vi erfarer at deler av endringene i måten vi behandler hendelsesbaserte tilsynssaker på, med mindre fokus på retrospektiv kontroll av forsvarlighet i enkeltsaker, er krevende å forklare på en tillitsvekkende måte til klagerne og media.

Vi behandler tilsyns- og klagesaker på alle områdene og vi overprøver og kontrollerer tvangsvedtak. Videre fører vi tilsyn for å undersøke om tjenestene overholder lov- og forskriftskrav.

Vi prioriterer saker som gjelder tvang høyest.

Flere av våre saksbehandlere arbeider på tvers av helse-, sosial- og barnevernsfeltet. Slik kan vi dra nytte av erfaringen og kompetansen den enkelte har om både fag og metode på en måte som bidrar til at saksbehandlingen internt blir mer enhetlig og helhetlig.

På grunn av en utfordrende ressurssituasjon måtte vi i 2025 redusere på volum av blant annet planlagte tilsynsaktiviteter. Dette ble informert om i detalj til våre oppdragsgivere i brev datert 13.03.25. Vi har ikke informasjon som tilsier at dette har hatt negativ innvirkning på befolkningens tillitt. Det har vært avgjørende at vi har gjort gode risikovurderinger av prioriteringer, og ikke nedprioritert saker der enkeltinnbyggers rettsikkerhet skal vurderes, slik som klager på rettigheter og saker om tvang.

Barnevern

Det er bekymringsfullt at barneverntjenester synes å ha hevet terskelen for å undersøke saker etter mottatt bekymring og at henleggelsesprosenten til tider er for høy. Vi ser at det er forskjell på kommunene når det gjelder samhandling om barn som har behov for hjelp fra flere tjenester og at noen barn kan bli skadelidende på grunn av det. Dette kan påvirke tillitten til tjenesten.

Det er fortsatt noe utfordringer knyttet til tiltaksapparatet i Bufetat region vest. Kommunene i Rogaland har benyttet klageretten og vi behandler klager på brudd på bistandsplikten i tråd med retningslinjer fra Statens helsetilsyn. I de fleste sakene er det mangel på fosterhjem som er utfordringen. Vi har fortsatt dialog med Bufetat og kommunene om situasjonen i tiltaksapparatet. Vi ser at Bufetat tilstreber å innfri sin bistandsplikt og at de ofte klarer å fremskaffe tiltak forholdsvis kort tid etter at fristen er overtrådt. Det er alvorlig for det enkelte barn som ikke får den hjelpen det har behov for og det er alvorlig for familier som barna blir overlatt til. Denne situasjonen med manglende tiltak kan svekke tilliten til barnevernet og det kan få alvorlige følger for barnet selv og andre. Vi vurderer at vår rolle er viktig for å øke rettsikkerheten og redusere tillitstapet denne situasjonen kan føre til.

Sosialfeltet

Statsforvalteren sin måloppnåelse når det gjelder rettighetsklager på området er like under frist. Det har vært en betydelig økning i rettighetsklager på 58% fra 2024 til 2025.

Vi har sett med bekymring på at tiden kommunen bruker på behandling av rettighetsklager har økt i noen kommuner.

Det er fortsatt relativt få tilsynssaker på området og 50% er av disse er behandlet innen frist. Vi har fokus på tilsynssakene, og at nye medarbeidere får opplæring i helsetilsynet sin metodikk. Det har vært en markant økning i innkomne tilsynssaker sammenlignet med 2024.

De største utfordringene for Nav-kontorene i forståelsen av regelverket og forvaltning av de sosiale tjenestene. Statsforvalteren i Rogaland ser det som positivt at Arbeids- og velferdsdirektoratet har igangsatt opplæring med læringsløp i forvaltningsrett og juridisk metode og at dette tilbys alle ansatte som arbeider i lokalkontorene. Selv om vi har sett en positiv utvikling i Nav sin kartlegging og vurdering av barns behov er dette likevel en av de hyppigste grunnene til at rettighetsklager som omhandler barnefamilier blir opphevet. Vi ser videre at det er utfordringer med forståelsen av regelverket omkring bruk av vilkår og særlig sanksjonering ved vilkårsbrudd. Det vises til pkt. 7.3.1.2. Det planlegges for kompetanseheving på dette i 2026.

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale og skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

For å sikre at barn som bor på barnevernsinstitusjon har mulighet til samtale med Statsforvalteren gjennomføres tilsyn primært på ettermiddag/kveld. Dette for å legge til rette for at barna skal ha mulighet for samtale etter dagtilbud slik som skole og/eller arbeid. Alle barn som bor på institusjonene ved tilsynstidspunktet får tilbud om samtale, gjennom brev ved meldte tilsyn i tillegg til at vi tar kontakt med dem under selve tilsynet. Ved uanmeldte tilsyn tas det kontakt under selve tilsynet. De blir informert om tema for tilsynet og at de kan snakke med oss om det de er opptatt av. Dersom barna ikke er til stede på uanmeldte tilsyn, ber vi de ansatte om å informere om at vi har vært der og ønsket å snakke med dem og gir kontaktinformasjon. Vi gir informasjon om at vi kan komme på et nytt besøk dersom barna ønsker det, samt at vi er tilgjengelige på telefon.

Barna har gitt tilbakemelding på at de vet hvordan de kommer i kontakt med oss. Dersom barn tar kontakt gjennom våre nettsider og barnas barnevernssklage, har vi som mål at vi tar raskt kontakt, primært i løpet av neste virkedag. Slike henvendelser har høy prioritet og håndteres i tråd med gjeldende rutine.

I 2025 ble det tilbudt 195 samtaler med barn på barnevernsinstitusjon og det ble gjennomført 71 samtaler.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Saksbehandling av tilsynssaker:

- Behandlingsmåte 1 (avslutning med veiledning) og 2 (oversendelse til virksomheten/helsepersonellet): 80 % av sakene skal behandles innen 4 uker
- Behandlingsmåte 3 (virksomheten følge opp og rapporterer) og 4 (møte med virksomhet og pasient): 80 % av sakene skal behandles innen 3 måneder
- Behandlingsmåte 5 (statsforvalteren utreder og avgjør): 80 % av sakene skal behandles innen 6 måneder

Antall tilsynssaker øker jevnlig for hvert år. Fra 2023 til 2024 økte antallet fra 742 til 809 saker. I 2025 har vi behandlet 899 tilsynssaker. Vi behandler de fleste sakene innen fastsatte frister. Krav til saksbehandlingstiden for tilsynssaker som blir behandlet etter behandlingsmåte 5 er ikke innfridd.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 1

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 1: Minst 80 prosent innen 4 uker.	80 %	7 %	87 %

Vi behandlet totalt 483 saker. Det er 54 % av alle tilsynssakene.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 2

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 2: Minst 80 prosent innen 4 uker.	80 %	- 2 %	78 %

Vi behandlet totalt 219 saker. Det er 24 % av alle tilsynssakene.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 3

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 3: Minst 80 prosent innen 3 måneder.	80 %	11 %	91 %

Vi behandlet totalt 86 saker. Det er 10 % av alle tilsynssakene.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 4

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 4: Minst 80 prosent innen 3 måneder.	80 %		

Vi har behandlet en behandlingsmåte 4 sak i avdelingen. Den er registrert på barnevern. Har hatt flere møter med tjenestene i alvorlige saker uten at vi har kalt det tilsynsmøter.

Saksbehandlingstid – tilsynssaker innen helse- og omsorgstjenester - behandlingsmåte 5

Behandlingsmåte	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Avgjorte tilsynssaker på HODs område, behandlingsmåte 5: Minst 80 prosent innen 6 måneder.	80 %	- 26 %	54 %

Vi behandlet totalt 111 saker. Det er 12 % av alle tilsynssakene.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker AID (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)
Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker innen sosiale tjenester behandlet etter behandlingsmåte 5 (statsforvalteren utreder og avgjør): 5 måneder eller mindre

Statsforvalteren i Rogaland har behandlet en tilsynssak etter behandlingsmåte 5 i 2025. Denne gjaldt lang saksbehandlingstid i klagesak på nødhjelp.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	50 %	100 %

Avsluttede klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)
Rapportere på

Avsluttede klagesaker unntatt dekning av utgifter til pasientreiser (pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6): Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Vi har full måloppnåelse på behandling av pasientreisesakene.

Saksbehandlingstid - avsluttede klagesaker unntatt dekning av utgifter til pasientreiser (pbrl. § 2-6): minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 3 %	87 %
Helse/omsorg	90 %	2 %	92 %

Vi behandlet 248 pasientreisesaker.

Overprøve vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)
Rapportere på

Overprøve vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Når vi økte antall stedlige tilsyn høsten 2025, og dette gikk det ut over saksbehandlingstiden. En av våre klagesaker ble prøvd i Barneverns- og helsenemnda.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	- 27 %	63 %

Vi overprøvd 202 vedtak i 2025.

Avsluttede klagesaker som gjelder tvang i barneverninstitusjoner (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Avsluttede klagesaker som gjelder tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: Minst 90 prosent innen 1 måned.

Vi har målsetting om å behandle alle klager fra barn og unge fortløpende og innen 30 dager. I 2025 ble det behandlet 39 klager på tvang i barnevernsinstitusjon. Det ble gitt medhold eller delvis medhold i like under 19 prosent av klagene. I 2024 ble det behandlet 25 klager og det ble gitt medhold eller delvis medhold i 25 prosent.

I 2025 ble 89 prosent av klagene på tvang i barnevernsinstitusjoner behandlet innen fristen på en måned.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	- 1 %	89 %

Resultatmål - stedlig tilsyn tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal ha oversikt over alle brukere med vedtak om tvang, og skal utarbeide en plan for gjennomføring av de lovpålagte stedlige tilsynene for den enkelte bruker. Med utgangspunkt i denne planen skal stedlig tilsyn etter overprøvd og godkjent vedtak om bruk av tvang og makt prioriteres ut fra tvangsbrukens omfang og mulige konsekvenser for den enkelte bruker.

Vi har god oversikt over alle brukerne med vedtak i Rogaland. I januar og august gjennomgår vi alle vedtakene. Har lister over nye vedtak, saker der vi er bekymret for tvangsbruken på grunn av omfang og type tvangstiltak og gjennomførte tilsyn. Vi planlegger for tilsyn i januar og evaluerer planen i august. I løpet av 2025, etter styringsdialog med Statens helsetilsyn, bestemte vi oss for å øke antall stedlige tilsyn. Vi har i 2025 gjennomført en del flere tilsyn enn vi har gjort tidligere år. Økte fra syv i 2024 til 20 i 2025. Vi vil lage en plan for gjennomføring av tilsyn i 2026.

Resultatmål SFRO og SFTF (fra kapittel 3.3.1.3.5.5 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 245 poeng

I 2025 nedprioriterte vi planlagte tilsyn på grunn av en sterkt presset ressursituasjon. Disse prioriteringene ble beskrevet og informert om i brev datert 13.03.25 til departementene og relevante underliggende etater. Det ble videre tatt opp i styringsdialog med Statens helsetilsyn. I løpet av 2025 og 2026 er vi pålagt å gjennomføre fire tilsyn med tjenester til hjemmeboende eldre. Vi har ikke gjennomført noen av disse i 2025, men vil gjennomføre fire systemrevisjoner i 2026. Vi har fått poeng for forberedende tilsynsaktiviteter og for omfattende tilsynssaker.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
245	- 206	39

Vi har fått poeng for omfattende tilsynssaker og for innledende tilsynsaktivitet i forbindelse med landsomfattende tilsyn med tjenester til hjemmeboende eldre. Vi har valgt å gjennomføre de pålagte fire systemrevisjonene i 2026.

Resultatmål SFRO (fra kapittel 3.3.1.3.6.5 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 60 poeng

Vi har ikke gjennomført tilsyn med spesialisthelsetjenesten. Har fått poeng for oppfølging av tilsyn etter tilsyn på rusfeltet og for omfattende tilsynssaker.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
60	- 50	10

Resultatmål SFRO og SFTF (fra kapittel 3.3.1.3.7.5 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 85 poeng

Vi hadde planlagt å gjennomføre tre av fire pålagte landsomfattende tilsyn. To av disse er gjennomført. Den tredje kommunen vi skulle føre tilsyn med

kunne ikke ta imot oss som planlagt i november 2025. Det tilsynet vil bli gjennomført i mars 2026. Vi har hatt oppfølging etter tilsyn gjennomført i 2024 og 2025.

Aktivitetensvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
85	- 49	36

Gjennomført to systemrevisjoner og har fulgt opp kommuner etter tilsyn.

3.1.3.4 Andre oppdrag

Statsforvalteren i Rogaland har oppmerksomhet på interkontrollbestemmelsene i kommuneloven § 25-1. Vi har et internt tilsynslag i embetet som møtes jevnlig og vi har interkontrollbestemmelsen på agendaen i dialog med kommunene våre. Vi arbeider for en helhetlig og felles forståelse av hva som ligger i bestemmelsen.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning

2025 har vært et år preget av stor sakstilgang innenfor vergemål, særlig på fremtidsfullmakter, men også økning i antall løpende vergemål. Vi opplever stadig større pågang fra pårørende og andre knyttet til hver enkelt sak og begjæringer om innsyn.

Vi har likevel oppfylt målkravene for 2025, bortsett fra vergeregnskapskontrollen som varslet.

Vårt fokus har vært, og er, å legge til rette for en effektiv og velfungerende vergemålsordning. Vi har stadig fokus på hvilke arbeidsoppgaver som kan gjøres mer effektivt uten at det går ut over kvalitet eller rettssikkerhet. Vi opplever at vi nå er i et grenseland der vi satser på effektivitet og saksbehandlingstid, men at dette kan gå ut over kapasiteten til å følge opp opplæring av vergenes håndtering av retten til selvbestemmelse.

Opprettelse av vergemål for voksne

Vi har i 2025 hatt en nedgang i antall opprettede vergemål, sammenlignet med 2024, på 16,2%. Antall løpende vergemål er økt med 2,5% fra 2024 til 2025. Vi behandlet 85% av sakene innen fristen på 90 dager.

«Endre sak»

I tillegg til sakene om opprettelse av vergemål opplever vi fortsatt stor pågang av saker som gjelder bytte av verge og utvidelse av vergefullmakt, såkalte «endre sak». Vi har for 2025 registrert totalt 697 «endre sak»-aktiviteter for voksne og mindreårige i Vera.

Fremtidsfullmakter

Økningen i stadfestede fremtidsfullmakter fortsetter og var på 24,1 % fra 2024 til 2025. Vi stadfestet 561 fremtidsfullmakter i 2025. For første gang har vi stadfestet flere fremtidsfullmakter enn nyopprettede vergemål for voksne. Dette feltet, der Statsforvalteren i utgangspunktet skal ha en begrenset rolle, er i ferd med å kreve like mye ressurser som saker om opprettelse av vergemål. Pågangen fra publikum er også betydelig i disse sakene, både behov for veiledning, men også forventninger om kort saksbehandlingstid. Vi har vurdert å nedprioritere behandlingen av disse sakene, men frykter at det vil føre til økt pågang fra publikum.

Selv om vi har hatt økning i antall saker, har vi klart å behandle 99% av sakene innen 30 dager i 2025.

Fratakelse av rettslig handleevne

Saker om fratakelse av rettslig handleevne krever fortsatt store ressurser. Sakene er kompliserte og krever mye arbeid både i innledende fase og ved domstolsbehandlingen. Antall saker ført for domstolen viste en nedgang i 2025. Vi har likevel tatt et stort antall saker til vurdering. Totalt har vi hatt 43 saker til vurdering, eller konkludert, i 2025. Av disse er 2 ført til hovedforhandling i 2025, 1 sak ble trukket etter stevning og 1 sak er underlagt forenklet behandling i 2025.

Særlig om tilsyn med verger

Tilsyn med verger er en oppgave vi har intensivert i 2025. Det er opprettet en egen tilsynsgruppe som drøfter saker jevnlig. Flere av disse sakene har vært omfattende og tidkrevende. Vi hadde en større sak der en fast verge ble fratatt alle oppdrag etter tilsyn, totalt 16 oppdrag. Det er også fratatt vergeoppdrag i enkeltsaker etter tilsyn. Det er ikke avdekket straffbare forhold i tilsynssakene.

Klagesaker

Vi har hatt 40 klagesaker i 2025. Vi behandlet 93 % av disse innen fristen på 60 dager. Det er en markant økning i antall behandlede saker innen fristen fra 2024.

Saker om Statsforvalterens godkjenning (større disp)

Vi har hatt stort trykk på saker som krever Statsforvalterens godkjenning. Mange av disse sakene kan være kompliserte og reise vanskelige spørsmål. Vi har prioritert saker som gjelder bil fra NAV og skiftesaker. Vi har forsøkt å prioritere ned saker om forskudd på arv, men ser at det skaper mer pågang fra publikum. På grunn av foreldrepermisjoner også i 2025 har det vært vanskelig å opprettholde god nok kapasitet på dette feltet. Det er krevende oppgaver

med stor variasjon i saksområde og det er derfor vanskeligere å sette inn ekstra saksbehandlerkapasitet på dette feltet.

Mindreårige

Vi har hatt en liten økning i saker som gjelder nye vergemål for mindreårige. Økningen er på ca 4,3 % fra 2024 til 2025. Samtidig har vi hatt en nedgang på omtrent 7,5 % i saker som gjelder midlertidige vergemål for mindreårige. I totale tall har vi hatt en reduksjon fra 413 saker i 2024 til 398 saker om mindreårige i 2025 – en reduksjon på ca 3,5 %.

I saker som gjelder tilrettelagt avhør ble det overlatt til vergene å søke om voldserstatning der det er aktuelt. Tilbakemelding fra verger er at dette er et svært krevende arbeid som fordrer innhenting av dokumenter som vergene i utgangspunktet ikke har tilgang til. Vi har ikke oversikt over hvor mange saker om voldserstatning som er sendt inn av verger.

Annet

Vi har også i 2025 stort sett sagt nei til utadrettet foredragsvirksomhet. Informasjon om vergemålsordningen og fremtidsfullmakter opplever vi er viktig, men denne aktiviteten kan ikke prioriteres foran andre oppgaver.

Statsforvalteren i Rogaland arrangerte én vergesamling for faste verger i 2025. Samlingen ble arrangert i nord-fylket og hadde fokus på orientering om vergemålsordningen, økt godtgjøring, tilsynsvirksomhet og fratakelse av rettslig handleevne.

I tillegg ble det arrangert en samling for nye verger.

Vi informerer om e-læringskurs i våre vedtak om oppnevning av verger. Det ble totalt gjennomført 145 kurs i 2025. Dette er noe vi vil fortsette å følge med på også i inneværende år.

Vergemålslaget har bred og god kompetanse innen feltet. Vi er en sammensatt gruppe både hva gjelder alder og erfaring, men også formell kompetanse. Vi har både økonomisk, helse- og sosialfaglig, samfunnsfaglig og juridisk kompetanse. Vi etterstreber tverrfaglig samarbeid og deler og gjør oss nytte av den ulike kompetansen i laget. Dette gjør at vi klarer å holde god kvalitet på arbeidet og høy måloppnåelse.

I mai og i oktober 2025 var vi vertskap for to dagers fagsamling med henholdsvis Statsforvalteren i Agder og Statsforvalteren i Trøndelag, der erfaringsdeling og ulike tema stod på agendaen. Vi opplever samlingene som svært nyttige og vil fortsette med slike samlinger.

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

På grunn av stor arbeidsbelastning i vergemålslaget ble det besluttet at kontrollen av vergeregnskapene ville bli redusert for 2025. Dette ble varslet til SRF skriftlig og i styringsdialog. Årets uttrekk skulle være 15 % av regnskapene. Av disse skulle SRF trekke ut 10 % og Statsforvalteren 5 %. Vi har kontrollert de 5 % som ble trukket ut lokalt, totalt 124 saker. Dette utgjør 34 % av det sentrale uttrekket.

I referat etter styringsmøte med SRF, 28.03.2025, ber SRF embetet beskrive kompenserende tiltak og redgjør for vurderinger og opplevde konsekvenser i årsrapporteringen 2025.

Det ble ikke satt iverk kompenserende tiltak, utover gjennomgang av lokalt uttrekk 5%. Alle erfaring fra tidligere år har vist at det vært få funn i forhold til ressursbruken som kreves for vergeregnskapskontrollen. Dette var en del av risikovurderingen for nedprioritering. Vi har ikke opplevd konsekvenser av nedprioritering av kontrollen, og vurderer risikoen for konsekvenser som lav.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
34 %	100 %	- 66 %

Våre 5 % lokalt opprettede uttrekk utgjør 34 % av de 15 % som SRF har bestemt at vi skal kontrollere.

3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje

Vi legger stor vekt på, i kontakt med vergene, at vergen skal respektere vergehavers behov og vilje. Vårt inntrykk er at dette blir gjort i stor grad. I tilfeller der vergehaver melder tilbake at det ikke oppleves respekt for egen vilje, vil vi ta dette opp med vergen. Vi har ikke tallfestelse av denne type henvendelser.

Vergene skal være bevisst på at vergerollen både innebærer å gi beslutningsstøtte til vergehaver samt å representere personen utad. Når vi engasjerer nye faste verger, har vi en samtale på 1 – 1,5 time (møte) der vi gjennomgår ulike typer vergeoppdrag og hva disse kan innebære. Tema for samtalen er vergens rolle og oppgaver. Vi legger vekt på vergehavers selvbestemmelsesrett og informerer bl.a om regnskapsplikt, godtgjøring, taushetsplikt og samarbeidet med Statsforvalter. Vi formidler også en klar forventning om at vergene må gjennomføre e-læringskurs. I tillegg arrangerer vi årlig egen samling for nye verger.

I tidligere vergesamlinger for faste verger har vi hatt egne tema om selvbestemmelse.

Dersom vi får melding om at vergen ikke respekterer vergehavers behov og vilje vil vi opprette tilsynsaktivitet og eventuelt gjennomføre tilsyn dersom det er grunn til det.

Vergers kompetanse (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Vergene har god rolleforståelse og utøver rollen med respekt for vergehavers selvbestemmelsesrett. Alle verger har fått tilbud om god opplæring og det har vært en økning i antall verger har gjennomført e-læringskurs.

Vi har inntrykk av at alle faste verger i Rogaland har god rolleforståelse. Vi bruker tid i rekrutteringssamtaler på å informere om vergerollen og hva som ligger utenfor rollen. Nye verger får tilbud om oppfølgingssamtale etter tildelt vergeoppdrag. Vi har også mye kontakt med mange av de faste vergene i forbindelse med at de søker råd og veiledning når det oppstår nye eller ukjente problemstillinger. Vi opplever å ha et godt samarbeid med de faste vergene i Rogaland.

Vi arrangerer årlige samlinger for verger. I 2025 arrangerte vi samling for verger i nord-fylket.

Alle som blir rekruttert som fast verge må gjennom en samtale med en av våre saksbehandlere. I disse opplæringssamtalene informerer vi om hva et vergeoppdrag går ut på, samt om vilkårene for at en person kan få oppnevnt verge og selve saksgangen fra vi mottar begjæring til evt. fratakelse av vergeoppdrag. Det vises til eksempler på ulike saker der man kan bli spurt om å være verge og informerer særskilt om vilkåret som gjelder samtykke og at et vergemål i utgangspunktet er basert på frivillighet og samarbeid. Vi opplyser om at sakene er svært differensiert slik at man må kunne stå i krevende saker, være ryddig og strukturert, men samtidig mild når det trengs. Det blir fokusert på samtalemetodikk og at man hele tiden må anerkjenne vergehavers behov og vilje for å kunne skape et godt samarbeidsklima. Vi informerer om godtgjøring og godtgjøringssatser og redegjør for det årlige vergeregnskapet og hva som kreves i den forbindelse. Ellers har vi utarbeidet liten kortfattet brosjyre som en huskeliste og gode tips til nye verger. Vanligvis har vi en til to samlinger per år for de faste vergene. Her tar vi opp ulike tema som vergene gjerne har meldt inn eller som vi erfarer at vi ofte får spørsmål om. Samlingene gir også mulighet for erfaringsutveksling.

I alle vedtak om oppnevning av verge informerer vi om e-læringskurs og oppfordrer vergene til å benytte seg av kursene.

Avslutning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Vergemål hvor personen ikke lenger ønsket verge er avsluttet raskt.

Saker der vergehaver ikke lenger ønsker verge avsluttes raskt. Unntaket er enkelte saker der vi mottar bekymring fra pårørende, verge eller offentlige instanser og starter vurdering av om vergehaver bør fratas rettslig handleevne. Disse sakene krever en utredningsperiode og noen får derfor lengre saksbehandlingstid.

3.1.3.7 Barnehemagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Kunnskapsgrunnlaget vårt viser at kommunene i varierende grad forstår, formidler og etterlever regelverket. Samtidig ser vi fortsatt variasjon mellom kommuner og mellom enheter innad i kommuner. Vi har grunn til å tro at dette skyldes ulik forståelse av pliktene etter barnehage- og opplæringsloven, samt varierende arbeid med å sikre regleetterlevelse, jf. Internkontrollbestemmelsen.

Barnehage

Når det gjelder barnehageområdet ser vi fortsatt at særlig mindre kommuner har utfordringer med å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse hos barnehemagemyndigheten. Dette gjelder både barnehagefaglig og forvaltningsfaglig kompetanse, samt forståelsen av myndighetsrollen og skillet mellom myndighetsutøvelse og kommunal eierrolle.

Etterspørselen etter støtte knyttet til internkontroll, risikovurdering og tilsyn, bekrefter behovet for styrking på disse områdene. Vi har derfor prioritert regelverksamlinger og målrettet veiledning om myndighetsoppgaver, forvaltning, risikovurdering og «påserollen». Tilbakemeldingene er gode, og kommunene rapporterer at samlingene har bidratt til økt regelverksforståelse, tydeligere rolleavklaringer og mer systematisk erfaringsdeling på tvers av kommunene

Fokuset har vært på individuelt tilrettelagt barnehagetilbud og barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø. Vi har avdekket regelverksbrudd hos barnehemagemyndigheten, særlig knyttet til mangelfulle rutiner og praksis for individuell tilrettelegging. Kommunene har fulgt opp på en konstruktiv måte, og veiledningen vår har bidratt til bedre forståelse og mer systematikk i rettighetsoppfyllelsen. På området trygt og godt barnehagemiljø fant vi ikke brudd på regelverket i tilsyn med en kommune i 2025. Dette kan samtidig indikere at vi har utfordringer med å få et tilstrekkelig presist bilde av hvor risikoen er størst i barnehagesektoren.

Skole

Vi har prioritert skolemiljø og individuell tilrettelegging i tråd med oppdraget. Vi avdekker fortsatt at enkelte elever ikke får oppfylt sine rettigheter, og det er behov for både universelle og målrettede tiltak for å sikre et forsvarlig og lovmessig tilbud.

Tilsyn, klagebehandling og dialog med sektor viser fortsatt variasjon i sektorens forståelse knyttet til dette området. Vi har derfor prioritert tydelig veiledning og formidling av regelverket overfor skoleeiere, skoleledere og PPT.

Når det gjelder skoleeiers formidling av regelverket, viser tilsyn og øvrige kontaktflater at skoleeiere i hovedsak har strukturer som legger til rette for informasjonsflyt, blant annet gjennom rektormøter og deltakelse i nettverk. Samtidig viser funn at slike strukturer ikke alltid sikrer en felles og korrekt regelverksforståelse.

Innføringen av ny opplæringslov har preget vårt arbeid også i 2025. Vi har informert og veiledet bredt for å sikre riktig forståelse og god praksis. Veiledningen har vært rettet mot skoleeiere, skoleledere og PPT, med vekt på lett tilgjengelig informasjon. Oppslutningen har vært god, og vi er aktivt brukt i lovfortolkning og praktiske avklaringer.

Felles utfordringsbilde for barnehage og skole

Vi ser en tendens til at fokuset på inkludering flere steder har gått på bekostning av de individuelle rettighetene, særlig på det spesialpedagogiske området. Noen kommuner har utviklet en praksis der terskelen for individuell tilrettelegging legges høyere enn det regelverket åpner for.

Vi har derfor presisert tydelig at terskelen for sakkyndig vurdering og vedtak er uendret, og at barn og elever fortsatt har individuelle rettigheter uavhengig av kommunens prioriteringer eller organisering av det forebyggende arbeidet.

Statsforvalterens bruk av virkemidler

Vi arbeider kontinuerlig for å bidra til riktig forståelse og praktisering av regelverket på skole- og barnehageområdet.

Kunnskapsgrunnlaget vårt bygger på dialog, tilsyn, klagebehandling, henvendelser fra ulike parter og rollen vår som håndhevingsmyndighet i skolemiljøssaker.

Effekten av virkemidlene og vurderingen av måloppnåelse beskrives nærmere under de enkelte rapporteringspunktene tilknyttet hovedmål 3, *Rettsikkerheten skal være ivarettatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne.*

Statsforvalteren skal bruke virkemidlene, tilsyn og veiledning, målrettet, for å bidra til regeletterlevelse hos barneha (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bruke virkemidlene tilsyn og veiledning målrettet, for å bidra til regeletterlevelse hos barnehagemyndigheter, barnehageeier og lokal skolemyndighet.

Statsforvalteren i Rogaland har et innarbeidet system for å øke og oppdatere sektorkunnskapen vår. Vi samler inn og systematiserer statistiske kilder og registrerer informasjon fra saksbehandlingen, tilsyn, henvendelser, medieoppslag og andre informasjonskilder. Hovedvekten av våre aktiviteter og henvendelser gjelder den offentlige grunnskolen. Vi får på denne måten god oversikt over grunnskoleområdet, men noe mindre innenfor videregående opplæring og barnehageområdet.

Hvordan bruker vi kunnskapen til å velge mellom veiledning og tilsyn? I valg av virkemiddel gjør vi en helhetlig vurdering som er basert på flere faktorer, herunder:

- Kunnskap om regeletterlevelse, opp mot enkeltområder og samlet sett
- Kunnskap om kommunens egne prioriterte områder og evt. pågående, nylig gjennomførte eller planlagte tiltak overfor kommunen
- Egenskaper ved kommunene. Hva har kommunen kapasitet til?
- Informasjonens egenart. Hva egner seg for tilsyn vs. veiledning?
- Hva vi har kapasitet til og styringssignaler

Vi jobber systematisk etter årshjul når vi velger ut neste års tilsynsystema og tilsynsobjekt, og vi har en bred involvering fra hele avdelingen for å sikre at vi har best mulig grunnlag for utvelgelsen.

Videre vurderer vi fortløpende om informasjon gir grunn til oppfølging straks, eller om det skal være en del av kunnskapsgrunnlaget for senere valg av virkemidler. Saksbehandler gjør en risikovurdering om hvorvidt det er avdekket så store eller alvorlige brudd i klagesaken/henvendelsen, at det bør følges opp ytterligere med enten tilsynsaktivitet eller veiledning.

Vi følger for eksempel opp mobbetallene fra elevundersøkelsen med tilsynsaktivitet. I 2025 ba vi om redegjørelse fra to kommuner som vi ikke allerede hadde oppfølging av gjennom tilsyn eller andre ordninger. Informasjonen økte kunnskapsgrunnlaget vårt for å vurdere behovet for tilsyn eller veiledning overfor kommunene. En av disse kommunen har vi valgt å følge opp med tilsyn i 2026.

Vi har også i 2025 gjennomført jevnlig digitale møter med sektor for å støtte opp om innføringen av ny opplæringslov. Vår vurdering er at det er et generelt behov for informasjon når regelverket er nytt. Grunnlaget for valg av tema har vært vår vurdering av behov i sektor, områder forbundet med høy risiko, styringssignaler og innspill fra kontaktpersoner fra utdanningsregionene, fylkeskommunen og privatskolene. Digitale møter er mindre egnet til

refleksjon og lærende aktiviteter, men vi har lagt opp til refleksjoner som skolesektoren kan bruke i sine profesjonsfellesskap i etterkant for å stryke virkningen av informasjonen vi har formidlet i møtene. Vi har også arrangert fysiske regelverkssamlinger som har vært mer målrettet, som for eksempel mot privatskolene og fylkeskommunen. Vi har også brukt tildelte midler til å stimulere til arbeid med opplæringsloven på tvers av skoler og/eller kommuner. Midlene er tildelt etter søknad og har bidratt til at flere kommuner og fylkeskommunen i Rogaland jobber med områder i opplæringsloven, i nettverk og basert på lokale vurderinger av behov.

Vi har oppfordret sektor til å sende inn spørsmål til ny opplæringslov og har mottatt mange spørsmål som vi har svart ut skriftlig. På denne måten har vi fått veiledet direkte og målrettet og i tillegg fått verdifull informasjon til planleggingen av annen veiledning.

Vi følger også opp med veiledning i saksbehandling i stor grad. Dette skjer både skriftlig i brev, og muntlig i telefon og i noen tilfeller inviterer vi til møter. Vi prioriterer saker som er komplekse og der flere områder i regelverket må sees i sammenheng.

Vår vurdering er at vi har god sektorkunnskap. Vi har god oversikt over risiko avdekket i kvantitative og kvalitative kilder, og vi bruker kunnskapsgrunnlaget aktivt. Vi har derfor et godt grunnlag for å vite hvem vi skal rette tiltak mot, og til å velge mellom tilsyn eller veiledning.

Vi målretter veiledning mot skolesektoren primært ved at vi vurderer hvilke område det er størst risiko for regelverksbrudd, og tilbyr denne veiledningen bredt til sektor. Vi har i mindre grad prioritert målrettet veiledning mot enkelte skoleeiere/skoler. Målrettet veiledning til enkelte skoleeier/skole gis primært dersom vi har konkret informasjon om regelverksbrudd fra for eksempel klagesaksbehandling, håndhevingsordningen eller tilsyn.

Vi har prioritert regelverksamlinger og målrettet veiledning om myndighetsoppgaver, forvaltning, risikovurdering og «påserollen». Målet er at barnehagemyndigheten i større grad blir i stand til å sikre at barnehageeierne følger regelverket. Også for barnehagesektoren veileder vi gjennom saksbehandling og når sektor tar kontakt.

Valg av veiledning ses i sammenheng med våre andre oppdrag og vi viser til utdypende beskrivelser under 3.3.3.1.8.1 for prioritering av skolemiljø og barnehagemiljø, og individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) og spesialpedagogisk hjelp. Videre har vi beskrevet vår veiledning når det gjelder realkompetansevurdering og fullføringsretten under 3.3.3.1.9.1. og 3.3.3.1.10.1. Våre valg av virkemiddel beskriver vi nærmere under rapporteringen på 3.3.3.1.2.1. «Valg av tilsynsaktiviteter».

Samla sett mener vi at vi velger riktig virkemiddel til riktig tid, avhengig av situasjonen til den enkelte kommune og risikoforholdene i sektor samlet sett. Høsten 2025 satte vi i gang en intern prosess for å forbedre systemet vårt for områdeovervåkning og risikovurdering slik at vi i enda større grad skal kunne følge opp avdekket risiko fortløpende og kunne vurdere valg av virkemiddel. Dette var også tema for sør-vest på tilsynssamlingen høsten 2025.

Virkningen av tilsyn

Vi har som mål at tilsynene skal være lærende og vektlegger derfor også veiledning i både gjennomføringsfasen og retteperioden. Vi erfarer at veiledningen har vist seg særlig viktig i rettefasen overfor kommuner med lavere kapasitet. Vår vurdering er at veiledningen bidrar godt til regelverksforståelse for å sette skoleeierne i stand til å følge opp egne skoler etter at tilsynet er avsluttet. Selv om vi ikke kontrollerer kommunens internkontroll i seg selv, veileder vi på sammenhengen mellom internkontrollbestemmelsene og regelverkskrav på andre områder. I 2025 har det i liten grad vært behov for veiledning i rettefasen for tilsyn med barnehagemyndighetene.

Vi ber kommunene om å evaluere tilsynene våre, og tilbakemeldingen er at kommunene er fornøyde med hvordan våre tilsyn blir gjennomført, og ser på tilsyn som et viktig virkemiddel for økt regel etterlevelse.

Ettersom vi ikke avslutter et tilsyn før det er sannsynliggjort at kommunen vil få en praksis som er i tråd med regelverket, bidrar tilsyn direkte til at barn og unge får oppfylt sine rettigheter.

Virkningen av veiledning i skole

Det kan være vanskelig å måle effekten av veiledningstiltak, men på grunnlag av tilbakemeldingen fra sektor vet vi at veiledningen vår på ny opplæringslov har vært relevant, har gitt sektor god oversikt over hvilke endringer som er kommet og at de har fått belyst aktuelle problemstillinger innenfor risikoutsatte områder. Samtidig har vi fått viktig informasjon til kunnskapsgrunnlaget vårt.

Vår vurdering er at vi har nådd bredt ut til sektor og orientert om sentrale endringer i ny opplæringslov.

Vi mener at målrettet veiledning i saksbehandling bidrar i stor grad til at elever får oppfylt sine rettigheter og at skolen endrer praksis i den konkrete saken. Vi vurderer at det er en større utfordring for skolesektoren å overføre veiledning i en konkret sak til å endre praksis i sitt videre arbeid.

På samme måter følger vi opp spørsmål vi får fra sektor, og vi mener at virkningen av veiledningen er tilsvarende som i saksbehandlingen.

Vi mener at vi har bidratt godt til både økt engasjement rundt opplæringsloven, til regelverksforståelse og til å etablere lovlig praksis til beste for eleven. Samtidig vet vi at innføringen vil ta tid og at vi må fortsette med informasjon og veiledning for at barn og unge får det de har krav på i samsvar med regelverket.

Virkning av veiledning i barnehage

Tilbakemeldingene på samlingene våre er gode, og kommunene rapporterer at samlingene har bidratt til økt regelverksforståelse, tydeligere rolleavklaringer og mer systematisk erfaringsdeling på tvers av kommunene. Vi ser at kompetansen hos barnehagemyndighet knyttet til f.eks. risikovurderinger bedres. Vi opplever at myndighetenes tilsyn er blitt mer profesjonaliserte.

Med bakgrunn i dette er vår vurdering at våre virkemidler samlet sett fører til bedre regelverksetterlevelse i barnehagene.

Vi viser til 3.3.3.1.3.2 og 3.3.3.1.5.2 for mer detaljer.

Videre arbeid

Vi har avdekket utfordringer i å ha full oversikt over veiledningsaktivitetene våre som er direkte målrettet mot spesifikke barnehagemyndighet, barnehageeier og lokal skolemyndighet. For å redusere risikoen for at sektoren ikke blir likebehandlet eller at vi velger feil virkemiddel, vil vi forbedre vårt system for områdeovervåkning og risikovurdering.

Valg av tilsynsaktiviteter (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal velge de tilsynsaktivitetene som er best egnet til å gjenopprette etterlevelse av regelverket på en rask og effektiv måte. Statsforvalteren kan gi veiledning istedenfor å føre tilsyn, der det vurderes som best egnet virkemiddel.

Risikobildet ved starten av året

Statsforvalterens risikobilde er basert på tilgjengelig statistikk, informasjon gjennom klagesaker og tilsyn, samt henvendelser fra sektor, media, og annen informasjon fra medarbeidere i avdelingen.

Risikobildet er også basert på Utdanningsdirektoratets nasjonale risikovurderinger, som har funnet at det er særlig risiko knyttet til læringsmiljø og det spesialpedagogiske feltet. Disse feltene dominerte derfor vår tilsynsaktivitet i 2025.

Som i landet ellers, har andelen elever som rapporterer om mobbing økt de siste årene i Rogaland, men fylket har lavere andel på alle trinn, sammenliknet med landssnittet. Det er stor variasjon mellom kommunene, og de minste har ofte store årlige variasjoner. Vi ser også en stor variasjon mellom skoler i større kommuner. Som i Utdanningsdirektoratets analyse av Elevundersøkelsen, merker vi oss at rapportert trivsel ikke har gått ned.

Vi har lite oversikt over kommunenes arbeid med trygt og godt barnehagemiljø. Risikobildet er basert på Foreldreundersøkelsen, kommunenes nettsider og informasjon fra henvendelse og klagesaker. Vi ser at vi ikke alltid treffer med risikoanalysene på dette området, og har mangelfull informasjon om risikobildet. Vårt hovedintrykk er at kommunene i Rogaland jevnt over har en barnehagemyndighet med god kompetanse.

Selv om det er mye tilgjengelig statistikk på det spesialpedagogiske feltet, så er dette i hovedsak strukturell informasjon om antall vedtak, organisering, omfang, og til en viss grad kompetanse. Enkeltstående kan dette i liten grad knyttes til risiko, og må suppleres med kvalitativ informasjon. Vi er særlig bekymret for alder på sakkyndig vurdering, om vedtak stemmer overens med sakkyndig vurdering, og om opplæringen gjennomføres i tråd med vedtak. Individuelt tilrettelagt opplæring og spesialpedagogisk hjelp er kostnadsdrivere hos kommunene, og i en vanskelig økonomisk situasjon, søker kommunene nye måter å organisere denne hjelpen på. Dette er ikke alltid i tråd med lovverket, og det er vår oppfatning at det er stor og økende risiko for lovbrudd på dette området.

Innføring av ny opplæringslov har skjerpet lovkrav på noen områder, og Statsforvalteren i Rogaland har vurdert at elever som får opplæring i hjemmet er en sårbar elevgruppe.

Kommunene i Rogaland har bosatt mange flyktninger de siste årene, og vi har de siste årene kontrollert regelverksetterlevelsen på dette området, særlig knyttet til tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring. I 2025 vurderte vi at denne risikoen var redusert, og valgte å ikke gjennomføre tilsyn på dette området.

De siste årene har det vært en økning i andel elever på laveste mestringsnivå i lesing på 5. trinn. Dette er bekymringsfullt, og reiser spørsmål om kommunenes bruk av kartleggingsprøver og intensiv opplæring på 1.-4. trinn. Resultatene på de nasjonale prøvene sees i sammenheng med fritak og deltakelse.

Noen mindre kommuner har over tid hatt stort avvik mellom standpunkt- og eksamenskarakter. Når en ser at standpunktkarakteren ligger langt over eksamenskarakter i samme fag, og at elevene tidligere har hatt svake gjennomføringer på de nasjonale prøvene, så reiser det seg spørsmål om vurderingspraksisen i kommunen.

Kompetanse er den viktigste garantisten for kvalitet i barnehage og skole. Skolene i Rogaland har i snitt en større andel undervisningspersonale som ikke oppfyller kompetansekravene for tilsetning, sammenliknet med landssnittet. Selv om alle kommunene rapporterer om læremangel, så er dette mest prekært i mindre og usentralt beliggende kommuner. I flere av disse jobbes det med skolestruktur, hovedsakelig begrunnet med økonomi, men hvor også utfordringer med lærerrekuttering er et tema.

Også på barnehageområdet, er kompetansesituasjonen i Rogaland, svakere enn landssnittet. Over 300 årsverk pedagogiske ledere har dispensasjon fra utdanningskravet, noe som utgjør mer enn 11 prosent.

Bruk av tilsynsaktiviteter eller veiledning som er gjennomført for å håndtere risiko

Det var planlagt tilsyn i ni kommuner i 2025. Åtte av disse ble gjennomført som planlagt.

Vi har gjennomført tilsyn med skolemiljø ved fire skoler i to kommuner. Valg av tilsynsobjekt var basert på høye mobbetall over tid, samt informasjon

gjennom håndhevsordningen. Det ble avdekket lovbrudd på alle skolene som var involvert i tilsynene.

Kommuner med svært høye mobbetall er tilbudt veiledning, og er blitt oppfordret til å søke deltakelse i læringsmiljøprosjektet.

På barnehageområdet ble det gjennomført et tilsyn med barnehagemyndighetens påse-rolle knyttet til trygt og godt barnehagemiljø. Dette tilsynet ble avsluttet uten regelverksbrudd, og viser igjen utfordringene med å få en god oversikt over risikobildet i barnehagesektoren. Vi setter pris på at det i BASIL-rapporteringen fra 2026 samles inn informasjon om kommunenes tilsynsaktivitet, og tror at dette vil bidra til å gi et noe bedre bilde.

Det ble gjennomført et dokumenttilsyn knyttet til individuell tilrettelegging i barnehage. Bakgrunnen for tilsynet var sterke indikasjoner på feil regelverksforståelse, samt at kommunen viste liten vilje til veiledning på dette området.

Vi gjennomførte også et tilsyn med individuelt tilrettelagt opplæring ved tre skoler i en kommune. Utvelgelsen skyldtes også her, sterke indikasjoner på feil regelverksforståelse. Dette var særlig knyttet til PP-tjenesten, og dette tilsynet vil også gi ringvirkninger til barnehageområdet, samt en annen kommune med felles PP-tjeneste.

Vi planla dokumenttilsyn med to av de minste kommunen i Rogaland, knyttet til ITO og internkontroll. Basert på at den ene av kommunene opplevde store utfordringer i læringsmiljøaker, valgte vi å avlyse tilsynet. Vi har veiledet kommunen tett i læringsmiljøaker, og forventer ringvirkninger til andre områder.

Basert på den nye bestemmelsen som pålegger kommunene å åpne tilsyn innen tre måneder etter informasjon om hjemmeopplæring, har vi gjennomført tilsyn med to kommuner i 2025. Utvelgelsen var basert på GSI-tall.

Vi følger opp regelbrudd på læremorm, bemanningsnorm og pedagognorm, avdekket gjennom GSI og BASIL.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennomført to hendelsesbaserte tilsyn med fylkeskommunen, knyttet til klageinstans og fagprøver.

Vi har også gjennomført tilsynsaktivitet som innhenting av redegjørelse og informasjon i forbindelse med henvendelser eller situasjoner hvor vi vurderer at det er stor sannsynlighet for regelverksbrudd. Basert på tilbakemeldingen, vurderer vi om det er behov for ytterligere oppfølging, åpning av tilsyn, eller om det er sannsynliggjort at kommunen håndterer situasjonen.

Risikobildet ved slutten av året, og hvilke tiltak Statsforvalteren planlegger for restrisikoen

Vi vurderer at det er lavere risiko for regelverksbrudd på områdene vi har ført tilsyn eller gitt veiledning. Men det er fremdeles en høy risiko for lovbrudd i sektoren, og vi vil i 2026 gjennomføre flere, og mer spissede tilsyn.

Vi vurderer fremdeles at risikoen for og konsekvensene av regelverksbrudd er vesentlige knyttet til skolemiljø og spesialpedagogikk. Kommunenes behov for nedskjæring går erfaringsmessig utover det spesialpedagogiske feltet. I 2026 vil vi kontrollere saksbehandlingstid i utvalgte PP-tjenester. Det er stor variasjon i bruk av alternative opplæringsarenaer, og vi vil også kontrollere at bruk av dette er tilrådet i sakkyndig vurdering, og at de utplasserte elevene har vedtak om dette.

Vi ser fortsatt et behov for å kontrollere kommunenes rutiner knyttet til oppfølging av elever med hjemmeopplæring. Dette er potensielt svært sårbare elever, og det er viktig å sikre at de får en forsvarlig opplæring.

Flere elever har langvarig skolefravær, ofte uten opplæring. Årsakene til dette er mange og komplekse, men vi ønsker å utvikle et egeninitiert tilsyn for å kontrollere hvordan kommunen sikrer at disse elevene får et forsvarlig opplæringstilbud.

Flere kommuner har ytret bekymring for lang ventetid for nyankomne flyktninger, før de får tilbud om videregående opplæring. Fylkeskommunen har nå vedtatt å redusere antall inntak fra 4 til 2, noe som gir enda lenger ventetid. Dette er ikke lovstridig, men flere rapporterer om fallende motivasjon og fare for å havne i feil miljøer, særlig i de større byene.

I forberedende opplæring for voksne, er kommunene godt i gang med å modulstrukturere opplæringen. Vi har fått meldinger om at flere større opplæringssentre ikke tar i bruk denne muligheten fullt ut, og at det i praksis er predefinerte løp. Dette kan delvis skyldes at fylkeskommunen ikke tilbyr kombinasjonsløp, og at det å bli ferdig med et fag ikke har stor betydning, da flere deltakere må ha et fulltidstilbud.

Planleggingen av tilsyn starter allerede i august, og informasjon om risiko veies i forhold til behov for akutt oppfølging eller kunnskapsgrunnlag for planlagte tilsyn. Vi registrere henvendelser og henvendelser gjennom hele året, og gjør en kontinuerlig vurdering av virkemidler og oppfølgingsbehovet ved mistanke om regelverksbrudd.

Vi har over tid sett behovet for å samle kommunekunnskapen, og i større grad se informasjonskilder i sammenheng. Utdanningsavdelingen gjennomfører derfor en omorganisering, slik at en bedre kan utnytte avdelingens kunnskaper og ressurser.

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at skolene har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Informasjon og veiledning

God forståelse av regelverket gir økt kompetanse om hva som gir et trygt og godt skolemiljø. For å sikre nødvendig kompetanse har vi gjennomført fire

digitale informasjonsmøter som støtte til innføring av ny opplæringslov. I disse møtene har vi sett på trygt og godt skolemiljø i sammenheng med oppfølging av fravær, individuelt tilrettelagt opplæring og fysisk inngripen. Vi har også vist til våre erfaringer fra håndhevingsordningen etter innføring av ny opplæringslov.

Vi har arrangert en egen samling for privatskolene i Rogaland, der vi blant annet hadde innlegg om oppfølging av fravær og plikten til å undersøke i skolemiljø saker. Vi arrangerte oppvekstkonferanse, der tema blant annet var viktigheten av et godt lag rundt barnet, konstruktivt skole- hjem samarbeid og arbeid med skoledeltagelse for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø.

Videre har vi et "åshjul på nett" som sikrer at vi publiserer artikler på vår hjemmeside om retten til et trygt og godt skolemiljø og hensynet til barnets beste. Vi informerer også om kompetansepakkene til Udir og ressursidene deres i vår kontakt og veiledning med sektor.

Læringsmiljøprosjektet

Rogaland har to kommuner som deltar i Læringsmiljøprosjektet i pulje 8 og 9 og vi er i rekrutteringsfasen til pulje 10. Vi følger de to kommunene i pulje 8 og 9 tett opp, og deltar i alle styringsgruppemøtene, samt på lokale fagdager og nasjonale fagdager ved kapasitet. Etter forespørsel fra veilederne har Statsforvalteren hatt faglige innlegg på de lokale fagdagene om regelverk knyttet til kap.12. På den måten bidrar vi til kompetanseheving hos både skoleeier, skoleledere og ansatte på skolene, samt at vi kan underbygge og forsterke arbeidet til veilederne. Vi har registrert at mobbetall fra elevundersøkelsen har endret seg i positiv retning på den ene skolen som deltar i pulje 8. Dette kan være en av flere indikasjoner på at kommunen og skolene i pulje 8 har utbytte av å delta i Læringsmiljøprosjektet.

Tilsyn

I 2025 har vi gjennomført felles nasjonalt tilsyn med temaet skolemiljø og internkontroll i to kommuner. Vi har som mål at både åpningsmøte og tilbakemeldingsmøte med tilsynskommunene, skal bidra til læring. Vi har som mål at også innholdet i tilsynsrapportene skal være lærende, og på den måten gir økt kompetanse til skoleeier og skoleledere om hva som gir et trygt og godt skolemiljø på skolene. Vi ønsker bred deltagelse av ansatte på skolene som deltar i tilsynet.

Vi tilbyr veiledning til kommunene i fasen mellom endelig rapport og frist for retting i de tilfellene der kommunene har utfordringer med å lukke påleggene. Tilsyn gir både kommunen og oss en god innsikt og forståelse av status i kommunen, og gir oss muligheten for en presis og målrettet veiledning.

Håndhevingsordningen

Vi er bevisste på å ha god dialog med skoleledere i håndhevingsordningen, og vi prioriterer tid på å veilede.

Etter innføring av ny opplæringslov, har vi endret interne rutiner i vår håndhevingsordning. Ved oppstart av ny skolemiljø sak, tar vi kontakt med skoleleder på den aktuelle skolen, og tilbyr en oppstartsamtale på Teams. I forkant av teamsmøtet får skoleleder *skjema for redegjørelse*, slik at skolen kan være best mulig forberedt og kan nyttiggjøre seg av samtalen. I oppstartsamtales informerer vi om saksgang og innholdet i melding fra foresatt/elev. Vi gjennomgår punkter som vi har erfart at skolene synes er utfordrende. Dette kan eksempelvis være om eleven er tilstrekkelig hørt, og har fått fritt uttrykke sine meninger og ønsker, om saken er undersøkt bredt og grundig, om skolen har utarbeidet en aktivitetsplan med en klar formulering av hvilke mål tiltakene skal løse, og om skolen har vurdert om tiltakene er til elevens beste.

Hensikten med samtalen er at rektor skal reflektere over om det er behov for ytterligere arbeid i saken, ikke at rektor skal redegjøre muntlig for saken til oss. Vi har derfor stort fokus på at samtalen skal være på et overordnet nivå, og at selve innholdet i den innmeldte skolemiljø saken ikke skal drøftes. Skolens vurderinger og oppfatning av saken skal komme frem av den skriftlige dokumentasjonen vi ber om i *skjema for redegjørelse*.

Vi legger vekt på at våre vedtak skal være lærende, og dermed kunne gi veiledning til skolene på hva som gir et trygt og godt skolemiljø. Fra dialog med skoleledere, skoleeiere og mobbeombudene, vet vi at våre vedtak blir brukt aktivt både av skoler og kommuner til å lære utover den enkelte sak. Vi henviser i stor grad til forskning og Udir sine ressursider i våre vedtak. Dette medfører at skoleledere/skoleeiere i større grad benytter seg av disse ressursene, og at arbeidet med trygt og godt skolemiljø da får en høyere kvalitet. Vi oppfordrer også skoleledere til å benytte seg av Udir sine kompetansepakker om trygt og godt skolemiljø og inkluderende praksis.

Vår vurdering av tiltakene

Vi har gjennomført både universelle og målrettede tiltak for å heve kompetansen i sektor om hva som gir et trygt og godt skolemiljø. Vi vurderer at et av de mest virkningsfulle virkemidlene er veiledning gjennom tilsyn, både i åpning og avslutning av tilsyn, samt at vi tilstreber at rapporten i seg selv også skal gi økt kompetanse. Valg av tilsynskommune er basert på en samlet risikovurdering, og vi kan derfor tilpasse veiledningen målrettet til kommunens behov og egenart.

Videre er vår vurdering at endringen vi har gjort i oppstart av skolemiljø saker i håndhevingsordningen, har medført at skolene i større grad enn før reflekterer rundt egen praksis i arbeidet med et trygt og godt læringsmiljø. Vi ser at sektor i økende grad gjennomfører bredere og grundigere undersøkelser, og at de i større grad hører eleven. Generelt registrerer vi at håndhevings sakene ofte er mer komplekse sammenlignet med tidligere år. Vi antar at dette skyldes at skolene i økende grad klarer å løse de mindre komplekse sakene selv, og at de dermed ikke blir meldt videre til oss. Vi erfarer at flere foresatte kontakter Statsforvalteren, før de har meldt bekymring til skolen. I disse henvendelsene veileder vi foresatte til å ta kontakt med skolen. Størstedelen av disse henvendelsene ender ikke opp som ny sak i håndhevingsordningen, og det er grunn til å tro at skolene selv har hatt tak i saken.

Vi har variert måtene vi har veiledet på, og gjennom digitale samlinger om innføring av ny opplæringslov, har vi nådd bredt ut til sektor og dekket ulike behov. Statsforvalteren i Rogaland sitt bidrag til sektors kompetanse har vært å vedlikeholde etablert kompetanse, og veilede om og formidle endringer i ny opplæringslov. I veiledning mot sektor dette året har vi lagt mer vekt på målrettet veiledning på hva som gir et trygt og godt skolemiljø,

regelverksforståelse av fysisk inngripen, samt grenseoppgangen mellom kap.11 og kap.12 i opplæringsloven og et stadig økende skolefravær. Utvalg av tema for veiledning mot sektor er grunnet saker med stor kompleksitet som er innmeldt i håndhevingsordningen, samt kontakt med sektor i forkant av møtene. Vi ser at det er vanskelig for skolene og løse sammensatte saker der ulike rettigheter er utløst for eleven. Dette har eksempelvis medført at vi i flere tilfeller har veiledet om klagerett og dermed behandlet både skolemiljøsak i håndhevingsordningen og klage på individuelle rettigheter etter kap. 11 på samme elev, samtidig. Vi var derfor vurdert at i kontakt og i veiledning mot sektor har det vært viktig å se ulike regelverk samtidig og i sammenheng.

Psykososialt barnehagemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at barnehageeier og de som arbeider i barnehagen har kompetanse på hva som gir et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Statsforvalteren skal bidra til at barnehageeiere og ansatte har tilstrekkelig kompetanse om hva som skaper et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Som del av dette arbeidet har Statsforvalteren i 2025 videreført webinarserien om barnehageloven kapittel VIII, rettet mot barnehageeiere, ledere og ansatte. Webinarserien er delt i tre temaer: barns rettigheter, nulltoleranse og forebyggende arbeid, samt plikten til å sikre et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Innholdet er kort og praktisk rettet, og kan brukes både samlet og enkeltvis i ulike sammenhenger, som personalsamlinger, planleggingsdager, avdelingsmøter og foreldremøter. Webinarene er tilgjengelige på Statsforvalterens nettsider og har hatt mellom 650 og 900 avspillinger per del, med flest visninger på delen om aktivitetsplikten. Tilbakemeldingene har vært gjennomgående positive, blant annet fra styreere som bruker webinarene som refleksjonsverktøy for nyansatte og som årlig gjennomgang for alle ansatte.

Erfaringer fra Statsforvalterens tilsyn viser at barnehageeiere og ansatte i hovedsak har kompetanse og oppmerksomhet rettet mot det forebyggende arbeidet. Samtidig er det store variasjoner i praksis når det gjelder etterlevelse av §§ 42 og 43. Det er fortsatt ulik forståelse av sentrale begreper som mobbing, utestengning og krenkelser, noe som skaper utfordringer knyttet til oppfølging av aktivitetsplikten. Statsforvalteren ser også at terskelen for å iverksette tiltak og utarbeide skriftlig plan i enkelte tilfeller er høy. Vi har mottatt henvendelser som viser behov for tydeligere forståelse av den skjerpede aktivitetsplikten, og det forekommer situasjoner der krenkelser utført av ansatte ikke meldes til styrer eller følges opp i tråd med regelverket.

Videre er det store variasjoner i hvordan barnehagene informerer foreldre om rettigheter og plikter etter barnehageloven kapittel VIII. Manglende kunnskap hos foreldre om hva de kan forvente av barnehagens arbeid, og hvilke krav som kan stilles til oppfølging, innebærer en risiko for at bekymringer ikke meldes videre. Dette forsterkes av at barnehagemyndighetens rolle og ansvar ikke fremstår tilstrekkelig tydelig for foreldre.

Barnehagemyndigheten har ansvar for å ha oversikt over kompetanse og regelverksetterlevelse hos barnehageeiere og barnehager, gjennom sin risikovurderinger. Statsforvalterens erfaring er at barnehagemyndigheten i mange kommuner har begrenset kapasitet og kompetanse til å påse etterlevelse av reglene i barnehageloven kapittel VIII, og ofte mangler tilstrekkelig oversikt over kompetansen i barnehagene. På denne bakgrunn har Statsforvalteren de siste tre årene prioritert tilsyn med barnehagemyndighetens ansvar for regelverksetterlevelse etter kapittel VIII. De gjennomgående hovedutfordringene er manglende kompetanse og kapasitet, utilstrekkelig informasjonsgrunnlag for vurdering av regelverksetterlevelse og svak systematikk i oppfølging når barnehage og eier svikter.

De påpekte utfordringene understreker behovet for en tydeligere og mer systematisk rolleutøvelse hos barnehagemyndigheten. Ved regelverkssamlingen høsten 2025 vektla Statsforvalteren derfor barnehagemyndighetens ansvar for internkontroll, risikovurdering og oversikt over kompetansebehov i både kommunale og private barnehager. Kapittel VIII har vært prioritert i Statsforvalterens samlinger med barnehagemyndigheten siden lovendringen.

I forbindelse med regelverksamlingen vi hadde i oktober hentet vi inn oppdatert informasjon om myndighetenes tematiske prioriteringer for veiledning og tilsyn i barnehagesektoren. Gjennomgangen viser tydelig at både tilsyns- og veiledningsaktivitetene i stadig større grad rettes inn mot arbeidet med et trygt og godt barnehagemiljø.

Fokuset fra myndighetene er særlig knyttet til barnehagenes ansvar for å forebygge, avdekke og håndtere forhold som kan påvirke barnas trivsel og trygghet. Dette innebærer at tematisk innretning, dokumentasjonskrav og oppfølging i hovedsak dreier seg om hvordan barnehagene sikrer et inkluderende, omsorgsfullt og trygt miljø for alle barn.

Samtidig er vi fremdeles bekymret for om rettsvernet til barn er tilstrekkelig ivarettatt på dette området. For å sikre økt etterlevelse og måloppnåelse for bestemmelsene i kapittel VIII er det behov for bedre kunnskap om hvordan regelverket fungerer i praksis, og en mer samordnet innsats, særlig rettet mot barnehagemyndigheten som har ansvar for å påse regelverksetterlevelse.

Rask behandling i saker etter § 9 A-6 (fra kapittel 3.3.3.1.3.3 i TB)

Rapportere på

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

Vi har videreutviklet tiltakene fra fjoråret, og har gode maler og rutiner på vår saksbehandling. Dette effektiviserer saksbehandlingen, og bidrar til lik praksis. Vi diskuterer vanskelige og konkrete saker med strukturerte møter mellom saksbehandlere. Vi anonymiserer gode vurderinger og samler disse, slik at de kan gjenbrukes og tilpasses til andre lignende saker. Dette gjør at vi sparer tid på å finne referanser til fagressurser.

For å skape bevissthet knyttet til sakbehandlingstid, viser vi saksbehandlingstiden på enkeltsaker oversikten over saker. Behandlingstid under 30 dager

blir markert med grønt, over 30 dager blir markert med rødt. Dette bevisstgjør saksbehandlere på hvor lang saksbehandlingstid de bruker i den enkelte sak. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid der vi fattet vedtak var 31,4 dager. Vi har som mål å komme under 30 dager. Vi er i tillegg opptatt av at saksbehandlingstiden ikke skal gå utover kvaliteten i vedtakene våre.

I 2025 fikk vi omtrent like mange henvendelser som i 2024. Vi har som rutine å kontakte melder samme dag eller påfølgende dag etter at saken er meldt. I noen få saker må vi bruke tid for å komme i kontakt med melder, noe som kan forsinke saksbehandlingstiden. I underkant av 30% av meldingene resulterer i veiledning til melder. I disse tilfellene omhandler innmeldte saker ofte skolemiljøet generelt, at saken ikke er meldt til skolen først, individuelt tilrettelagt opplæring, skolefravær eller klasseinndeling. Det er derfor en viktig prioritet å avklare grunnlaget for meldingen i den første kontakten med melder.

Etter at grunnlag for melding er avklart og melder har gitt oss utfyllende informasjon, skriftlig eller muntlig, kontakter vi rektor og tilbyr en oppstartsamtale som beskrevet under kapittel 3.3.3.1.3.1. Skoleleder får i utgangspunktet en uke på å sende inn skriftlige dokumentasjon. Vi er tilgjengelige for veiledning i denne fasen, om det er spørsmål som ikke allerede er avklart i oppstartsamtalet. For å sikre at eleven er tilstrekkelig hørt har vi veiledet muntlig i oppstartsamtalet med rektor. I de tilfellene der vi har konkludert med at saken ikke er opplyst godt nok til at vi kan vurdere om tiltaksplikten er oppfylt, har vi veiledet skriftlig i vedtaket.

Før innføring av ny opplæringslov, hadde vi som praksis at vi selv hørte de fleste eleven i alle sakene våre, enten fysisk eller digitalt. Dette påvirket saksbehandlingstiden noe, men vi vurderte at samtalene med den enkelte elev, gav høyere kvalitet og likebehandling i sakene våre. Etter ny opplæringslov og endret praksis i oppstart av skolemiljøsakene, hører vi ikke alle elevene selv. Hvis det kun er elevens stemme som mangler for å vurdere om vi har tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om skolen har satt inn egnede tiltak, hører vi eleven selv. Det samme gjelder i de tilfeller hvor fremstillingen til skolen og foresatte er veldig ulik, og foresatte har liten tillit til skolen og at skolen skal høre eleven.

Saksbehandlerne samarbeider for å fordele saker etter kapasitet. Dette gjelder særlig ved fravær, eller andre tidsavgrensede oppgaver. Alle saksbehandlerne på håndhevsordningen har også andre oppgaver på andre fagfelt. Dette kan påvirke saksbehandlingstiden noe, men vi vurderer at variasjon i oppgavene bidrar til økt kompetanse hos den enkelte, og at dette dermed veier opp. I 2025 har vi hatt stabil og god kapasitet blant saksbehandlerne.

Vår vurdering er at selv om målet om 30 dagers saksbehandlingstid ikke er helt nådd enda, behandler vi sakene innen rimelig tid, og at det systematiske arbeidet vårt bidrar til dette gjennom stadig forbedring og effektivisering av saksbehandlingen vår.

Rettsanvendelse og forståelse av saksbehandlingsreglene i vedtak (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal arbeide systematisk for å bidra til at antall vedtak med feil fra lokal skolemyndighet reduseres

Det er gjennom vår klagebehandling vi kan avdekke feil i skoleeiers vedtak.

Vi har flest saker innenfor skoleplassering, skyss og individuelt tilrettelagt opplæring, da særlig oppl. 11-6. I tillegg er omfanget av standpunktklager stort. Den vanligste feilen er at sakene ikke er tilstrekkelig opplyst av førstinstans, både hva klagen gjelder og hva grunnlaget for vedtaket er. I tillegg er mange vedtak mangelfulle når det gjelder vurderinger av barnets beste, herunder barnets stemme.

Dersom feilen er av mindre forvaltningsmessig karakter, som ikke påvirker vedtakets innhold, påpeker vi og reparerer feilene og gir veiledning i behandling av klagen. Vi registrer alle feil som en del av risikovurderingen vår. Når vi ser hvilke feil som går igjen, bruker vi det som grunnlag for valg av senere virkemidler, eksempelvis veiledning til flere skoleeiere eller i valg av tilsynsobjekter. Dersom feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, vurderer vi om vi opphever saken og gir grundig veiledning til kommunen, eller retter opp feilene i vår klagebehandling. Det er i mange tilfeller krevende og tidkrevende å rette opp feilene i vår klagebehandling fordi vi vanskelig klarer å skaffe oss tilstrekkelig med opplysninger om skolens praksis, ressursituasjon osv. I slike tilfeller opphever vi vedtaket og saken sendes tilbake til førstinstans for nytt vedtak.

Når sakene er for dårlig opplyst opphever vi og sender tilbake, eller innhenter nødvendig dokumentasjon selv. I begge tilfelle gir vi veiledning slik at praksisen bedres. Også her registrerer vi type saker og typiske mangler.

Vi ser fremdeles mangler i vurderinger av hva som er til det beste for eleven. Selv om vi i 2024 hadde omfattende veiledning på dette, har vi måttet følge opp også i 2025. Vi har lav terskel for å vise til barneombudets og Udirs opplæringsmateriell, og til hvilke momenter som kan være mest aktuelle i barnets beste vurderinger direkte knyttet opp mot de ulike sakstypene for kommunens vedtak. Selv om vi ser en forbedring, må vi fortsette å følge opp dette neste år.

Gode maler og klarspråk i vår klagebehandling gir også god veiledning i hvilke krav som stilles. Blant annet har nye maler for behandling av standpunktkarakterer gjort det lettere for skolene å vite hva som kreves og hvordan de skal forberede saken før den oversendes til oss. Vi opphever i over halvparten av standpunktklagene, ofte på grunn av at saksforberedelsen til skolen gir utydelig og upresis informasjon i fastsettelsene av standpunktkarakteren. Vi følger dette opp gjennom veiledning på regelverkssamlinger og informasjon på våre nettsider. Vi har sett at det er positiv utvikling på dette punktet.

For klager på individuelt tilrettelagt opplæring, skyldes ofte feilen for dårlig opplysning fra PPT, eller at vurderinger av elevens beste er mangelfull. Vi avdekker fortsatt manglende forståelse hos vedtaksmyndighet for hvilke krav som stilles til enkeltvedtak om individuell tilrettelegging, i tillegg avdekkes fortsatt mangelfull kompetanse knyttet til skillet mellom rett til personlig assistanse og rett til ITO, og mangelfull kompetanse om kompetansekravene som

følger av § 11-9 for ITO.

Vi har vurdert at vi i tillegg til vår veiledning i behandling av klagesaken, er det viktig å gi god informasjon til PPT. Vi har derfor jevnlig møter med PPT, både på ledernivå og årlige samlinger for nyansatte. Vi vurderer at dette gir god effekt i og med at PPT er så sentrale i opplysningen av disse sakene.

I veiledningen har vi prioritert individuelt tilrettelagt opplæring fordi det er i disse sakene vi opphever størst andel vedtak og ser flest feil i skolemyndighetens vedtak. Vi vurderer at tiltakene våre har effekt, men ser at vi må fortsette å prioritere dette arbeidet.

Vedtak fra barnehagemyndighet med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal arbeide systematisk for å bidra til at antall vedtak med feil fra barnehagemyndigheten reduseres

Statsforvalteren arbeider systematisk for å redusere forekomsten av feil i vedtak fattet av barnehagemyndigheten. Gjennom henvendelser og klagebehandling i 2025 har vi identifisert flere tilbakevendende utfordringer. Vi finner det bekymringsfullt at det er så få klager fra barnehagesektoren. De mest sentrale gjelder manglende opplysning av sakene i førsteinstans, utilstrekkelige vurderinger av barnets beste og svak forståelse av forvaltningslovens krav.

De identifiserte utfordringene er sammenfallende med funn fra tidligere år, noe som viser at det fortsatt er behov for målrettet støtte til kommunene, spesielt når det gjelder saksopplysning og barnefaglige vurderinger. Dette styrker vår vurdering av at prioriteringen av veiledning og kompetansetiltak er riktig og nødvendig for å sikre forsvarlig saksbehandling.

Gjennom klagebehandlingen gir vi grundig veiledning om de avdekkede manglene og om hvordan kommunene kan rette opp i feilene og styrke sin saksbehandling. Erfaringene viser at kommunene opplever denne veiledningen som nyttig, og tilbakemeldingene er gjennomgående positive. Veiledningen i klagebehandlingen fremstår som et av våre mest effektive virkemidler. Kommunenes respons indikerer at de både etterspør og anvender den faglige veiledningen, og vi ser tydelige forbedringer i flere kommuners nye vedtak. Det er likevel variasjoner, noe som tilsier at veiledning bør videreføres og differensieres.

I løpet av året har Statsforvalteren hatt omfattende og systematisk dialog med PP-tjenesten, blant annet gjennom egne samlinger for nyansatte og ledere. I samlingene har vi gjennomgått kravene til sakkyndige vurderinger og vurderingen av barnets beste i detalj. Formålet har vært å styrke PP-tjenestens arbeid, slik at utredningene gir et forsvarlig og faglig solid grunnlag for vedtak fattet av barnehagemyndigheten. Tilbakemeldingene fra deltakerne har vært gjennomgående positive.

Statsforvalterens kontakt med PP-tjenesten er kjent for barnehageeier og barnehagemyndigheten i kommunene. Etter vår vurdering er tiltakene godt egnet til å bidra til riktig forståelse av regelverket, bedre utredninger av barns behov for individuell tilrettelegging, og til å styrke vår mulighet til å identifisere risiko for manglende etterlevelse av regelverket. Den jevnlig dialogen med PPT-lederne bidrar samtidig til økt kunnskap om rettigheter og plikter hos barnehageeiere, barnehagemyndigheten og barnehageledere.

Samtidig har Statsforvalteren blitt mer oppmerksom på at den tette dialogen med PPT-lederne kan påvirke barnehageeier og barnehagemyndighetens mulighet til selv å identifisere PP-tjenestens kompetansebehov. Det er derfor viktig at PP-tjenestens kompetansebehov synliggjøres og følges opp av barnehageeier og barnehagemyndigheten, slik at behovene kan ivaretas og eventuelt meldes inn i arbeidet med kollektiv kompetanseutvikling.

I tillegg har Statsforvalteren arrangert regelverkssamlinger for barnehagemyndigheten. Formålet med disse samlingene er å styrke kommunenes forståelse av relevant regelverk, sikre mer enhetlig praktisering og bidra til å redusere feil i saksbehandlingen. Også her melder deltakerne om stor nytteverdi, og interessen for videre faglige samlinger er betydelig. Regelverkssamlingene ser ut til å bidra til en tydelig forbedring av kommunenes rettsanvendelse, særlig når det gjelder forvaltningslovens krav og vurderingen av barnets beste. Økt etterspørsel indikerer at kommunene har behov for kontinuerlig kompetanseheving, og tiltaket vurderes som godt egnet til å bygge en mer felles forståelse på tvers av kommunene.

Statsforvalteren publiserer jevnlig artikler om blant annet barnehageopptak, tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp. Disse artiklene er i tillegg til informasjon også rettet mot å forebygge gjentakende feil og styrke forståelsen av regelverket i barnehageloven og forvaltningsloven. Kombinasjonen av skriftlige artikler, webinarer og fysiske samlinger gjør at vi når ut til et bredt spekter av aktører innen barnehagefeltet. Tilnærmet 900 abonnenter følger våre nyhetsoppdateringer. Den brede og kombinerte formidlingsstrategien vurderes som viktig for å nå ulike målgrupper og for å sikre likeverdig tilgang på informasjon. Tilbakemeldinger viser at informasjonen er nyttig og brukes i praksisfeltet.

For å sikre god systematikk i arbeidet registrerer vi løpende alle identifiserte svakheter, feil og mangler i en samlet oversikt over klagesakene. Denne oversikten inngår i vår risikovurdering og bidrar til å prioritere hvilke tiltak som er mest hensiktsmessige å gjennomføre. Den fungerer også som et sentralt grunnlag ved valg av tilsynsobjekter og utvikling av forebyggende tiltak. Systematikken i registreringen gir oss et bedre kunnskapsgrunnlag og gjør det mulig å tilpasse tiltak til reelle utfordringer i kommunene. Oversikten vurderes som et viktig element i vår evne til å jobbe risikobasert og målrettet.

Selv om antallet klager på vedtak fra barnehagemyndigheten er relativt lavt, vurderer vi at de samlede tiltakene vi har iverksatt er både målrettede og effektive. Arbeidet bidrar til å styrke rettssikkerheten for barn og foreldre, samtidig som det hever kvaliteten på barnehagemyndighetenes saksbehandling og praksis.

Det lave antallet klager kan tolkes som et tegn på at kommunenes praksis i stor grad ligger innenfor rammene av forsvarlig saksbehandling, men få klager gir ikke nødvendigvis et fullstendig bilde av situasjonen. Det kan også skyldes at foreldre i begrenset grad kjenner til sine rettigheter eller klageadgangen. Samlet sett vurderer vi at tiltakene gir god effekt, og at prioriteringene er faglig begrunnet og i tråd med Statsforvalterens ansvar for å sikre lovoppfyllelse og rettssikkerhet. Samtidig viser utviklingen i kommunene at det fortsatt er behov for oppmerksomhet på regelverksetterlevelse, kvalitet i sakkyndige

vurderinger, bedre datagrunnlag og ivaretagelse av individuelle rettigheter framover.

Statsforvalteren skal bidra til at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at elever i grunnskolen får den individuelle tilretteleggingen de har krav på etter opplæringsloven §11-4 flg.

Beskrivelse av iverksatte tiltak:

For å følge opp skolemyndighets arbeid med å sikre at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på, har vi i 2025 videreført:

1) *Åpne Teamsmøter (4 stykk) for skolemyndighet m.fl.* Hensikten har vært støtte til innføring av ny opplæringslov, inkludert opplæring i regelverket etter kapittel 11.

2) *Samarbeid med alle kommunale PP-tjenester og PPT i fylkeskommunen.* Kontakten har bestått av:

- Kontaktmøte med alle PPT-lederne.
- Regelverksamling om kapittel 11 og individuelle tilrettelegginger. Åpent webinar for PPT-ledere og PPT-rådgivere.
- Fagdag for nytilsatte PPT-rådgivere og PPT-ledere. Opplæring i regelverket om individuelle tilretteleggingen.

3) *Fagdag for skoleansvarlige ved barnevernsinstitusjoner og kommunal barneverntjeneste.* Opplæring i regelverket, for å sikre at de skoleansvarlige og barneverntjeneste, har kunnskap om regelverket for individuell tilrettelegging.

Intern opplæring av barnevernteamet, ved helse-, sosial- og barnevernsavdelingen SFRO. Opplæring i kapittel 11 for de som klagebehandler og fører tilsyn etter barnevernsloven, blant annet tilsyn med opplæring i institusjon.

4) *Samarbeid mellom PP-tjenestene og BUP-avdelingene (under Helse Vest).* Vi deltok med innlegg og i dialogarbeid, om individuelle rettigheter.

5) *Egen saksmappe i Elements: Ny opplæringslov -spørsmål og avklaringer.* I 2025 er det 131 nye journalposter. Mange av spørsmålene knytter seg til regelverket rundt individuell tilrettelegging. I tillegg har vi svart ut diverse spørsmål om individuell tilrettelegging fra skoleeiere og PPT, som ikke er ført i felles saksmappe.

6) *Nettartikler publisert på vår hjemmeside.* Vi har i 2025 publisert 20 artikler som belyser ulike sider ved individuell tilrettelegging.

7) *Vi er tilgjengelige og besvarer både skriftlige og muntlige henvendelser fra foresatte, barneverntjeneste, PPT, skoleeiere m.fl., som gjelder konkrete individualsaker.*

8) Vi var medarrangør av *Inn på Tunet. Nasjonal konferanse* i Stavanger 11.02.2025. (Barn og unge).

9) Vi var medarrangør av *Kommunelederkonferansen for implementering av menneskerettighetskonvensjonen CRPD.* (Vestland, Rogaland og Agder) 19.11.2025.

Vurdering av hvordan tiltakene har fungert:

Teamsmøtene som har vært arrangert 4 ganger gjennom 2025, har hatt god deltakelse, 400-500 per møte. Ulike aspekt ved blant annet individuell tilrettelegging har blitt belyst. Det har vært mulig å spille inn tema og problemstillinger til oss på forhånd. Tilbakemeldingen fra sektor har vært gode. Vi vurderer at det har vært en effektiv måte å nå mange med kunnskap om blant annet kapittel 11.

Teamsmøtene mener vi bidrar til høy kunnskap om individuell tilrettelegging i sektor, noe som i neste omgang bidrar til at elever i grunnskolen får den individuelle tilretteleggingen de har krav på.

Vi har også i 2025, prioritert å ha mye kontakt med PPT. Vår kontakt med PPT, er kjent for skoleeier i kommunene og fylkeskommunen. Kontakten med PPT opprettholder vi, for å sikre god kunnskap om og forståelse for regelverket om individuell tilrettelegging, og hva som kreves av PPT som sakkyndig instans. Vi vurderer at en kompetent PP-tjeneste, som har kunnskap om regelverket, sikrer bedre informasjon til elever/foresatte om rettighetene, og det gir bedre utredning av elevers behov i sakkyndig vurdering. Dette vil i neste omgang kunne sikre at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på.

Gjennom at PPT har god kjennskap til kapittel 11, sikrer vi at både kommunale -, fylkeskommunal - og private skoleeiere og rektorer, kan få korrekt bistand fra PPT i regelverket om individuell tilrettelegging.

God kompetanse hos vedtaksmyndighet fører til mer korrekte enkeltvedtak, noe som i neste omgang sikrer at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på.

Kontakten med PPT gir oss også et kunnskapsgrunnlag om ståsted i kommunene og fylkeskommunen, og øker vår mulighet for å avdekke risiko for manglende etterlevelse av regelverket i sektor.

Samtidig har vi i økende grad stilt oss spørsmål, om vår kontakt med PPT-lederne kan hindre at skoleeier selv avdekker PPT-tjenestens kompetansebehov, og følger dette opp. Vi er nå bevisst at PP-tjenestens kompetansemangel må synliggjøres og oppdages av skoleeier, slik at disse behov blir tatt hånd om, og evt. meldt inn i de lokale behovsmeldingene i forbindelse med Kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole.

Våren 2025 gjennomførte vi opplæring om kapittel 11 for skoleansvarlige ved alle fylkets barnevernsinstitusjoner og kommunal barneverntjeneste. Denne opplæringen gjennomførte vi også internt hos Statsforvalteren, for de som jobber etter barnevernlova. Vi opplever at det er stort behov for kunnskap om regelverket for individuell tilrettelegging, og hvordan dette skal etterleves for ekstra utsatte elever som bor i barnevernsinstitusjoner. Vår opplæring gitt i denne sammenhengen, vurderer vi bidrar til at også elever i barnevernsinstitusjoner, får den individuelle tilrettelegging de har krav på etter opplæringsloven.

Høsten 2025 deltok vi i samarbeidsmøte mellom PPT og BUP-poliklinikker. Dette bidrar til kunnskap om regelverket for individuelle rettigheter, til to sentrale aktører som begge, gjennom kunnskap om individuelle rettigheter, vil bidra til å sikre at særskilt sårbare elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på. Samarbeidet er kommet i stand fordi PPT og BUP ser behov for større kunnskap om dette regelverket, og kjenner behov for kunnskap om og differensiering mellom de ulike mandat.

Vi har svart ut mange spørsmål vedrørende individuell tilrettelegging også i 2025. Det er fortsatt mange spørsmål om regelverket fra sektor, og også fra foresatte. Vi har brukt spørsmålene både til å gi generell veiledning til kommuner/fylkeskommune, og svart ut konkrete spørsmål knyttet til enkeltsaker. Å spre denne kunnskapen mener vi sikrer at flere elever får oppfylt rettighetene etter kapittel 11.

Gjennom artiklene på vår hjemmeside mener vi både elev/foresatte, rektorer, skoleeiere, PPT m.fl. får lett tilgjengelig informasjon om regelverket. I artiklene har vi lenker til annen relevant informasjon, for eksempel Udir sine sider, og vi har oppdaterte opplysninger om hvem hos oss som har fagansvar på området, inkludert våre kontaktopplysninger. Artikler og kontaktopplysninger til oss liggende åpent på nett, bidrar til at både foresatte og ansatte i sektor lett tar kontakt ved spørsmål og problemstillinger, noe som bidrar til å sikre at individuelle rettigheter blir oppfylt.

Vi erfarer fortsatt at det er en del usikkerhet omkring terskelen for rett til individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), sett opp mot retten til personlig assistanse (PA). Det er fortsatt en oppfattelse at tilgang på kompetanse, avgjør hvilken av rettighetene eleven får vedtak om.

Vi erfarer også at det er krevende for skoler og PPT å jobbe langs to spor samtidig. De skal både øke kompetansen om inkluderende opplæring innen ordinær opplæring, og samtidig sikre individuelle rettigheter gjennom rett til individuell tilrettelegging (§§ 11-4, 11-5 og 11-6).

At Kompetanseløftet for inkluderende praksis og spesialpedagogikk, og målsettingen om at PPT i større grad skal støtte skolene i det forebyggende arbeidet og bidra til tidlig innsats og inkludering, ikke kan gå på bekostning av individuelle rettigheter, er ikke alltid korrekt praktisert. Vi vurderer at vår konkrete veiledning om terskelen for rett til individuelle rettigheter, bidrar til bedre rettssikkerhet for elevene.

Gjennom klagesaker og foresattes kontakt med oss, ser vi at tiden fra henvisning til PPT til ferdigstilt sakkyndig vurdering, fortsatt er bekymringsfull lang i mange kommuner. Vi har pekt på denne utfordringen i vår kontakt med kommunene, og vist til kommunens ansvar for å ha en forsvarlig saksbehandlingstid fra henvisning til vedtak. Vi har gjennomført FNT med internkontroll ITO i 2025, og har planlagt 5 nye tilsyn på området saksbehandlingstid i PP-tjenesten i 2026. Bedre internkontroll på området, vurderer vi bidrar til at elever får den individuelle tilretteleggingen de har krav på etter opplæringsloven.

Gjennom arrangementet *Nasjonal konferanse for Inn på Tunet*, fikk vi belyst regelverket som gjelder for elever som skal motta opplæring på alternativ opplæringsarena. Dette mener vi bidrar til at elever i grunnskolen får den individuelle tilretteleggingen de har krav på etter opplæringsloven også på alternativ opplæringsarena, som *Inn på Tunet*.

Gjennom *Kommunelederkonferansen om CRPD* spredte vi kunnskap om menneskerettighetene som gjelder menneskerettigheten for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Disse rettighetene er blant annet sikret gjennom bestemmelsene om individuell tilrettelegging i opplæringsloven. Gjennom kunnskapsspredning om disse menneskerettighetene, bidrar vi til at retten til individuell tilrettelegging styrkes.

Spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven (fra kapittel 3.3.3.1.5.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehageloven.

Statsforvalteren skal bidra til at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehageloven. Arbeidet vårt i 2025 har hatt som mål å styrke kompetansen i kommunene, sikre kvalitet i sakkyndige vurderinger og vedtak, og gjøre rettighetene etter kapittel VII bedre kjent for både fagpersonell og foreldre.

I 2025 arrangerte vi en regelverkssamling for nyansatte i PP-tjenesten, der spesialpedagogisk hjelp var ett av hovedtemaene. Samlingene gjennomføres annethvert år og har ventelister, noe som viser stor etterspørsel. Vi vurderer at tiltaket bidrar til økt etterlevelse av regelverket i saker om spesialpedagogisk hjelp. De faste møtepunktene med PP-tjenesten styrker kvaliteten på de sakkyndige vurderingene og tilrådingene, som igjen legger til rette for at kommunene fatter og gjennomfører vedtak i tråd med barnehageloven. Tilbakemeldingene fra både nyansatte og erfarne deltakere har vært gjennomgående positive.

Vi ser også tydelig verdien av å informere bredt om rettigheter og krav etter kapittel VII i barnehageloven. En kombinasjon av artikler og fysiske samlinger gjør at vi når ut til flere nivåer i kommunene og styrker felles forståelse av regelverket. Denne flerkanalsstrategien bidrar til at både ledere, fagpersoner og øvrige ansatte får tilgang til lett tilgjengelig og praksisnær informasjon.

På Oppvekstkonsferansen i november 2025 var temaene samarbeid, psykisk helse og skolefravær. Konferansen løftet fram betydningen av god samhandling i laget rundt barnet, og hvordan tidlig innsats, støtte til barnets psykiske helse og koordinert innsats mellom tjenester kan bidra til å sikre barnets rett til barnehage og utdanning. Deltakerne ga tydelige tilbakemeldinger om at tematikken var høyaktuell og nyttig i deres arbeid.

Bekymring knyttet til kommunale omorganiseringer og rettighetsoppfyllelse

Statsforvalteren følger med bekymring utviklingen i flere kommuner, der omorganiseringer kan se ut til å svekke oppmerksomheten på individuelle rettigheter etter barnehageloven. Vi ser en tendens til at et sterkt fokus på inkluderende praksis i noen tilfeller går på bekostning av de individuelle rettighetene innenfor det spesialpedagogiske området. Enkelte kommuner har utviklet en praksis der terskelen for individuell tilrettelegging legges høyere enn det regelverket åpner for. Dette kan innebære at barn som har behov for og rett til spesialpedagogisk hjelp, ikke får et tilbud som i tilstrekkelig grad er basert på sakkyndig vurdering og individuelle behov.

Klager, informasjon til foreldre og utfordringer i risikovurdering

Vi har publisert informasjon på våre nettsider rettet mot foreldre, blant annet om retten til å klage på gjennomføringen av vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Statsforvalteren mottar få klager på dette området. Dette kan tyde på at kommunene i stor grad gjennomfører vedtakene i tråd med regelverket, men få klager gir ikke nødvendigvis et fullstendig bilde av situasjonen. Det kan også skyldes at foreldre i begrenset grad kjenner til sine rettigheter eller klageadgangen. I tillegg kan omorganiseringer i kommunene ha medført midlertidig usikkerhet, endrede kontaktflater eller redusert kapasitet til å gi systematisk informasjon og veiledning, noe som igjen kan påvirke foreldres mulighet til å orientere seg og forfølge sine rettigheter. Klagebehandling er et viktig og effektivt virkemiddel for å sikre at barn får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på etter barnehageloven. Gjennom klagebehandling kan vi avdekke feil, rette opp svikt i enkeltvedtak og bidra til læring og forbedring i kommunenes praksis. Når antallet klager er lavt, får vi færre saker å følge dette opp gjennom.

På grunn av få klager og begrenset rapportering fra kommunene er det krevende å gjennomføre en presis risikovurdering av situasjonen på dette området. Dette understreker behovet for bedre datagrunnlag, systematisk informasjonsarbeid og tydelige kommunale strukturer som ivaretar foreldrenes medvirkning og klageadgang.

Samlet vurdering

Samlet sett vurderer vi at tiltakene våre i 2025 har bidratt til at barn i større grad får den spesialpedagogiske hjelpen de har krav på. Deltakerne i våre samlinger rapporterer om nyttig læringsutbytte, relevant informasjon og et godt samarbeid med Statsforvalteren. Samtidig viser utviklingen i kommunene at det fortsatt er behov for sterk oppmerksomhet på regelverksetterlevelse, kvalitet i sakkyndige vurderinger, bedre datagrunnlag og ivaretagelse av individuelle rettigheter framover.

Individuelt tilrettelagt opplæring i videregående opplæring (fra kapittel 3.3.3.1.5.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i tråd med opplæringsloven §11-4 flg.

Iverksatte tiltak for å bidra til at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket

Her vil vi peke på de iverksatte tiltak som er redegjort for under rapporteringspunkt 3.3.3.1.5.1. I våre iverksatte tiltak har også skoleeier, rektorer og PPT i fylkeskommunen vært i målgruppen.

Når det gjelder PPT i fylkeskommunen, utvidet vi gruppen i PPT vi har hatt kontakt med, til også å gjelde 3 avdelingsledere. De leder hver sin region i fylket.

Tettere kontakt med PPT i fylkeskommunen, har ført til at PP-tjenesten har tatt mer skriftlig kontakt med oss i 2025. Dette har resultert i at de har fått mer skriftlig veiledning om gjeldende regelverk på området.

Høsten 2025 deltok vi på 3 fagdager som fylkeskommunen arrangerte, i de ulike regionene i fylket. Målgruppen var alle rektorer i grunnskolene. Tema var fritak fra fag/fritak fra opplæringsplikten og fritak fra vurdering med karakter i fag, med fokus på hvilke konsekvenser dette kan gi eleven ved overgang til videregående opplæring. Dette har stort overlapp i forhold til å sikre at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket.

Utdanningsdirektøren har jevnlig møter med opplæringsdirektøren i fylkeskommunen, der individuell tilrettelegging er hyppig på agendaen.

Klagesaksbehandling av klager på enkeltvedtak om individuell tilrettelegging, og klager på gjennomføring av disse vedtak, har gitt oss mulighet til å veilede i vedtakene, både rektorer, skoleeier og PPT i de konkrete sakene. I 2025 har vi behandlet 5 klager på individuell tilrettelegging i videregående opplæring, mot 1 klage på samme område i 2024 (tidligere år gjenspeiler også få/ingen klager).

Vurdering av hvordan tiltakene har fungert

Vi viser til våre vurderinger av hvordan tiltak har fungert under punkt 3.3.3.1.5.1. Disse vurderingene er også gjeldende for hvordan våre iverksatte tiltak har bidratt til at elever i videregående skole får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket.

Vår veiledning og fokus på klagerettigheter knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring, både gjennom vår kontakt med PPT, våre Teamsmøter om ny opplæringslov, regelverksamlinger, våre artikler på nett m.m., har hatt effekt siden vi nå ser en økning av klager knyttet til individuell tilrettelegging i videregående. Vi vurderer at veiledningen som blir gitt gjennom vedtakene til de ulike partene i klagesakene, har overføringsverdi og bidrar til at elever i

videregående opplæring får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket.

Samtidig kan vi reflektere over om økning i antall klager på vedtak om individuell tilrettelegging i videregående i år, skyldes omorganiseringen i Rogaland fylkeskommune, som ble gjort gjeldende fra skoleåret 2025/2026. Omleggingen går ut på at flertallet av tidligere segregerte gruppetilbud for elever som mottar all opplæring som individuelt tilrettelagt opplæring (jf. § 11-6), ble tatt bort fra tilbudsstrukturen som søkbare alternativ, fra skoleåret 2025/2026. Dette betyr at disse elevene fra dette skoleåret tilhører en ordinær klasse, på bakgrunn av hvilket utdanningstilbud eleven har søkt ved inntak til videregående opplæring. Dette betyr at fylkeskommunen har organisert sin individuelle tilrettelegging på en ny måte for mange av disse elevene. Økt antall klager kan derfor også gjenspeile at det har vært mer utfordrende å sikre at alle elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket, etter omleggingen.

De faste møter mellom opplæringsdirektøren i fylkeskommunen og vår utdanningsdirektør, bidrar også til å holde oppe fylkeskommunen sitt fokus på regelverket om individuell tilrettelegging i videregående opplæring, noe vi vurderer sikrer bedre praksis.

Vår vurdering er at disse tiltakene har vært med på å sikre riktig lovforståelse hos fylkeskommunen, som igjen er med på å sikre at elever i videregående opplæring får individuell tilrettelegging i samsvar med regelverket.

Innføring av nye læreplaner (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at lokal skolemyndighet, skoler og lærebedrifter forstår og etterlever Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK20/LK20-S), inkludert læreplaner for modulstrukturert opplæring.

Tilstanden og vår vurdering av effekten av vårt arbeid

Behovsmeldingene og rapporteringen i tilskuddsordningen viser at skolene i Rogaland jobber godt med bruk av LK20 i praksis, med tematikk fra overordnet del og fra fagformyelsen. Vi bidrar til utviklingen ved å informere, legge til rette for erfaringsdeling og å fremheve skolebaserte prosesser og arbeid i profesjonsfellesskap.

Vi mener at vi bidrar på flere og varierte måter til forståelse og etterlevelse av læreplanverket. Tilbakemeldingen fra sektor tilsier at oppfølgingen er til god hjelp i det lokale arbeidet. Vår kjennskap til sektor tilsier at skoleeiere og skoler i Rogaland prioriterer læreplanarbeidet, at de arbeider godt med læreplanverket og er på god vei til å forstå og etterleve dette. Det er vår vurdering at vi har bidratt godt til både engasjement og etterlevelse av LK20.

Modulstrukturerte læreplaner i forberedende opplæring for voksne (FOV), og videregående opplæring for voksne (VOV)

Arbeid med læreplaner som et tiltak i lokal kompetanseutvikling for voksne

Siden 2020 har KD og AiD i samarbeid årlig tildelt midler som Statsforvalter skal tildele til lokal og skolebasert kompetanseutvikling for voksne. Både kommuner fylkeskommune har søkt om midler. Tiltakene skal rettes mot både voksenopplæring, og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsloven. Temaer læringssentrene kan få midler til er utarbeidet av Hk-dir, deriblant arbeid med og implementering av modulstrukturerte læreplaner for voksne. Dette er noe alle læringssentrene har fokus på. Statsforvalter i Rogaland gjennomfører et årlig Samarbeidsmøte i mars måned, hvor vi presenterer aktuelle temaer det kan søkes midler til. I 2025 var hovedtema realkompetansevurdering (RKV) sett i sammenheng med kompetansemål i læreplanene, og likeverdig kompetanse.

Kontakten vår gjennom året er tett og god, og sentrene er flinke til å ta kontakt for avklaringer, blant annet om læreplanarbeid og forventningene til kompetansenivå for å bestå de ulike modulene.

Styrker og risiko i FOV

Flertallet av kommunene i Rogaland som har læringssentre, har vært med i forsøksordningen FVO i perioden 2017-2024. De har derfor lang erfaring med modulstrukturert læreplanarbeid. Selv om det er enkelte justeringer i læreplanene og vurderingsordningen etter august 2024, så er strukturen overførbar til kompetanse de allerede besitter. Læreplanarbeid er likevel et løpende satsingsområde for disse læringssentrene. Gjennom hele forsøksperioden deltok vi på samlinger sammen med sentrene i regi av Udir. Fokus på samlingene var svært ofte læreplaner.

Det er likevel enkelte sentre som ikke har vært med i forsøksordningen FVO, og deres hovedfokus er naturlig nok læreplanarbeid og vurderingspraksis. Læringssentre i samme region har gode nettverk, som blant annet er etablert etter kontakt som er etablert fra det årlige Samarbeidsmøtet. Disse nettverkene bidrar til overføring av kompetanse fra sentrene som har denne fra forsøksordningen.

En erfaring gjennom de siste årene med fokus på realkompetansevurdering, er at læringssentrene har en noe ulik forståelse av læreplanene og kompetansenivå som kreves sett i forhold til krav for å bestå eller få godkjent (RKV). Vi mener at læreplanarbeid, vurderingsarbeid og RKV henger tett sammen, og vil ha et fortsatt fokus på dette i år.

Vi vil også vise til rapporteringen på pkt 3.3.3.1.9.1 om RKV.

Styrker og risiko i VOV

Videregående opplæring for voksne har naturlig nok vært gjennom en stor forandring med omlegging til modulstrukturert opplæring. De har utfordringer med dimensjonering av lærefag sett opp mot søknadsmasse og tilgjengelige læreplasser. Rogaland fylke er relativt konjunkturutsatt, og dette sett i

sammenheng med en mer presset kommuneøkonomi er det mangel på læreplasser innenfor lærefag hvor kommunen er lærebedrift. Enkelte private bransjer er skeptiske til deltakere fra denne ordningen fordi de er vant til et ordinært 2+2-løp, og er usikre på kompetansen til de voksne deltakerne. Dette går ut over arbeidet med, og forståelsen av læreplanene i disse lærefagene grunnet manglende erfaring. Vår opplevelse er at læringssentrene for VOV er flinke til å prioritere læreplanarbeid, men det er mangel på kompetente lærere i noen av lærefagene. Dette kan gi grunnlag for mer fokus på læreplanarbeid og vurderingspraksis, særlig i bedrifter. Dette mener vi likevel må skje i et nært samarbeid og forståelse med fagopplæringen sentralt i Rogaland fylkeskommune.

En styrke fylkeskommunen har, er svært lang erfaring med realkompetansevurdering (RKV) av voksne. Vi mener at dette gjør dem særlig skikket til innplassering på, og godkjenning av fag og moduler. Dette er et resultat av et grundig læreplanarbeid gjennom mange år. Vi er derfor ikke bekymret for fylkeskommunens fokus på læreplanarbeid. Samarbeidet med fylkeskommunen er tett, og vi har relativt jevnlig møter med seksjon for voksenopplæring og seksjon for fagopplæring.

Vi deltar videre i nasjonalt nettverk for modulstrukturert opplæring i videregående i regi av Udir. Læreplaner og læreplanarbeid har en stor plass på disse samlingene. Her deltar også flere fra Rogaland fylkeskommune, noe som sikrer løpende kontakt i tillegg til innsikt også i andre fylkeskommuner sine utfordringer eksempelvis med læreplanarbeid.

Effekt av våre tiltak

Vi vurderer læringsutbyttet for læringssentrene, både fra arrangementer og løpende kontakt gjennom lang tid som svært god. Dette er primært basert på tilbakemeldinger fra sektor, og at vi opplever å bli inkludert som en relevant part i ulike fora. Vi er generelt sett optimistiske på Rogalands vegne i god implementering av læreplaner. Siden vi også inkluderer en andel fra læringssentrene som arbeider direkte med læreplanarbeid, tror vi at vi når langt ut til deltakerne i opplæringen.

Veilede om regelverket

Vi veileder jevnlig om regelverket ved å besvare spørsmål fra sektor, publisere nettartikler, veilede i vedtakene våre og ved å arrangere og bidra på fag- og regelverkssamlinger. Hva vi har prioritert og hvordan vi informerer og veileder er nærmere beskrevet i rapporteringen vår ellers.

Særlig om læreplanverket og standpunktvurdering

En viktig kilde til informasjon om etterlevelsen av læreplanverket i Rogaland er klagebehandlingen på standpunkt. Vår vurdering er at skolene har tatt i bruk LK20 og er kjent med regelverket for vurdering og standpunktfastsettelse. Vi har likevel over tid opphevet en forholdsvis høy andel av de klagenes som kommer til oss på bakgrunn av at faglærere ikke synliggjør at standpunkt karakteren er et uttrykk for elevens samlede kompetanse i faget. Mangelen mener vi kan ha flere årsaker, men vi kan ikke se bort fra at det også handler om manglende forståelse for kompetansebegrepet, hva som er samlet kompetanse i den enkelte fag og hvordan en vurderer elevens samlede kompetanse i faget. Det er derfor uklart for oss om intensjonene i LK20 er fullt ut realisert i alle skoler.

Som følge av dette har vi også i 2025 gjennomført behovsbaserte samlinger for sektor, i år også for vgo. Veiledningen innrettes på grunnlag av vår risikovurdering og dialog om ønsker/behov fra sektor. Vi har god og representativ deltakelse, tilbakemeldingene er gode og vi kjenner til at sektor bruker veiledningen i etterkant i arbeidet på både eier- og skolenivå.

I 2025 opphevet vi en lavere andel av karakterene i grunnskole enn tidligere, men en opphevsprosent i overkant av 50% viser at det fremdeles er behov for veiledning og arbeid på skolene med læreplanforståelse og tolkningsfellesskap. Vi opphevet en høyere andel i vgo. Vi legger til grunn at årsaken delvis kan være overgangen til statlig klageinstans. Rogaland fylkeskommune er allerede i gang med oppfølging av skolene på området på bakgrunn av våre tilbakemeldinger, og vi har avtalt veiledningstiltak også fra vår side for å bidra til bedre regeletterlevelse og klagebehandling.

Vi er på grunnlag av informasjon fra klagebehandlingen bekymret for praktiseringen av vedtak om å ikke fastsette karakter i fag. Fra grunnskole mottar vi ikke klager på IV og klagenes på karakter og vedtak om IV fra videregående gir grunn til å tro at det forekommer praksis som ikke er i tråd med regelverket. Vi vil derfor følge dette opp i vår veiledning.

Vi opplever at en del kopier av nytt vedtak først blir sendt til oss etter sommerferien og er derfor noe bekymret for om ny karakter faktisk blir fastsatt innen opptak til vgo og høyere utdanning. Vi følger dette opp i veiledningen. I tillegg er vi noe bekymret for om den nye vurderingen alltid er reell. Både på bakgrunn av at vi vet at det er krevende å kalle inn faglærerne på dette tidspunktet av året, men også fordi de nye vurderingene vi har mottatt som inneholder begrunnelse eller beskrivelse av saksbehandlingen er mangelfull. Siden skolen ikke har plikt til å grunngi den nye vurderingen, vil vi ha lite innsyn i om skolen gjør nye vurderinger i samsvar med våre føringer i vedtaket.

Særlig om læreplanverket og sikker gjennomføring av eksamen

Vi har implementert Utdanningsdirektoratets årshjul for utvikling av eksamenshåndterbarhet i samarbeidet med Rogaland fylkeskommune (RFK). Gjennom dette arbeidet støtter vi opp under målet om å knytte forvaltningsnivåene tettere sammen i et systematisk årshjul for kvalitetsutvikling. Vi gjennomførte et eget dialogmøte med RFK der vi koblet risikovurderinger med faktiske annulleringer i fylket. I fellesskap analyserte vi årsaker til annulleringer, hvordan disse kan forebygges og hvordan oppfølging kan integreres i RFKs styringsdialog med skolene. Dette tiltaket vurderer vi som viktig for å forebygge annulleringer som følge av formelle feil ved eksamensgjennomføringen i Rogaland.

Tilsynet om sikker eksamensgjennomføring fra 2024 ga en særlig god oversikt over og dialog rundt RFKs planer og vurderinger. Også i år opplevde vi få utfordringer knyttet til gjennomføringen av eksamen. Vi mangler ikke sensorer, men det er betydelige forskjeller mellom fagene når det gjelder tilgang på fagpersoner. I tidligere år har vi hatt et spesielt behov for flere kvalifiserte sensorer i norskfagene i videregående opplæring. I år var imidlertid tilgangen bedre. Det kan se ut som flere faglærere ønsker sensoroppdrag, og økte honorarer kan ha bidratt til dette.

Selv om de fleste oppgir faglig motivasjon, opplevde vi for første gang på flere år at enkelte sensorer i større grad var økonomisk motivert og i mindre grad opptatt av grundig vurderingsarbeid. For å sikre en rettferdig og valid eksamen, benyttet vi våre erfame oppmenn og formøteledere aktivt til å veilede og kvalitetssikre vurderingene. Enkelte sensorer leverte ikke vurderingsarbeid av akseptabel kvalitet. I slike tilfeller tok vi kontakt med privatskoler, fylkeskommunen og Statsforvalteren. Tilbakemeldingene våre ble møtt med forståelse og takk.

Vi samarbeider med Rogaland fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder/Agder fylkeskommune om rekruttering og vedlikehold av sensorressurser. Dette samarbeidet mener vi fortsatt er nødvendig. I 2025 fikk Statsforvalteren ansvar for klagebehandling av lokalt gitt skriftlige eksamener. Tilgangen på fagpersoner varierer her, og enkelte koder har kun hatt primærsensorer tilgjengelig i PAS. Flere fagpersoner har også vært over ordinær pensjonsalder. Vi har derfor arbeidet aktivt med å utvide sensorpoolen og rekruttere fagpersoner som fortsatt er aktive i sine fagfelt. Et bredt sensorgrunnlag bidrar til bedre kvalitet i sensur og klagebehandling, særlig i fag uten fellessensurer eller sensorskolering.

Også i år har vi svært god tilgang på sensorer i realfagene.

Informasjon, veiledning og risikovurderinger

Vi gjennomfører faste møter og samlinger med kommunene og fylkeskommunen der nytt regelverk om læreplaner, vurdering og eksamen gjennomgås. Her bruker vi blant annet dialogkafé som metode for refleksjon og erfaringsdeling. Antall elever som meldes opp til eksamen etter fristen synker, og kommunene sender nå begrunnede avvismeldinger ved slike tilfeller.

Rogaland fremsto som godt forberedt til eksamen våren 2025. Basert på annulleringer, tilsyn, fagdager og innspill fra sektoren vurderer vi at kommuner og skoler gjennomfører gode risikovurderinger og setter inn hensiktsmessige tiltak for å sikre trygg eksamensgjennomføring. Arbeidet vårt på eksamensområdet vurderes som målrettet og virkningsfullt.

Nasjonalt samarbeid og digital utvikling

Høsten 2024 etablerte vi en nasjonal gruppe for nye arbeidsoppgaver på eksamensfeltet. Gruppen, som består av alle embetene, bidrar med felles tolkninger av regelverket. Vi har jevnlig møter der vi deler eksempler fra praksis.

Gjennom STAF har vi tatt i bruk en digital «klageportal» for formelle feil ved muntlig og muntlig-praktiske eksamener. Portalen sikrer at kommuner og privatskoler sender inn korrekt og fullstendig informasjon, og bidrar til at sakene er godt opplyst fra start. Malene for kommunale og private skoler effektiviserer saksbehandlingen og styrker rettssikkerheten for elevene.

Det faglige samarbeidet mellom saksbehandlere nasjonalt har fungert svært godt. Vi ser frem til å videreføre dette i 2026, og har tro på at det vil bidra til mer ensartet praksis mellom embetene.

Styrke skolenes arbeid med LK20/LK20S

I oppdraget fra departementet om å styrke skolenes arbeid med LK20 har vi koblet på lærerutdanningene ved UiS og HVL. Dette for å styrke UHs samarbeid med skolene i arbeid med fagfornyelsen lokalt og regionalt, og spesielt for å støtte opp om der behovet er størst. Universitetet i Stavanger har prioritert å støtte opp om masterstudenter som skriver om LK20/LK20S, seminardager for lærere i skolen med vekt på bærekraft, og aktiviteter for å styrke kvaliteten og vektleggingen av LK20 mellom studenter og praksisskoler (det doble formålet). Formålet med at midlene også skulle støtte opp om samarbeidet mellom UiS og HVL. Som ledd i dette skulle de to miljøene samarbeide i gjennomføring av en seminardag og erfaringsdeling med fokus på læreplanverket i løpet av i løpet av 2025. På grunn av kapasitetsutfordringer er dette arbeidet utsatt til 2026. Vi vil følge opp dette i vår dialog med UiS og HVL.

Rammeplan for SFO (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal bidra til at lokal skolemyndighet og skoler forstår og etterlever rammeplanen for SFO.

Rapportering for 2025 innen dette området samsvarer i stor grad med fjorårets rapportering, og derfor viser vi til den.

Tidligere år har vi meldt at vårt inntrykk er at rammeplanen er godt kjent blant de ansatte. Vi har registrert at rammeplanen gir status og legitimitet til arbeidet i SFO. I tillegg har vi i dialogen med sektor fanget opp at rammeplanen har gitt retning og oppmerksomhet rundt kompetanseutvikling i SFO. Sluttrapporten fra evalueringen av de første årene med rammeplan peker imidlertid på noen hovedfunn som vi antar også beskriver status i Rogaland. Det overordnede bildet viser at rammeplanen ikke har blitt den integrerte delen av arbeidet i SFO som den var ment å være.

Også i 2025 har vi gjennom vårt arbeid i samarbeidsforum brukt muligheten for å sette innføringen av rammeplanen på agendaen. Vi har også brukt de mulige arenaene vi har for dialog med skoleeiere for å synliggjøre at ansatte i SFO er en viktig målgruppe i *System for kompetanse- og karriereutvikling*.

Vi har også i 2024 publisert nytt om SFO på vår hjemmeside. Vi vet at alle kommuner abonnerer på nyheter fra Statsforvalteren, og mener at vi slik har bidratt til økt fokus på arbeidet med innføring av rammeplanen. Samtidig har vi i liten grad fått spørsmål om forståelsen og praktiseringen av rammeplanen. De få henvendelsene vi har hatt har stort sett handlet om forståelsen av gratis kjernetid. Vi ser imidlertid en økning i spørsmål om kvalitet og trygt og godt SFO miljø, særlig fra foresatte som har barn med spesielle behov.

Vi mener at vi har et ansvar for å se til at SFO og rammeplanen blir arbeidet med i ordninger der vi er tettere på, i oppfølgingsordningen og

læringsmiljøprosjektet. Dette vil vi følge opp i 2025.

Oppsummert er det vår vurdering at kommunen bruker rammeplanen, men at finansiering og bemanning ikke er høyt prioritert i mange kommuner. Vi mener at vårt arbeid for at rammeplanen for SFO blir forstått og tatt i bruk, har bidratt til at kommunene bruker den.

Prioritering av skole- og barnehagemiljø og individuell tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp (fra kapittel 3.3.3.1.8.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal prioritere barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging (oppl §11-4 flg.)/spesialpedagogisk hjelp i sitt arbeid. Disse prioriteringene skal være førende for arbeidet innenfor rettssikkerhet. Statsforvalterne skal gjøre risikovurderinger av lokal barnehagemyndighets og skolemyndighets forutsetninger for å løse sine oppgaver og arbeide målrettet for å styrke deres kompetanse ved behov.

Skolemiljø

Håndhevingsordningen og tilsyn er våre viktigste virkemiddel for å ivareta elevens rettsikkerhet på området. Vi har gjennomført to tilsyn med skolemiljø og internkontroll i 2025. Tilsyn som valg av virkemiddel er basert på en risikovurdering, og er dermed målrettet mot det skoleeierne som har behov for kompetanse. I tillegg har vi informert sektor om regelverk knyttet til kap.12 på samlinger og på Webinar om endringer i ny opplæringslov. Vi viser ellers til rapportering under kapittel 3.3.3.1.3.1 for nærmere beskrivelse av vårt arbeid.

Individuelt tilrettelagt opplæring

Vi har gjennomført to tilsyn på individuell tilrettelagt opplæring og internkontroll i 2025. Tilsyn som valg av virkemiddel er basert på en risikovurdering, og er dermed målrettet mot de skoleeierne som har behov for kompetanse. I tillegg har vi informert sektor om regelverk knyttet til kap.12 på samlinger og på Webinar om endringer i ny opplæringslov. Vi har hatt egne regelverkssamlinger med ledere og nyansatte i PPT i løpet av året, der tema har vært regelverksforståelse om elevens rettigheter i kap. 11.

I tillegg har vi informert sektor om regelverk knyttet til kap.11 på samlinger og på Webinar om endringer i ny opplæringslov.

I vår behandling av klagesaker, tilstreber vi å veilede i vedtakene på de områdene der vi ser det er manglende kompetanse, enten i skoleeiers svar på klage, eller i den øvrige dokumentasjonen. Denne veiledningen bli dermed målrettet mot skoleleder og skoleeier.

Vi viser ellers til rapportering under kapittel 3.3.3.1.5.1 for nærmere beskrivelse av vårt arbeid.

Barnehagemiljø og spesialpedagogisk hjelp

Vi har hatt samlinger og veiledning med PP- tjenesten og barnehagemyndighet dette året Videre har vi tre Webinarer som ligger på vår hjemmeside knyttet til trygt og godt barnehagemiljø. Vi samarbeider med Statsforvalteren i Agder og Vestland, blant annet for å være samkjørte i saksbehandlingen.

Vi viser ellers til rapportering under kapittel 3.3.3.1.5.2 for nærmere beskrivelse av vårt arbeid.

Prioritering og risikovurdering

Vi prioriterer ressurser på områdene gjennom håndhevingsordningen, klagebehandling og tilsyn. Vi har redusert vår saksbehandlingstid etter §12-6, og vi har gjennomført seks tilsyn på områdene barnehage- og skolemiljø og individuell tilrettelegging/spesialpedagogisk hjelp i 2025. Vi bruker tilsynene aktivt for å veilede om regelverk for å styrke kompetansen hos barnehagemyndighet og skoleeier.

Videre har Statsforvalteren i Rogaland prioritert regelverk om skolemiljø og rettigheter knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring i vårt arbeid med innføring av ny opplæringslov også dette året. Regelverksetterlevelse er en forutsetning for barn og elevers rettsikkerhet. Vi viser til vår rapportering under kapittel 3.3.3.1.5.1, 3.3.3.1.5.2 og 3.3.3.1.5.3.

Risikovurderinger vi gjør av sektor et førende for om vi følger opp med tilsyn eller veiledning for å heve kompetansen hos den enkelte barnehage og skoleeier, jf. vår rapportering under kapittel 3.3.3.1.1.1.

Vår vurdering er at vi har prioriterer disse områdene høyt og at det gir grunnlag for valg av differensiering av virkemidlene våre.

Støtte arbeidet med realkompetansevurdering av voksne (fra kapittel 3.3.3.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal støtte lokal skolemyndighet i arbeidet med realkompetansevurdering av voksne.

Støtte til og samarbeid om realkompetansevurdering (RKV) med skolemyndighet og læringssentre.

Statsforvalteren i Rogaland har over flere år hatt fokus på RKV i fylket. En av årsakene til det, bortsett fra oppdragene fra KD, er at flertallet av læringssentrene i Rogaland på grunnskolenivå har deltatt i forsøksordningen FVO i 2017-2024. RKV der det er grunnlag for det er nødvendig for å oppfylle hensikten med modulstrukturert opplæring: Raskest mulig gjennomføring, og at deltakerne ikke skal ha mer opplæring enn nødvendig. Vi har

derfor hatt flere samlinger og webinarer, spesielt for grunnskolenivå (nå FOV), de 3 siste årene.

I 2025 har vi gjennomført en informasjons- og fagdag i mars knyttet til tildeling av kompetansemidler i voksenopplæringen. I år var RKV med grunnlag i læreplanarbeid et hovedfokus. Dette møtet var primært rettet mot ledere på læringssentrene. Se også rapportering på pkt 3.3.3.1.6.1.

I desember 2025 arrangerte vi en fagdag om RKV for utførere og ledere. Her ble det jobbet konkret med eksempler på gjennomført RKV med bestått/ikke bestått fra alle fag i voksenopplæringen. Gruppene hadde gode refleksjoner, hvor vi drøftet både utfordringer og muligheter med RKV. Dette gir Statsforvalteren et godt grunnlag for veiledning og dialog om hvordan løse hindrene sentrene opplever, og å melde fra til sentrale myndigheter.

Statsforvalteren deltar i nasjonalt nettverk for modulstrukturert opplæring i VOV i regi av Udir. Her er svært ofte ett av temaene RKV. Rogaland fylkeskommune deltar med flere fra voksenopplæringen, og vi drøfter den lokale situasjonen og hvordan vi kan veilede best mulig.

Statsforvalteren i Rogaland har deltatt på flere samlinger i regi av Hk-dir. Direktoratet har utarbeidet, og fortsetter utviklingen, av svært nyttig støttemateriell i form av kurs, webinarer, podcaster og annen info. Dette formidler vi videre til sektor som i sin tur bruker dette i sitt felles utviklingsarbeid.

Også i tilsyn på introfeltet blir RKV løftet fram i de tilfellene vi vurderer at dette ville vært naturlig å gjennomføre en slik vurdering. Dette gjelder deltakere som tar FOV/VOV som en del av programmet og har god skolebakgrunn/annen kompetanse med seg fra hjemlandet.

Andre informasjonskanaler og støtte

Læringssentre både på FOV og VOV-nivå tar hyppig kontakt med Statsforvalteren for å drøfte ulike problemstillinger, eller hjelp til regelverksforståelse om RKV. Dette bidrar også til at vi har godt kjennskap til sektors praksis på området.

Styrker og risiko

Læringssentrene i FOV varierer relativt mye når det gjelder tilgjengelig kompetanse om RKV. Kjøp av tjenesten fra de større sentrene blir mer utbredt, men for noen sentre er det stor avstand til andre sentre. Statsforvalteren har oppfordret kommunene til i større grad ta i bruk digitale løsninger.

Det er i mange kommuner utfordrende å få kommuneledelse til å involvere seg i feltet voksenopplæring, noe som påvirker forståelsen av blant annet RKV. Læringssentre på grunnskolenivå, vegrer seg i noen grad for å gjennomføre RKV, fordi det vil kunne ha økonomiske konsekvenser ved bestått hele/alle fag. Et slikt resultat kan føre til reduksjon i økonomisk tildeling, og mulig overtallighet i personalet. Dette er konkret informasjon vi mottar fra sentre på spørsmål om hvorfor RKV er så lite brukt i enkelte kommuner.

Voksenopplæringen i Rogaland fylkeskommune har lang erfaring med å gjennomføre RKV for voksne deltakere. Kompetansen på området er derfor god. Selv om modulstrukturerte læreplaner er noe nytt, har vi ingen grunn til bekymring for kompetansen i RKV. Resultatet fra denne vurderingen skal også inn i vedtaket om inntak, og er derfor en rutinemessig prosedyre for alle i voksenopplæringen.

Effekt av vår veiledning og støtte

Basert på aktivitet, tiltak og tilbakemelding fra sektor, anser vi effekten som svært god. Sentrene både i FOV og VOV er også nå aktive brukere av veiledningsmateriellet fra Hk-dir og Udir.

Oppfølging av fullføringsretten (fra kapittel 3.3.3.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal støtte fylkeskommunen i å følge opp retten til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse for elever og voksne

Statsforvalteren støtter fylkeskommunens arbeid med oppfølging av fullføringsretten gjennom deltakelse på arrangementer, møter og nettverk, samt gjennom klagebehandling og veiledning.

Aktiviteter vi har deltatt på

Vi har bidratt med innlegg på rektorsamling for grunnskole og videregående skole i regi av Rogaland fylkeskommune, der temaet var overgangen fra grunnskole til videregående opplæring. På samlingen holdt vi innlegg om hvilke konsekvenser fritak fra vurdering i fag i grunnskolen kan få for elever ved oppstart i videregående opplæring.

Mulighetene for fritak fra vurdering i fag er flere i grunnskolen enn i videregående opplæring. Samtidig har mange elever som har hatt fritak fra vurdering i fag i grunnskolen, planer om å bli vurdert med karakter i de samme fagene i videregående opplæring. Både fylkeskommunen og vi mener derfor at praksisen for fritak i grunnskolen, kan gi elevene et dårligere utgangspunktet for å fullføre og bestå videregående opplæring.

Vi vurderer at fylkeskommunen peker på viktige forhold knyttet til både inntak til og gjennomføring i videregående opplæring. Disse vurderingene av det helhetlige opplæringsløpet tas med videre i dialogmøter med skoleledere i grunnskolen. Tilbakemeldinger fra sektoren viser et tydelig ønske om praksisendring og økt helhetstenkning når det gjelder sammenhengen mellom fritak fra vurdering i grunnskolen og elevenes mulighet til å fullføre videregående opplæring.

I denne sammenhengen vurderer vi at vårt bidrag støtter elevenes rett og reelle mulighet til å fullføre videregående opplæring.

Møter og nettverk

Vi har hatt jevnlig møter med ulike avdelinger i Rogaland fylkeskommune, blant annet opplæring i skole og opplæring i bedrift. I møtene har vi drøftet problemstillinger knyttet til gjennomføring i videregående opplæring og bruk av meropplæring som virkemiddel. Det har også vært en arena for dialog om hvordan Statsforvalteren i Rogaland kan være en støtte for fylkeskommunen i dette arbeidet.

Videre har vi hatt møter om modulstrukturert opplæring for voksne. Vi deltar også i fylkeskommunenes nettverk for modulstrukturert opplæring i regi av Utdanningsdirektoratet, der representanter fra Statsforvalteren deltar som observatører. Vi vil fortsette å delta i nettverkssamlingene om modulstrukturert opplæring, da disse bidrar til å styrke dialogen og samarbeidet mellom fylkeskommunene og Statsforvalteren, samt til en mer ensartet nasjonal forståelse av regelverket.

Klagesaker

Vi har hatt to klagesaker på fullføringsretten for elever med individuelt tilrettelagt opplæring som fikk avslag på søknad om inntak til videregående opplæring ut over tre år. Her oppdaget vi feil lovanvendelse av fylkeskommunen. Som oppfølging av dette har vi varslet tilsyn i januar 2026 om fullføringsretten for elever med individuelt tilrettelagt opplæring som søker videregående opplæring ut over tre år.

Veiledning

Vi har gitt omfattende veiledning til Rogaland fylkeskommune og private videregående skoler om problemstillinger knyttet til fullføringsretten. Det har særlig vært behov for veiledning og avklaringer knyttet til retten til mer opplæring. I dette arbeidet har Utdanningsdirektoratet vært en viktig støtte for Statsforvalteren, og bidratt til en felles og lik forståelse av regelverket.

Rogaland fylkeskommune har i løpet av 2025 sendt inn et betydelig antall henvendelser knyttet til tolkning av regelverket.

Gjennom deltakelse på arrangementer, regelmessige møter og nettverk, samt arbeid med klagesaker og veiledning, vurderer vi at kontakten og samarbeidet mellom Rogaland fylkeskommune og Statsforvalteren i Rogaland (SFRO) er styrket i arbeidet med fullføringsretten. Vi vurderer videre at den omfattende veiledningen har bidratt til en mer ensartet forståelse av regelverket.

Vi vil fortsette med regelmessige møter med avdelingene for opplæring i skole og opplæring i bedrift i Rogaland fylkeskommune, da dette gir gode muligheter for avklaringer og for å tydeliggjøre hvordan Statsforvalteren kan være til støtte i arbeidet.

Vi ser også at deltakelse i fylkeskommunens nettverk for modulstrukturert opplæring gir verdifull innsikt i hvordan arbeidet gjennomføres i fylkeskommunene. Rogaland fylkeskommune er i en innledende fase med innføring av kombinasjonsløp, og SFRO vil blant annet bidra med støtte til koordinering av samarbeidet med kommunene i Rogaland.

3.1.3.8 Økt kunnskap om integreringsloven

Statsforvalteren i Rogalands aktiviteter knyttet til integreringsloven har bidratt til økt regelverksforståelse og -etterlevelse.

Se rapportering under 3.3.4.1.1. og 7.3.1.7.1

Kommuner og fylkeskommuner har god kunnskap om integreringsloven med tilhørende forskrifter (fra kapittel 3.3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner og fylkeskommuner som er involvert i arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger har god kunnskap om integreringsloven med tilhørende forskrifter.

Vi har tilbudt kommunene veiledning og kompetanseheving, og mener at det har ført til økt kunnskap om integreringsloven og økt regelverksetterlevelse.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennomført en rekke webinarer i 2025. Alle kommunene har blitt inviterte, men noen av de minste kommunene har ikke deltatt. Disse kjøper tjenester av andre kommuner, men er likevel ansvarlige for et forsvarlig introduksjonsprogram.

I forkant av webinarne har vi bedt om innspill til tema, og noen av temaene har vært

- Regelverk: nytt regelverk, regelverkstolkninger, ny juridisk veileder
- Tilsyn: funn i tilsyn og nye tilsynsystema
- Klagerett: særlig knyttet til begrunnelse i vedtak
- Sluttmaal, stans av program, fritak fra plikt til deltakelse og prøve i norsk og samfunnskunnskap
- Deltakere med helseutfordringer: forlengelse og stans

Vi har også bidratt med innlegg på samlinger arrangert av fylkeskommunen og kommunenettverk.

Det er få klager på introduksjonsprogrammet, de aller fleste gjelder forlengelse, fulgt av stans av program. Vi ber kommunene om å være tydelige om deltakernes klagerett, og ser gjennom tilsyn at vedtakstekstene ofte er lite leservennlige, særlig for minoritetsspråklige. Vi vil oppfordre IMDi om å lage en film om klagerett rettet mot nye deltakere, slik de har gjort i forbindelse med tilsyn.

Gjennom året har vi fått mange henvendelser fra kommunene, og veiledningen vi gir fører til økt regelverksetterlevelse. Temaene i spørsmålene varierer,

og gjentakende problemstillinger tar vi opp i webinarer rettet mot alle kommunene.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennomført seks tilsyn i 2025, i tråd med oppdraget. Vi har funnet regelverksbrudd i alle tilsynene, og dette har ført til økt regelverksetterlevelse i de berørte kommunene. Vi har også formidlet funn fra tilsyn i webinar, slik at flere kommuner har fått økt regelverksforståelse.

Selv om vi mener at våre aktiviteter har bidratt til å øke kunnskapen om integreringsloven, så er det noen kommuner vi hører lite eller ingenting fra. Det kommer ingen klager, de tar ikke kontakt for veiledning, og de stiller ikke i webinarer. I våre faste møter med integreringsteamet i fylkeskommunen, får vi noe informasjon om disse kommunene, da fylkeskommunen er tettere på enn det vi er, men vi er fortsatt usikre på kompetansen i disse kommunene. Dette vil vi fremover følge opp med tilsyn og mer insisterende invitasjoner til samlinger og webinarer.

For øvrig rapportering se 7.3.1.7

3.1.3.9 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Statsforvalteren i Rogaland har faste møter med integrerings-teamet hos fylkeskommunen. I forkant av fylkeskommunens innspill til anmodningsprosessen, har vi et møte hvor vi deler kommunekunnskap. Vi bidrar til at å bedre fylkeskommunen kunnskapsgrunnlag om kommunenes økonomiske situasjon, kompetanse og kapasitet innen helse, barnevern, voksenopplæring, grunnskole og barnehage.

Kommunene i Rogaland står ovenfor krevende oppgaver med å skaffe nok boliger til bosatte flyktninger. Sysselsettingen av flyktninger med kollektiv beskyttelse har vært mer krevende enn kommunene så for seg. Det viser seg at det er særlig krevende å ansette i offentlig sektor, særlig på grunn av høye språkkrav. Statsforvalteren ser at få kommuner benytter seg av muligheten for å unnta stillinger fra kvalifikasjonsprinsippet, og vi jobber for at kommunene skal få bedre kjennskap til denne muligheten. Vi er av den oppfatningen at jo flere flyktninger som er integrerte i arbeidsmarkedet, jo flere nye er kommunene villige til å bosette.

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 3.3.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Godt samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting av nyankomne flyktninger.

Statsforvalteren i Rogaland har fulgt bosettingsprosessen i kommunene tett, blant annet gjennom IMDi statistikk og kommunestyrereferater. Anmodnings- og bosettingsprosessen har også vært tema i embetsledelsens kommunebesøk.

Samtlige kommuner i Rogaland har fattet vedtak om å bosette flyktninger i tråd med opprinnelig eller justert anmodning. I sum utgjør dette rundt 200 flere enn den justerte anmodningen. Totalt ble det bosatt 2 færre enn vedtaksantallet i 2025.

Kommunene i Rogaland har tatt ansvar i flyktningkrisen, og vi har ikke sett behov for ytterligere tiltak.

3.1.4 Gjennomførte evalueringer

Beredskap

Beredskapshendelser og øvelser: Statsforvalteren skal gjennomføre evalueringer av alle øvelser og hendelser.

Evaluerer av hendelser:

- Evalueringsrapport etter værhendelsen "Amy" i oktober.
- Evaluering etter oransje farevarsel 15. desember 2025.

Evaluerer etter øvelser:

- Evaluering etter diskusjonsøvelse "Radioaktiv response Rogaland 2025". Øvelse for 16/23 kommuner og tre regionale beredskapsvirksomheter. I tillegg øvde og evaluerte krisestaben til Statsforvalteren i Rogaland. Øvelsestemaet var en atomulykke i en krigskontekst.
- Evaluering etter diskusjonsøvelse "Blackout" for fylkesberedskapsutvalget. Temaet for øvelsen var strømbrytning.

Vi har også gått gjennom evalueringsrapportene etter alle øvelser og hendelser de siste 5 årene og identifisert gjentakende læringspunkt som brukes i forbedringen av vårt arbeid med samordning av krisesituasjoner.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i hovedinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vi har ikke full måloppnåelse når det gjelder tilsyn med sosiale tjenester i Nav.

Et av de planlagte tilsynene ble ikke gjennomført i 2025. Dette på grunn av forhold knyttet til Nav kontoret. Dette tilsynet gjennomføres i mars 2026.

Når det gjelder kompetansehevende tiltak knyttet til utsatte ungdom er det ikke gjennomført noen spesifikke kompetansehevende tiltak i samarbeid med Nav Rogaland.

3.2.3 Barne- og familiedepartementet

Det er registrert få avvik knyttet til saksbehandlingen av tilsynssaker. For behandlingsmåte 1 og 2 oppnår vi en måloppnåelse som ligger over kravet på 80 prosent. For behandlingsmåte 3 og 5 er måloppnåelsen henholdsvis 78 og 68 prosent.

Dette innebærer likevel en forbedring sammenlignet med 2024, hvor resultatene var lavere for samtlige behandlingsmåter. De prioriteringene som ble gjort i 2025 – herunder reduksjon i antall lovpålagte tilsyn med barnevernsinstitusjoner – viser seg å ha vært nødvendige for å sikre tilnærmet full måloppnåelse for saksbehandling av tilsynssaker. Viser ellers til prioriteringsbrev datert 13.03.25 til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet med kopi til relevante fagdepartement med underliggende etater, samt dialog om dette i styringsdialogen.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Vi har ikke full måloppnåelse når det gjelder tilsyn, og viser til rapportering på målkrav. Etter styringsdialog med Statens helsetilsyn i 2025 har vi økt antall tilsyn på kap. 9 området.

Viser ellers til prioriteringsbrev datert 13.03.25 til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet med kopi til relevante fagdepartement med underliggende etater, samt dialog om dette i styringsdialogen.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Ingen avvik

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

HI 5.1.4.2 og TB 3.1.4.1.11 Bevaring verdifull natur. Som varslet i jevnlig samordningsmøter med Miljødirektoratet om arbeid med bevaring av verdifull natur, så har vi avvik på fremdrift i verneprosess på 4 av områdene: Årabrot (Haugesund), Karmøy vestkyst, Søyla ved Avaldsnes (Karmøy) og Klostervågen (Stavanger). Det krever fortsatt mye godt og langsiktig arbeid fremover for å få verneprosessene i havn på en god måte.

3.2.7 Kommunal- og distriktsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Vi har på grunn av manglende kapasitet og utfordringer i forbindelse med vakanse ikke prioritert å ha egne aktiviteter knyttet til urbant landbruk i 2025. Vi utsatte også arbeidet med å utarbeide lokal forskrift etter jordloven i nedslagsfeltet til Hålandsvatnet fordi vi prioriterte å utarbeide lokal forskrift etter gjødselbrukforskriften.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av

- i hvilken grad opplæringen statsforvalteren har gjort med hensyn til Kompetansekassen for kvalifiseringsprogrammet, har bidratt til å styrke kompetansen i arbeidet med kvalifiseringsprogrammet i Nav-kontorene og på hvilken måte.
- resultatet av statsforvalterens oppfølging av Nav-kontor som har særlige utfordringer i arbeidet med kvalifiseringsprogram.

Statsforvalteren vurderer at den opplæringen som er gjennomført i 2025, kombinert med bruken av Kompetansekassen for kvalifiseringsprogrammet, i betydelig grad har bidratt til å styrke kompetansen i Nav-kontorene. Vurderingen bygger på tilbakemeldinger fra Nav-kontor gjennom nettverkssamlinger, evalueringer av opplæringsopplegget «Gullrekka KVP» og direkte dialog med veiledere. Tilbakemeldingene fra kommunene viser tydelig at både Kompetansekassen og Statsforvalterens opplæring har hatt positiv effekt på arbeidet med kvalifiseringsprogrammet. Kompetansekassen brukes aktivt som et faglig oppslagsverk for regelverk, arbeidsprosesser og støtte i komplekse vurderinger. Nyansatte oppgir at verktøyet er en sentral del av deres grunnopplæring, mens erfarne veiledere opplever at det bidrar til å oppdatere og kvalitetssikre egen praksis. Mange beskriver Kompetansekassen som en trygg og kvalitetssikret informasjonskilde, og flere Nav-kontor bruker den jevnlig både i daglig arbeid og i opplæringssammenheng. Selv om enkelte mener verktøyet kunne vært brukt enda mer, vurderer Statsforvalteren at Kompetansekassen har etablert seg som et viktig element i den løpende kompetanseutviklingen og bidrar til mer lik praksis på tvers av kommunene.

Statsforvalteren bruker også Kompetansekassen aktivt i egen opplæring. I opplæringsrekken «Gullrekka om KVP» som er et digitalt samarbeid sammen med Statsforvalterne i Vestland, Trøndelag og Innlandet, lenkes det til relevante sider på Navet som samsvarer med temaene i Kompetansekassen, slik at veilederne ser hvordan de kan bruke dette verktøyet systematisk i arbeidet. Det er vanskelig å måle direkte hvor stor del av kompetansehevingen som kan tilskrives opplæring i Kompetansekassen, men det er sannsynlig at kontinuerlig påminning, praktiske eksempler og aktiv veiledning i bruken av verktøyet har hatt positiv effekt. Den høye deltakelsen i KVP i Rogaland, kan også tyde på at programmet er tilgjengelig og godt forankret i fylkets kommuner.

Erfaringene fra opplæringsopplegget «Gullrekka KVP» viser at dette anses som et tilbud av høy kvalitet. Mange veiledere trekker frem den praksisnære formidlingen og muligheten til å stille spørsmål om regelverket som spesielt nyttig. Kontor som sjelden arbeider med KVP beskriver Gullrekka som særlig verdifullt for å få på plass grunnleggende kompetanse. Gjennomgangen av hele prosessen fra søknad til avslutning gir økt trygghet i bruken av virkemiddelet og gjør veilederne bedre i stand til å bruke programmet i møte med deltakere.

I tillegg til kurs og opplæring har Statsforvalteren gjennom året gitt individuell veiledning til Nav-kontor som har tatt kontakt via telefon og e-post. Tilbakemeldingene viser at denne tilgjengeligheten oppleves som svært verdifull, særlig i arbeid med komplekse problemstillinger der dialog og refleksjon er nødvendig. Nettverkssamlingene i Rogaland trekkes også frem som viktige arenaer for erfaringsdeling, styrket motivasjon og faglig utvikling. Veiledere fra små kontor, hvor én eller få ansatte arbeider med KVP, fremhever at slike møteplasser reduserer sårbarhet og gir nyttig støtte i hverdagen. Dette underbygger vurderingen om at Kompetansekassen alene ikke kan dekke alle behov veilederne har, og at muntlig veiledning og faglige møteplasser fortsatt er nødvendige.

Tilbakemeldingene fra Nav-kontorene viser samtidig at flere utfordringer i KVP-arbeidet er stabile over tid. Mange kontor beskriver en presset ressursituasjon der lav bemanning og få ansatte som arbeider med KVP skaper sårbarhet og gjør kontinuitet utfordrende. Språk er fremdeles den vanligste avslagsårsaken, og språkbarrierer gjør både kartlegging, gjennomføring og koordinering av aktiviteter krevende. Digitale systemutfordringer, særlig i Modia, gjør det vanskelig å få et helhetlig bilde av deltakernes situasjon, ettersom KVP-deltakere ikke er søkbare i kandidatsøk og bruk av systemet begrenses av personvern hensyn. Flere kontor opplever også mangel på relevante statlige tiltak, noe som i Rogaland trekkes frem som en særlig utfordring. Kvaliteten på kartlegging og intern samhandling varierer, og enkelte kontor strever med å identifisere potensielle deltakere tidlig nok. Det oppleves også vanskelig å kombinere rammene i KVP med lengre MFY-løp, og mange peker på at deltakergruppen ofte har sammensatte behov som krever mer tid og tett oppfølging enn programmet alltid gir rom for. Små kommuner, spesielt de med store geografiske avstander, beskriver i tillegg utfordringer knyttet til transport, få tilgjengelige tiltak og vansker med å opprettholde kompetanse når få ansatte arbeider med programmet.

Statsforvalterens oppfølging i 2025 har bestått av en kombinasjon av individuell veiledning, fagsamlinger, grunnopplæring og webinarrekker i samarbeid med andre fylker. I tillegg har Statsforvalteren dialog med Nav-ledelsen og sørget for at KVP har vært et fast tema på ledersamlingene. På en av enhetsledersamlingen i 2025 fikk KVP betydelig plass, med innlegg fra kommunaldirektør om statistikk og gevinster ved satsing på programmet, samt deling av erfaringer fra Nav-kontor om hva som fungerer godt. Statsforvalteren har også videreformidlet problemstillinger til Arbeids- og velferdsdirektoratet for å bidra til felles forståelse og rett anvendelse av regelverket.

Statsforvalteren vurderer at opplæringen, veiledningen og bruken av Kompetansekassen samlet sett har bidratt til bedre struktur, økt kompetanse og styrket faglig trygghet i arbeidet med kvalifiseringsprogrammet. Arbeidet har også ført til mer ensartede vurderinger og en mer kvalitetssikret praksis på tvers av kommunene. Veilederne opplever det som enklere å finne relevant informasjon, forstå regelverket og håndtere praktiske utfordringer i programmet. Samtidig er det klart at flere av utfordringene som Nav-kontorene står i, er strukturelle og ikke kan løses gjennom opplæring alene. Ressursituasjon, tilgang til tiltak, digitale systemer og oppfølging av deltakere med omfattende behov er forhold som krever tiltak på både kommunalt og nasjonalt nivå.

Statsforvalteren vil derfor fortsatt prioritere tett støtte til kommunene og Nav-kontorene, gjennom opplæring, tilgjengelig veiledning, faglige møteplasser og dialog med ledelsen. Målet er å sikre at kvalifiseringsprogrammet forblir et tilgjengelig, relevant og virkningsfullt tilbud i Rogaland, og at alle deltakere får et kvalitativt godt program som kan bidra til varig overgang til arbeid og aktivitet.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal på bakgrunn av egen innsikt og opplæringstiltak

- gi en overordnet vurdering av hvordan statsforvalteren oppfatter at kontorene jobber for å se aktivitetsplikten for unge under 30 år i sammenheng med alle Navs virkemidler og satsinger for ungdom.
- gi en kort beskrivelse av hvilken målgruppe statsforvalteren erfarer at Nav-kontorene ikke får gitt et hensiktsmessig aktivitetstilbud.

Statsforvalterens innsikt som ligger til grunn for denne vurderingen baserer seg i stor grad på rapporteringer fra Nav-kontorene.

Et tiltak som blir benyttet for å se aktivitetsplikten i sammenheng med Navs virkemidler og satsinger er jevnlig gjennomgang av mottakere av sosialhjelp for å ivareta at det blant annet er fattet vedtak etter Nav-lovens § 14a, og at det informeres om blant annet muligheten for kvalifiseringsprogrammet. Kompetansekassen for arbeid med kvalifiseringsprogrammet har vært et viktig virkemiddel i denne sammenheng.

Noen kontor har enn mer samordnet og systematisk oppfølging av unge under 30 år, og inkluderer også ungdommer som har dagpenger og andre ytelser i tillegg til unge som er omfattet av aktivitetsplikten på samme aktivitetstilbud. Statsforvalteren vurderer at dette kan være hensiktsmessig, og også vil bidra til kompetanseoverføring mellom ulike avdelinger i Nav-kontorene.

De fleste større Nav-kontorene har egne ungdomsavdelinger og gir arbeidsrettet oppfølging uavhengig av ytelse. Det er likevel en bekymring at psykisk syke unge med sosialhjelp som inntekt, som i noen tilfeller venter på behandlingstilbud i spesialisthelsetjenesten, ikke får tilpassede aktivitetstilbud, og i mindre grad oppfølging i påvente av behandling. Vi ser et behov for kompetanseheving på bruk av vilkår og vurdering av hva som kan være tungtveiende grunner for å unnta fra aktivitetsplikten. Vi tar sikte på opplæring på dette området i 2026.

Når det gjelder målgrupper som Statsforvalteren erfarer at Nav-kontorene ikke får gitt et hensiktsmessig aktivitetstilbud vil vi trekke fram:

Flyktninger over 55 år og psykisk syke unge voksne som står på venteliste for behandling i spesialisthelsetjenesten. Det er videre en høy andel av langtidsmottakere av sosialhjelp som har innvandrerbakgrunn, og som det er et mangelfullt aktivitetstilbud til. Statsforvalteren ser også at andelen unge med fluktbakgrunn er høy i noen kommuner, og at det kan være vanskelig å gi gode og hensiktsmessige aktivitetstilbud til disse unge voksne.

Økonomisk rådgivning (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en overordnet vurdering av hvilke behov kommunen har for kurs og opplæring innenfor økonomisk rådgivning. Statsforvalteren må identifisere hvilke fagfelt i Nav og øvrige tjenester i kommunen som deltar på kursene de gjennomfører.

Statsforvalteren vurderer at det fremdeles er et betydelig behov for å styrke kompetansen på økonomisk rådgivning i kommunene. Dette gjelder ikke bare Nav-kontorene, men også i andre tjenester som barneverntjenesten, rus- og psykisk helsetjeneste, bo-oppfølgingstjeneste, samt primær- og spesialisthelsetjenesten. Disse fagområdene møter ofte brukere med sammensatte utfordringer, der økonomiske problemer er en del av helheten, og tidlig innsats er avgjørende for å forebygge alvorlige konsekvenser.

Vi har innhentet informasjon fra alle Nav-kontor i fylke, hvor vi etterspør om de har behov for kurs og opplæring i økonomisk rådgivning. Vi har ikke fått svar fra alle kontor, men av de 13 kontorene vi har fått svar fra, skriver fire at de har behov for mer opplæring. På denne bakgrunn vurderer vi at det er noe usikkerhet knyttet til omfanget av behov for opplæring generelt i Nav-kontorene, men vi har fått tilbakemelding fra økonomiske rådgivere i Nav om at det fremdeles er et stort behov for opplæring.

Vi arrangerer to fysiske fagsamlinger for veiledere som jobber med økonomisk rådgivning, hvor vi har spurt hvilke temaer økonomiske rådgivere i Nav opplever som mest krevende innen økonomisk rådgivning. De har identifisert at de største utfordringene er avklaring av gjeld og forpliktelser, håndtering av tvangssalg, etablering av nedbetalingsordninger når det allerede er igangsatt trekk, vurdering av gjeldsordningssøknader og samarbeid med namsmannen.

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra gjeldsrådgivere i Nav mener Statsforvalteren at det fortsatt er stort behov for opplæring for å komme tidligere inn i gjeldssaker.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 ikke gjennomført egne basiskurs i økonomisk rådgivning, men har lagt til rette for deltakelse på kurs arrangert av Statsforvalteren i Vestland. Tilbakemeldingene viser at mange fra Rogaland deltok, noe som bekrefter behovet for slike opplæringstilbud. På basiskurset deltok Nav-ansatte innen fagfeltet økonomisk stønad, kvalifiseringsprogrammet, sykefraværsoppfølging og arbeidsrettet oppfølging. I tillegg deltok ansatte fra flyktningetjenesten, barnevernstjenesten, psykisk helse og rus, bo- og miljøteneste, DPS og Blå Kors.

Videre ser vi et utviklingspotensial i samhandlingen mellom ansatte i helse- og omsorgstjenestene og økonomiske rådgivere. Dette er særlig viktig i lys av Stortingets føringer om at tiltak for å avdekke og håndtere gjeldsproblematikk skal inngå i det selvmordsforebyggende arbeidet. For å lykkes med dette må det etableres samarbeid på overordnet nivå og prioritering av kompetanseheving på tvers av fagfelt.

Når det gjelder deltakelse fra ulike fagområder på grunnkurs, videregående kurs og nettseminar, viser vi til regionkontaktens ansvar for rapportering.

Statsforvalteren i Rogaland mottar per i dag ingen systematisk oversikt over hvem som deltar og heller ingen evaluering av kursene, noe som gjør det vanskelig å følge opp effekten av opplæringen.

Når det gjelder landsomfattende tilsyn av økonomisk rådgivning for perioden 2024 - 2025, har vi i 2025 funnet lovbrudd i ett av de to undersøkte kontorene. Lovbruddet gjaldt beslutningsprosessen; nærmere bestemt bruk av enkeltvedtak. Som en del av dette tilsynet utfører vi tilsyn med siste utvalgte Nav- kontor nå i 2026. Utsettelsen skyldes at Nav-kontoret rapporterte manglende kapasitet til å gjennomføre dette i 2025.

Kompetansehevende tiltak utsatt ungdom (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gjøre rede for kompetansehevende tiltak som de har iverksatt for oppfølging av utsatt ungdom i Nav-kontoret. Det bes også om en vurdering av om statsforvalterens tilrettelegging for erfaringsutveksling om oppfølging av utsatt ungdom i Nav i samarbeid med Nav Fylke, har effekt.

Statsforvalteren har ikke gjennomført spesifikke kompetansehevende tiltak i Nav-kontorene, som retter seg mot oppfølging av utsatt ungdom i 2025. Vi har et utviklingspotensial i samhandlingen med Nav fylke for å i større grad koble på opplæring i de sosiale tjenestene i oppfølgingen av Nav kontorene i arbeidet med ungdomsgarantien.

Av aktiviteter som inkluderer oppfølging av utsatt ungdom har dette vært tema på samarbeidsarena på velferdsområdet, hvor Nav fylke er en av aktørene inn i samarbeidet. Konkret har en i 2025 arbeidet med spørsmål om ungdomskriminalitet og implementering av samarbeidsbestemmelsene.

Det ble arrangert oppvekstkonferanse også i 2025. Konferansen retter seg mot velferdstjenestene som arbeider med og for barn og unge, inkludert Nav-ansatte. Temaer på denne konferansen var blant annet samarbeid og samordning, psykisk helsearbeid for barn og unge, og resultater fra ungdomsundersøkelsen. Statsforvalterens inntrykk er at den nasjonale veilederen for psykisk helsearbeid barn og unge er lite kjent i Nav, selv om denne gjelder for aldersgruppen opp til 25 år. Statsforvalteren mener det er et potensiale i å videreutvikle samarbeidet mellom Nav og kommunale helsetjenester/lavterskel tjenester, da Nav rapporterer om at det er vanskelig å finne aktuelle aktivitetstilbud til unge under 30 år med psykiske helseproblemer. Ungdata undersøkelsen i Rogaland viser en økning i selvrapporterte psykiske plager.

Statsforvalteren var ikke koblet på et konkret samarbeid med Nav Rogaland om oppfølging av ungdom og ungdomsgarantien i 2025. Statsforvalteren og Nav fylke samarbeider imidlertid om oppfølging av Nav-kontor som mottar tilskudd til utvikling av sosiale tjenester, og arrangerer i den forbindelse en erfaringskonferanse i samarbeid med embetene i Vestland, Innlandet og Agder. Flere av prosjektene som ble presentert i ulike læringsverksted på denne konferansen var prosjekter med målgruppe ungdom. Det trekkes fram at for å lykkes med oppfølging av unge i utenforskap fordrer det et godt samarbeid med hjelpeapparatet for øvrig og aller viktigst: ungdommen selv.

Vi har ikke grunnlag for å vurdere effekten av tiltakene som er satt i verk. Nav-veiledere gir imidlertid svært gode evalueringer på de ulike konferansene som er arrangert, og trekker fram betydningen av å dele erfaringer på tvers av Nav-kontor i eget utviklingsarbeid.

Tilgjengelighet til sosiale tjenester (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal vurdere hvordan Nav-kontorene sørger for tilgjengelighet til sosiale tjenester for brukere som har ulike behov og forutsetninger. I tillegg skal statsforvalteren gjøre rede for hvordan digitalisering gjennom DIGISOS påvirker tilgjengelighet til de sosiale tjenestene.

DIGISOS har hatt en positiv effekt på tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i Nav. Dette er en tydelig tilbakemelding fra alle Nav-kontorene i Rogaland. Det er enklere for innbyggerne å sende vedlegg og ettersende dokumenter. Det gir videre brukerne som kan benytte seg av dette systemet, bedre informasjon og kontroll i egen sak. Det vurderes som positivt at utviklingen av DIGISOS prioriteres, og at innbyggerne nå har fått en forbedret innsynside.

Det er som rapportert tidligere år ønskelig med mulighet for en toveis digital kommunikasjonskanal med brukerne slik at denne er lik det tilbudet som gis i den arbeidsrettede oppfølgingen i Nav. Statsforvalteren ser at Nav-kontorene kompenserer med å benytte SMS-kontakt med innbyggerne. Dette kan være en usikker kanal i samhandlingen. I klager fra innbyggerne ser Statsforvalteren at det er vedlagt SMS dialog med innbygger som handler om de sosiale tjenestene i Nav. Da SMS ikke lagres automatisk i Navs-systemer, og dersom dialogen ikke journalføres manuelt, kan viktig informasjon gå tapt. I tillegg er dette sårbart i veileders fravær.

Nav-kontorene i Rogaland har begrenset åpningstid for drop-in. Det er likevel iverksatt flere tiltak for å sikre tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene, også for innbyggere som ikke har tilstrekkelig digital kompetanse.

Det kan nevnes: veiledning av innbyggere i å sende digital søknad, informasjonsskjerm på ventetom, informasjon om Nav sine tjenester hos samarbeidspartnere, postkasse utenfor kontoret, at en tar imot muntlige søknader, at en har vakttelefon og at en har økt tilgjengelighet på e-post, sms, avtalte møter og telefon ved å gi ut direkte nummer til veileder. Bruk av tolk er også et viktig tiltak for å sikre at innbyggerne får informasjon om tjenestene og derav økt tilgjengelighet.

Noen kommuner trekker fram betydningen av et samarbeid med andre kommunale instanser, som har søknadskjemaet tilgjengelig hos seg og kan hjelpe til med å fylle ut søknad. Dette som et supplement til Nav sin veiledning. Det trekkes også fram betydningen av brukerundersøkelser, og at spørsmål om tilgjengelighet er et viktig sjekkpunkt for å vurdere om de ulike tiltakene Nav-kontoret har iverksatt er virkningsfulle.

Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort, overordnet vurdering av sin egen måloppnåelse i arbeidet med tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret.

Statsforvalteren vurderer at vi har høy måloppnåelse i oppfølgingen av arbeidet med tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene. Vi samarbeider med Nav Rogaland når vi får søknader om tilskudd og i oppfølgingen av prosjekt.

I 2025 gjennomførte vi sammen med statsforvalterne i Agder, Innlandet og Vestland, en felles erfaringskonferanse for alle prosjektkontorene i disse fire fylkene. De overordnede temaene for samlingen var blant annet tverrfaglig samarbeid og implementering. Konferansen ble organisert med to plenuminlegg og 16 læringsverksted over to dager, noe som gav deltakerne tilgang til økt innsikt og kompetanse om ulike prosjekter. Deltakerne evaluerte konferansen som svært nyttig for deres arbeid.

I samarbeid med alle landets statsforvaltere har vi også i 2025 gjennomført webinarer i prosjektledelse. Dette er noe vi vurderer har god effekt ved at vi ser at de ansatte i de ulike prosjektene har fått verktøy til å lede arbeidet med prosjektene, og derfor vil dette etter vår mening gi bedre kvalitet på utviklingsarbeidet. Vi vurderer videre at webinarene gir et svært godt grunnlag for erfaringsdeling på tvers av fylkene. Deler av undervisningen skjer i gruppearbeid, hvor deltakerne er delt inn i tilfeldige grupper på tvers av fylkene. I 2025 ble ansvaret for planlegging og gjennomføring fordelt på alle embetene. Erfaringene viser at det vil være en fordel at ett embete har hovedansvaret for å koordinere arbeidet. Da unngår vi usikkerhet, og alle vet hvem som leder prosessen dersom det oppstår endringer underveis.

Vi har i 2025 lagt til rette for at alle prosjektene som har tema som omhandler barneperspektivet i Nav har hatt et felles møtepunkt, og vi har fått tilbakemelding fra Nav-kontorene om at dette er nyttig.

Vi vurderer at tilskuddsordningen gir Nav-kontorene en reell mulighet til å prioritere utvikling av de sosiale tjenestene. Mange kontor har en travel hverdag, og uten denne ordningen kan det være vanskelig å sette av tid og ressurser til systematisk tjenesteutvikling. Tilskudd gir derfor nødvendig handlingsrom til å prøve ut nye arbeidsmetoder og styrke kvaliteten i tjenestene.

Prosjektarbeid er samtidig en stor fordel for utviklingen av de sosiale tjenestene. Gjennom prosjektene får Statsforvalteren viktig innsikt i hvordan kontorene jobber, hvilke behov som finnes, og hvilke løsninger som fungerer i praksis. Det gir verdifull kunnskap om sosialtjenesteområdet i fylket, og gjør oss bedre i stand til å støtte og veilede Nav-kontorene.

Samlet sett vurderer vi at det er høy grad av måloppnåelse på arbeidet med tilskuddsforvaltningen, og at oppfølgingen av kontorene, da særlig individuell veiledning der det er behov og etablerte samlinger på tvers av fylkene ved webinar og erfaringskonferanse, samlet sett har bidratt til god kvalitet på arbeidet.

Rapportering på kommunenes arbeid etter integreringsloven og statsforvalternes oppfølging (fra kapittel 7.3.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal

- gjøre rede for resultatet av statsforvalterens oppfølging av kommuner som har særlige utfordringer i arbeidet med introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- gi en overordnet vurdering av kommunenes og fylkeskommunenes kunnskap om integreringsloven med forskrifter
- gjøre rede for hva som er de største utfordringene for kommunene og fylkeskommunene i forståelsen av regelverket
- oppgi andelen kommuner som har fått tilbud om opplæring fra statsforvalterne i prosent av totalt antall kommuner som bosetter

For å identifisere hvilke kommuner som har særlige utfordringer i arbeidet med introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, har Statsforvalteren i Rogaland benyttet flere kilder. Dette omfatter tilgjengelig statistikk, erfaringer fra klagebehandling, innsendte henvendelser fra kommunene, samt svar på spørreskjema og dialog i forbindelse med veiledning og oppfølging.

På bakgrunn av dette så vi at en gjennomgående utfordring var å tilby introduksjonsprogram som førte til at deltakerne oppnådde sluttmaal om overgang til arbeid. Med utgangspunkt i oppdatert statistikk valgte vi derfor ut fem kommuner som hadde den laveste andelen ukrainske deltakere som var i arbeid ved avsluttet programtid.

Som et målrettet oppfølgingstiltak inviterte Statsforvalteren disse fem kommunene til en fysisk samling. Formålet med samlingen var å styrke kommunenes arbeid gjennom erfaringsdeling, refleksjon og læring på tvers, med særlig vekt på hvilke grep som kan bidra til økt overgang til arbeid. Samlingen kombinerte innlegg fra kommunene, der de presenterte egne erfaringer og tiltak de opplevde som vellykkede, med gruppe- og plenumsdiskusjoner om utfordringer, mulige forbedringstiltak og behov for videre utvikling.

Deltakerne ga tilbakemelding om at samlingen var nyttig og relevant, og at erfaringsutvekslingen ga konkrete innspill til videre arbeid i egen kommune. Kommunene ble tydelig oppfordret til å følge opp samlingen internt for å vurdere hvilke tiltak som kan implementeres eller videreutvikles lokalt for å styrke måloppnåelsen i introduksjonsprogrammet.

Statsforvalteren vil følge opp de aktuelle kommunene videre for å få oversikt over hvilke tiltak som er iverksatt i etterkant av samlingen, og om dette bidrar til økt andel deltakere som kvalifiseres for arbeid.

Statsforvalteren i Rogaland vurderer, basert på erfaringer fra tilsyn, klagebehandling, veiledningsarbeid, webinarer og informasjonsinnhenting gjennom spørreskjema, at kommunene og fylkeskommunen over tid har opparbeidet seg økt kunnskap om integreringsloven med tilhørende forskrifter. Samlet sett ser vi en positiv utvikling i forvaltningskompetansen, med økt bevissthet om regelverkets krav og større grad av struktur i saksbehandlingen.

Samtidig er det forskjeller mellom kommunene. De større kommunene er bedre rustet når det gjelder kjennskap til regelverket og å overholde forvaltningslovens krav til vedtak og saksbehandling. Mens mindre kommuner har mer begrenset kapasitet og mindre fagmiljøer, som kan påvirke regelverksforståelsen og kvaliteten på saksbehandlingen.

Mottaket av det høye antallet fordrevne fra Ukraina har bidratt til økt oppmerksomhet og kompetanseheving knyttet til integreringsregelverket i kommunene. Samtidig har dette ført til et stort press på kommunenes ressurser. Vi ser at vedtakene i stor grad bygger standardiserte maler og formuleringer, med varierende grad av individuell tilpasning og konkret vurdering av den enkelte deltakers situasjon.

På bakgrunn av Statsforvalterens informasjonsinnhenting gjennom spørreskjema, tilsyn, klagebehandling og innsendte spørsmål, ser vi at det er enkelte temaer som kommunen opplever som særlig utfordrende.

Et tema som tydelig er utfordrende er fastsettelse av konkrete, realistiske og individuelt tilpassede sluttmål i introduksjonsprogrammet. Kommunene etterspør retningslinjer om hvor detaljerte sluttmålene skal være, hvordan de skal avgrenses mot arbeid eller utdanning, og hvordan de skal tilpasses både deltakerens forutsetninger og lovens krav.

Videre opplever kommunene regelverket om stans av introduksjonsprogrammet som krevende. Dette gjelder særlig vurderingen av når vilkårene for stans er oppfylt, forhåndsvarsling av stans, hvordan stans skal begrunnes, og hvordan slike vedtak skal følges opp i praksis. Tilsvarende ser vi usikkerhet knyttet til regelverket om fravær og permisjon. Det gjelder skillet mellom gyldig og ugyldig fravær, konsekvenser for program og stønad, samt krav til dokumentasjon.

Kommunene og fylkeskommunen gir også tilbakemelding om at det er krevende å utforme og gjennomføre arbeidsrettede introduksjonsprogram som kvalifiserer deltakerne for arbeid innenfor programtiden. Videre ser vi variasjon i kommunenes praksis når det gjelder terskelen for å forlenge introduksjonsprogrammet for deltakere som ikke når sitt sluttmål innen ordinær programperiode.

Samtlige kommuner i Rogaland som bosetter flyktninger har i 2025 fått tilbud om opplæring fra Statsforvalteren gjennom våre webinarer om integreringsloven. Selv om ikke alle kommuner har deltatt på hvert enkelt webinar, ble alle relevante kommuner invitert, og deltakelsen har samlet sett vært god.

I tillegg har Statsforvalteren gitt særskilt og målrettet opplæring til fem kommuner, som utgjør rundt 22 prosent av kommunene i fylket. Denne oppfølgingen har, som vi redegjorde for i det første punktet, vært rettet mot kommuner som har hatt særskilte utfordringer knyttet til regelverksforståelse.

Rapportering på klagesaker om introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (fra kapittel 7.3.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Når det gjelder ordningene introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (begge hjemlet i integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen. Statsforvalteren bes om å skille klager etter introduksjonsloven og integreringsloven, samt etter midlertidig kapittel 6A i integreringsloven.

92 / 132

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av integreringsloven/introduksjonsloven). I tillegg skal statsforvalteren rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. integreringsloven/introduksjonsloven, også etter midlertidig kapittel 6A i integreringsloven.

Kommuner og fylkeskommune i Rogaland, tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap til totalt 8675 for voksne innvandrere i og utenfor integreringsloven. Tilsammen er antall årsverk 466,24.

Fordelingen mellom kommuner og Rogaland fylkeskommune er slik:

Kommuner: 7973 deltakere og 426,8 årsverk

Rogaland fylkeskommune: 702 deltakere med 19,8 årsverk.

For de fleste læringssentrene i kommunene er det en nedgang i antall deltakere fra 1. til 2. halvår, men fylkeskommunen har en økning på sine sentre.

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.1.7.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal redegjøre for hvordan de bidrar til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting av nyankomne flyktninger.

Som nevnt i rapportering over, har kommunene i Rogaland over flere år vist at de tar ansvar for flyktningkrisen. Vår rolle har derfor ikke vært avgjørende for antall bosatte.

Vi har faste møter med integreringsteamet i Rogaland fylkeskommune. Her bidrar vi med vår kunnskap om kommunene, slik at fylkeskommunens kunnskapsgrunnlag i sin rådgiving til IMDi, har vært robust. I møtet med fylkeskommunen har vi presentert vårt inntrykk av kommunene, med særlig fokus på kommuneøkonomi, samt kvalitet og kapasitet i helse- og oppvekstsektoren. I år hadde vi et særskilt blikk på kommunenes barnevernstjenester, og ga innspill til hvilke kommuner som har kapasitet til å bosette enslige mindreårige.

I kommunebesøk og andre fora hvor Statsforvalteren treffer kommunene, har vi blitt presentert for utfordringer kommunene har med bosetting. Dette har i stor grad vært knyttet til boligmangel, men også økonomisk kompensasjon for å bosette personer med helseutfordringer. Vi har videreformidlet frustrasjonen rundt den svært intrikate søknadsprosessen for økonomisk kompensasjon.

Vi har også støttet kommunene i vurderinger knyttet til varslede ankomster, personer som flytter og returnerer. Kommunene har her vært usikre på sine plikter og hvor kjapt tjenester må være på plass.

Hovedvekten av henvendelser fra sektor er knyttet til etter bosetting.

Kommunenes oppfølging av krisesenterloven (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, gi en vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet til kvinner, menn og barn.

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesentertilbudet i alle Rogalands 23 kommuner høsten 2024. Vi kartla kommunene i Rogaland sin oppfyllelse av pliktene pålagt etter krisesenterloven og boligsosial lov når det gjelder reetablering etter opphold på krisesenter, med et særlig fokus på bolig. Vi undersøkte hvordan kommunene følger opp voldsutsatte kvinner, menn og barn sin rett til bistand knyttet til bolig i reetableringsfasen, og om tiltakene og tjenestene er samordnet, slik at brukerne får en helhetlig oppfølging. Tilsynet ble gjennomført som et kartleggingstilsyn.

Tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet påvirkes av i hvilken grad kommunene har forankret tilbudet i sine planer, hvordan de samarbeider med krisesentrene og hvordan tjenestene er samordnet i reetableringsfasen.

Gjennom dette kartleggingstilsynet fant vi at de fleste kommunene har handlingsplan for vold i nære relasjoner og boligsosial handlingsplan. Enkelte kommuner har tatt voldsutsatte inn i oversikten over boligbehov for vanskeligstilte, og flere kommuner vurderer å ta det inn i oversikten. De aller fleste kommuner har samarbeidsavtale med krisesenteret.

Flere mindre kommunene rapporterer i 2024 at de ikke har hatt innbyggere som har hatt behov for oppfølging i reetableringsfasen etter opphold på

krisesenter. De har derfor ikke rutiner eller tiltak for oppfølging i reetableringsfasen, men forklarer at de vil finne løsninger dersom det er nødvendig. Statsforvalteren vurderer at til tross for at flere kommuner er små, er det likevel en forventning om at kommunen har tilstrekkelige planer og rutiner for å håndtere disse sakene dersom de oppstår. Et alternativ kan være at flere mindre kommuner går sammen om å utarbeide noen felles rutiner.

På bakgrunn av opplysninger fra fjorårets kartleggingstilsyn og samtaler med de to krisesentrene i Rogaland, ble en kommune valgt ut som tilsynsobjekt for 2025. Vi har undersøkt om kommunen oppfyller pliktene pålagt etter krisesenterloven når det gjelder reetablering etter opphold på krisesenter, med et særlig fokus på bolig. Tilsynet ble gjennomført som et dokumentilsyn.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	23
Antall krisesentertilbud i fylket	2
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2023	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2023	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2024	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2024	22
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2025	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2025	1

Ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på saker statsforvalteren håndterer etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova.

Vi ser fortsatt en økning både i antall separasjon og skilsmisse sammenlignet med 2024. De utenlandske godkjenningssakene er tidkrevende, med tanke på verifisering av dokumenter og krav om tilknytning.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	1 040	969	0	71	93 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	856	818	26	12	90 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	71	42	2	27	70 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom nære slektninger, jf. § 3 første ledd	2	1	1	0	100 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielemmer, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	18	4	14	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav b	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav c	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 b første ledd bokstav d	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 c	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	91	87	3	1	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Vedtak etter barneloven (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Statsforvalteren bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 besvart 8 skriftlige henvendelser knyttet til barneloven, og har utover det besvart en god del telefonhenvendelser.

Vi har fattet vedtak i tre saker:

To av disse gjaldt anmodning om tvangskraft etter barneloven § 55, der sakene ble avvist grunnet manglende bekreftelse fra begge foreldre om at de ønsket saken behandlet, manglende eller ugyldig meklingsattest osv.

Den tredje saken gjaldt klage over rett til opplysninger om barnet etter barneloven § 47, som ble avvist da det ikke ble fremlagt dokumentasjon på at det

forelå et formelt avslag på forespørsel om opplysninger.

Saker etter barneloven

Lov	Sakstype	Antall vedtak
Barneloven	Klage på avslag på krav om opplysninger, jf. § 47 andre ledd	1
Barneloven	Tap av opplysningsrett, jf. § 47 tredje ledd	0
Barneloven	Vedtak om tvangskraft for avtaler, jf. § 55	2

Veiledning og informasjon på familierettens område (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område.

Statsforvalteren mottar mange forespørsler på ekteskapsfeltet. Henvendelsene kommer ved telefon, e-post og sikker melding. Mange etterspør veiledning om selve søknadsprosessen. Det kan også være spørsmål knyttet til vilkårene for å få innvilget separasjon, for eksempel krav om meking for barn under 16 år, eller spørsmål om tilknytning til riket, der en eller begge parter er utenlandske borgere. Når det gjelder søknad om skilsmisse er spørsmålet om atskillelse i separasjonstiden et gjennomgangstema.

En problemstilling som også forekommer med jevne mellomrom er tilfeller av manglende eller feil registreringer av sivilstatus i folkeregisteret, og da oppstår spørsmål om hvordan man løser dette i saker der det er søkt om separasjon/skilsmisse. Vi ser at det kan være behov for mer samhandling med folkeregisteret i slike saker.

Når det gjelder godkjenning av utenlandske skilsmisser etter lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner, er spørsmålet ofte om vi har mottatt tilstrekkelig og god nok dokumentasjon.

På barneretts feltet mottar vi flest henvendelser knyttet til samvær, typisk manglende gjennomføring av fastsatt samvær. Vi får spørsmål om hva partene kan gjøre for å få gjennomført samvær, eventuelt hvordan de kan endre avtalen. Vi opplever at mange tror Statsforvalteren har myndighet på dette området. Vi informerer om regelverket, og henviser til familievernkontoret for foreldresamarbeid/mekling, samt informerer om muligheter for å bringe sak inn for retten. Vi opplever at foreldre henvender seg til oss etter å ha blitt videresendt fra andre offentlige instanser.

Vi mottar også en god del henvendelser om registrering og endring av foreldreansvar, sistnevnte ofte i forbindelse med ønske om pass eller bankkort til barnet. Vi har sett en økning i henvendelser om endring av foreldreansvar, særlig i saker der den ene forelderen er bosatt i utlandet. Vi veileder om regelverket, og henviser til Skatteetaten ved Folkeregisteret dersom partene avtaler som kan registreres.

De fleste henvendelsene vi mottar på barnelovsområdet kommer fra foreldrene selv, men vi mottar også henvendelser fra barnevernstjenesten eller andre offentlige virksomheter.

Vi har også mottatt henvendelse fra Familievernkontoret på Haugalandet, om veiledning når det gjelder hvilke bestemmelser avtaler etter barneloven § 55 kan inneholde.

Vi mottar også jevnlig henvendelser knyttet til meklingsplikten, særlig i tilfeller der en av foreldrene er bosatt i utlandet. Vi henviser til Bufetat i de sakene der det kan være aktuelt å søke om fritak for meking.

Tilsyn med familievernkontorene (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Statsforvalteren i Rogaland gjennomførte systemrettet tilsyn med familievernkontorene i fylket høsten 2024. Neste tilsyn er planlagt i 2027.

I 2025 har vi mottatt 2 klager. Den ene saken ble videresendt til Bufetat. Den andre saken ble tatt under behandling, men vi fant ikke grunn til å reise tilsynssak på bakgrunn av mottatte opplysninger. Det er gitt råd og veiledning pr. telefon. De fleste henvendelsene vi mottar gjelder manglende nøytralitet hos meklere, manglende styring av møtene osv.

Det er lite veiledning med hensyn til hvordan Statsforvalterens tilsyn er tenkt gjennomført. Vi ser derfor behov for mer veiledning fra Barne- og familiedepartementet på dette feltet. Dette gjelder også med tanke på at Bufetat er overordnet klageorgan.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2025	Antall gjennomførte tilsyn i 2024	Antall gjennomførte tilsyn i 2023
2	0	1	0

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for statsforvalternes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Akuttberedskap

Alle barnevernstjenestene i Rogaland har organisert akuttberedskap utenfor ordinær arbeidstid, enten i egen kommune eller i en interkommunal ordning, og de er tilknyttet en barnevernsvakt.

Akuttberedskap er avgjørende i barnevernet for å sikre rask respons og nødvendig hjelp i akutte situasjoner, og barnevernsvakten er en viktig del av dette sikkerhetsnettet.

Vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i Rogaland

I barneverntjenestene i Rogaland har det i 2025 vært relativt stabil ledelse, med få utskiftninger. Alle kommuner er involvert i læringsnettverk, både på fosterhjemsområdet og på andre selvvalgte utviklingsområder. Statsforvalteren har vært pådriver for å etablere en varig struktur om samarbeid på tvers av kommuner på barnevernsområdet. Arbeidsutvalget som representerer alle barneverntjenester i fylket, og som ble etablert 2023, er videreført. Dette utvalget samarbeider med Statsforvalteren om viktige fokusområder i barnevernet. Flere kommuner har i 2025 deltatt i tjenestetøtteprogram og i veiledningsteam.

Gjennom halvårsrapporteringen i 2025 ser vi at det er en økning i henlagte meldinger. Gjennom året har vi hatt ekstra oppfølging av noen få kommuner på enkelte områder. Tema i oppfølgingen har eksempelvis vært evaluering av tiltaksplaner som er en lovpålagt oppgave. Vi ser at det i noen kommuner er en tendens med økende henleggelsesprosent på meldinger og undersøkelser. Dette gjør oss bekymret. Det er fulgt opp i vår kontakt med enkelte kommuner og vi vil også følge dette videre opp i det kommende året.

I 2025 har det vært noen alvorlige saker der samarbeid mellom instanser har vært satt på prøve. Vi ser at slike enkeltsaker belyser risiko for at barn med store behov ikke får den hjelpen de har behov for. Det er en del barn og unge som har behov for både barnevernstjenester og helse- og omsorgstjenester. Det er fortsatt et behov for at disse tjenestene får økt kunnskap om hverandre, herunder rammebetingelser og regelverk som har betydning for at samarbeidet skal fungere best mulig.

Statsforvalteren i Rogaland er enig i den nasjonale bekymringen knyttet til de yngste barna der det er en tydelig endring. Det kommer færre bekymringsmeldinger om små barn, det settes i gang færre hjelpetiltak og det er færre omsorgsovertakelser. Vi har derfor fokus på dette i vår kontakt med kommunene, noe vi også vil fortsette med i 2026.

Tilsynsaktivitet barnevern 2024-2026

Det landsomfattende tilsynet med tema undersøkelsesarbeid er videreført i 2025. Våren 2025 arbeidet alle kommunene i Rogaland med forbedringsarbeid i tråd med egen tiltaksplan etter egenvurdering nr. 1. Statsforvalteren arrangerte tre klyngemøter med kompetansepåfyll og erfaringsutveksling. Høsten 2025 har kommunene gjennomført egenvurdering nr. 2. Resultatene for dette arbeidet har kommunene oversendt til Helsetilsynet før nyttår.

Statsforvalteren har hatt individuell oppfølging av alle tjenestene i løpet av høsten.

Manglende fosterhjem

Gjennom 2025 har kommunene meldt om brudd på Bufetat sin bistandsplikt i ni saker. Det har vært flest saker knyttet til brudd på bistandsplikt for fosterhjem. Vi vurderer at dette fortsatt er krevende og gir grunn til bekymring for de barn og unge som er berørt av dette. Vi har med bakgrunn i dette en høy bekymring knyttet til manglende fosterhjem i Rogaland.

Nasjonalt forløp

SINTEF har gjennomført en kartlegging som viser at bare ti av 23 kommuner i Rogaland har innført nasjonalt forløp for barnevern. Noen av kommunene som ikke har innført forløpet melder om et godt samarbeid mellom psykisk helse- og rustjenestene og barneverntjenesten. Til tross for dette er Statsforvalteren bekymret for at så få kommuner har innført nasjonalt forløp for barnevern.

Gravplassloven (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på antall saker om askespredning og utfallet i disse sakene. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark skal gi en oversikt over antall saker av hver sakstype nevnt i oppdraget og utfallet i disse sakene.

Statsforvalteren i Rogaland har behandlet i totalt 194 saker, derav 155 innvilget og 39 avslag.

Lov om helligdager og helligdagsfred (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall dispensasjonssøknader, avslag og innvilgelser, jf. § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred. Statsforvalteren skal rapportere på antall søknader om typisk turiststed, avslag og innvilgelser.

Statsforvalteren i Rogaland har behandlet åtte søknader om dispensasjon etter § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred, der fem søknader ble innvilget og tre avslått. Vi mottok i tillegg én søknad om typisk turiststed fra Haugesund kommune, som vi avsto. Søknaden gjaldt å holde åpent på helligdager i forbindelse med anløp av cruiseskip. Vi har ellers gitt en del veiledning, både skriftlig og muntlig, knyttet til regelverket, søknadsprosessen osv.

Godt og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn og unge og deres familier (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Statsforvalter skal gjøre en kort, overordnet vurdering av i hvilken grad kommunene har et godt og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn og unge og deres familier, herunder hvorvidt lovbestemmelsene om samarbeid og samordning i velferdslovgivningen er kjent og implementert. Det skal gå frem av vurderingen om kommunene ivaretar ansvaret med å beslutte hvilken instans i kommunen som skal ha koordineringsansvaret. Statsforvalter skal også gi en kort vurdering av kommunenes kompetanse om utsatte barn og unge og kommunenes behov for kompetanseutvikling for å sikre et mer samordnet tjenestetilbud.

Det skal fremgå hvordan embetet vurderer hovedutfordringene når kommunene ses under ett. Statsforvalter skal videre gi en kort omtale og vurdering av embetets innsats på området.

Vi ser at kommunene over tid har arbeidet med å utarbeide og vedta forebyggende planer. De aller fleste kommunene har nå vedtatt planer, og flere er i gang med å rullere allerede vedtatte planer. I 2025 synes fokus i arbeidet å ha flyttet seg fra planutarbeidelse til implementering og iverksetting. Vi har i 2025 også arrangert erfaringssamling, og i den forbindelse meldte flere kommuner at de har arbeidet målrettet med å etablere overordnede strukturer for samarbeid på ledernivå. Samtidig uttrykker flere at det er krevende å lykkes med implementering av planer på tvers av sektorer, samt å opprettholde innsats og fokus på felles mål over tid. Statsforvalteren får inntrykk av at kompleksiteten i ledelse av tverrfaglig arbeid og samhandling mellom ulike profesjoner er en utfordring. Stram kommuneøkonomi trekkes også frem som en utfordring.

Embetet har de siste årene på ulike måter vært opptatt av kommunenes arbeid med forebyggende planer. I 2025 har vi tilrettelagt for samling der kommunene kan dele erfaringer og refleksjoner. Vi har også hatt dialog med kommuner som ikke vedtok forebyggende planer i 2024. Vi har samarbeidet med KS, Rogaland fylkeskommune og flere ulike kompetansesentre. Vi mener det at flere regionale aktører sammen legger til rette for at kommunene deler erfaringer er av betydning for at Rogalands kommuner utvikler et sterkt fagmiljø og setter fokus på tjenestetilbudet til utsatte barn og unge og deres familier.

Gjennom en kartlegging vi gjennomførte i 2024 i forhold til barnekoordinatorordningen fikk vi innblikk i kommunenes organisering av ordningen. Det var da tydelig at kommunene hadde organisert seg ulikt. De fleste kommunene deltok i nettverk for å sikre helhetlig og samordnet tilbud til barn og deres familier. Statsforvalteren har lagt tilrette for at alle kommunene kan delta i nettverk for å sikre nødvendig erfaringsutveksling i tjenesteutviklingen, slik at en utvikler en likeverdig tjeneste. Kommunene gir tilbakemelding om at det er stort press på tjenestene og at det er behov for å styrke saksbehandlerkompetansen.

I 2025 har vi satt fornyet søkelys på samarbeidsbestemmelsen i velferdslovgivningen i en rekke fora på tvers av sektorer. Vi har bidratt med innlegg om samarbeid og samhandling for barne- og ungdomspsykiatrien i Helse Stavanger og for flere kommuner i Rogaland. Årsaken til dette er at vi opplever at implementeringen av endringen ikke er fullført, og kjennskapen til lovendringene og veiledning om dette er variabel. Det er behov for søkelys på dette over tid, også fra statlige myndigheter, for å oppnå formålet med lovendringene.

Barnekoordinatorordningen er heller ikke godt implementert. Vi ser det i de få enkeltsakene vi behandler og kommunene, både store og små, etterspør veiledning fra oss. Vi har derfor holdt innlegg på barnekoordinatorsamling og vi har gitt en del veiledning om barnekoordinatorordningen til kommuner i fylket. I felles brev til samtlige kommuner i fylket har vi svart ut spørsmål om vilkårene for rett til barnekoordinator, hvilken kommune som har ansvar for barnekoordinator der barn er bosatt i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, forholdet mellom tjenestene ordinær koordinator i kommunen og barnekoordinator samt spørsmål om hva det betyr at barnekoordinator tildeles en familie.

Vi ser fortsatt at utfordrene samarbeidsklima innad i kommuner hindrer godt samarbeid om utsatte barn selv om planer, regelverk og kompetanse er på plass.

Rapportering på kompetanse- og rekrutteringssituasjonen (fra kapittel 7.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunene, herunder hvordan den regionale koordinatorfunksjonen som ble etablert i 2023 har understøttet kompetanse- og tjenesteutviklingen. Samlet vurdering skal videre inkludere alle helse- og omsorgstjenestene i kommunene, samt den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, tilgangen på desentraliserte deltidsutdanninger i helse- og sosialfagutdanninger.

Opprettelse av regional koordinator gir oss mulighet for å være tettere på kommunene med oppfølging, råd og veiledning. Kunnskapen gjennom møter med kommunene i 2024 om strategisk kompetanseutvikling har vært grunnlaget for videre tiltak i 2025.

Sammen med KS, i kommunalt læringsnettverk for strategisk kompetanseplanlegging, får kommunene økt sin kompetanse innenfor bruk av verktøy for å styrke kommunens evne til langsiktig og strategiske kompetanseplanlegging. Elleve av fylkets 23 kommuner deltar i læringsnettverket som går over fem samlinger. Vi har opplevd frafall fra en del av kommunene i læringsnettverket. Kommunene ser behovet for langsiktig planlegging og nytten av å delta i nettverket, men har til tross for dette ikke kapasitet til å delta i nettverket. Denne utviklingen er bekymringsverdig, og viktig å følge opp i det videre arbeidet i 2026.

Koordinator er fortsatt pådriver for å ta i bruk statistikk, analyseredskap og gjøre kjent nasjonale satsinger og utredninger. I det overordna planverket ser vi en økende bevissthet rundt kompetanse og rekrutteringssituasjonen innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Vi gir innspill til høringsuttalelser til kommunalt planverk der det er aktuelt.

Koordinator har vært involvert i forvaltningen av tilskudd og har vært tett på med veiledning og oppfølging av tildelt midler. Det er mange kommuner som søker tilskuddsmidler gjennom kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet. Søknadene er målretta. Yrkesgrupper det søkes kompetanseheving for og type videreutdanning er ut fra behov og etterspørsel. Når det gjelder tjenesteutviklingsprosjektene ser vi at søknadene i større grad også utformes i tråd med utfordringer. Vi ser i større grad enn før prosjekter som angår tjenestetilbudet til yngre pasientgrupper med store og sammensatte hjelpebehov. Vi ser antydning til at kommunene vektlegger tidlig innsats i sine prosjekter. Kommunene ser behovet for å gjøre omstillinger og bruke personell på andre måter. Rett personer på rett plass, og samarbeid på tvers av kommuner og internt på tjenesteområder, har fått økende fokus. Gode tiltak for oppgaveorganisering og heltidskultur videreføres. Vi ser også at styrking av veiledningskompetansen og oppretting av praksiskontor er tiltak som skal bidra til å rekruttere og beholde ansatte.

Rekruttering

Kommunene rapporterer utfordringer med rekruttering av kvalifisert personell til helsestasjoner, da det er få søkere med ferdig utdanning. Det er flere kommuner som har ansatt helsesykepleier-studenter. Tall fra Helsedirektoratet viser likevel at skolehelsetjenesten i Rogaland har hatt en moderat økning i antall årsverk per 1000 elever i barne-, ungdoms- og videregående skole. Statsforvalterens ungdomspanel har uttrykt at tilgjengelighet er det viktigste for ungdommer om skolehelsetjenestene skal være til hjelp. Helsesykepleier må være synlig, gjerne på sosiale media. De ønsker opplæring, og nevner psykisk helse, rus og seksualitet.

Tilgangen til en deltidsutdanning har blitt mer tilgjengelig med desentraliserte profesjonsutdanninger. Deltidstudium og mulighet for digital opplæring, har gjort det mulig for flere å tilegne seg formell kompetanse. Fagskolene har økt porteføljene og gir et bredt tilbud. Universitet og høyskolene i fylket er tilgjengelige med studietilbud der det er undervisning på campus, og enkelte desentraliserte tilbud. Eksempelvis tilbyr Universitetet i Stavanger (UiS) et opplegg med fleksibel og desentralisert sykepleierutdanning, i to områder (Ryfylke og Dalane). UiS vurderer at dette har vært vellykket, og vil videreføre modellen i 2026. Kommunene opplever både at det får økt kompetanse hos egne ansatte og bedre rekruttering.

Menn i helse har også i 2025 bidratt godt til rekrutteringen i Rogaland, og mange har gjennomført opplæring i 2025. Mange har benyttet seg av de mange fagskoletilbudene. ABC opplæring er også et godt kompetansetiltak som mange har benyttet seg av i 2025.

Universitet i Bergen tilbyr nå Vestlandslegen, hvor medisinstudenter først er tre år i Bergen, og deretter til en av byene Stavanger, Haugesund eller Førde. Vestlandslegen har startet opp ved Helse Stavanger, mens Helse Fonna Haugesund starter høsten 2026. Det er for tidlig å konkludere på effekten av en slik modell med tanke på rekruttering av leger. Fastlegedekningen varierer mellom kommuner i Rogaland. Det er i 2025 en bedring i rekruttering og flere lister blir dekket. Enkelte kommuner har fortsatt utfordringer med mye vikarer for å dekke sine lister, og enkelte kommuner har høyt antall personer fra andre kommuner på fastlegelister i sin kommune. Tall fra Helsedirektoratet viser at antallet innbyggere i Rogaland uten fast lege har sunket gjennom 2025 (2,5%), som er rett i overkant av landssnittet.

Jordmorrekruttering og svangerskapsomsorgen har blitt styrket, både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Det antas at den nye jordmorutdanningen ved Universitet i Stavanger, fra 2019, fortsatt bidrar til styrket rekruttering i Rogaland.

Oppfølging av den offentlig tannhelsetjenesten ble ikke prioritert i vårt arbeid i 2025 grunnet ressursutfordringer, jf. brev om prioriteringer datert 13.03.25. Det rapporteres ikke på tannlegemangel, og tilgang til personell i den offentlige tannhelsetjenesten ser ut til å være ganske stabil, og SSB tall viser økning i antall ansatte i tjenesten.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapporten redegjøre for tilsyn med verger og blant annet beskrive:

- risikovurderinger i forkant av tilsyn
- funn i tilsyn
- oppfølging av verger og tiltak statsforvalteren har iverksatt på bakgrunn av tilsyn

I forkant av tilsyn blir det gjort risikovurderinger basert på meldinger/bekymringer som kommer fram til Statsforvalteren. Vi gjør også egne risikovurderinger basert på eventuelle funn i forbindelse med gjennomgang av vergeregnskap eller der vi ellers oppdager forhold som gir grunn til å reagere.

Vi har ikke funnet store avvik i 2025, ut over sak som førte til at én av våre faste verger ble fratatt alle oppdrag. Hovedbekymringen i den saken var økonomisk rot og brudd på taushetsplikt. Saken ble anmeldt men henlagt etter kort tid. Vi kan derfor ikke konkludere med at det er avdekket straffbare forhold.

I de sakene vi avdekker kritikkverdige forhold (avvik) har tiltakene variert fra råd og veiledning til fratatt vergeoppdrag. Vi har tidligere brukt eksempler fra tilsynssakene til å ta opp med vergene i forbindelse med vergesamlinger. I 2025 startet vi også intensivering av tilsynsvirksomheten ved at vi etablerte en tilsynsgruppe som drøfter saker jevnlig. Statsforvalteren i Rogaland deltar også aktivt i det nasjonale tilsynsnettverket som først ble initiert av Statens sivilrettsforvaltning. Nettverket drives nå i hovedsak av representanter fra embetene.

Vergers kompetanse (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapporten gi en overordnet vurdering av vergers kompetanse og opplæringsbehov. Risikovurderinger, gjennomførte og planlagte tiltak skal beskrives, samt opplevde og forventede effekter.

Statsforvalteren skiller mellom faste verger og alminnelige/nærstående verger. Vi har ingen overordnet vurdering av alminnelige/nærstående vergers kompetanse. Dette er verger vi i svært liten grad er i kontakt med og der fellestrekken er at de kun har ett eller, i noen få tilfeller, to oppdrag. I forbindelse med uttrekk av vergeregnskap regner vi at det er større risiko knyttet til alminnelige/nærstående vergers forvaltning av vergeoppdraget. Det er imidlertid ikke gjort store funn ved gjennomgang av vergeregnskapene.

En stor andel av de faste vergene i Rogaland har lang og bred erfaring som verger. Flere har vært med fra oppstarten i 2013. Vår overordnede vurdering er at de faste vergene har god kompetanse. Dette er også noe vi har fokus på ved rekruttering. Vi anerkjenner likevel at det også kreves erfaring for å takle de utfordringer som ethvert vergeoppdrag kan medføre.

Målet vårt var å gjennomføre oppfølgingssamtaler med alle nye verger etter at de er tildelt oppdrag. Imidlertid har vi arrangert fellessamling for nye verger som vi har positive erfaringer med. Nye verger får mye informasjon før selve oppstarten med utførelsen av vergeoppdraget. Tanken er at vergene tilegner seg bedre kunnskap når de er i gang med oppdrag og har da mer spørsmål til praktisk gjennomføring.

Vi informerer også i vedtak om oppnevning av verge og vi oppfordrer alle verger, også alminnelige og nærstående, til å gjennomføre e-læringskurs.

Opplæringsbehovet vil i første rekke knytte seg til praktisk gjennomføring av vergeoppdraget. Det kan være disponering av bankkonti, innsyn i skattemeldinger, endring av postadresse der det er nødvendig eller kontakt med ulike offentlige kontor.

Vi noterer oss type henvendelser vi får fra vergene, og setter det som temaer for vergesamlingene. I 2025 orienterte vi vergene om tilsynsarbeidet som blir gjort fra vår side. Vergene er klar over at tilsyn har stadig større fokus og vi har i Rogaland iverksatt tiltak for å styrke vårt tilsynsarbeid.

Det er nødvendig med opplæring i regler for utøvelse av vergeoppdraget, viktigheten av å respektere retten til selvbestemmelse og forhold som krever Statsforvalterens samtykke. Dette er også temaer vi vil ta opp i vergesamlinger som vi arrangerer en til to ganger pr år for de faste vergene.

Det er gjennomført to vergesamlinger inneværende år, én for alle faste verge og én for nye faste verger. I tillegg ønsket vi å holde et informasjonsmøte for verger som tar oppdrag i forbindelse med tilrettelagt avhør (TA) og som skal søke om voldserstatning. Vi har fått tilbakemelding på at det er en komplisert prosess som bl.a. krever god dokumentasjon. Vi hadde intensjon om å gjennomføre en slik samling også i 2025, men det ble ikke gjort.

Vi forventer at våre tiltak skal styrke vergenes kompetanse på viktige områder som selvbestemmelse og gjennomføring av vergeoppdraget.

Fratakelse av rettslig handleevne (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapporten anslå gjennomsnittlig tid fra midlertidig vedtak om fratakelse av rettslig handleevne er fattet, og til saken er oversendt tingretten.

Vi har for 2025 hatt tre saker som har blitt sendt tingretten. Gjennomsnittlig tid fra midlertidig vedtak til stevning er 7 dager.

Vergemål

Betegnelse på rapporteringskrav	Anslått saksbehandlingstid (i dager)
Saksbehandlingstid - oversendelse av midlertidige vedtak om fratakelse av rettslig handleevne	7

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader i 2025, fordelt på henholdsvis rettsråd og sakførsel. Statsforvalteren skal i tillegg rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og antall restanser.

Det skal også gjøres en vurdering av overordnet status på rettshjelpsfeltet. Analysen skal inneholde en vurdering av effekten av innføring av ny modell for økonomisk behovsprøving.

Statsforvalteren i Rogaland har opplevd en betydelig økning av saker etter 15.10.2025, og vi forventer en fortsatt økning noe fremover etter hvert som den nye modellen blir stadig mer kjent. Det er totalt innkommet 300 flere søknader i 2025, sammenlignet med 2024. Det er utfordrende å behandle det store antallet saker som kommer inn, og vi har lagt inn ekstra innsats.

God dokumentasjon på inntekt og formue kan være krevende å innhente i enkelte saker, særlig i saker om oppsigelse i arbeidsforhold, der det er uklart hva vedkommende har krav på av dagpenger. Slik dokumentasjon er likevel nødvendig for å kunne fastsette egenandel etter den nye modellen.

Rettshjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkomne søknader	1 560	1 526	34
Innvilgede søknader	1 417	1 408	9
Avslåtte søknader	132	110	22

Rettshjelp 1.2 - Saksbehandlingstid og antall restanser

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (uker)	10
Antall restanser	210

1 - 3 uker for saker som ikke krever vedtak, 3 - 12 uker for saker som krever vedtak

Samfunnssikkerhet i plan (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

Samfunnssikkerhet i plan

Statsforvalteren bes rapportere på:

- Hvilke forventninger til samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven er formidlet til kommunene?
- Hvordan vurderer Statsforvalteren at deres bistand er ivarettatt i kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet etter plan- og bygningsloven?
- Hvordan vurderer Statsforvalteren at deres bistand er ivarettatt i integrering av funn fra helhetlig ROS i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel?

Vi ser til at alle planer etter pbl har en ROS analyse, og har utredet samfunnssikkerhet og beredskap tilstrekkelig i planen. Planene skal forholde seg til statlige føringer og forventninger, lovverk og overordnede planer og HROS. Vi legger ekstra vekt på virksomhetsrisiko, kritisk infrastruktur, farlige stoff og totalforsvaret for tiden, da det er tema kommunene strever litt med. I tillegg til klimaendringer med ekstremnedbør og havnivåstigning.

I 2026 har vi gjennomført 6 regionvise møter med planmedarbeidere i alle kommunene for å veilede om kravene og forventningene til ROS i plan.

Kommunene er i hovedsak interesserte i å gjøre et godt arbeid når det gjelder samfunnssikkerhet og beredskap, de tar som regel gjerne imot bistand og innspill. Men lite ressurser i kommunene og det at en del av dette arbeidet gjøres av konsulenter gjør at det ofte er mangler i dette arbeidet etter pbl.

Vi rådgir kommunene om å bruke viktige funn i HROS inn i planarbeidet etter pbl, og gir også innsigelse der dette åpenbart mangler. Kommunene er også interessert i dette, og viser vilje til å ta imot våre råd på dette området. Vi har også gitt innspill på dette med sammenhengen mellom HROS og arealplan i våre tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Vi har også sett en tydelig forbedring i denne sammenhengen de siste årene.

Vi opplever at arbeidet med storulykkevirksomheter og større virksomheter med farlig stoff er mindre kjent i kommunene. Det er ikke alle relevante etater og saksbehandlere som har tilgang til FAST-registeret eller som har grunnleggende kunnskap om de ulike stoffene og hvordan de kan reagere sammen, så de planprosessene er ofte tunge, og kommunen trenger bistand og råd. Videre ser vi at det er mangler i FAST, og en del virksomheter og anlegg som ikke ligger i det registeret.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter

Statsforvalteren bes rapportere på:

Hva er status for opprettelse av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter i kommuneplan (alternativt i reguleringsplan) hos kommunene som har storulykkevirksomheter?

- Angi gjerne hvilke kommuner som har opprettet hensynssoner i kommuneplanen (eller ivaretatt dette tilstrekkelig på annen måte).
- Angi gjerne hvordan kommunen sørger for at informasjon om eksplosivanlegg ikke gjøres allment tilgjengelig i kommunens arealplaner.

Hvilke tiltak gjør statsforvalteren overfor kommunene for å oppnå målet om etablering av hensynssoner rundt storulykkevirksomheter, herunder etablering av nye storulykkevirksomheter?

De fleste kommunene har hensynssoner rundt storulykkevirksomheter i kommuneplankartet. Det mangler noen, ved eldre kommuneplan eller der virksomhetene ligger langt ifra folk og inne på et eget anleggsområde. Kommunene som ikke ser ut til å ha hensynssoner i offentlige plankart er Eigersund, Karmøy, Klepp, Randaberg. Suldal og Vindafjord har ikke hensynssoner, men det mangler info i FAST om de har storulykkevirksomheter for tiden (sammen med Sauda, som har en hensynssone).

Vi sjekker dette ut ved alle planer etter pbl, og ber kommunene ta de inn i plankartet der det er aktuelt. Når det gjelder eksplosivanlegg er det motsatt, vi ber kommunen gjøre en vurdering av hva slags informasjon om disse som skal ligge offentlig tilgjengelig.

Vi har flere innsigelser til dette med hensynssoner og risiko rundt storulykkevirksomheter, særlig i fbm det grønne skiftet. Der risiko ikke er vist med risikokonturer og evt hensynssoner har vi innsigelse. Det er en tendens til at kommuner/virksomheter legger til grunn at risiko er godt nok ivaretatt når det kommer en tillatelse fra DSB, og at de ikke alltid er bevisst eget ansvar etter PBL. Vi legger også til grunn at kommunen har oversikt over eksplosivanlegg via FAST og brannvesen, så det ikke trenger å ligge i plankart.

Vi har også tatt opp dette med hensynssoner og storulykkevirksomhet under tilsyn med kommunal beredskapsplikt.

FylkesROS og oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

FylkesROS

Statsforvalteren skal:

- Redegjøre for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan
- Redegjøre for om uønskede hendelser i en sikkerhetspolitisk situasjon og/eller væpnet konflikt er inkludert i fylkesROS.
 - Legges funn og oppfølging av tiltak til grunn for egen beredskap?
 - Legges funn og oppfølging av tiltak til grunn for samordnet beredskapsplanlegging i totalforsvaret regionalt?
- Redegjør for hvordan nye risikoer som følge av overgang til nye energibærere er inkludert i fylkesROS
- Redegjør for om og på hvilken måte kommunene har inkludert sikkerhetspolitisk krise og/eller krig som tema i kommunenes arbeid med oppfølging av helhetlig ROS

Vår FylkesROS er fra 2023. Den skal revideres i 2026. Det ble utarbeidet en oppfølgingsplan i 2025 som er den siste før ny revisjon. Den inneholder 2 graderte scenarier, et for sammensatt virkemiddelbruk og et for væpnet konflikt.

Funn fra FylkesROS er tatt inn vår egen beredskapsplan med tilhørende tiltakskort.

Oppfølgingsplanen for ugradert er sendt ut til kommuner og fylkesberedskapsråd. Det samme gjelder den graderte delen av FylkesROS. Om funnene blir fulgt opp av andre regionale totalforsvarsaktører er et stort spørsmål som det er vanskelig av svar ubetinget ja på. Vi føres ikke tilsyn med politiet, sivilforvaret, Forsvaret mv. Men det er vårt inntrykk at de er enig i funn fra fylkesROS-arbeidet og vi samarbeider med dem i ulike prosjekter som kan relateres til dette arbeidet.

Når det gjelder nye energibærere i FylkesROS vil dette nok komme bedre fram ifm. revisjon i 2026. Det var ikke så tydelige føringer om dette da arbeidet med nåværende FylkesROS ble gjort, hovedsaklig i 2022.

Kommunene har et stykke vei å gå før sikkerhetspolitisk krise og krig blir en del av deres HROS. De har også en 4 års syklus for revisjon og det er kun HROS laget det siste året at vi begynner å se spor av dette. Her ventes det også på veileningsmaterieell fra DSB om kommunens ansvar og rolle i krig som er bebudet ferdig i juni 2026.

Kommunal beredskapsplikt - overordnet beredskapsplan (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for om beredskapsplaner for storulykkevirksomheter er samordnet og integrert med overordnet beredskapsplan.

Vår erfaring er at beredskapsplaner for storulykkevirksomheter generelt sett ikke er samordnet og integrert godt nok med kommunens overordnede beredskapsplan.

Grunnen til dette er det hersker tvil om hva som ligger i det å samordne og integrere. Storulykkevirksomheter har beredskapsplaner som ofte er veldig omfattende og forskjellige fra kommunens. Det kan være skepsis fra bedriftene om å la seg samordne og integrere. Mange bedrifter har tunge fagmiljø på beredskap, mens en kommune har en beredskapskoordinator uten faglig utdanning og ofte i en lav stillingsandel.

Statsforvalterens inntrykk er at kommunene kjenner til om de har storulykkevirksomheter og hvem de er. Men i all for liten grad har oversikt over hvilket risiko-potensial bedrifter har og i liten grad har felles.

Når DSB eller de andre tilsynsetatene for storulykkevirksomhetene har tilsyn burde det vært noen spørsmål den veien også; om virksomheten har samordnet og integrert sine planer med kommunens. Da vil dere være lettere for kommunene å komme i innpass med dette arbeidet.

Miljøkriminalitet (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på antall anmeldte lovbrudd.

Statsforvalteren i Rogaland har anmeldt to saker i 2025. Vi viser til tabell oversendt Miljødirektoratet 28.01.2026.

Vi har også hatt to saker med bruk av overtredelsesgebyr i 2025. Begge saker gjelder håndtering av næringsavfall. En sak er endelig avgjort, en entreprenør er ilagt gebyr på 100 000 kr. I den andre saken er overtredelsesgebyr på 25 000 kr vedtatt, men det er noe uklarhet om hvorvidt part ble kjent med vedtaket pga. endringer i eierskap.

Rapportering på antall innsigelsessaker fremmet og løst pr. miljøtema (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Rapportering på antall innsigelsessaker fremmet og løst per miljøtema for 2024.

Rapportering sendes i egen tabell direkte til KLD.

Spesifikk omtale av arbeid med fornying og innovasjon (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal:

- gi en spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene.
- redegjøre kort for fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i søknads- og rapporteringsportalen Prosjektskjønn, og formidling av resultatene.
- gi en omtale av resultater av prosjektene.

I 2025 tildelte Statsforvalteren i Rogaland kommunene 18 millioner kroner til innovasjon og utvikling for 2026, fordelt på 17 prosjekter. Statsforvalteren i Rogaland mottok hele 38 søknader.

Statsforvalteren i Rogaland prioriterer disse tre områdene for 2026:

- Større prosjekt, og helst i samarbeid med flere kommuner
- Prosjekt som møter utfordringene med demografiendringer
- Prosjekt på området samfunnssikkerhet og beredskap.

I tillegg skal prosjektene relatere seg til FN's bærekraftsmål.

Alle fagavdelingene hos Statsforvalteren, vårt ungdomspanel og KS Rogaland var involvert i vurderingsprosessen av søknadene.

Om søknadsprosessen

Omtrent en måned før søknadsfristen 1. november 2025 holdt Statsforvalteren i Rogaland et åpent digitalt møte. Det var rettet mot kommuner som ønsket

å søke om skjønnsmidler til innovasjon og utvikling for 2026. På møtet deltok 29 personer fra kommunene. Møtet ble tatt opp og lagt ut på Statsforvalteren i Rogaland sin Youtube kanal. Da fikk andre fra kommunene, som ikke kunne delta på møtet, mulighet til å se opptaket.

Den 20. november 2025 avholdt Statsforvalterens ungdomspanel et møte, hvor temaet var å vurdere fire prosjektsøknader. Panelet ga sine anbefalinger i forhold til fire søknader, som var spesielt relevante for ungdom. På møtet holdt prosjektleder og barnehagesjef ved Gjesdal kommune et innlegg for panelet. Hun fortalte om et vellykket prosjekt som mottok midler for 2025, der kommunen har ansatt skoleungdom for å arbeide i barnehagene etter skoletid. Dette var et prosjekt som ungdomspanelet hadde anbefalt å gi støtte for 2025. Ungdomspanelet anbefalte i møtet å gi videre støtte til dette prosjektet for 2026, men da til en utvidelse mot helse- og omsorgstjenestene i kommunen.

Endelig fordeling av prosjektmidlene ble gjort av embetsledelsen den 24. november 2025.

Rapportering av prosjekter i 2025

Prosjekter som har mottatt midler skal kunne dele sine erfaringer med andre kommuner. Dette formidles gjennom Statsforvalteren sin rapporteringsportal *Prosjektskjønn*. Innsendte rapporter blir så vurdert av Statsforvalteren i Rogaland.

Rapporteringsfristen for prosjekter for 2024 var 1. mars 2025. Statsforvalteren i Rogaland inviterte prosjektledere til et møte i forkant av fristen for å dele erfaringer, samt stille spørsmål knyttet til rapporteringen. Møtet ble avholdt medio februar 2025. Vi er forsinket med å evaluere alle prosjektene som rapporterte i 2025. Evalueringen av prosjektene vil være ferdigstilt innen 1. mars 2026.

Fra rapporteringen i 2025 vil vi særlig trekke frem følgende prosjekter:

- Prosjektet *Kommunalt legemiddelteam* i regi av Karmøy kommune er et flerårig prosjekt som startet opp i 2023. Prosjektet tester ut om et legemiddelteam bestående av apotekteknikere og en farmasøyt kan nyttes til oppgaver rundt legemidler som i dag utføres av skole- og barnehagelærere, sykepleiere, vernepleiere, leger og helsefagarbeidere, ved sykehjem, hjemmetjeneste, legekontorer, skoler og barnehager. Ifølge underveisrapporten er det målt gevinster ved bruk av apotekteknikere og en farmasøyt, med betydelige besparelser målt i kroner og i arbeidstimer. Endelig rapport leveres 1. mars 2026.

- Prosjektet *DigiBamevem* har vært et flerårig prosjekt i regi av Stavanger kommune. Kommunen har lyktes med å implementere og drifte fagsystemet *Modulus Barn*, som tiltenkt. Fagsystemet gir ansatte og ledere i det kommunale barnevernet støtte ved saksbehandling, styring og samhandling. Prosjektet har vært i samarbeid med Bærum, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Asker kommune.

Kommuneøkonomidagen 2025

Kommuneøkonomidagen er et regionalt arrangement i regi av Statsforvalteren i Rogaland, som ble avholdt den 27. mai 2025. Det var et bredt program og med dagsaktuelle innlegg fra Kommunal- og distriktsdepartementet, KS, Kommunalbanken, Bærekraftsfylket Rogaland og Klepp kommune. Med hensyn til prosjektskjønn inviterte vi representanter fra Stavanger (Digi Rogaland), Strand og Gjesdal kommune for å presentere hvert av sine prosjekt, henholdsvis *DigiBamevem*, *Samlev* og *Lekeressurser*. Dette var alle prosjekt med stor overføringsverdi til andre kommuner, og som økte bevisstheten til kommunene om de mulighetene som ligger i å søke om prosjektskjønn.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av statsforvalteren, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

Det skal også gis en kortfattet omtale av statsforvalterens arbeid med anmodninger om å gjennomføre lovlighetskontroller av eget tiltak samt utviklingstrekk og utfordringer statsforvalterne ser i lovlighetskontrollsakene.

Statsforvalteren i Rogaland behandlet i 2025 om lag 25 skriftlige anmodninger om lovlighetskontroll. Det var i 2025 en markant økning både i anmodninger fra privatpersoner og i saksfelt. Sakene favnet nær sagt hele kommunens virksomhet. Anmodninger kom også fra folkevalgte, interesseorganisasjoner og media.

Statsforvalteren i Rogaland åpnet ikke formelt lovlighetskontroll i noen av sakene, men i flere av dem gav vi skriftlig veiledning.

Statsforvalteren i Rogaland har grunn til å tro at en del innsendere benytter seg kunstig intelligens til å utforme anmodningene, helt eller delvis. Anmodningene er da omfattende, gjerne med henvisninger til en rekke rettslige grunnlag som i beskjeden grad har relevans i saken. I flertallet av sakene

har det vært nødvendig for oss å innhente mer faktisk dokumentasjon, som vi typisk har funnet på kommunens hjemmesider. Mange saker har vært tidkrevende og det har vært nødvendig med faktisk og rettslig utredning nettopp for å avgjøre om det var grunnlag for å gjennomføre lovlighetskontroll. Økningen i antall saker er utfordrende med tanke på våre tilgjengelige ressurser.

Statsforvalteren i Rogaland hilser velkommen KDD sitt initiativ for å evaluere deler av kommuneloven, ikke minst med tanke på regelverket for lovlighetskontroll på eget initiativ. Statsforvalteren i Rogaland setter pris på at vi har fått mulighet for å bidra med en representant med i referansegruppen.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	6	2	8
På eget initiativ	0	0	0

I tillegg til kravene som er listet opp i tabellen så avviste vi 7 krav av ulike grunner. Vi behandlet rundt 25 anmodninger om lovlighetskontroll, se mer om disse i eget avsnitt.

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 veiledet i mange ulike kommunalrettslige temaer, skriftlig og muntlig. Spørsmål knyttet til habilitet har vært en gjenganger. Videre veiledet vi jevnlig om reglene saksbehandling i folkevalgte organer. Skillet mellom folkevalgte og administrasjon går igjen, det samme gjelder hvilke krav som stilles til kommunedirektørens forberedelse av saker. Regelverket for medvirkningsorganer er et annet sentralt tema. Ikke minst veileder vi om regelverket for lovlighetskontroll.

Flere av lovlighetskontrollkravene i 2025 har handlet om endring av skolestruktur/ skolenedleggelse. Sakene har hatt stor betydning både for innbyggere og folkevalgte og media har fulgt sakene tett. En annen trend i 2025 er at Statsforvalteren i Rogaland har registrert en økning i krav som omhandler plan- og bygningsloven.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilken bistand de har gitt og hvilke tema de har veiledet kommunene om når det gjelder interkommunalt samarbeid. Statsforvalterne skal også, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en overordnet vurdering av utfordringer og fordeler/muligheter med det interkommunale samarbeidet i fylket, for eksempel om det er områder hvor statsforvalterne mener det er nødvendig med mer samarbeid og om samarbeidet i fylket burde organiseres annerledes.

Statsforvalteren erfarer at det er et utstrakt samarbeid mellom kommunene i fylket, og at samarbeidsformene er mange.

Når det gjelder interkommunalt samarbeid har så godt som alle kommuner avtalebaserte samarbeid uten en spesiell hjemmel. Dette er gjerne regionale råd, læringsnettverk og andre fagnettverk.

De fleste kommunene har administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 20-2. Det er interkommunalt samarbeid i form av vertskommunesamarbeid på barnevernområdet i alle deler av fylket.

Bare noen få kommuner har vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd etter kommuneloven § 20-3.

Noen kommuner har interkommunalt råd etter kommuneloven kapittel 18. Mange kommuner har kommunalt oppgavefellesskap etter kommuneloven kapittel 19.

De aller fleste kommunene er med i interkommunale selskaper (IKS). Dette er på områder som vann og avløp, renovasjon, brann og redning, idrettsanlegg (folkehaller), havner m.m.

Mange kommuner eier også bedrifter sammen organisert som AS, som strøm og nettselskap, arbeidsmarkedsbedrifter m.fl.

Flere kommuner har i tillegg interkommunalt samarbeid gjennom stiftelser. Et par kommuner har interkommunalt samarbeid ved bruk av samvirke (SA).

Vi kjenner ikke til at noen kommuner i Rogaland har et interkommunalt samarbeid ved bruk av ansvarlig selskap (ANS/DA).

Ved tildeling av skjønnsmidler til innovasjon og utvikling legger vi stor vekt på samarbeid på tvers av flere kommuner. Vi veileder også kommunene i søknadsprosessen. Søknadene kan i mange tilfeller synliggjøre nye områder med behov for interkommunale samarbeid. Samarbeid om utvikling, implementering og drift av digitale løsninger er eksempel på et slikt område. Se "Spesifikk omtale av arbeid med fornying og innovasjon (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)", om prosjektet DigiBarnevern, som er et flerårig prosjekt der Stavanger kommune, Bærum, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Asker kommune har samarbeidet om å implementere og drifte et fagsystem i det kommunale barnevernet.

To andre interessante og pågående kommunesamarbeid som har fått støtte gjennom skjønnsmidler til innovasjon og utvikling er:

Fleksibel og distriktssvennlig sykepleie i Dalane "Dalane- modellen":

Prosjektet tilrettelegger for fleksibel og distriktssvennlig sykepleierutdanning, hvor Dalane utdanningssenter har stått for rekruttering, tilrettelegging og koordinering for 30 studenter, med studiestart høsten 2024. 88 personer som søkte om studieplass. Prosjektet er i samarbeid med UiS, kommunene Eigersund, Sokndal, Lund, Bjerkheim og Hå, og løper frem til 31.07.2027. For å sikre studieplasser for studenter fra alle samarbeidskommunene har det blitt utarbeidet en fordelingsnøkkel. I 2025 begynte studentene ut i praksis ved samarbeidskommunene. Effekten av utdanningstilbudet følges opp gjennom følgeforskning av UiS.

Sammen på god vei:

Sammen på god vei er et prosjekt der målet er å ha nok korttidsplasser ved sykehjem til alle pasienter, til enhver tid. Prosjektet skal dermed finne tiltak som kan redusere oppholdstiden, uten at det vil medføre økt risiko for pasienter. Del 1 tok for seg kartlegging, mens del 2 tok for seg testing av tiltak for å bedre ressursutnyttelsen. Del 3 av prosjektet tar for seg forankring gjennom samlinger, opplæring av helsearbeidere, og datainnhenting av mål- og gevinstoppnåelse. Prosjektet er i samarbeid med Helse Stavanger HF og kommunene Stavanger, Strand, Klepp og Sola, og løper frem til 31.08.2026.

Bærekraftsfylket Rogaland:

I tillegg har Statsforvalteren gitt restmidler fra skjønnsmidlene i 2024 og 2025 til et samarbeidsprosjekt mellom kommunene i Rogaland ved navn Bærekraftsfylket Rogaland. Rogaland fylkeskommune har fasilitert prosjektet. I første fase av prosjektet ble roglanditall.no utviklet. Det betyr at alle kommunen i Rogaland, i tillegg til Rogaland fylkeskommune, har fått en oppdatert status for sitt bærekraftsarbeid. I 2025, del to av prosjektet, har kommunene jobbet videre med å finne fram til et felles bærekraftsmål der de alle hadde store utfordringer og kunne dra fordeler av en samlet innsats. Bærekraftsmål 12 "Ansvarlig forbruk og produksjon" ble valgt ut og innenfor dette målet har kommunene enes om å fokusere på ombruk og gjenbruk av inventar og byggematerialer. Siste samling i prosjektet ble avholdt i januar 2026, og det vil bli jobbet videre med sikte på å etablere interkommunale ombruksentraler i fylket, i tillegg til å lage en felles mal til en strategiplan for ombruk som kan løstes opp til politisk behandling i kommunene.

Behandling av klager på kommunenes vedtak etter offentleglova (fra kapittel 7.3.6.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av eventuelle klagesaker etter offentleglova som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren, og inntrykket av totalomfanget av klagesaker etter offentleglova.

Statsforvalteren i Rogaland prioriterer behandling av innsynsklager høyt, men tidvis er det likevel utfordrende å holde saksbehandlingstiden kort.

Sakstilfanget har hatt en jevn stigning de siste årene. Fra 2022 og frem til nå er antallet innkomne saker doblet. Fra 44 saker i 2022 til 90 saker i 2025. Det er særlig en økning i antall henvendelser fra privatpersoner, som ofte har behov for veiledning for å forstå hvilke rettigheter de har. En ny trend er også at det blir bedt om innsyn etter offentleglova og GDPR parallelt.

Statsforvalteren i Rogaland bruker mye tid på oppfølging av førsteinstans. Dette gjelder både innhenting av saksdokumenter og oppfølging i saker hvor førsteinstansen bruker lang tid på forberedende klagebehandling. Behovet for oppfølging er særlig stort i saker hvor førsteinstans er et selvstendig rettssubjekt som er omfattet av offentleglova § 2 første ledd bokstav c eller d, jf. offentlegforskrifta § 11 tredje ledd.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2025 hatt enkelte saker som har vært særlig ressurskrevende. Disse har typisk handlet om enten innsyn i søkerlister til ledende stillinger i kommunale foretak eller innsyn i forbindelse med varslingssaker. Vårt inntrykk er at det ofte unntas flere navn fra søkerlistene enn det er grunnlag for, og at det er attraktivt for førsteinstansen å trenere disse sakene. På den måten kan de oppnå at endelig vedtak ikke foreligger før saken har mistet sin aktualitet.

Statsforvalterembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på statsforvalterens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Vi viser til rapportering på punkt 3.1.1.2.2. og tall i tabellen her.

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til statsforvalteren	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er løst før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er avskåret av statsforvalteren	4. Antall planer med innsigelse fra statsforvalteren og andre statlige etater fremmet for kommunen
Antall planer totalt	17	0	1	66
Statsforvalteren	0	0	0	61
Avinor				
Direktoratet for mineralforvaltning				
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap				
Fiskeridirektoratet	1	0	0	1
Forsvarsbygg				
BaneNor	4	0	0	4
Kystverket	1	0	0	1
Luftfartstilsynet				
Mattilsynet	2	0	0	2
NVE	7	0	0	7
Oljedirektoratet				
Politiet				
Riksan tikvaren				
Statens vegvesen	3	0	1	2
Statsbygg				

Rapportering i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)
Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer byggesaker i SYSAM - rapporteringsløsningen for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Statsforvalteren i Rogaland ferdigbehandlet 292 byggesaker i 2025, mot 347 saker i 2024. Av sakene som ble ferdigbehandlet i 2025, var 72 settesaker. Dette er liten en oppgang i forhold til 2024, hvor vi ferdigbehandlet 64 settesaker.

Klager ble gitt medhold i 94 av de totalt 292 byggesakene vi behandlet i 2025. Samlet ble det dermed gitt medhold i 32 % av sakene, noe som er stabilt i forhold til 2024 (33 %). I 2025 ble 70 saker ikke behandlet innen fristen, mot 68 i 2024. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har gått noe opp. I 2024 var den 71 dager, mens den i 2025 var 76 dager. Gjennomsnittlig overskridelse i saker som ikke er avgjort innen 12 uker, har gått opp fra 27 dager i 2024 til 34 dager i 2025.

Statsforvalteren i Rogaland har opprettholdt gode tall i 2025. Dette skyldes at vi har hatt stabile ressurser de siste fire årene som har opparbeidet seg god kompetanse over tid. Videre har vi jobbet systematisk med restansenedbygging, og hele tiden evaluert hvordan vi skal jobbe mest mulig effektivt. I arbeidet med restansenedbygging har vi sett det som nødvendig å benytte noe overtidsarbeid.

Vi har over flere år mottatt svært mange settesaker fra Vestland og ønsker en vurdering av hvordan fordelingen av settesaker skal gjøres sett opp mot ressurser embetene har tilgjengelige. Enkelte embeter oppgir å nesten ikke motta settesaker, mens vi i Rogaland opplever at sakene tar mer enn ett årsverk.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
292	94	70	34	0	1	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)
Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer plansaker i SYSAM-ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Statsforvalteren i Rogaland ferdigbehandlet 59 plansaker i 2025, noe som er 14 færre enn i 2024, da vi ferdigbehandlet 73 plansaker. Av sakene som ble ferdigbehandlet i 2025, ble 17 behandlet etter utgangen av fristen, mot 14 i 2024. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden var 78 dager i 2025, mot 70 dager i 2024. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har dermed gått opp med 8 dager fra 2024 til 2025.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	59
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	78
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	17
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	1

Forsterket innsats for dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bes om å vurdere stat og kommunes innsats for de som ikke selv klarer skaffe seg og beholde en egen bolig, jf. omtale i Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga.

Hjelpetekst:

2024 var siste år for den nasjonale strategien for sosial boligpolitikk "Alle trenger et trygt hjem". Strategien hadde tre prioriterte innsatsområder (ingen skal være bostedsløse, barn og unge skal ha gode boforhold og personer med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor). Disse er videreført gjennom det boligsosiale innsatsområdet «Forsterket innsats for dem som ikke selv klarer å skaffe seg eller beholde en egnet bolig» i Meld. St. 13 (2023-2024) Bustadmeldinga Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet.

Det bes om en vurdering av utviklingen av samarbeidet mellom stat og kommune om de tre prioriterte innsatsområdene i etterkant av strategien. Statsforvalteren bes gi en kort, overordnet vurdering av måloppnåelsen og kort vurdere:

- I hvilken grad den statlige dialogen med kommunene er helhetlig og effektiv.
- Sett i et flerårsperspektiv: går utviklingen i riktig retning?
- I hvilken grad kan utviklingen tilskrives statsforvalterens innsats?
- Hvilke andre aktører har påvirket utviklingen?
- Hva kan statsforvalterne gjøre bedre framover

Ikke alle kommuner i Rogaland har kommet like langt med implementeringen av boligsosialloven. Vi ser med bekymring på at ikke alle kommuner har endelig avklart hvem i kommunen som har ansvar for å fatte vedtak etter loven. Sivilombudet har også kritisert en av våre kommuner for å ikke følge loven. Vi har planlagt kompetansehevende tiltak for kommunene om loven i 2026.

Statsforvalteren har samarbeidet med Husbanken om flere arrangementer i 2025, og med dette bidrat til å spre kunnskap og gode eksempler om de ulike boformene og verktøy og virkemidler i utvikling av en mer aldersvennlig boligmasse.

Husbanken er også del av vår regionale samordningsgruppe for Bo trygt hjemme-reformen, og deltar i vår samarbeidsarena på velferdsområdet. Dette samarbeidet er viktig for en helhetlig statlig dialog med kommunene. Likevel er det utfordrende å sikre helhetlig dialog, da våre oppdrag og ressurser til dette er begrensede.

Kommunenes tilbakemeldinger om dialog med Husbanken er litt varierte, noen opplever god dialog, noen rapporterer om utfordringer. Flere er svært tydelige i sine tilbakemeldinger på at regelverket Husbanken forvalter er til hinder for nødvendig utvikling av boligtilbudet til den eldre delen befolkningen, og en brems for kommunal omstilling.

Statsforvalteren ser med bekymring på det høye antallet bostedsløse. Det er også et betydelig antall barnefamilier som bor i midlertidig bolig med garanti fra Nav.

Klagesaker etter lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, saksbehandlingstid og resultatet av behandlingen av klager etter lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet.

Statsforvalteren har heller ikke i 2025 mottatt saker for klagebehandling, når det gjelder krav om individuell bistand fra kommunen i henhold til boligsosialloven.

Veiledning og informasjon universell utforming (fra kapittel 7.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en omtale av eget arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming, og gi en kort omtale av utfordringsbildet.

For nasjonal handlingsplan «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge» er planperioden utvidet ut 2026. Ifølge plan og bygningsloven skal både statsforvalteren og fylkeskommunen gi råd og veilede kommunene i planlegging. Fylkeskommunen skal bidra med kompetanseheving og veiledning knyttet til universell utforming i planlegging overfor kommunene og det forutsettes et fortsatt samarbeid med statsforvalterne om kompetanseheving og veiledning av kommunene.

SF i Rogaland har fortsatt et tett samarbeid med Rogaland fylkeskommune omkring vårt felles oppdrag om veiledning og informasjon om universell utforming. Gjennom det tidligere strategiske satsingsområdet Bærekraftige velferdssamfunn ble det etablert et samarbeidsforum mellom rådgiver på folkehelse i Rogaland fylkeskommune og rådgiver helse, sosial og barnevern hos Statsforvalteren i Rogaland. Vi har gjennom 2025 hatt regelmessige møter og formålet med samarbeidet har vært å arrangere en konferanse om universell utforming innenfor digitalisering. Konferansen ble gjennomført i april 2025, der flere kommuner og andre aktører deltok. Konferansen ble tatt opp og teksten og ligger tilgjengelig på fylkeskommunens nettsider.

Statsforvalteren tipset fylkesbiblioteket i Rogaland om en fotoutstilling/vandrestilling om digital inkludering. Utstillingen er produsert av blant andre Senter for likestilling ved Universitetet i Agder. Fylkesbiblioteket søkte om å få utstillingen til Rogaland. Nå har utstillingen vært utplassert på flere ulike bibliotek i Rogaland. Mange av bibliotekene hadde i forbindelse med utstillingen arrangert temakvelder med ulike tema innenfor digital inkludering. Vårt initiativ og fylkesbiblioteket sin gode innsats med å få utstillingen til Rogaland har bidratt til å sette fokus på en viktig samfunnsutfordring.

Gjennom kommune nettverket Aldersvennlige Rogaland har vi tatt opp tema som angår universell utforming på ulike områder. Ved årets nettverkssamling var tema digital inkludering.

Vi ivaretar også hensynet til universell utforming gjennom uttalelser til kommunale planer. I uttalelser til overordnede planer viser vi alltid til kommunens ansvar for å følge opp CRPD. Vi har også hatt fokus på å sikre at kommunene følger opp strategien Bo trygt hjemme i sine overordnede planer, og i reguleringsplaner der det er relevant.

Samlet sett har disse tiltakene vært med på å sette fokus på viktige temaer innenfor universell utforming. Informasjon om satsingsområder, virkemidler og verktøy/hjelpemidler har blitt formidlet til målgrupper innenfor kommunale/offentlige tjenester, samt kommunens innbyggere. Det har dette året vært en større innsats på inkludering gjennom universell utforming innenfor digitale utvikling.

Det er lagt planer for at universell utforming skal være tema i parallellsesjon i plan og byggesakskonferansen 2026. Statsforvalteren medvirker og støtter Rogaland fylkeskommune i dette arbeidet.

Fremme likestilling og hindre diskriminering (fra kapittel 7.3.7.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren bes rapportere på:

- Hva som gjøres for å integrere hensynet til likestilling og ikke-diskriminering i eget virke og myndighetsutøvelse
- Vurdering av tilstanden i eget embete
- Forventninger til og planer for arbeidet fremover

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering:

I 2025 har Statsforvalteren i Rogaland blant annet fokusert på å sette arbeidet med å fremme likestilling og å hindre diskriminering inn i en bredere kontekst hvor også CRPD inngår. Ved det drar vi veksler på hverandres kompetanse og styrker det helhetlige arbeidet.

Statsforvalteren i Rogaland videreførte i 2025 det gode samarbeidet vi har med Senter for likestilling ved UiA. Under vår årlige bærekraftsuke i fjor høst holdt en rådgiver fra Senter for likestilling et webinar hvor tema var hvordan offentlige myndigheter kan sikre likeverdige tjenester og fremme likestilling. Alle kommuner og flere andre aktører var inviterte, samt at alle våre ansatte deltok.

Flere av våre saksbehandlere deltok aktivt i dialogmøtene som Bufdir arrangerer. Ved vår gjennomgang av kommunene i Rogaland sine samfunnsplaner har temaet likestilling og diskriminering fokus.

Videre er temaet på agendaen når Statsforvalteren i Rogaland er ute og møter våre kommuner.

Aktiviteter i CRPD-prosjektet:

Vi har en dialog med kommunene i Rogaland om implementering av CRPD og egne CRPD kontaktpersoner i alle kommunene.

Hovedaktiviteter i 2025:

- digitalt møte med CRPD kontaktpersonene i kommunene om e-læringskurset «Oppfølging og koordinering av arbeidet med likestilling, mangfold og rettigheter» 30. april 2025

- innlegg om CRPD (artikkel 19) inkl. dialogspel på Husbankens startlånsamling i Stavanger 22. mai 2025
- CRPD var temaene under Bærekraftsuka 2025 med webinar «Tips til oppfølging og koordinering av arbeid med likestilling, mangfold og menneskerettighetene» på webinar 30. september 2025. 110 personer fulgte webinar.
- webinar for kommunene m.fl. om bilder og språk som støtter CRPD. Webinar ble holdt av statsforvalteren i Vestland, i samarbeid med statsforvalteren i Rogaland, Agder og Likestillingssenteret KUN den 24. oktober 2025
- medarrangør sammen med KUD, Bufdir, statsforvalteren i Agder og statsforvalteren i Vestland for stor regional kommunelederkonferanse om CRPD 19. november 2025 i Stavanger
- CRPD er med i alle våre høringssvar til kommunene når det gjelder kommuneplaner, fortrinnsvis samfunnsdelen.
- CRPD kontaktpost er sendt ut til CRPD kontaktpersonene i kommunene ca. hver måned
- CRPD er tatt opp som tema på embetsledelsens kommunebesøk i 2025
- interne prosjektmøter og formidling av CRPD internt
- møter i det nasjonale prosjektet
- møter i nasjonal prosjektgruppe for de regionale konferansene
- deltatt på fagsamling med Bufdir i juni
- samarbeidsmøter med statsforvalterne i Vestland og Agder
- markedsføring av e-læringskurs om CRPD, likestilling og menneskerettigheter
- formidling om CRPD i sosiale media
- formidling om CRPD på nett

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på gjennomførte tilsyn der dere minimum har skrevet foreløpig rapport

Vi har i 2025 gjennomført tilsyn i omtrent samme omfang som tidligere år. Tilsynsobjekter er valgt ut fra risikovurderinger.

Funn fra foreløpig rapport i tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven

Tema	Deltema	Kommune	Kommunestørrelse: S:20000+ M:5000- 20000 L:-5000	Barnehage- eller skolenavn	Type tilsyn	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på i foreløpig rapport	Kommentarer
Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - risikovurdering	Sola kommune	M		Tilsynsbesøk	7		Risikovurdering, veiledning og tilsyn på kap 8 Trygt og godt barnehagen
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å varsle	Eigersund	M	Grøne Bråden skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at varslingsplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Eigersund	M	Grøne Bråden skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at undersøkelsesplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Eigersund	M	Grøne Bråden skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at tiltaksplikten blir oppfylt når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å varsle	Eigersund	M	Lagård ungdomsskole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at varslingsplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	

Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Eigersund	M	Lagård ungdomsskole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at undersøkelsesplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Eigersund	M	Lagård ungdomsskole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at tiltaksplikten blir oppfylt når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Stavanger	S	Hafsfjord skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at undersøkelsesplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Stavanger	S	Hafsfjord skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at tiltaksplikten blir oppfylt når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å undersøke	Stavanger	S	Skeie skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at undersøkelsesplikten blir oppfylt ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Skolemiljø og internkontroll	Skolemiljø og internkontroll - plikten til å sette inn tiltak	Stavanger	S	Skeie skole	Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at tiltaksplikten blir oppfylt når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - utarbeide sakkyndige vurderinger	Kvitsøy	L		Kun skriftlig dokumentasjon	1		
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - fatte vedtak	Kvitsøy	L		Kun skriftlig dokumentasjon	3		
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - utarbeide sakkyndige vurderinger	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at skolen henviser eleven til PPT uten ugrunnet opphold i de tilfellene opplæringsloven krever det?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - utarbeide sakkyndige vurderinger	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger uten ugrunnet opphold?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - utarbeide sakkyndige vurderinger	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger med et innhold i samsvar med regelverket?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - fatte vedtak	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at saken er tilstrekkelig opplyst før de fatter vedtak om spesialundervisning?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - fatte vedtak	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at de fatter vedtak uten ugrunnet opphold i alle sakene der PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering?	
Spesialundervisning og internkontroll	Spesialundervisning og internkontroll - fatte vedtak	Randaberg	M		Tilsynsbesøk	1	Sikrer kommunen at de fatter vedtak med et innhold i samsvar med regelverket?	
Annet	Annet	Rogaland fylkeskommune	S		Kun skriftlig dokumentasjon	1	Annet	Feil i lokal forskrit 30 Fagprøve for f med 3-årig yrkesfaglig skolel
Annet	Annet	Sandnes	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Annet	Tema: Privat grunnskoleopplæ i heimen etter opplæringslovens 22-5.Tilsynet avdekket ikke bru på de 5 kontrollspørsmåle

Annet	Annet	Sandnes	S		Kun skriftlig dokumentasjon	4	Annet	Tema: Individuell tilrettelegging, § 3 barnehageloven. Kontrollspørsmål: det er avdekket brudd på: Fatter kommunen vedtal om individuell tilrettelegging med innhold i samsvar med regelverket
Annet	Annet	Sandnes	S		Kun skriftlig dokumentasjon	4	Annet	Tema: Individuell tilrettelegging, § 3 barnehageloven. Kontrollspørsmål: det er avdekket brudd på: Fatter kommunen vedtal om individuell tilrettelegging i barnehagen uten ugrunnet opphold alle saker
Annet	Annet	Sola	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Annet	Tema: Privat grunnskoleopplær i heimen etter opplæringslovens 22-5. Brudd på kontrollspørsmål: Åpner kommuner tilsyn med hjemmeopplærin innen 3 mnd etter den har startet op
Annet	Annet	Sola	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Annet	Tema: Privat grunnskoleopplær i heimen etter opplæringslovens 22-5. Brudd på kontrollspørsmål: Sikrer/kontrollerer kommunen at hjemmeopplærin er i tråd med a) formålet i opplæringsloven b) Læreplanverk fag- og trefordeling?
Annet	Annet	Sola	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Annet	Tema: Privat grunnskoleopplær i heimen etter opplæringslovens 22-5. Brudd på kontrollspørsmål: Vurderer kommun om det er behov f å kalle eleven inn egen prøve?
Annet	Annet	Sola	S		Kun skriftlig dokumentasjon	5	Annet	Tema: Privat grunnskoleopplær i heimen etter opplæringslovens 22-5. Brudd på kontrollspørsmål: Sikrer kommuner barnets stemme kommer fram i tilsynet?

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Sammenlignet med 2024 er det en relativt stor differanse på antall klager på eksamen på videregående. Vi vurderer at årsaken til dette har sammenheng med at innrapporteringen i år ser annerledes ut. I kommentar på tabellene har vi derfor lagt inn hvordan vi tolker årets rapportering og hvordan vi har rapportert tallene.

Antall klagesaker om individuell tilrettelegging etter opplæringsloven §§ 11-4 til 11-7 er nær doblet sammenlignet med fjoråret, og opphevsprosenten har økt med om lag 20 prosent. Etter vår vurdering skyldes dette overgangen til ny opplæringslov og at kommunene har møtt utfordringer knyttet til oppdeling av rettighetene.

For øvrige klagesaker ser vi i hovedsak ingen vesentlige endringer eller klare tendenser i saksbehandlingen.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 14	1	1	0	0	0
Barnehageloven § 35	3	0	1	1	1
Barnehageloven § 37	4	3	0	1	0
Barnehageloven § 38	0				
Barnehageloven § 53	2	0	0	1	1
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	9	4	4	1	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 5	0				
	19	8	5	4	2

Klagesaker private grunnskoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag, privatskoleforskriften §§ 7-4 og 7-5	2	0	0	2	0
Psykososialt skolemiljø, privatskoleloven § 2-4, jf. oppl. § 12-4 og § 12-5	4	4	0	0	0
Skyss, privatskoleloven § 3-7	1	0	1	0	0
Inntak, privatskoleloven § 3-1	1	0	1	0	0
Individuelt tilrettelagt opplæring, privatskoleloven § 3-6	1	0	1	0	0
	9	4	3	2	0

Klagebehandling private videregående skoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag, privatskoleforskriften §§ 7-4 og 7-5	12	0	1	11	0
Skyss, privatskoleloven § 3-7	1	1	0	0	0
Fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk, privatskoleforskrifta § 6-22	5	4	1	0	0
Skriftlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-7	1	0	1	0	0
Muntlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-8	1	0	1	0	0
	20	5	4	11	0

På skriftlig eksamen, privatskoleforskriften § 7-7, har vi hatt en klage. Dette var en jukse sak og vi har valgt å rapportere den som ikke-medhold.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag, opplæringsforskriften §§ 10-4 og 10-5	86	0	35	49	2
Skyss, opplæringsloven § 4-1	53	14	35	4	0
Individuell tilrettelegging, opplæringsloven §§ 11-4 til 11-7	31	5	9	16	1
Skoleplassering, opplæringsloven § 2-6	58	6	48	4	0
Standpunkt i orden og oppførsel, opplæringsforskriften § 10-6	6	5	1	0	0
Skriftlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-7	1	0	1	0	0
Muntlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-8	2	0	1	1	0
Permisjon, opplæringsloven § 2-2 fjerde ledd	2	0	2	0	0
Sum	239	30	132	74	3

Vi tolker at rapporteringen på klagebehandlingen på skriftlige eksamener skal være etter sensuransvar. Vi har ikke sensuransvar for klagebehandling på skriftlig eksamen i grunnskole. Dette er lagt til andre embeter. På skriftlig eksamen, opplæringsforskriften § 7-7, har vi hatt en klage. Dette var en jukse sak og vi har valgt å rapportere den som ikke-medhold.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type sak	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt fag, opplæringsforskriften §§ 10-4 og 10-5	89	0	32	57	0
Skyss, opplæringsloven § 9-1	2	2	0	0	0
Individuell tilrettelegging, opplæringsloven §§ 11-4 til 11-7	3	0	1	1	1
Muntlige og andre ikke-skriftlige eksamener, opplæringsforskriften § 10-8	36	0	25	11	0
Klage på inntak til videregående opplæring, opplæringsloven § 5-1 jf. § 29-1 andre ledd og opplæringsforskriften kapittel 4	2	0	0	2	0
Klage på skriftlig eksamen, opplæringsforskriften § 10-7	365	38	324	3	0
	497	40	382	74	1

Vi har rapporter på skriftlige eksamener etter sensuransvar. Vi har ikke sensuransvar for klagebehandling på sentralt gitt skriftlig eksamen i videregående dette året. Vår rapportering er derfor antall klager fra klagebehandlingen på lokalt gitt skriftlig eksamen, jf. opplæringsloven § 10-7. For skriftlige eksamener etter opplæringsloven § 10-7 har vi rapporter slik: Klager der karakter er justert opp: "medhold". Uendret karakter: "ikke-medhold". Karakter justert ned: "opphevet". Tallene er for våren 2025, resultat etter klagebehandling for høst 2025 skriftlig eksamen med lokal sensur, opplæringsloven § 10-7, er ikke klart enda, men vi har mottatt 218 klager. Vi tror det hadde vært hensiktsmessig å skille mellom klager på sentralt gitt skriftlig eksamen og lokalt gitt skriftlig eksamen.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter) - andre klagesaker

Andre klagesaker	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Ekstra år grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 2-1	2	1	1	0	0
Fritak for å hoppe over årstrinn, opplæringsloven § 2-2	1	0	1	0	0
Fritak krav om vurdering med karakter sidemål, opplæringsforskriften § 9-21	3	0	3	0	0
Bytte fremmedspråk, opplæringsforskriften § 1-9	1	0	1	0	0
Fritak fra aktiviteter i opplæringen pga. livssyn, jf. opplæringsloven § 14-6	1	0	1	0	0
Tvunget skolebytte, jf. opplæringsloven § 13-2	1	1	0	0	0
Sum	9	2	7	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter) - saksbehandlingstid

Førsteinstansbehandling	Dager
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i sakene der dere fattet vedtak etter § 12-6 andre ledd første punktum	31

Klagebehandling - Forberedende opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Forberedende opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
-----------------------------------	-----	--------------------------	--------------	----------	--------

Vi har ikke hatt klager på dette området i 2025.

Klagebehandling - Videregående opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Videregående opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Videregående opplæring for voksne, opplæringsloven § 18-3, jf. opplæringsforskriften 13	2	0	2	0	0
Standpunktkarakter i fag og moduler, opplæringsforskriften § 16-3 første ledd, jf. § 10-4 og § 10-5	4	0	2	2	0

Klagebehandling - Felles for forberedende og videregående opplæring for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Felles for forberedende og videregående opplæring for voksne	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
--	-----	--------------------------	--------------	----------	--------

Vi har ikke hatt klagesaker på dette området i 2025

Klagebehandling - Andre klagesaker for voksne (opplæringsloven med forskrifter)

Andre klagesaker	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
------------------	-----	--------------------------	--------------	----------	--------

Vi har ikke hatt andre klagesaker for voksne i 2025.

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på hvordan de har forvaltet tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling og redegjøre for hvordan det er lagt til rette for måloppnåelse jf. retningslinjene for tilskuddsordningen. Statsforvalteren skal videre vurdere i hvilken grad tilskuddsordningen gir likeverdige muligheter for kompetanseutvikling uavhengig av geografi, størrelse og eierform.

Statsforvalteren skal også tabellrapportere på fordeling av midler og deltakelse på kompetansetiltak i 30-prosentdelen i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage.

Tilskuddsordningen er i stor grad forvaltet på samme måte som beskrevet i rapportering for 2024. Gjennom de siste års rapporteringer har vi vist til hvordan implementeringen av dagens tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling har vært et langsiktig arbeid, der erfaringene underveis har dannet grunnlag for videreutvikling i samarbeid med Samarbeidsforum og de øvrige aktørene. Dette arbeidet har bidratt til en positiv utvikling av ordningen i Rogaland, og til at den i økende grad fungerer i tråd med retningslinjene. Strukturen rundt arbeidsutvalget (AU) er godt forankret, og både rollefordelingen og arbeidsformene i Samarbeidsforum er tydelige og innarbeidede. Vi erfarer at samarbeidsforumet og kommunene opplever Statsforvalteren som en aktiv medspiller i ordningen. Utdanningsdirektørens prioritering av deltakelse i AU og samarbeidsforum over tid har vært gitt ordningen legitimitet og vært et tydelig signal til sektor om betydningen av ordningen.

Aktiviteten i samarbeidsforum

Vi har gjennom året i tillegg hatt jevnlig møter med AU for forberedelse av saker og innstilling. Samarbeidsforum har gjennomført fem møter. Ett av disse var et utvidet to-dagers møte med bred deltakelse fra kommuner, private eiere, UH-miljøer, PPT og organisasjonene, der 70 representanter bidro med innspill til ny langsiktig plan. Erfaringene er at slike utvidete møter styrker relasjonene mellom forumet og skole- og barnehageeierne, og skaper forankring og eierforhold til ordningen blant aktørene.

Et sentralt tema i Samarbeidsforum i 2025 har vært det nye helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling og ny forskrift for kollektiv kompetanseutvikling. SFRO har i tillegg orientert om endringene i en rekke andre fora, inkludert samling for barnehagemyndigheten, kommunalt barnehageeierforum, skoleeierforum og til privatskolene.

Årshjulet for samarbeidsforum er videreført som tidligere år med presentasjoner og vurderinger av behovsmeldinger, samt gjennomgang og oppmerksomhetspunkter fra rapporteringene. I 2025 valgte vi å ha et spesielt fokus på kompetanseløftet i innstillingsmøtet. Dette mener vi har bidratt til at tiltak nå i større grad er i tråd med retningslinjene.

Selv om Statsforvalteren nå får et tydeligere mandat i tilskuddsordningen, vil vi på bakgrunn av erfaringene i det videre arbeidet prioritere involvering av AU, samarbeidsforum og øvrige aktører.

Erfaringer med regional struktur og behov for justeringer

Vi har i de siste års rapporteringer vist vi til at de regionale nettverkene i Rogaland har lange tradisjoner og er godt etablert. Denne strukturen mener vi har krevd mye tid og ressurser og ikke alltid truffet lokale behov. Selv om vi har sett en positiv utvikling innad i regioner, har det vært viktig for oss å ta tak i denne utfordringen for å tilrettelegge for økt grad av måloppnåelse jf. retningslinjene.

Statsforvalteren har derfor over tid hatt oppmerksomhet på dette i møte med samarbeidsforum, kommuner i oppfølgingsordningen, og i annen dialog med sektor. Kommunene og private eiere har gradvis uttrykt behov for justeringer i de etablerte strukturene, og etterlyser nå sterkere innflytelse over egen kompetanseutviklingen.

Våren 2025 gjennomførte vi derfor, sammen med AU og Samarbeidsforum, en bred evaluering av regionstrukturen i Rogaland. Evaluering pekte blant annet på behov for mer lokal tilpasning og fleksibilitet i strukturer og samarbeid. Det kom frem en gjennomgående bekymring for at regionstrukturen er for kompleks, noe som gjør det vanskelig å tilpasse tiltakene til lokale behov. Behov for forenkling av ordningen var også tydelig. Svarene viste videre et behov for videreutvikling av partnerskapet med UH-sektoren, med søkelys på å sikre at kompetansetiltakene er relevante og tilpasset de lokale behovene. Samarbeidsforum har brukt denne evalueringen som grunnlag for arbeidet med implementering av ny forskrift og ny langsiktig plan.

Ny langsiktig plan og styrket lokal forankring

Resultatene fra evalueringen ble drøftet i Samarbeidsforum, som oppnevnte en egen arbeidsgruppe for utarbeiding av ny langsiktig plan. SFRO og arbeidsgruppen tok utgangspunkt i evalueringen og forslag til ny forskrift når vi utarbeidet et drøftingsnotat som ble brukt på to-dagers innspillmøte i utvidet Samarbeidsforum.

Basert på innspillene fra dette møtet ble forslag til prinsipper for fordeling av tilskuddsmidler i langsiktig plan endelig vedtatt av samarbeidsforum i desember 2025. Planen tydeliggjør prinsipper for fordeling, eieransvaret og lokale behov. Vi tror dette kan bidra til å redusere noe av den opplevde kompleksiteten i ordningen.

Gjennom disse involverende prosessene erfarer SFRO at flere kommunale og private eiere har tatt et mer aktivt eierskap til ordningen, noen regioner brytes opp i mindre nettverk, og noen kommuner og eiere ønsker å melde behov alene. På denne måten kan eierne få sterkere innflytelse på egen kompetanseutvikling.

Disse endringene innebærer samtidig utfordringer for UH som må forholde seg til flere aktører når regionstrukturer løses opp. Likevel vurderer SFRO at prosessene i 2025 har vært viktige og nødvendige for å sikre bedre lokal tilpasning og økt måloppnåelse i tråd med ny forskrift og nytt helhetlig system. Arbeidet har bidratt til nasjonale intensjoner, nye rammer og kriterier for tildeling er kjent, forstått og forankret hos flere aktørene.

SFRO mener at vi har lagt et godt grunnlag for videre utvikling og implementering av ny ordning.

Vurdering av partnerskapenes innsats og måloppnåelse

Partnerskapene har i all hovedsak gjennomført tiltakene som planlagt. Rapporteringen viser høy aktivitet, bred deltakelse og god oppslutning fra både barnehager, skoler, kommuner, UH miljøer og private eiere. Vi vurderer at flere partnerskap fungerer godt og bidrar til kvalitetsutvikling i barnehager og skoler.

Barnehagepartnerskapene rapporterer særlig god måloppnåelse innen profesjonsfelleskap, vurderings- og analysearbeid, inkluderende praksis og bruk av forskningsbaserte modeller. Skolepartnerskapene løfter frem styrket arbeid med LK20, vurderingspraksis, begynneropplæring og elevmedvirkning. Flere partnerskap rapporterer om tydelig praksisendring, og et styrket profesjonsfelleskap, hvor ansatte deltar mer aktivt i faglige samtaler, utviklingsarbeid og erfaringsdeling. Tiltakene har bidratt til å utvikle en tydeligere felles pedagogisk plattform og økt forståelse for rammeplanens og læreplanens intensjoner.

Samarbeidet med UH oppleves å tilføre faglig tyngde og bidra til å knytte praksisnære problemstillinger til et forskningsbasert perspektiv. Rapporteringene viser en positiv utvikling når det gjelder det doble formålet og at partnerskapene i økende grad bidrar til et gjensidig læringsfelleskap mellom praksisfeltet og UH, blant annet gjennom bruk av praksisfortellinger i undervisning, justering av emneplaner og studentoppgaver med utgangspunkt i partnerskapsarbeidet.

Etter vår vurdering har egenrapporteringen en gjennomgående positiv slagside, og mangler kritiske vurderinger av både kapasitet, kvalitet og faktiske resultater. Rapporteringen foregår i tillegg en viss grad på regionsnivå, og gir dermed ikke et tilstrekkelig detaljert grunnlag for å vurdere innsats og måloppnåelse på skole og barnehagenivå. I spørningene til Skole- og BarnehageNorge peker styrere og rektorer særlig på at ordningen ikke er tilstrekkelig forankret i barnehagene og skolene, og at det er behov for sterkere kapasitet og tydeligere tilstedeværelse fra universitets og høyskolesektoren i det lokale utviklingsarbeidet.

Vi får tilbakemeldinger fra kommuner og eiere som tyder på at kapasitet hos UH kan være en utfordring, og at noen tiltak til dels er styrt av tilgjengelig kompetanse i UH fremfor de lokale behovene. Dette påvirker relevansen i enkelte tiltak og har skapt spenninger i enkelte partnerskap. Videre kan dette føre til at kommuner og private eiere nå vil nytte anledningen til å inngå samarbeid med andre relevante kompetansemiljøer.

Samlet sett vurderer vi at partnerskapenes innsats bidrar positivt til å styrke kvaliteten i barnehage og skole i Rogaland, men at eiere i større grad må bruke tilskuddsordningen strategisk basert på egne behov og risikoanalyser. Det er også behov for å følge opp eventuelle utfordringer knyttet til UH-kapasitet.

Vi vurderer at forvaltningen av ordningen i 2025 har lagt et godt grunnlag for økt måloppnåelse i tråd med retningslinjene. De gjennomførte prosessene har styrket lokal forankring og bidratt til nødvendig videreutvikling av ordningen i lys av ny forskrift og nytt helhetlig system.

Likeverdige muligheter for kompetanseutvikling

Statsforvalteren vurderer at tilskuddsordningen i hovedsak gir likeverdige muligheter for kompetanseutvikling uavhengig av geografi, størrelse og eierform. Gjennom systematisk veiledning, informasjon, dialog og involvering har vi lagt til rette for at alle eiere – både kommunale og private – kjenner ordningen, forstår mulighetene og kan søke midler basert på egne behov.

Den nye langsiktige planen, som ble vedtatt i 2025, legger til rette for å styrke likeverdet ytterligere. Planen ivaretar i større grad kommuner og private eiere ved at en andel av midlene skal settes av til små eiere/eiernetverk. Dette bidrar til å sikre at også aktører med begrenset størrelse og kapasitet får reell mulighet til å delta i kompetanseutviklingstiltak på like linje med større kommuner.

Samtidig kan likevel eiere med lav kapasitet trenge mer støtte for å nyttiggjøre seg av ordningen, og til å se sammenhenger i det helhetlige systemet. Vi ser behov for å prioritere denne oppfølgingen fremover gjennom mer risikobasert, differensiert og målrettet veiledning.

Statsforvalterens samlede vurdering

Vi vurderer at vi gjennom vår forvaltning av ordningen har lagt et godt grunnlag for økt grad måloppnåelse i tråd med retningslinjene. De gjennomførte prosessene har styrket lokal forankring og bidratt til nødvendig videreutvikling av ordningen i lys av ny forskrift og nytt helhetlig system.

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0	0
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0	0	0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	76	58	134
Totalt	76	58	134

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% brukt på disse tiltakene av det totale beløpet som er tildelt for regional ordning
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0	0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	8 021 700	30
Totalt	8 021 700	30

Rapportering på tilskuddsmidler fra Statsforvalter

	Navn og tema for tiltaket	Tilskuddsmottaker UH	Beløp	Tilskuddsmottaker eier/nettverk	Beløp	Tilskuddskordinator	Beløp
Regional ordning	Trygt og godt barnehagemiljø (i sammenheng med læringsmiljøprosjektet)	Universitetet i Stavanger	59 961	Sokndal kommune	59 961		0
Regional ordning	Kvalitetsarbeid i barnehagen	Universitetet i Stavanger	227 998	Gjesdal kommune	227 998		0
Regional ordning	Høy kvalitet og kompetanse, samhandling og medvirkning, tidlig innsats, nettverk og familie og trygt og inkluderende lokalmiljø.	Universitetet i Stavanger	350 634	Klepp kommune	350 634		0
Regional ordning	Utviklingsstøttende praksis på småbarnsavdeling, trygt og godt barnehagemiljø, digital praksis i barnehagen	Universitetet i Stavanger	331 634	Time kommune	331 634		0
Regional ordning	Rekomp sør Fellesaktiviteter	Universitetet i Stavanger	0	Rekomp sør	430 612		387 551
Regional ordning	Utviklingsstøttende barnehager	Universitetet i Stavanger	59 961	Lund	59 961		0
Regional ordning	Ledelse i alle ledd, godt språkmiljø for alle barn, trygt og godt barnehagemiljø	Universitetet i Stavanger	325 876	Hå	325 876		0
Regional ordning	Godt språkmiljø for alle barn. Godt og trygt barnehagemiljø. Relasjonsbygging.	Universitetet i Stavanger	59 961	Bjerkreim	59 961		0
Regional ordning	Utviklingsstøttende barnehager	Universitetet i Stavanger	1 526 978	Sandnes	1 526 978		0
Regional ordning	Læringsmiljø og pedagogisk analyse - lek, inkludering og magiske språkmiljø	Universitetet i Stavanger	220 802	Eigersund	220 802		0
Regional ordning	samisk kultur, språk og tradisjon.	Steinerhøyskolen	75 868	Steinerbarnehagen Bukkene Bruse, Steinerbarnehagen Biå	28 450		0
Regional ordning	Barnehagebasert vurdering som grunnlag for kompetanse- og kvalitetsutvikling. Videreføring i 5 partnerbarnehager	Høgskolen på Vestlandet	501 765	Region nord	501 765		0
Regional ordning	Barnehagebasert vurdering som grunnlag for kompetanse- og kvalitetsutvikling. 6 partnerbarnehager	Høgskolen på Vestlandet	602 118	Region nord	602 118		0
Regional ordning	Lek, inkludering og medvirkning. Lærende nettverk	Høgskolen på Vestlandet	702 472	Region nord	702 472		0
Desentralisert ordning	Koordinering veiledning, støtte	Høgskolen på Vestlandet	0	Region nord	0	Koordinering veiledning, støtte	401 413
Regional ordning	Lærende nettverk i partnerskap - ledelse av barnehagens kompetanseutviklingsarbeid	Universitetet i Stavanger	1 019 896	Utdanningsregion midt	1 206 223	Regional prosessledelse, nettverksledelse, kompetanse- og utviklingsveiledning	1 157 190
Regional ordning	Partnerbarnehage.	Universitetet i Stavanger	1 980 952	Utdanningsregion midt	902 216		0

Regional ordning	oppstart . Lærende nettverk private barnehager i Stavanger - prosesslederkompetanse hos styrere og pedagogiske ledere	Universitetet i Stavanger	539 368	Stavanger kommune på vegne av 49 private bhg i Stavanger	647 242		0
Desentralisert ordning	Ledernetverk for utdanningsregion midt-rogaland	Universitetet i Stavanger	43 160	Utdanningsregion midt	517 917		0
Desentralisert ordning	Skolebaserte partnerskap	Universitetet i Stavanger	3 452 778	Utdanningsregion midt	2 416 945		0
Desentralisert ordning	Såkomfond	Universitetet i Stavanger	43 160	Utdanningsregion midt	604 236		0
Desentralisert ordning	Lesing som grunnleggende ferdighet i og på tvers av fag	Høgskolen på Vestlandet	514 566	Tysvær kommune	514 566		0
Desentralisert ordning	Læring i aldersblanda grupper	Høgskolen på Vestlandet	315 171	Bokn kommune	315 171		0
Desentralisert ordning	Profesjonsfaglig digital kompetanse i møte med intensjonen i LK20	Høgskolen på Vestlandet	958 379	Karmøy kommune	958 379		0
Desentralisert ordning	Fellestiltak - koordinering, veiledning og støtte	Høgskolen på Vestlandet	200 000	Nettverk NordR	200 000		0
Desentralisert ordning	Elevegassjement og elevmedvirkning i lys av ny opplæringslov og nytt system for kvalitetsutvikling.	Universitetet i Stavanger	300 228	Region sør	300 228		0
Desentralisert ordning	Elevegassjement og elevmedvirkning gjennom arbeid med fagformyelsen og pedagogisk læringsteknologi i Sandnes.	Universitetet i Stavanger	1 362 063	Sandnes kommune	1 362 063		0
Desentralisert ordning	Elevegassjement og elevmedvirkning gjennom arbeid med fagformyelsen og pedagogisk læringsteknologi i Jærskulen.	Universitetet i Stavanger	1 215 028	Jærskulen	1 215 028		0
Desentralisert ordning	Elevegassjement og elevmedvirkning gjennom arbeid med fagformyelsen og pedagogisk læringsteknologi i Dalane.	Universitetet i Stavanger	503 243	Dalane nettverket	503 243		0
Desentralisert ordning	Læringsfremmende relasjoner, elevmedvirkning og vurdering	Universitetet i Stavanger	2 716 280	Rogaland fylkeskommune	2 716 280		0
Desentralisert ordning	Synliggjøring av egenart i møte med læreplan, undervisningspraksis og vurderingsarbeid	NLA Høgskolen	370 945	Friskolenettverk	350 948	AU og koordinator	20 000
Kompetanseløftet	Hjemevennlig skole (psykisk helse, reguleringsvansker)	Universitetet i Stavanger	1 615 000	Stavanger kommune	1 615 000		0
Kompetanseløftet	Laget rundt barnet - Sammen om det beste for barnet og familien (Utviklingsplaner i alle enheter, lokal utviklingsgruppe, Lærende nettverk, utviklingsarbeid for PP-tjenestene.	Høgskolen på Vestlandet	800 000	Tysvær kommune	800 000		0
Kompetanseløftet	Kunnskap og samarbeid i laget rundt barnet (styrke kompetanse og praksis i møte med barn med f.eks ADHD, autismespekteret, traumer og språk)	Høgskolen på Vestlandet	488 375	Utsira kommune	488 375		0
Kompetanseløftet	Inkluderende og tilrettelagt praksis for barn og unge (analyse KOSIP, planlegging og gjennomføring av tiltak)	Universitetet i Stavanger	988 375	Hå kommune	988 375		0
Kompetanseløftet	Kartlegging og analyse - inkluderende praksis og fokusert på tverrfaglig samhandling for å øke kompetanse og kvalitet i arbeidet med tidlig innsats og laget rundt barnet/familien	Universitetet i Stavanger	488 375	Klepp kommune	488 375		0
Kompetanseløftet	Hvordan skape en inkluderende overgang mellom barnehage og skole, hvor alle barn opplever trygghet, glede og mestring (sosioemosjonelle og språklige vansker et felles ståsted for læringsmiljøet barna møter på de ulike arenaene"	Universitetet i Stavanger	480 000	Gjesdal kommune	480 000		0
Kompetanseløftet	Lærende nettverk for PPT (utvikle relevant kompetanse og ferdigheter hos PP-rådgiverne for å bidra på disse måtene i barnehagene og skolens utviklingsprosesser)	Universitetet i Stavanger	738 375	Utdanningsregion midt	738 375		0
Kompetanseløftet	"Trygg, aktiv og nysgjerrig - Et inkluderende barnehage- og skoletilbud for alle (Inkluderende praksis i møte med atferd som uforordr (skole), Tidlig innsats og inkluderende praksis (barnehage) Bedre koordinerte tjenester og veiledningstilbud i autismesaker "	Høgskolen på Vestlandet	1 500 000	Karmøy kommune	1 500 000		0
Kompetanseløftet	Et helhetlig støttesystem i utdanningsløpet (videre arbeid med å skolenærver)	Universitetet i Stavanger	400 000	Sandnes kommune	400 000		0

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Viser til oppgave 5.1.2.3 i hovedinstruksen. Statsforvalteren skal vurdere hvordan deres innsats bidrar til å støtte kommunene i oppfølgingsordningen i deres utviklingsarbeid og vurdere om tiltakene som er iverksatt i kommuner i oppfølgingsordningen bidrar til bedret læringsmiljø og læringsutbytte.

Våre to kommuner i oppfølgingsordningen 2025 er rekruttert inn i ordningen på bakgrunn av en åpen dialog om muligheter, hvor vi blant annet forespeilet høy grad av skreddersøm. Dette har ført til at kommunene ikke har gjennomført en "ordinær" forfase, slik vi har gjort i de siste puljene.

Vi har over tid arbeidet målrettet og profesjonelt for å finne vår rolle i oppfølgingsordningen. Vi har opparbeidet oss erfaring som er svært viktig i arbeidet med å få tillit og legitimitet for å fylle rollen som aktiv samarbeidspart for å støtte og veilede kommunen gjennom hele innsatsperioden. Vi er bevisst på at vi har en utvidet rolle og ansvar i oppfølgingsordningen, og vi mener at vi benytter oss av fleksibiliteten i ordningen til å gi tilpasset oppfølging av kommunene. Dette samsvarer med hovedtrekkene i ny modell for oppfølgingsordningen.

Vår rolle i ordningen har påvirket arbeidet i begge kommuner. Tidligere har vi benyttet lokalt UH, mens vi i oppfølgingsordningen 2025 har vurdert at behovene i kommunen allerede var identifisert, og at andre kompetansemiljø ville utarbeide mer målrettede tiltak i partnerskap med kommunene. De valgte miljøene vil samtidig kunne bruke arbeidet i oppfølgingsordningen for å realisere formålet om at relevant og treffsikker kompetanseutvikling skjer både i skole, barnehage og UH-sektoren.

Hovedmålet med oppfølgingsordningen handler om å utvikle gode systemer som kan bidra til bedre læringsmiljø og læringsutbytte, ved hjelp av økt kvalitet både i struktur og prosess. Først når disse har bidratt til endring i praksis kan vi vurdere resultatet. Foreløpig er det for tidlig å se om tiltak nå har gitt resultater, dette må vi vurdere i et lengre perspektiv.

Håndhevingsordningen (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

I årsrapporten skal statsforvalterne rapportere om håndhevingsordningen knyttet til skolemiljø. Rapporteringen skal omfatte følgende punkter for 2025:

- Antall meldinger om skolemiljø mottatt
- Antall vedtak fattet
- Utfallet av vedtakene
- Grunnlag for avvisning i vedtakene
- Eventuelle særlige grunner for å behandle saken
- Saksbehandlingstid
- Vedtak som konkluderer med brudd på regelverket
- Oppfølging av vedtakene

Statsforvalteren vil motta et eget skriv med nærmere beskrivelse av hvordan rapporteringen skal gjennomføres.

1. Antall meldinger om skolemiljø i perioden 01.01-31.12.2025

I perioden 01.01-31.12.2025 har vi mottatt 194 meldinger om skolemiljø.

2. Antall vedtak i perioden 01.01-31.12.2025

Vi har fattet 109 vedtak etter §12-6 andre ledd første punktum.

Vi har fattet 74 vedtak om brudd på regelverket etter §12-6 andre ledd første punktum.

Vi har fattet 10 vedtak om oppfylt regelverk etter §12-6 andre ledd første punktum.

Vi har fattet 25 vedtak om avvisning jf. § 12-6 .

3. Grunnlag for avvisning i perioden 01.01-31.12.2025

- Saken gjaldt ikke en elev: 3 saker
- Saken ble meldt av noen som ikke kan melde den: 0
- Eleven hadde det trygt og godt: 6 saker
- Saken var ikke tatt opp med rektor: 7 saker
- Eleven går ikke på den aktuelle skolen: 9 saker

4. Særlige grunner til å behandle saken

Vi har ikke behandlet noen saker der vilkåret for avvisning var oppfylt.

5. Saksbehandlingstid i perioden 01.01-31.12.2025.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i sakene der vi fattet vedtak etter §12-6 andre ledd første punktum i perioden 01.01 -31.12.2025 var 31,4 dager

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker der vi fattet brudd på regelverket etter §12-6 andre ledd første punktum i perioden 01.01-31.12.2025 var 37,8 dager

Gjennomsnittlig saksbehandling i saker der vi fattet vedtak om oppfylt regelverk etter §12-6 andre ledd første punktum i perioden 01.01-31.12.2025 var 30,1 dager.

6. Vedtak om brudd på regelverket i perioden 01.01-31.12.2025.

I 71 saker der vi vedtok brudd på regelverket, påla vi kommunen/fylkeskommunen å rette forholdet, jf. § 12-6 fjerde ledd første punktum.

I 3 saker der vi vedtok brudd på regelverket, vedtok vi hva skolen skal gjøre for at eleven skal få et trygt og godt skolemiljø, jf. § 12-6 fjerde ledd andre punktum.

7. Oppfølging av vedtakene om brudd på regelverket i perioden 01.01 - 31.12.2025

I 63 saker vurderte vi at det var sannsynlig at kommunen eller fylkeskommunen hadde gjennomført vedtaket innen fristen vi satte. Jf. §2-6 femte ledd andre punktum.

I 11 saker vurderte vi at det ikke var sannsynlig at kommunen/fylkeskommunen hadde gjennomført vedtaket innen fristen vi satte, jf. §12-6 femte ledd andre punktum.

Her har vi hatt ulik oppfølging, men vi har fulgt sakene videre og tilbudt veiledning.

8. Tvangsmulkt

Vi har varslet tvangsmulkt i en sak.

Vi har ikke vedtatt tvangsmulkt.

9. Hvordan håndhevingsordningen fungerer

Vi viser til vår øvrige rapportering under kapittel 3.3.3.1.3.1 og 3.3.3.1.8.1.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift per 31.12.2025.
- Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på landbruks- og reindriftsområdet.
- Antall årsverk benyttet til veiledning og kontroll med kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.

Det er brukt mye tid på rekruttering i 2025 pga to oppsigelser og to foreldrepermisjoner. Vi har lyktes med å få fatt i personer med god og relevant kompetanse.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos SF per 31.12.2025.	22.6
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos SF per 31.12.2025.	0.0
Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.	3.6
Antall årsverk benyttet til førsteinstansforvaltningen av de økonomiske virkemidlene på reindriftsområdet.	0.0
Antall årsverk benyttet til veiledning og kontroll med kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene på landbruksområdet.	6.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2025 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1.1	14.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2025 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1.1	0.0

Redusert arbeid med pelsdyrsakene i 2025 sammenlignet med tidligere år.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet rutinebeskrivelse for kontinuerlig ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.
- Antall reinbeitedistrikt som har oppdatert reindriftens arealbrukskart i løpet av året.

Vi opplever at kommunens kontinuerlige arbeid med ajourhold av AR5 går godt. De aller fleste kommunene benytter AR5Web aktivt. Det ble gjennomført feltkurs i AR5 i regi av NIBIO våren 2024 hvor de aller fleste kommuner deltok.

I alle kommuner er det gjennomført periodisk ajourhold av AR5 etter 2020 og det ligger for 2025/2026 flere geovekstprosjekt hvor AR5 inngår. Det er likevel en utfordring at omløpsfotografering planlagt i 2025 bare delvis ble gjennomført. Ennå gjenstår det å fotografere 50 % av Rogaland. Dette fører til forsinkelse i periodisk ajourhold av AR5.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5	Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	0	0	23

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Rapportere om bruk av anmeldelser.

Vi har i 2025 ikke vurdert anmeldelser i saker på Landbruks- og matdepartementets fagområde.

Utteksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer.

Vi har et godt samarbeid med Mattilsynet når det gjelder dyrevelferdssaker som er så alvorlige at de skal sendes over til forvaltningen. Det er viktig at Mattilsynet har en god, felles forståelse for hvor lista ligger for å sende over saker og hva oversendelse av saker førertil – de har stor makt i å definere hvilke saker som blir fulgt opp i tilskuddsforvaltningen. I Rogaland har vi 4-5 personer i Mattilsynet som vi forholder oss til i disse sakene og som vi har jevnlig møter med – dette gjør oppfølgingen av dyrevelferdssakene lettere. Vi mener at de sakene vi får oversendt stort sett er så alvorlige at drifta ikke kan regnes for å være vanlig jordbruksproduksjon. Mattilsynet sender kopi av de aktuelle sakene både til kommune og Statsforvalter.

Vi har rutinemessig 2-3 møter om utveksling av dyrevelferdssaker med Mattilsynet hvert år. Blant annet har vi et møte i desember for å sikre at vi og kommunene har fått nødvendig informasjon om aktuelle saker før vedtak om utbetaling av tilskudd på nyåret. De fleste sakene får vi oversendt undervegs i løpet av året, men flere saker blir hvert år oversendt etter møtet i desember, når Mattilsynet ser hvordan en del saker har utvikla seg i løpet av året. Utenom møtene har vi direkte kommunikasjon med ansvarlige for sakene i Mattilsynet for å være oppdaterte – særlig når det nærmer seg ferdigbehandling av søknadene om tilskudd. God kontakt og samarbeid med Mattilsynet er helt vesentlig for å kunne følge opp de rette sakene på rett måte. Vi oppfordrer også kommunene til å ha direkte kontakt med Mattilsynet i enkeltsaker, og ser kommunen stort sett tar kontakt med Mattilsynet når de skal vurdere tilskuddet i en dyrevelferdssak.

Vi har formelt fått oversendt 9 saker fra Mattilsynet i 2024. Dette er en del færre saker enn vi har fått de siste årene. Det er mulig dette delvis skyldes omorganisering i Mattilsynet, og noe redusert tilsynsaktivitet som følge av det.

Kommentar til tabell 326: Ett av foretakene der ansvarlig har fått et vedtak om aktivitetsforbud i 2025 søker ikke om tilskudd for 2025 (foretaket mistet alt tilskudd til produksjonen i 2024). Vi vil varsle omgjøring av utbetalingsvedtaket i de to sakene der kommunen har betalt ut fullt tilskudd til foretak som har fått aktivitetsforbud.

Utteksling av informasjon om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Herav antall saker der kommunen vurderer at foretaket ikke oppfyller vilkåret vanlig jordbruksproduksjon, § 2	Herav antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)	7	4	2
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avviking)	1	1	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)	1	1	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjelsel av dyr)	0	0	0
Saker som ikke er i tråd med rutinen punkt 3	0	0	0

Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall møter	Herav antall møter samarbeidsavtalen var tema	Herav antall møter der pågående saker var tema	Herav antall møter der kontaktperson med ansvar for oppfølging av samarbeidsavtalen i Statsforvalteren møtte
Møter gjennomført med Mattilsynet	2	2	2	2

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)**Rapportere på**

Rapporter iht. tabell vedrørende vedtak knyttet til avviking av pelsdyrproduksjon.

I 2025 har 13 foretak startet riving- og oppryddingsarbeidet helt eller delvis, og det er gitt rammebevilgning på 25 202 301 kroner til riving og opprydding. Siden oppstarten er det 64 foretak som har fått rammebevilgning på til sammen 133 712 894 kroner. 49 foretak er helt ferdig.

Kompensasjon og erstatninger etter avviking av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlete saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Presaksbehandling for erstatning etter avviking av pelsdyrhold	90	0	0	90
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	77	16	13	48
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	0	0	0	0
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avviking av pelsdyrhold	133 712 894	0	37 041 688	96 671 206

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av statsforvaltere skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindriftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning, og regionale miljøtilskudd

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen hver av de fire fagområdene.

Rogaland har omfattende jordbruksproduksjon og det er nødvendig med høy kompetanse hos Statsforvalteren innen eiendomslovgivningen, husdyrkonsesjonsregelverket, og tilskuddsforvaltning. Vi samarbeider med andre fylker, men har som kjent ikke vært gjennom prosess med fylkessammenslåing.

Rapportering jord-, konsesjons- og odelslov (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)**Rapportere på**

Rapportere i tabeller om saker statsforvalteren har behandlet etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven i 2025.

Flertallet av kommunene har god kompetanse innen sektorlovgivning, samtidig som våre kompetansetilbud blir godt mottatt. Vi har i 2025 hatt fokus på regelverk knyttet til leiejord, som oppfølging av egen spørreundersøkelse i 2024. Ellers har vi hatt noen krevende overprøvingssaker som gjelder oppdeling av driftsenheter, med klagebehandling i Landbruksdirektoratet.

Fradeling av tun i forbindelse med bruksrasjonalisering, og størrelse på tunet, er saker som krever vesentlige ressurser. Flertallet av disse sakene blir avgjort som dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven, før eventuell jordlovsbehandling.

Saker om nydyrking har krevd økte ressurser siste året, noe som kan ha sin årsak i økt krav til spredeareal i nytt gjødselregelverk. Slike saker blir ekstra krevende i våre aktive jordbruksområder med lite restareal med naturverdi.

Saker etter jord- og konsesjonslov - vedtak

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Endret	Stadfestet	Opphevet/avvist
Vedtak i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	1	0	1	0
Vedtak i klagesaker om deling – jordloven § 12	5	0	5	0
Vedtak i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd (forskrift om nydyrking)	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten - jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon – konsesjonsloven § 9	4	1	2	1
Vedtak i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie – konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense – konsesjonsloven § 7	7	0	7	0
Vedtak i førsteinstanssaker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon (landbrukseiendom) – konsesjonsloven § 9 tredje ledd	0	0	0	0
Vedtak i førsteinstanssaker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense (AS og nullgrense) – konsesjonsloven § 7	0	0	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - utfall av søknaden/saken

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslått	Fritak	Pålegg gitt	Ingen pålegg	Opphevet/avvist	Merknad
Utfall av søknaden i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	1	0	0	1	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om omdisponering – jordloven § 9	4	4	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden om deling i klagesaker – jordloven § 12	5	0	0	5	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om deling – jordloven § 12	4	2	1	1	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd	9	0	0	7	0	1	0	1	Et vedtak om pålegg tvangsgebyr om reetablering av kantsone mot vassdrag etter ulovlig nydyrking
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	11	6	5	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	4	0	1	2	0	0	0	1	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar (landbrukseiendom) - konsesjonsloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense - konsesjonsloven § 7	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om fritak fra driveplikten – jordloven § 8 a	3	3	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av saken i førsteinstansbehandling av saker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	0	

Saker etter jord- og konsesjonslov - omdisponering

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Dyrka areal (fulldyrka- og overflatedyrka jord og innmarksbeite) ant. da.	Dyrkbart areal (skog, myr, etc.) ant. da.
Bolig	0	0	0
Hytte ol.	0	0	0
Forretn., kontor, industri	0	0	0
Off./priv. tjenesteyting	0	0	0
Andre byggeområde	0	0	0
Skogplanting	37	37	0
Samferd. og tekn. infrastruktur	4	4	0
Grønnstruktur	0	0	0
Golf	0	0	0
Forsvaret	0	0	0
Andre landbruksformål	0	0	0
Bruk og vern av sjø og vassdrag	0	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - driftsenhet

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Driftsenhet	Ikke driftsenhet	Avvist
Vedtak	2	2	0	0
Påklaget til Landbruksdirektoratet	1	1	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - omgjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	§ 35 første ledd a) jf. annet ledd	§ 35 første ledd b) jf. annet ledd	§ 35 første ledd c) jf. annet ledd	§ 35 tredje ledd
Varsel om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	4	0	0	0	4
Varsel om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0
Vedtak om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	4	0	0	0	4
Vedtak om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - kontrollhjemmel

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Delingssak	Drivepliktsak	Omdisponeringssak	Konsesjonssak
Antall saker	178	20	118	3	37

Vi ga pålegg til kommunene Time, Hå, Stavanger og Lund å rapportere alle vedtak etter konsesjonsloven og jordloven §§ 8, 8a, 9 og 12 fra og med 01.01.2025 til og med 31.12.2025. Valg av kommuner ble gjort ut fra en risikovurdering ut fra kjente vedtak tidligere år, kombinert med særlig press på areal.

Nydyrking av myr - utfall av søknader i første- og klageinstans

Betegnelse på rapporteringskrav	Søknader i alt	Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Innvilget som følge av at myr er eneste dyrkingsressurs	Innvilget som følge av ivaretagelse av særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn	Innvilget som følge av tap av andre produktionsarealer	Søknader om dispensasjon for å nydyrke myrarealer avslått	Opphevet/avvist	Merknad
Søknader i førsteinstans om dispensasjon for å nydyrke myrarealer jf. nydyrkingsforskriften § 5a	10	3	1	1	1	0	0	7	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om dispensasjon for å nydyrke myrarealer jf. nydyrkingsforskriften § 5a	1	1	0	1	0	0	0	0	0	Vedtak i klage etter en ulovlig og gjennomført nydyrking (arealet kunne ikke tilbakeføres til myr).

Nydyrking av myr - størrelse på arealene som er omsøkt

Betegnelse på rapporteringskrav	Omsøkt i alt	Omsøkt areal dyp myr	Omsøkt areal grunn myr	Innvilget myrareal i alt	Innvilget areal dyp myr	Innvilget areal grunn myr	Avslått myrareal i alt	Avslått myrareal dyp myr	Avslått myrareal grunn myr
Informasjon om omsøkt myrareal	49	19	30	2	2	0	48	18	30

Nydyrking av myr - ferdiggodkjent nydyrket myrareal

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker der nydyrking av myrareal er gjennomført og arealet er ferdiggodkjent	Ferdiggodkjent myrareal i alt	Ferdiggodkjent areal dyp myr	Ferdiggodkjent areal grunn myr
Informasjon om ferdiggodkjente saker	6	19	16	3

Odelsfrigjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker i alt	Samtykke til odelsfrigjøring gitt	Avslag på søknad om odelsfrigjøring	Avvist	Merknad
Saker om odelsfrigjøring	0	0	0	0	

Statsforvalteren som førsteinstans

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget	Avslått	Innvilget på vilkår
Vedtak som førsteinstans i saker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon (landbruksseiendom) – konsesjonsloven § 9 tredje ledd	7	7	0	0
Vedtak som førsteinstans i saker der selskaper med begrenset ansvar søker konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense (AS og nullgrense) – konsesjonsloven § 7	0	0	0	0

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken, både på landbruks- og reindriftsområdet

Rogaland ligger i rovviltregion 1, som i sin helhet er et beiteprioritert område. De viktigste områdene med god beitekvalitet og størstedelen av beitedyrene i fylket ligger derfor innenfor soner som er prioritert for beitedyr. I 2025 ble 107 788 sau og lam sluppet på utmarksbeite gjennom organisert beitebruk i Rogaland. I tillegg kommer et betydelig antall gjestesauer fra Rogaland som slippes på utmarksbeite i Vestland, Agder og tidligere Telemark.

Organisert beitebruk er i seg selv et viktig tapseforebyggende tiltak, siden beitelagene samarbeider om tilsyn, sanking og oppfølging i beiteområdet. Dette bidrar til tidligere oppdagelse av avvik, sykdom og rovviltskader, og gir jevnlig informasjon om tilstanden i beiteområdene. Bruken av elektronisk overvåkning som radiobjeller og GPS-anordninger forsterker dette ytterligere ved å gi løpende posisjonsdata og tidlig varsling om unormal atferd eller mulig skade.

Det er gjennomført tiltak for å redusere tap i områder der fredet rovvilt oppholder seg. Erfaring viser likevel at lisensjakt er krevende i aktuelt terreng. Det mest effektive tiltaket har derfor vært ekstraordinære uttak utført av Statens naturoppsyn (SNO). Lørdag 1. februar ble fem jerver felt i region 1 og 2, hvorav én tise i Suldal. Slike uttak gir rask reduksjon av skadepotensialet og er avgjørende for å sikre beiteprioriterte områder. Det var fremdeles jerv i fjellet i 2025. 4 lam/sau ble dokument eller antatt sikkert tatt av jerv i Rogaland. Videre var det uvanlig mye tap i disse områdene. Dette medførte at det ble utbetalt litt over 700 000 kroner i erstatning for tap til rovvilt i 2025, hovedsakelig mistenkt tap til jerv. Erstatningsbeløpet er uvanlig høyt for Rogaland.

Statsforvalteren i Rogaland har en god dialog med bondelagsorganisasjonene, interkommunalt fellingslag og SNO gjennom hele året. Vi avholder et årlig dialogmøte. Misnøye rundt fjorårets utgiftsrefusjon på skadefellingsforsøk på ulv var et sentralt tema i dialogmøte. Det ble brukt 850 000 kroner i arbeidsinnsats og utstyr, mens den utbetalte utgiftsrefusjonen er på 110 000 kroner.

Videre er det en utfordring at skadefellingslaget i Rogaland er organisert utenom kommunene. Lowerket er blant annet lagt opp til at det er kommunen som søker og utbetaler utgiftsrefusjon til skadefellingslag. Høsten 2025 gav Stavanger kommune, en av landets største sauekommuner, positive signaler om at de kan være en slik vertskommune i Rogaland. Dette vil arbeides videre med i 2026.

Utvaltge kulturlandskap og verdensarvområdene (fra kapittel 7.3.10.1.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status for forvaltningen av ordningene Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen på landbruks-, natur- og kulturmiljøområdet.

Rogaland har tre utvalgte kulturlandskap i kommunene Stavanger, Utsira og Suldal. Se tabell.

Utvaltge kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Bidrar tiltak støttet av tilskuddsordningen til å ivareta naturmangfold, kulturarv og jordbruksdrift på en tilfredsstillende måte?	Generelt: Avgrensa med UKL-midlene bidrar til ivaretagelse av kulturarv og naturmangfold i alle UKL-områdene og blir supplert med målretta bruk av SML-midler. UKL-Rennesøy: UKL-midlene bidrar til at verdifullt naturmangfold på inn- og utmark ivaretas i møte med økende behov for produksjonsareal. Midlene motiverer til aktiv beiting som hindrer gjengroing av kulturlandskapet. Tiltak i kystlynghei med fjerning av sitkagran, brenning og fjerning av einer nevnes spesielt. UKL-Suldal: UKL-midlene er et spesielt viktig tilskudd for å hindre gjengroing og opprettholdelse av jordbruksdrift i brattlendt og krevende terreng. UKL-midler delfinansierer restaurering av gamle og verneverdige bygg på gårdstun og i nedlagte seter på fjellet. Det prioriteres nøye hvilke av de mange gamle bygg som til enhver tid skal restaureres med støtte fra begrensa med UKL-midler. UKL-Utsira: UKL-midlene i 2025 ble blant annet prioritert til tiltak som styrker jordbruksdriften for de få aktive bøndene på Utsira. Dette vil på sikt bidra til flere dyr på beite i utmark med kystlynghei på Utsira.
Er natur- og kulturmiljøverdiene i områdene styrket eller svekket?	Generelt: Biologisk mangfold og nyere tids kulturminner vises godt igjen i kulturlandskapet mens forminner ofte er avgrenset til det kartverktøy viser. Statsforvalteren og Rogaland fylkeskommune var arrangører for en fagdag om kulturminner i UKL-områdene på Arkeologisk museum i Stavanger i 2025. Målet var å styrke UKL-grunneiere sine kunnskap om verdiene av automatisk freda kulturminner, vise funn fra UKL-områdene og restaurering av gamle bygg. UKL-Rennesøy: Natur- og kulturmiljøverdiene er styrket på de fleste UKL-eiendommene. UKL-statusen er spesielt viktig for at inn- og utmark med viktig biologisk mangfold blir ivarettatt i møte med behov for mer spreddeareal som en følge av nedtrapping av tillatt fosforgjødsling på innmark. UKL-Suldal: En fortsatt aktiv landbruksdrift i bratt terreng og en gradvis restaurering av gamle bygg opprettholder naturverdiene og styrker kulturmiljøverdiene i områdene (Hamrabø og Mokleiv). Mange gamle bygninger er i større grad enn tidligere, ivarettatt. UKL-Utsira: UKL-satsingen bidrar til å opprettholde et aktivt landbruk på Utsira. Aktiv beiting i utmark fremmer nyetablering av kystlynghei og naturbeitemark. Fremmede arter blir fjernet. Nyere tids- og eldre kulturminner blir ivarettatt. Natur- og kulturmiljøverdiene på Utsira er styrket.
Er det positive trender i områdene?	Generelt: UKL-områdene i Rogaland inngikk et samarbeid for å satse på ungdom i og mellom UKL-områdene i 2025. Blant mål som ble satt er rekruttering til gårdsøvertagelse i UKL-områdene og vekke interessen for gårdsdrift. Midler ble satt av i de 3 kommunene for oppstart i 2026. UKL-Rennesøy: Den nye eieren på gården Førsvoll startet et svært positivt UKL. Gjerdet er reparert, og det ble beitet med sau i 2025. Restaurering av piggsteinegarder og steingarder er påbegynt. Det er søkt og gitt tilskudd til restaurering av et svært verneverdig sauehus. UKL-Suldal: Politisk utvalg i Suldal kommune har oppfordret Statsforvalteren innlemme en gård med kulturlandskapsverdier som eies og drives av en spesielt engasjert grunneier, blir føyd til UKL-Suldal. Dette er et positivt signal som viser lokal politisk interesse for UKL. UKL-Utsira: At bønder satser på nybygg til sau og ammeku viser at UKL-statusen har en positiv utvikling på Utsira. Utsira har utarbeidet en egen kommunedelplan for naturmangfold. Her ventes det prosjekter innen biologisk mangfold med skjøtsels/kartleggingstiltak innen kystlynghei og seminaturlig naturbeite.
Er det noen spesielle trusler eller utfordringer mot natur- og kulturmiljøverdier eller jordbruksdrift i områdene?	Gjødse/landbruksdriften legger opp til gradvis nedtrapping av fosforgjødsling fremover. Behovet for mer spreddeareal kan øke behovet for å gjødse på ugjødsle innmarksbeiter og nydyrking for å opprettholde dagens husdyrhold. Dette gjelder i og utenfor UKL-områdene.
Blir ordningen brukt i næringsutvikling basert på natur- og kulturmiljøverdier og jordbruksdrift?	UKL-Rennesøy: UKL-avtalen med reiselivsbedriften «Sjøberg ferie» fører til at råvarer fra UKL-områdene brukes ved servering til gjester. Noen av matrettene i menyen er navnsatt etter utkikspunkt på Rennesøy. De informerer og deler ut brosjyrer om turstier i UKL-områdene til besøkende UKL-Suldal: Jarle Tveit satser aktivt på gårdsturisme med servering i et festlokale i et gammelt restaurert fjøsbygg. Eirik Moe legger til rette for gårdsturisme rettet mot den gamle pilegrimsleden. I en gammel restaurert bygning har han utstilling av historiske bøker og informasjon om UKL. Andre grunneiere legger til rette for friluftsliv, blant annet med overnatting på seterbygg i fjellområdene over gårdene. UKL-Utsira: Turisme er en av de største enkeltnæringene på Utsira. UKL-statusen, gatekunst, kulturminneverdier i utmarka og særegent fugleliv er spesielt tiltrekkelige for turister og fuglekikkere.
Finnes det en overordnet forvaltningsplan for området (ja/nei)?	UKL-Rennesøy: Ja, 2023-2026. UKL-Suldal: Oppdatert forvaltningsplan ble lagt ut til offentlig høring i desember 2025. UKL-Utsira: Ja, forvaltningsplan 2023-2027
Fungerer de overordnede forvaltningsplanene/områdeplanene på en hensiktsmessig måte for å prioritere de viktigste tiltakene knyttet til alle deltema omfattet av formålet med ordningen?	Ja, og for alle områdene.
Fungerer samarbeidet mellom de ulike aktørene på lokalt og regionalt nivå på en tilfredsstillende måte?	Samarbeidet hos Statsforvalteren mellom landbruks- og miljøvernavdelingen, og med Rogaland Fylkeskommune er god. Vi opplever også at UKL-kommunene tok mer ansvar for sine UKL-oppgaver i 2025. Hver av UKL-kommunene har en politisk representant i sine styrer. At UKL-kommunene i 2025 selv tok initiativ en ungdomssatsing på tvers av UKL-områdene kan åpne for ytterligere godt samarbeid på lokalt nivå fremover.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

SFRO sin budsjettfordelingsmodell følger den overordnede budsjettfordelingsmodellen og fagavdelingene får tildelt budsjett i samsvar med finansiering fra oppdragsgiver.

Mindreforbruket i 2025 var på kr 8.462.000,-

(4,6%), til tross for fratrekk av 2 mill kr i rammen i høst. Omlag halvparten av dette er mindreforbruk fra år 2024, som embetet har avsatt til forventet investering i nytt rom for kommunikasjon på hemmelig. Her avventer vi nasjonale avklaringer, og dette beløpet (4 millioner) er også avsatt i 2026.

Ut over det skyldes mindreforbruket at endelig avregning på SPK ble et overskudd/mindrerrefusjon på 2,2 mill kr, med andre ord en kraftig reduksjon i premiekostnad og prosent dette året. Lønnsoppgjøret har gjort mindre utslag på nettopp SPK enn forventet. Tildelt ramme til lønnsoppgjøret, delårsvirkning, ble 1,1 mill kr høyere enn faktiske kostnader.

For å unngå å komme i samme situasjon i 2026 har vi nå økt avdelingenes handlingsrom til å raskere bruke identifiserte frigjorte midler/underforbruk.

Ressursrapportering

Departement	Driftskapittel 2025	Driftskapittel 2024	Fagdep. 2025	Fagdep. 2024
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	5 070	4 887	1 845	1 694
Barne- og familiedepartementet	8 271	6 730	1 344	1 323
Helse- og omsorgsdepartementet	28 603	26 991	14 914	11 978
Justis- og beredskapsdepartementet	23 566	20 774	867	748
Klima- og miljødepartementet	19 134	18 409	8 544	7 351
Kommunal- og distriktsdepartementet	15 976	17 052	576	701
Kunnskapsdepartementet	13 549	11 203	26 616	25 307
Landbruks- og matdepartementet	21 395	19 115	0	0
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	38 012	34 340	0	0
Andre	373	354	412	390
Sum	173 949	159 855	55 118	49 492

Delårsvirkning av lønnskomp. 2024 og 2025 utbetalt i 2025 påvirker alle departement og kap.poster med lønn. Aktiviteten var en del høyere i 2. halvår enn i 1. halvår inkl mer overtid og utbetaling av reisetid. Avdelingene har også brukt mer midler til møter/kurs/konferanser og reiser enn de siste årene. Sterk økning hos DFD skyldes prisøkninger, ombygging/oppussing, forskuddsbet. driftstjeneste, økte innkjøp, økte lisenser, kontingent til Europakontoret mm. KLD har fått økt ressursbruk på res.omr. 010, og reduksjon på de andre. KDD har reduksjon på Husbankforsøket som ble avsluttet sept. 2024. Bruk av nye midler til kommuneøkonomi ble valgt utsatt. Nye midler til KD res.omr. 319. BFD har bl.a. nyrekruttering. Nye midler til JD, beredskap, samt økt ressursbruk på Vergemål. HOD har omrokkert noe på resultatområdene. Av fagdep. er det økningen hos HOD som skiller seg ut.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Vi har i hovedsak utført embetsoppdraget på en god måte med de rammene vi får tildelt til å utføre oppdragene. Vi har hatt en grundig risiko og prioriteringsvurdering av alle oppdrag, sett opp mot våre ressurser. Våre prioriteringer som har resultert i at oppdrag helt eller delvis ikke er gjennomført ble i februar 2025 meldt til oppdragsgiverne og samlet til DFD (Prioriteringsbrevet). Vi opplever at vi i den videre styringsdialogen har fått aksept for prioriteringene, og forventer derfor i samsvar med føringene fra DFD ikke avvik på disse.

Det er fortsatt manglende samsvar mellom oppdrag og ressurser, og vi har også i 2025 delta aktivt inn i DFDs balanseprosjekt for å få kartlagt og dokumentert dette, samt kommet med løsningsforslag.

Utfyllende kommentarer og avvik er beskrevet i det enkelte rapporteringspunkt.

For mer detaljerte regnskapsresultat henvises det til kapittel VI i årsrapporten.

3.6 Andre forhold

Kongelige påskjønnelser

I 2025 ble tre innbyggere i Rogaland tildelt Kongens fortjenstmedalje

Kongelige besøk

Vi hadde to offisielle kongelige besøk i Rogaland i 2025.

- 7. juni kom Kronprinsesse Mette-Marit til Stavanger i anledning byens 900-årsfeiring.
- 4. juli kom hele Kongefamilien til Stavanger og 200-årsmarkeringen av utvandringen fra Norge.

4 Styling og kontroll hos statsforvalteren

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging

Vi har styringsprinsipper og styringssystem basert på mål-, resultat- og risikostyring. Vi har også Økonomi og anskaffelses-retningslinjer oppdatert 29.08.2024. Når vi mottar de foreløpige styringsdokumentene, jobbes det på strategisk nivå i embetsledelsen og i budsjettmøter.

Vr overordnede styring skjer gjennom vår ledergruppe, som består av statsforvalter, assisterende statsforvalter, avdelingsdirektørene, kommunikasjonssjef og administrasjonsleder. Fylkesberedskapsleder informerer ledergruppen på ledermøtene om status innen samfunnssikkerhet og beredskap. Ledergruppen er embetets øverste strategiske, samordnende og besluttsende organ med faste ukentlige møter. Ledergruppen utgjør også Statsforvalterens beredskapsledelse.

For å sikre god involvering og informasjonsdeling har vi også mter i utvidet ledergruppe en gang i måneden. Utvidet ledergruppe består av ledergruppen, nestlederne, fylkesberedskapssjef, personalsjef og administrasjonsleder.

Vr nestledergruppe har månedlige mter, og fungerer som vrt sikkerhets- og personvernvalg. I tillegg jobbes det med samordning av intern praksis, samt behandle føringer og oppgaver fra ledergruppa.

Informasjonssikkerhet har stor oppmerksomhet i embetet. Vi deltar i, og har ledelsen av, Fagutvalget for informasjonssikkerhet ved assisterende statsforvalter Lone M. Solheim. I fagutvalget deltar samtlige embeter, STAF og personvernombudet. Representant for DFD deltar som observr i fagutvalget. Fagutvalget sitt formål: Fagutvalget for informasjonssikkerhet og personvern skal være en arena for samordning, kunnskapsdeling og erfaringsutveksling og skal bidra til å sikre god og felles praksis i embetene og god samhandling med STAF innen informasjonssikkerhet, personvern og informasjonshåndtering. SFAU kan be om faglige råd og fagutvalget kan på eget initiativ gi faglige råd.

Vi har jevnlig revidering av vre dokumenter, og alle vre overordnede styrende dokumenter blir formidlet til ansatte via allmøte og vre interne kanaler.

Styringen av avdelingene skjer gjennom måldokumenter og virksomhetsplaner som alle ansatte involveres i. Risiko vurderes både i sammenheng med budsjettarbeidet og ved virksomhetsplanleggingen i avdelingene.

Embetsledelsen har med utgangspunkt i overordnede styrende dokumenter oppfølgingsmøter med avdelingsledelsen i fagavdelingen og stabene hvert tertil der bl.a. måloppnåing og ressursbruk og risikostyring er faste tema. Dette er også tema i ledermøtene.

Ledergruppen fastsatte følgende strategiske satsninger for 2025: Beredskap, i tillegg til vår interne satsning på digitalisering. Disse satsingsområdene er forankret i FN sine bærekraftsmål.

Det overordnede målet med å ha strategiske satsingsområder er at embetet sammen skal få til noe mer enn det hver avdeling kan klare alene. Samtidig innebærer satsingsområdene en klar felles prioritering av tema og oppgaver som skal ivaretas i embetet.

4.1.1 Statsforvalterens risikostyring

Vre styrende dokumenter er basert på mål-, resultat- og risikostyring.

Risiko blir vurdert i hver avdeling og tilbakemeldinger gitt i internt budsjettmøte som gjennomføres etter at vi har mottatt foreløpige oppdragsdokumenter. Ut fra tilbakemeldingene i budsjettmøtet og tertilvis mter med avdelingsledelsen, tas en helhetlig vurdering av risiko for måloppnåelsen. På de tertilvis mtene med fagavdelingene og stabene drøftes status for måloppnåelse, ressursbruk, økonomi, personal og risikostyring. Regnskapstallene blir også fulgt opp og gjennomgått tertilvis i ledermøtet.

Vi har stort fokus på struktur og styring, inkludert vernetjenesten. Vernerunden gjennomføres årlig i hver avdeling. HMS-koordinator bistår ledelsen og verneombudene.

4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vi har styrende dokumenter for økonomiforvaltningen i embetet. Vrt delegeringsreglement skal sikre god kontroll med forvaltningsvedtakene og vr tilskuddsforvaltning.

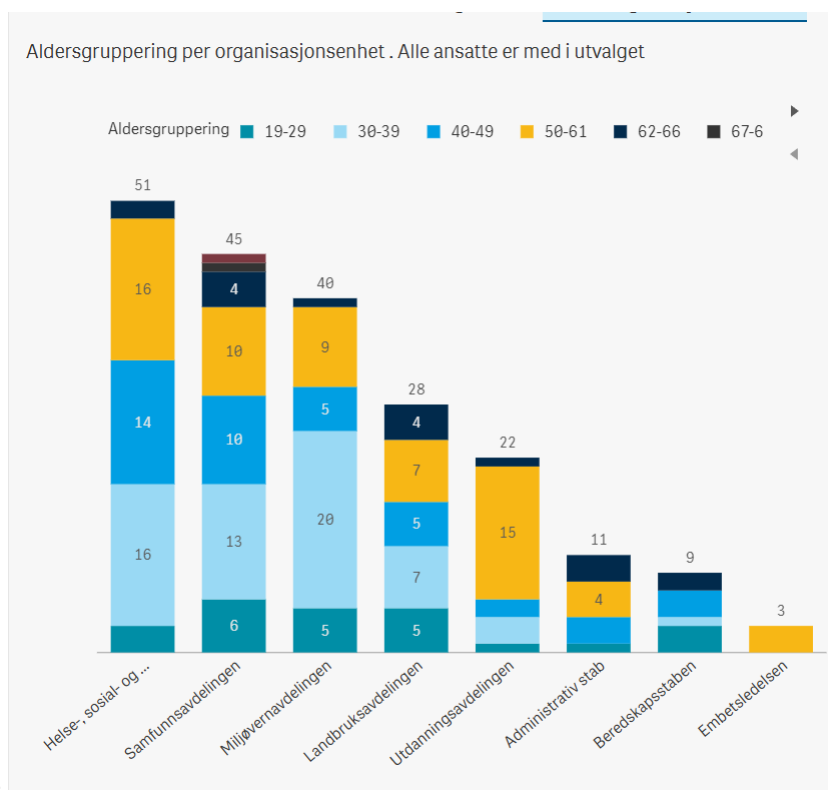
Vre overordnede styrende dokumenter ligger i egen sak i Elements, og blir revidert jevnlig.

Vi utfører blant annet risikovurdering innen måloppnåelse, virksomhetsplanleggingen, HMS og på informasjonssikkerhet-, og personvernområdet.

Alle ansatte blir jevnlig oppfordret til å benytte vrt avvik- og forbedringssystem, også med mål om å få en god sikkerhetskultur. Alle meldte avvik på informasjonssikkerhet- og personvern gjennomgås, og i hver enkelt sak vurderes det melding til datatilsynet. Relevante avvik tas opp i fagutvalg for informasjonssikkerhet og samarbeidsforum for personvern.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren

Turnover er på 4,9%. Det er på samme nivå som i 2024 og 2023. Det var tre ansatte som pensjonerte seg i 2025. I 2024 var det ni ansatte som tok ut pensjon. I 2025 hadde vi usdvanlig mange midlertidig ansatte og det begynte totalt 46 nye i 2025.

Her er alderssammensetningen i embetet:

Vi har fått kvalifiserte søkere til alle stillingene vi har lyst ut i 2025, men i litt varierende grad hvor mange kvalifiserte søkere det har meldt seg. 25 stillinger utlyst i 2025.

Sykefraværet er redusert fra 6,1% i 2024 til 4,3% i 2025. Kvinners sykefravær har blitt redusert fra 7,7% i 2024 til 5,2% i 2025. For menn har det økt fra 1,6% til 2,1%. Det har vært stort fokus på sykefraværarbeid i embetet i ledergruppen sammen med de tillitsvalgte og vernejenesten. Det er nok en medvirkende årsak til at sykefraværet er redusert.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Det er begrenset hvilke eiendeler av vesentlig verdi embetet besitter. Det tekniske utstyret eies og forvaltes av STAF. Det vi har kjøpt selv er kontor- og møteromsinventar.

Vi leaser 4 elektriske biler, som benyttes til tilsynsbesøk og andre møter.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Statsforvalteren i Rogaland har ikke fått merknader fra Riksrevisjonen i 2025.

Vi har jobbet aktivt med avvik og har meldt videre til Datatilsynet i de tilfellene det har vært mulige brudd på sikkerheten for personopplysninger. Vi hadde i likhet med de andre embetene et større avvik som oppsto i desember 2025, og dette håndteres både internt og på tvers av embetene.

Sikkerhetsutvalget vårt, som er nestledergruppen, har hatt jevnlig møter der de blant annet har gått gjennom de avvikene som er meldt inn og annen relevant tematikk.

Vi deltar også regelmessig på møter med felles personvernombud og personvernkontakter i de andre embetene. Informasjon fra disse møtene blir også orientert om i vårt interne sikkerhetsutvalg.

Vi er også representert i Fagutvalg for informasjonssikkerhet og samarbeidsforum for personvern. Disse utvalgene har månedlige møter, og har representanter fra alle embetene, STAF, og hvor DFD deltar med observatør.

Vi deltok, på lik linje med de andre embetene, i sikkerhetsmånedten oktober på flere digitale fagsamlinger om personvern og informasjonssikkerhet. I november gjennomførte STAF i tillegg en fagsamling i informasjonssikkerhet for ledere med tema "styring av informasjonssikkerhet". Mål her var å gi innsikt i hvordan internkontroll og styring av informasjonssikkerhet kan organiseres og følges opp i praksis. I tillegg deltok embetet på en felles undersøkelse for å måle sikkerhetskulturen.

Det har også i 2025 vært stor deltakelse i Hoxhunt, som lærer alle ansatte å identifisere Phishing-eposter m.m. Tilbakemeldingen på denne formen for opplæring er veldig god.

Vi har ellers startet opp en ny risikovurdering for informasjonssikkerhet- og personvernområdet for embetet, og dette arbeidet vil fortsette inn i 2026.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Lærling

Vi jobbet også i 2025 med å tilknytte oss lærling. Intensjonen her var at lærlingen skulle ta læretiden i all hovedsak hos oss, men også noe hos STAF. Ikke alt for stor søkermasse til lærlingestillingen, men vi fikk ansatt lærling som hadde oppstart hos oss i august 2025. Vi tilknyttet oss også OK Stat som opplæringskontor i 2025.

HMS

Det jobbes systematisk med HMS-arbeidet ihht. intern HMS-årsplan. Her kan det nevnes årlige vernerunder, foredrag om ergonomi, HLR-kurs og et fokus på AKAN-tematikk.

Hver avdeling har i tillegg jobbet mye med oppfølging av forbedrings- og bevaringspunkter etter MUST-undersøkelsen gjennomført i 2024.

AMU har hatt 5 møter og det er utarbeidet en AMU-HMS årsrapport med oversikt over antall saker i AMU og utførte HMS-aktiviteter.

Vi har også utarbeidet tiltakskort for ulike uønskede hendelser/situasjoner da dette var etterspurt blant ansatte.

Vi ble også resertifisert for Miljøfyrtårn høsten 2025.

Ellers gjennomfører vi flere sosiale arrangementer for ansatte, gjennom vår velferdsgruppe.

Mangfoldsutvalg

Det har vært flere møter i embetets mangfoldsgruppe. I bærekraftsuken var likestilt arbeidsliv tema med foredrag fra Agder fylkeskommune. Vi fikk "Stafettipinnen for fremtiden - likestilt arbeidsliv" overlevert fra SF Agder. Det skal nedsettes en prosjektgruppe som skal jobbe videre med dette temaet i 2026. Målet er å bli sertifisert.

Beholde, utvikle og rekruttere

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere tiltak i en handlingsplan for 2026. Aktuelle tema å vurdere er utlysningstekstene, on-boardingrutiner, kartlegge kompetansebehov for fremtiden og kompetanseutvikling.

SAMU og annet arbeid med tillitsvalgte

Vi har årlig 4 faste møter i SAMU, som alle ble gjennomført. I tillegg har vi ekstra-møter ved behov. Vi har agenda med faste saker, som inkluderer økonomi i embetet, nytt fra ledelsen, sykefraværet, og ellers saker fra årshjulet. Av større saker vi jobbet med i 2025, kan vi nevne arbeidet med tilpasningsavtalen. Vi opprettet ellers noen felles prosjektgrupper i 2025, som skal jobbe med likestilling-, og mangfold, rekrutteringsprosesser og våre kontorfasiliteter. Dette arbeidet fortsetter inn i 2026.

Lokale lønnsforhandlinger 2025

Det ble gjennomført innspillsmøte om føringer for forhandlingene med alle organisasjonene før forberedende møte. Embetet avsatte ikke egne midler til forhandlingene. Akademikerne og Unio brukte 30% av potten til å forhandle om generelt tillegg. YS Stat ga et generelt tillegg på kr 10 000 til alle medlemmene. LO Stat ønsket ikke å forhandle om generelt tillegg. Hele potten ble fordelt som individuelle tillegg.

Embetsledelsen avholdt samlet prioriteringsmøte med avdelingsdirektørene.

Tillitsvalgte har i evalueringsmøte gitt tilbakemelding om at de opplevde en god struktur og et godt forhandlingsklima.

4.3 Fellesføringer 2025

Arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Statsforvalteren i Rogaland er Miljøfyrtårnsertifisert og vi rapporterer årlig på utslipp og klimaarbeid. I 2025 ble det gjort et større arbeid i forbindelse med resertifisering og et nytt system fra miljøfyrtårn. Vi er nå sertifisert i 3 nye år.

Gjennom arbeidet med miljøfyrtårn får vi god drahjelp opp mot fellesføringene.

På innkjøpssiden forholder vi oss til statens fellesavtaler, men embetet kan påvirke i form av dialog med leverandører opp mot sertifisering, logistikk og bærekraft. Dette har blitt enda viktigere med tanke på miljøaspektet i anskaffelser.

Det som påvirker mest hos oss er oversikten vi har over bruk av drivstoff, energiforbruk og reiser. Vi har egen retningslinje for reiser, som påpeker

viktigheten av bruk av kollektivtransport, og da buss/tog. Vår bilpark er nå 100% EL-biler, og i tillegg er vi en del av Hjem-jobb-hjem tilbudet, med rabatt på buss og EL-sykler.

Vi leier lokaler i Stavanger, og huseier har gjort flere grep opp mot energieffektivitet. Det er installert et nytt ventilasjonssystem som skal kunne utnytte energien i våre lokaler bedre og arbeidet med solskjerming er pågående. Vi har ellers jobbet mye med utvikling av vår avfallshåndtering, med blant annet internkontroll fra miljøavdelingen.

Vi gjennomførte vår årlige bærekraftsuke også i 2025, hvor vi setter fokus på tema som er tett knyttet til FN sine bærekraftsmål og til utfordringer vi står overfor lokalt, nasjonalt og globalt. Her inviteres også eksterne inn på våre webinarer, og tematikk som vi tok for oss i 2025 var blant annet bærekraftige systemer for matproduksjon, plastprosjektet og klimaendringer.

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

I 2025 har vi ansatt tre personer i faste stillinger i kategorien nedsatt funksjonsevne og hull i cv'en. To av de var først i arbeidstrening og videre på lønnstilskudd via Nav før de ble ansatt. Den siste var ansatt i vikariat før vedkommende ble ansatt i fast stilling. Videre har fire personer fått midlertidig ansettelse etter forutgående arbeidstrening via Nav. Ytterligere to personer med hull i cv'en har blitt ansatt i midlertidig stilling. Til sammen har vi ansatt ni personer i denne kategorien + en lærling.

I 2025 har vi hatt 23 midlertidig ansatte. Dette er stort sett nyutdannede og studenter som får en verdifull praksis og på den måten bidrar vi til at de får relevant praksis og dermed blir med attraktive på arbeidsmarkedet.

I alle utlysningstekster har vi med informasjon om inkludering og mangfold og vi innkaller kvalifiserte søkere som enten har opplyst om nedsatt funksjonsevne, hull i CV'en eller innvandrerbakgrunn til intervju.

Ellers har vi samarbeidsavtale med Universitetet i Stavanger og har hatt flere studenter i praksis og i deltids arbeid. Vi har også samarbeidsavtale med Nav.

Konsulentbruk i år 2025:

Her omtales kjøp av konsulenttjenester fra en (fysisk eller juridisk) person/firma med spesialkompetanse, som for en tidsavgrenset periode engasjeres av virksomheten for å utføre en konkret definert oppgave (kontoene 6700-6730).

Regnskapet viser en vesentlig økning i år 2025, men 1,8 mill kr av dem er ført på feil konto (hører til kontoen 6780), gjelder Miljøområdet kap.p. 14*. Det har dette året blitt utbetalt 1,8 mill kr til Forvaltningssenteret ifm. flytting av arkiv, ca. kr 100.000,- til Eigersund kommune ifm. "kadaverprosjekt", ca. kr 200.000,- til Asplan Viak AS for support, vedlikehold og bistand til Temakart GIS, samt ca. kr 100.000,- til Bjørnson AS for rekrutteringsbistand. For øvrig har det også blitt brukt midler til en del foredrag/undervisning ifm. flere fagsamlinger.

4.4 Andre forhold

Ikke noe å rapportere

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Kommunene i Rogaland har i utgangspunktet enn sunn økonomi og er kompetente kommuner. Utfordringen de står ovenfor er å bruke de neste årene til nødvendige omstillinger på de to store tjenesteområdene helse- og sosial og barnehage/utdanning. Vi er nå inne i de tiårene der de demografiske endringene krever omstilling. Befolkningen vil forvente en kontinuerlig forbedring og vekst i de kommunale tjenestene, samtidig som kommunen vil få mindre økonomisk handlingsrom og store rekrutteringsutfordringer. Dette vil også påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget.

Vi har et ansvar for å bidra til å unngå at kommuner i Rogaland kommer inn i ROBEEK-ordningen. Det krever omstilling på de to store omtalte velferdssektorene. Samtidig har vi en viktig oppgave med å påse at kommunene følger statlige lovkrav og faglige standarder på disse områdene, og behandle individuelle klager på en rekke områder der innbyggerne er gitt klagerett på lovregulerte tjenester. Vi ser allerede at våre ressurser til å hjelpe kommunene med omstilling, spises opp av vår plikt til å behandle individuelle klager på de samme tjenestene. Samtidig opplever kommunene at vi ikke har ressurser nok til å hjelpe dem tilstrekkelig med omstillingen, men gjennom vår klagebehandling og tilsyn bidrar til å dra forventningene til nivå på deres tjenester opp til ett nivå som de ikke har økonomiske og bemanningsmessige forutsetninger for å nå. Dette kan undergrave vårt tillitsforhold til kommunene og grunnlaget for den viktige kommunedialogen.

Vi imøteser derfor Kommunekommisjonens arbeid, og har forventninger til at deres del 2 i enda større grad svarer ut disse utfordringene en del 1. Statsforvalterne kan bidra med konkrete innspill i en slik prosess, siden vi ser i praksis hvordan de ulike reguleringene slår ut for kommunene på tvers av sektorene.

Vi er i en ny tid der beredskap og vår forsvarsevne kommer til å kreve mer av alle aktørene i totalforsvaret og i oppfølgingen av totalberedskapsmeldingen. Beredskap er ikke én sektors ansvar. Alle sektorer har beredskapsoppgaver som vil øke fremover. Styrkingen vi har fått til beredskapsarbeidet på justisområdet, må følges opp med sektorvise styrkinger av beredskap på de andre områdene. Det krever ressurser som vi ikke har fått til nå. Det er behov for at enten hver sektor prioriterer beredskapsressurser til oss i samsvar med de tverrsektorielle oppgavene vi har og får, eller at Justisdepartementet på vegne av de andre oppdragsgiverne gir oss midler som også kan brukes på andre sektorer i beredskapsarbeidet.

5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Statsforvalternes evne til å løse samfunnsoppdraget på lengre sikt er avhengig av at vi beholder og videreutvikler den helhetlige rollen vi i dag har ovenfor kommunene, fylkeskommunen og andre regionale aktører. Vår evne til å løse oppgavene er avhengig av den tilliten vi har opparbeidet over tid gjennom å bli opplevd som en kompetent samarbeidspartner som forvalter statlig myndighet med lokal kompetanse. Splittes dette opp gjennom at oppdrag overføres til andre regionale aktører eller samles i nasjonale organer vil helheten svekkes.

Budsjettfordelingsmodellen har bedret våre muligheter til måloppnåelse, men vi opplever fortsatt at det er store utfordringer med å nå samtlige mål med de midlene vi er tildelt. Derfor er vi svært fornøyd med balanseprosjektet som ble igangsatt av DFD i 2025 og ser frem til fortsatt deltakelse i oppfølging og gjennomføring.

Vi er avhengig av å være en konkurransedyktige og attraktiv arbeidsplass for å rekruttere og beholde kvalifiserte medarbeidere for å løse og utvikle vårt samfunnsoppdrag fremover.

5.3 Andre forhold

Ikke noe å rapportere.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Rogaland.pdf](#)

7 Vedlegg

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Statsforvalteren i Rogaland.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	8 462.0
Budsjettavvik (%)	4.6 %

Deler av dette er mindreforbruk fra år 2024 (+2,3%), som embetet ikke har klart å bruke opp. Nye midler i år 2025 fra AID, KD JD og KDD har blitt delvis brukt. Ansettelsesprosesser tar tid. Endelig avregning på SPK'n ble et overskudd/en refusjon på 2,2 mill kr, dvs. en kraftig reduksjon i premiekostnad og prosent dette året. Tildelt ramme til lønnsoppgjøret med delårsvirkning ble 1,1 mill kr høyere en faktiske kostnader. I tillegg har embetet høye refusjoner fra NAV. Embetet har hatt en adskillig høyere aktivitet i 2. halvår enn i 1. halvår. Det er ønskelig å bruke en del av mindreforbruket til en vesentlig ombygging av lokaler til et "isolert beredskapsrom" i år 2026.

Husleie

Husleie (tusen kr)	22 472.0
Husleie (% av driftsutgifter)	12.9 %

Som tidligere år har tallene fratrekk for fremleie av lokaler til STAF. Kostnaden i år 2025 er nesten 1,2 mill kr høyere enn for år 2024. Dette er indeksregulering, samt forskuddsbetalt 0,9 mill kr til drift/fellestjenester av lokaler for 1. kv. 2026. Prosentandelen ligger likevel på omtrent samme nivå som i år 2024. De ande embetene sine prosentandeler ligger på mellom 8% og 11,1%.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i elements	Antall journalposter i vergemåls-elements
Antall journalposter	116 031	82 031	34 000

Antall journalposter i Elements har økt med 7391 poster ifht år 2024, mens postene knyttet til Vergemål har redusert seg med 1554. Samlet for alle embetene har begge økt. Total andel fordelt på Elements og Vergemål viser økt andel til postene i Elements.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
152001	173 950
152021	6 030
Post 01 (unntatt 152001)	29 680
Post 20-29 (unntatt 152021)	139 696
Post 30-39	6 451
Post 40-49	0
Post 60-69	96 675
Post 70-79	9 695
Post 80-89	5 342

152001 har totalt økt med 14 mill kr. Av dette utgjør økt lønn 4,9 mill kr, som også inkluderer differansen mellom avregnet SPK i år 2025 mot avregnet SPK i år 2024 på 3,3 mill kr (-2,2 mill kr i 2025 og +1,1 mill kr i 2024). Embetet valgte å forskuddsbetale ca 1 mill kr i drift/fellestjeneste, brukt mer midler til innkjøp, brukt midler til ombygging/oppussing, avlevert arkivmateriale, økt lisenskosnader til DFØ og brukt mer midler til møter/kurs/konferanser og reiser enn tidligere år. Aktiviteten på 152021 ifbm arrangement/konferanser/tilsyn offshore mm er omtrent på samme nivå som i år 2024. Det er heller ikke de store avvikene på de andre postene. De fleste har noe økning i tråd med økt aktivitet, lønn og bevilgning. Post 60-69 og 70-79 har litt reduksjon.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	2 016.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.3 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	276.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.1 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 740.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.2 %
Antall legemeldte sykedager for menn	172.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	1.3 %
Avtalte arbeidsdager for menn	12 943.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 382.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.1 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	33 726.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	61.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.5 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	215.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	0.6 %

Tall er hentet fra Innsikt HR og Lønn. Rapport sykefraværsanalyse (uten feriefradrag). Sykefraværet har i 2025 blitt redusert fra 6% i 2024 til 4,3% i 2025. Kvinners sykefravær har blitt redusert fra 7,7% i 2024 til 5,2% i 2025. For menn har det økt fra 1,6% til 2,1%. Det har vært stort fokus på sykefravær og oppfølging av sykefravær i embetet. Det er nok en medvirkende årsak til at sykefraværet er redusert.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	164.0	72.9 %	61.0	27.1 %	753 243.0	813 260.0	92.6 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	5.0	50.0 %	5.0	50.0 %	1 161 450.0	1 173 491.0	99.0 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	5.0	55.6 %	4.0	44.4 %	946 623.0	999 105.0	94.7 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	90.0	75.0 %	30.0	25.0 %	778 455.0	818 102.0	95.2 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	52.0	74.3 %	18.0	25.7 %	679 606.0	688 946.0	98.6 %
Kategori 5: Kontorstillinger	17.0	81.0 %	4.0	19.0 %	538 433.0	529 597.0	101.7 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger							
Kategori 7: Lærlinger	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	130 350.0	0.0 %

Tallene er hentet fra Innsikt HR og Lønn. Rapport likestillingsanalyse. Kategoriene er inndelt slik som embetet er organisert. Kategori 1: Statsforvalter, ass. statsforvalter, avdelingsdirektør, fylkeslege, avdelingsleder og informasjonssjef. Kategori 2: Assisterende direktør, personalsjef og økonomisjef. Kategori 3: Assisterende fylkeslege, fagdirektør, seniorrådgiver og senioringeniør. Kategori 4: Rådgiver og overingeniør. Kategori 5: Førstekonsulent og konsulent. Kategori 7: Lærling. Kvinneandelen har økt fra 72,1% i 2024 til 72,9% i 2025. Andel kvinners lønn av menns lønn har økt fra 91,9% i 2024 til 92,6% i 2025. Antall ansatte har økt fra 185 i 2024 til 225 i 2025.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Totalt antall årsverk	165.9
Totalt antall årsverk for kvinner	115.6
Totalt antall årsverk for menn	50.3
Totalt antall årsverk for faste stillinger	151.8
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	14.1
Sum andel administrasjon	4.6 %
Økonomi	2.9
Lønn	0.5
Personal	1.1
Resepsjon/sentralbord	0.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	3.1
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Tall hentet fra Innsikt for HR og Lønn. Antall årsverk i 2025 har økt fra 161 i 2024 til 165,9 i 2025. Andel administrasjon er redusert fra 4,8% i 2024 til 4,6% i 2025. Det skyldes i hovedsak sykefravær innen personal og økonomi som er ikke er dekket opp av vikarer. Andre adm. oppgaver: GIS koordinator 0,92 årsverk, en rådgiver stilling knyttet til arbeid for embetsledelsen og Kongehuset 0,87 årsverk, HMS koordinator 0,41 årsverk og administrasjonsleder 0,93 årsverk. Administrative oppgaver som utføres i fagavdelingene er ikke nevnt i denne tabellen. Det kan være vanskelig å definere hva som inngår i lederstillingen og hva som er rent adm. arbeid.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Turnover i prosent	4.9 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	224.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	11.0
Totalt antall ansatte som sluttet	29.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	3.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	26.0

Turnover er på 4,9% og er på samme nivå som i 2024. De som har sluttet grunnet andre årsaker gjelder utløp av midlertidig ansettelse. Vi har hatt en økning i antall ansatte i 2025 grunnet økte bevilgninger. Vi har lyst ut 25 stillinger. Alle stillingene ble besatt av kvalifiserte søkere.

HR - fordelt på kjønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Kvinner	Menn	Totalt
Sum antall ansatte	164	61	225
Sum antall deltidsansatte	21	3	24
Sum antall midlertidige ansatte	26	10	36
Sum antall ansatte med personalansvar	7	8	15
Ufrivillig deltid	0	0	0

Driftsutgifter og lønn

Netto driftsutgifter	173 950.0
Administrativ kostnadsdekning	7 035.0
Brutto driftsutgifter	180 985.0
Lønn kap.152001	141 715.0
Lønnsandel av brutto driftsutgifter	78.3 %

Brutto driftsutgifter har økt med hele 14,8 mill kr. Av dette utgjør økt lønn 4,9 mill kr, som inkl flere stillinger, helårsv av nye stillinger og lønnsoppgjør. Dette tallet inkluderer også differansen mellom avregnet SPK i år 2025 mot avregnet SPK i år 2024 på 3,3 mill kr (-2,2 mill kr i 2025 og + 1,1 mill kr i 2024). Embetet valgte å forskuddsbetale ca 1 mill kr i drift/fellestjeneste, brukt mer midler til innkjøp, brukt midler til ombygging/oppussing 0,7 mill kr, avlevert arkivmateriale 1,8 mill kr, økt lisenskostnaden til DFØ 0,8 mill kr, samt brukt mer midler til møter/kurs/konferanser og reiser enn tidligere år. Refusjonen "administrativ kostnadsdekning" økte med 0,7 mill kr. Økt kostnad til annet enn lønn har redusert lønnsandelen av brutto driftsutgifter med 4% fra år 2024.

HR - fordelt på alder/foreldrepermisjon

Betegnelse på rapporteringskrav	2025
Sum antall ansatte	205
Antall ansatte under 20 år	0
Antall ansatte 20 - 29 år	22
Antall ansatte 30 - 39 år	60
Antall ansatte 40 - 49 år	42
Antall ansatte 50 - 59 år	64
Antall ansatte over 60 år	17
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	2
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	125
Antall kvinner i foreldrepermisjon	11
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	5
Dagsverk foreldrepermisjon menn	70
Antall menn i foreldrepermisjon	3

Rapporten avviker i antall ansatte sammenlignet med de andre rapportene. Årsaken til dette er ikke kjent, men DFØ har endret noe på rapporten i forhold til tidligere. Gjennomsnitts alder er 44,8. I rapporten hentet fra Innsikt for HR og lønn viser gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for kvinner 24,9 uker og for menn 14 uker. Tallene samsvarer ikke med det som fremkommer i denne rapporten.